Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2018:84

LS 2017-1455, 2016-1021, 2018-1078, 2018-1076, 2018-1110, 2018,1080, 2018-1079, 2016-1556, 1309-1067, 2018-1093, 2018-1175

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Mål och budget för år 2019 och plan för åren 2020-2022 samt investeringsbudget för år 2019 och inriktningsnivåer för planåren 2020-2028 för Region Stockholm

Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2018:84

LS 2017-1455, 2016-1021, 2018-1078, 2018-1076, 2018-1110, 2018,1080, 2018-1079, 2016-1556, 1309-1067, 2018-1093 2018-1175

Innehållsförteckning

Landstingsstyrelsens protokollsutdrag den 27 november 2018
Landstingsrådsberedningens skrivelse den 14 november 2018
Landstingsstyrelsens budget, med bilagor

LS 2016-1021 Förnyat inriktningsbeslut för Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22 vid Danderyds sjukhus (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1078 Förnyat genomförandebeslut Ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1076 Förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1110 Förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1080 Utredningsbeslut för Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3 (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1079 Förnyat utredningsbeslut avseende Upprustning av försörjningsbyggnad vid Huddinge sjukhus (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2016-0556 Förnyat inriktningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 1309-1067 Inriktningsbeslut Ny- och ombyggnad av akutmottagning Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge (finns att tillgå på LSF Kansli)
LS 2018-1093 Utredningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset (finns att tillgå på LSF Kansli)

S-ledamöterna förslag till budget
V-ledamöternas förslag till budget
SD-ledamöternas förslag till budget
Landstingsfullmäktiges presidiums beredning av Revisionens budget

§ 225
SLL Mål och budget 2019
LS 2017-1455

Ärendebeskrivning
Budget för år 2019 och plan för åren 2020–2022 samt investeringsbudget för år 2019 och inriktningsnivåer för planåren 2020–2028.

Beslutsunderlag
Budget för 2019 för Region Stockholm
LS 2016-1021 Förnyat inriktningsbeslut för Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22 vid Danderyds sjukhus
LS 2018-1078 Förnyat genomförandebeslut Ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1076 Förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1110 Förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus
LS 2018-1080 Utredningsbeslut för Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3
LS 2018-1079 Förnyat utredningsbeslut avseende Upprustning av försörjningsbyggnad vid Huddinge sjukhus
LS 2016-0556 Förnyat inriktningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset
LS 1309-1067 Inriktningsbeslut Ny- och ombyggnad av akutmottagning Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1093 Utredningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset

Yrkanden
Följande yrkanden framförs:
Bifall till landstingsrådsberedningens budgetförslag
Bifall till S-ledamöternas budgetförslag
Bifall till V-ledamöternas budgetförslag
Bifall till SD-ledamöternas budgetförslag

Proposition
Ordföranden frågar på vart och ett av framställda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen beslutat i enlighet med landstingsrådsberedningens förslag.

Beslut

Landstingsstyrelsen föreslår *dels* landstingsfullmäktige besluta

att fastställa resultatbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 4 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa finansieringsbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa anslag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 7 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa resultatkrav för nämnder och bolag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 8 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fullmäktiges beslut om soliditetskrav och sanktionsregel, LS 0901-0012, upphävs

att fastställa ersättning för omställningskostnader år 2019 och framåt i enlighet med tabell 9 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm
att fastställa principer för beräkning av resultatkrav för nämnder och bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna Styrande principer för Region Stockholms investeringar och att Investeringsstrategi för Stockholms läns landsting, LS 1308-1033, 1407-0854, därmed upphör att gälla

att uppdra åt regionstyrelsen att utifrån de styrande principer för Region Stockholms investeringar som anges i förslag till budget 2019 för Region Stockholm besluta om riktlinjer för investeringar att gälla för Region Stockholms nämnder och bolag

att fastställa investeringsbudget för år 2019 inklusive plan för år 2020–2028 i enlighet med bilaga 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 265

500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1076

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1076

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 422 500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1078

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1078

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 400 000 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm med reviderad tidsplan och omfattning, LS 2018-1110

att i övrigt godkänna vad som anförs om Investeringar i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för Regionstyrelsen, m.m. i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Stockholms län landsting, landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen och landstingsråd från den 1 januari 2019 ska benämnas Region Stockholm, regionfullmäktige, regionstyrelsen och regionråd, samt att uppdra åt regionstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder med anledning av beslutet

att regionstyrelsen medges rätt att göra justeringar i budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att utforma 2020 års budgetprocess utifrån att fullmäktiges beslut om budget från och med 2019 senast ska fattas under november månad

att uppdra åt landstingsstyrelsen att betala ut partistöd till i fullmäktige representerade partier enligt reglemente för partistöd för tiden den 15 oktober 2018 till och med den 31 december 2018

att uppdra åt regionstyrelsen att betala ut partistöd om totalt 67 719 010 kronor till i fullmäktige representerade partier för år 2019

att godkänna budget för hälso- och sjukvårdsnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för trafiknämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för tillväxt- och regionplanenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för fastighets- och servicenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för färdtjänstnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för kulturnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för vårdens kunskapsstyrningsnämnd i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för patientnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för Karolinska Universitetssjukhuset i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av generella ägardirektiv i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs för respektive bolag i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen trafiknämnden att skyndsamt återkomma med förslag om att tidigast från och med den 1 juni 2019 överlåta 80 000 aktier i Waxholms Ångfartyg AB från Landstingshuset i Stockholm AB till AB Storstockholms Lokaltrafik till en köpeskilling som motsvarar det bokförda värdet i Landstingshuset i Stockholm AB per 31 december 2018

att fastställa budget för Landstingshuset i Stockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Södersjukhuset AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Danderyds Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Södertälje Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för S:t Eriks Ögonsjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Folktandvården Stockholms län AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Folktandvården Stockholms län AB ska genomföra en höjning av prislistan för vuxentandvård med 2,5 procent från och med den 1 januari 2019

att fastställa budget för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Stockholm Care AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för MediCarrier AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för AB Stockholms Läns Landstings Internfinans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Waxholms Ångfartygs AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Locum AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för Terreno AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för AB Storstockholms Lokaltrafik i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för AB SL Finans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för SL Älvsjö AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa budget för koncernfinansiering och skadekontot i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa medlemsbidrag till kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa vision, övergripande mål, mål, indikatorer och målvärden för Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 1 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att ta fram målvärden för samtliga indikatorer för budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att vidareutveckla arbetet med mål, indikatorer, målvärden och styrning, ledning och uppföljning för planåren samt att ta fram målvärden för dessa till budget 2020 för Region Stockholm

att fastställa taxor och avgifter i enlighet med vad som anförs i bilaga 2 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa styrande principer för styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 3 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

dels, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, för egen del besluta

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från byggnad 22 vid Danderyds sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 95 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-1021

att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3 till en investeringsutgift om maximalt 10 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1080

att fatta förnyat utredningsbeslut för investeringsobjektet Upprustning av försörjningsbyggnad vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 30 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1079

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset genom att slå samman investeringsobjekten Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset etapp 1 och 2 till en investeringsutgift om maximalt 70 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556

att fatta inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny- och ombyggnad av akutmottagning vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 15 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 1309-1067

att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset till en investeringsutgift om maximalt 11 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556

Reservation

Erika Ullberg (S) anmäler reservation från S-ledamöterna till förmån för Socialdemokraternas förslag till beslut.
Anna Sehlin (V) anmäler reservation från V-ledamöterna till förmån för Vänsterpartiets förslag till beslut.
Gabriel Kroon (SD) anmäler reservation från SD-ledamöterna till förmån för Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Expedieras till

Landstingsfullmäktige

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-11-14

LS 2017-1455

Landstingsstyrelsen

Budget 2019 för Region Stockholm

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Budget för år 2019 och plan för åren 2020–2022 samt investeringsbudget för år 2019 och inriktningsnivåer för planåren 2020–2028.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa resultatbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 4 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa finansieringsbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa anslag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 7 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa resultatkrav för nämnder och bolag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 8 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fullmäktiges beslut om soliditetskrav och sanktionsregel, LS 0901-0012, upphävs

att fastställa ersättning för omställningskostnader år 2019 och framåt i enlighet med tabell 9 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa principer för beräkning av resultatkrav för nämnder och bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna Styrande principer för Region Stockholms investeringar och att Investeringsstrategi för Stockholms läns landsting, LS 1308-1033, 1407-0854, därmed upphör att gälla

att uppdra åt regionstyrelsen att utifrån de styrande principer för Region Stockholms investeringar som anges i förslag till budget 2019 för Region Stockholm besluta om riktlinjer för investeringar att gälla för Region Stockholms nämnder och bolag

att fastställa investeringsbudget för år 2019 inklusive plan för år 2020–2028 i enlighet med bilaga 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 265 500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1076

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1076

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 422 500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1078

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1078

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 400 000 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm med reviderad tidsplan och omfattning, LS 2018-1110

att i övrigt godkänna vad som anförs om Investeringar i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att godkänna budget för Regionstyrelsen, m.m. i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Stockholms län landsting, landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen och landstingsråd från den 1 januari 2019 ska benämnas Region Stockholm, regionfullmäktige, regionstyrelsen och regionråd, samt att uppdra åt regionstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder med anledning av beslutet

att regionstyrelsen medges rätt att göra justeringar i budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att utforma 2020 års budgetprocess utifrån att fullmäktiges beslut om budget från och med 2019 senast ska fattas under november månad

att uppdra åt landstingsstyrelsen att betala ut partistöd till i fullmäktige representerade partier enligt reglemente för partistöd för tiden den 15 oktober 2018 till och med den 31 december 2018

att uppdra åt regionstyrelsen att betala ut partistöd om totalt 67 719 010 kronor till i fullmäktige representerade partier för år 2019.

att godkänna budget för hälso- och sjukvårdsnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för trafiknämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för tillväxt- och regionplanenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för fastighets- och servicenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för färdtjänstnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för kulturnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för vårdens kunskapsstyrningsnämnd i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för patientnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att godkänna budget för Karolinska Universitetssjukhuset i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av generella ägardirektiv i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs för respektive bolag i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att uppdra åt regionstyrelsen ~~trafiknämnden~~ att skyndsamt återkomma med förslag om att tidigast från och med den 1 juni 2019 överlåta 80 000 aktier i Waxholms Ångfartyg AB från Landstingshuset i Stockholm AB till AB Storstockholms Lokaltrafik till en köpeskilling som motsvarar det bokförda värdet i Landstingshuset i Stockholm AB per 31 december 2018.

att fastställa budget för Landstingshuset i Stockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Södersjukhuset AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Danderyds Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.
att fastställa budget för Södertälje Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för S:t Eriks Ögonsjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Folktandvården Stockholms län AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Folktandvården Stockholms län AB ska genomföra en höjning av prislistan för vuxentandvård med 2,5 procent från och med den 1 januari 2019.

att fastställa budget för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Stockholm Care AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för MediCarrier AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för AB Stockholms Läns Landstings Internfinans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Waxholms Ångfartygs AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Locum AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för Terreno AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för AB Storstockholms Lokaltrafik i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för AB SL Finans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa budget för SL Älvsjö AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.
att fastställa budget för koncernfinansiering och skadekontot i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa medlemsbidrag till kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa vision, övergripande mål, mål, indikatorer och målvärden för Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 1 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att ta fram målvärden för samtliga indikatorer för budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att vidareutveckla arbetet med mål, indikatorer, målvärden och styrning, ledning och uppföljning för planåren samt att ta fram målvärden för dessa till budget 2020 för Region Stockholm

att fastställa taxor och avgifter i enlighet med vad som anförs i bilaga 2 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

att fastställa styrande principer för styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 3 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

dels, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, för egen del besluta

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från byggnad 22 vid Danderyds sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 95 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-1021
att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3 till en investeringsutgift om maximalt 10 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1080

att fatta förnyat utredningsbeslut för investeringsobjektet Upprustning av försörjningsbyggnad vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 30 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1079

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset genom att slå samman investeringsobjekten Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset etapp 1 och 2 till en investeringsutgift om maximalt 70 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556

att fatta inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny- och ombyggnad av akutmottagning vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 15 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 1309-1067

att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset till en investeringsutgift om maximalt 11 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556.

Landstingsrådsberedningens motivering

Den nybildade Region Stockholm har dagens och morgondagens invånare i fokus för att bidra till ett län där det är attraktivt att bo, driva företag, besöka och göra investeringar. Region Stockholm är till för länets invånare. Den enskilde patienten och resenären är utgångspunkten för regionens strävanden att utveckla verksamheten på kort och på lång sikt.

I budget 2019 görs tydliga prioriteringar för en starkare Stockholmsregion och för att nå Region Stockholms vision om att vara en attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva utforma sina liv och fatta avgörande beslut.

Ordning och reda i Region Stockholms finanser är av fortsatt överordnad vikt, för att kunna klara kraven på ett växande utbud av såväl sjukvården, kollektivtrafiken och övriga verksamheter när länets invånare blir allt fler och antalet äldre och mer vårdkrävande invånare ökar.

Varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt. De administrativa överbyggnaderna måste minska påtagligt, antalet konsulter minska, kraven på olika inrapporteringar effektiviseras både genom att fokusera på rätt saker och genom att använda digitala lösningar smart, så att resurser kan frigöras för regionens kärnverksamheter. Offentlig upphandling och inköpsprocessen ska leda till såväl lägre kostnader som ett mer hållbart län.

Region Stockholm ska erbjuda sina invånare en trygg, tillgänglig och modern vård som organiseras utifrån patienternas behov och präglas av stor valfrihet. Kollektivtrafiken ska vara i världsklass och hjälpa invånarna att lösa vardagspusslet och Stockholmsregionen att nå högt uppsatta klimatmål. Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Ett

fritt och inkluderande kulturliv med hög kvalitet ska främjas. Region Stockholms samhällsbyggarperspektiv ska stärkas och samverkan med Stockholmsregionens kommuner bli bättre. Regionen ska systematiskt identifiera och riva hinder för innovation och nyttja de möjligheter som digitalisering och forskning ger.

Regionens ekonomi påverkas av omvärlden. Till viss del kan regionen påverka omständigheterna, men i huvudsak handlar det om att vara berett att med en stabil ekonomi som grund ta sig an förändringarna i omvärlden med fokus på att leverera den service som invånarna med rätta förväntar sig. En osäkerhetsfaktor för 2019 som utmärker sig bland de andra är att det i dagsläget är osäkert vilken budget som kommer beslutas av riksdagen. Därför är en budget i balans och beredskap att möta förändringar i omvärlden av yttersta vikt.

Region Stockholm har under de senaste elva åren uppvisat överskott samtliga år. Även prognosen för det tolfte året visar på ett överskott. Regionen har ett högt kreditbetyg och en väl diversifierad upplåning. Det ger en god grund att stå på, men det bör också påpekas att t.ex. befolkningstillväxten skapar behov av stora investeringar. Därtill har Regionen haft en kostnadsökningstakt som har varit för hög. Det krävs därför åtgärder när det gäller både prioriteringar samt styrning och ledning för att klara framtidens investeringar och verksamhet.

Nämnder och styrelser måste göra tydliga prioriteringar i verksamhetsplan och budget för 2019. För att säkerställa en fortsatt ekonomi i balans behöver arbetet med att begränsa kostnadsutvecklingen fortsätta. De ekonomiska förutsättningarna ställer också höga krav på en väl fungerande ledning, styrning och uppföljning som säkerställer att Regionens resurser används så effektivt som möjligt. Regionens kärnverksamheter måste prioriteras.

Som ett led i en tydligare styrning av Region Stockholm har mål och indikatorer utvecklats i budget 2019. De speglar den politiska inriktningen för verksamheten hos den styrande koalitionen och har anpassats för de nya förutsättningar som ges när Regionen bildas. Att det anges i budget 2019 vilka mål och indikatorer som gäller för vilka nämnder och styrelser tydliggör målstyrningen ytterligare.

Den blågröna koalitionen lägger därmed fram sin första budget för mandatperioden. Med en stark ekonomi i botten och med tydliga prioriteringar av kärnverksamheterna ger den goda förutsättningar att axla det ansvar som regionbildningen innebär, samtidigt som den sätter

agendan för ett ambitiöst hållbarhetsarbete som ska leda till att Regionen blir klimatneutral.

Beslutsunderlag

Budget för 2019 för Region Stockholm
LS 2016-1021 Förnyat inriktningsbeslut för Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22 vid Danderyds sjukhus
LS 2018-1078 Förnyat genomförandebeslut Ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1076 Förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1110 Förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus
LS 2018-1080 Utredningsbeslut för Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3
LS 2018-1079 Förnyat utredningsbeslut avseende Upprustning av försörjningsbyggnad vid Huddinge sjukhus
LS 2016-0556 Förnyat inriktningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset
LS 1309-1067 Inriktningsbeslut Ny- och ombyggnad av akutmottagning Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge
LS 2018-1093 Utredningsbeslut avseende Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset

Irene Svenonius

Gustaf Drougge



Frihet, trygghet och tillgänglighet i en attraktiv och hållbar Stockholmsregion

Budget 2019 för Region Stockholm

nya Moderaterna

Närodlad politik Centerpartiet

Liberalerna

KD

miljöpartiet de gröna

Stockholms läns landsting

BUDGET 2019

Diarienummer
LS 2017-1455

Budget 2019 för Region Stockholm

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning 4

2. Förutsättningar 23
2.1 Samhällsekonomiska förutsättningar samt ekonomiskt utgångsläge 23
2.2 Budgeterade ekonomiska förutsättningar för 2019 och för planeringsåren 2020–2022 28
2.3 Investeringar 35

3. Nämnder 45
3.1 Regionstyrelsen, m.m. 45
3.2 Hälso- och sjukvårdsnämnden 68
3.3 Trafiknämnden 90
3.4 Tillväxt- och regionplanenämnden 106
3.5 Fastighets- och servicenämnden 113
3.6 Färdtjänstnämnden 119
3.7 Kulturnämnden 122
3.8 Vårdens kunskapsstyrningsnämnd 127
3.9 Patientnämnden 130
3.10 Stockholms läns sjukvårdsområde 132
3.11 Karolinska Universitetssjukhuset 140
3.12 Revisorskollegiet 147

4. Bolag 148
4.1 Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag 148
4.2 Koncernmässiga förändringar 151
4.3 Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) 152
4.3.1 Södersjukhuset AB 154
4.3.2 Danderyds Sjukhus AB 160
4.3.3 Södertälje Sjukhus AB 167
4.3.4 S:t Eriks Ögonsjukhus AB 173
4.3.5 Folktandvården Stockholms län AB 178
4.3.6 Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) 182
4.3.7 Stockholm Care AB 186
4.3.8 MediCarrier AB 189
4.3.9 AB Stockholms Läns Landstings Internfinans 192

4.3.10 Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB) 194
4.3.11 Locum AB 196
4.3.12 Terreno AB 201
4.4 AB Storstockholms Lokaltrafik (AB SL) 202
4.4.1 AB SL Finans 206
4.4.2 SL Älvsjö AB 207

5. Koncerngemensamma funktioner och kommunalförbund 208
5.1 Koncernfinansiering 208
5.2 Skadekontot 208
5.3 Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje 209

6. Räkenskaper 210
Bilaga 1: Mål och indikatorer 214
Bilaga 2: Taxor och avgifter 219
Bilaga 3: Styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm 226
Bilaga 4: Förteckning över styrande dokument fastställda av fullmäktige och regionstyrelsen 231
Bilaga 5: Beslutsbilaga specificerade investeringar 235
Bilaga 6: Investeringsplaner 2019–2028
Bilaga 7: Specifikation nämnder

1. Inledning

Budget för en starkare Stockholmsregion
Den nybildade Region Stockholm har dagens och morgondagens invånare i fokus för att bidra till ett län där det är attraktivt att bo, driva företag, besöka och göra investeringar. Region Stockholm är till för länets invånare. Den enskilde patienten och resenären är utgångspunkten för regionens strävanden att utveckla verksamheten på kort och på lång sikt.

I budget 2019 görs tydliga prioriteringar för en starkare Stockholmsregion och för att nå Region Stockholms vision om att vara en attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva utforma sina liv och fatta avgörande beslut.

Region Stockholm ska erbjuda sina invånare en trygg, tillgänglig och modern vård som organiseras utifrån patienternas behov och präglas av stor valfrihet. Kollektivtrafiken ska vara i världsklass och hjälpa invånarna att lösa vardagspusslet och Stockholmsregionen att nå högt uppsatta klimatmål. Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Ett fritt och inkluderande kulturliv med hög kvalitet ska främjas. Region Stockholms samhällsbyggarperspektiv ska stärkas och samverkan med Stockholmsregionens kommuner bli bättre. Regionen ska systematiskt identifiera och riva hinder för innovation och nyttja de möjligheter som digitalisering och forskning ger.

Landstinget blir Region Stockholm
Det krävs att Region Stockholm tar ledarskap för att föra länets talan gentemot staten i frågor som rör tillväxt, bostadsbyggande, miljö och klimat och infrastruktur. Region Stockholm måste arbeta i nära samverkan med kommunerna och andra aktörer för att främja såväl en hållbar utveckling och en god livsmiljö som en förbättrad integration i en växande Stockholmsregion. Regionbildningen medför ett tyngre ansvar för bland annat tillväxtfrågor, hållbar regional utveckling, samhällsplanering, kompetensförsörjning och bostadsförsörjning, vilket kräver en samlad röst och ett samlat regionalt ledarskap.

Samtidigt som de nya ansvarsområdena tar plats i Region Stockholm måste kärnverksamheterna – hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional planering och tillväxt – fortsätta att utvecklas till gagn för regionens invånare med fokus på tillgänglighet, hållbarhet och ekonomi i balans. Den nya Region Stockholm ska, tillsammans med länets kommuner, lägga grunden för mer effektiv användning av skattebetalarnas pengar, större investeringar i Stockholmsregionens infrastruktur, ett fortsatt vitalt näringsliv med hög internationell konkurrenskraft, en attraktiv

arbetsmarknad samt forskning och högre utbildning som sätter Stockholmsområdet och hela Sverige i internationell framkant. Med ett sammanhållet regionalt ledarskap ges större möjligheter att lyfta Stockholmsregionens intressen i Sverige och Europa och nå visionen om att vara Europas mest attraktiva storstadsregion.

Den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050, som tagits fram i samverkan med kommunerna och andra regionala aktörer, utgör den färdplan som Region Stockholms arbete ska följa. Att de högt ställda målsättningarna i planen genomförs är avgörande för att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion och att uppnå målet om att bli en klimatneutral region till 2045. Här spelar också klimatfärdplanen en viktig roll. Stor vikt behöver läggas vid att genomföra de regionala prioriteringarna, särskilt för de prioriteringar som Region Stockholm har ansvar för att driva och leda.

Det regionala utvecklingsansvaret

I en hårdnande global konkurrens behöver Region Stockholms arbete bidra till att stärka Stockholmsregionens ställning som en ledande och innovativ tillväxtregion, som bibehåller och attraherar människor, familjer, företag, kultur och andra verksamheter. En samlad regional utvecklingsplanering förbättrar dessutom förutsättningarna för att hävda Stockholmsregionens storstadsspecifika förutsättningar och behov, liksom de glesbygdsspecifika, gentemot nationell och europeisk nivå.

Framtidens Stockholmsregion är tät, attraktiv, urban och klimatsmart, med hållbar tillväxt och goda livsmöjligheter i alla regionens delar. Det är viktigt att Stockholms urbana delar, glesbygd och skärgård får möjligheter att utvecklas. En aktiv samverkan och smart planering gör att Region Stockholm kan uppfylla sina åtaganden på effektiva sätt och samtidigt stödja utvecklingen av hela Stockholmsregionen.

Ett framgångsrikt, kunskapsintensivt och innovativt näringsliv med flera kluster i världsklass bidrar till Stockholmsregionens välstånd. Det gäller särskilt inom ICT/Tech och finansiella tjänster, men även life science, miljöteknik och kulturellt företagande i vid mening. Stockholmsregionen har också många multinationella industri- och tjänsteföretags huvudkontor, som spelar en viktig roll för hela Sveriges ekonomi. Det är både ett regionalt och ett nationellt intresse att slå vakt om företagsklimatet och konkurrenskraften i Stockholmsregionen. Länets utveckling påverkas i hög grad av lagar, myndighetsbeslut och skatter. Det gäller inte minst förutsättningar för företagande, arbetsmarknad och kompetensförsörjning, bostadsbyggandet, innovationssystemet och regler som påverkar nystartade företag, samt landsbygdens och skärgårdens företagande och utveckling.

Stockholms skärgård är en viktig del av Stockholmsregionens attraktionskraft. Skärgården är mångfacetterad och unik men har samtidigt utpräglade glesbygdsutmaningar, till exempel när det gäller tillgänglighet och kommunikationer. I ett regionalt perspektiv ska Region Stockholm bejaka hållbara, småskaliga näringar som bidrar till en levande landsbygd och skärgård.

Bostadsbyggandet, inklusive stadsplanering, byggandet av ny infrastruktur och skapandet av goda livsmiljöer är den kanske största utmaningen för Stockholmsregionen. Med ett rekordstort bostadsbehov behöver regionplaneringen i hög grad inriktas på ett ökat byggande, med efterföljande behov av samverkan med kommuner och andra aktörer, liksom en regional samsyn kring regleringar som hindrar ett ökat byggande och ett bättre utnyttjande av det befintliga beståndet samt en medvetenhet kring vikten av hållbarhet. Att Region Stockholm stödjer Stockholmsregionens aktörer i deras miljöarbete är en viktig förutsättning för att skapa en hållbar tillväxt, en hållbar stadsutveckling, samt uppfylla regionens ambitiösa miljömål och skapa ett utsläppsfritt och klimatneutralt län.

Med en sammanhållen planering för samtliga trafikslag kan trängselutmaningen mötas, liksom de regionala målsättningarna om en ökad andel av såväl kollektivtrafikresande som resor med cykel. Det kan också utgöra grunden för en samlad planering för trafikförsörjning till nya bostadsområden. Ett snabbt och effektivt färdigställande av det regionala cykelnätet är en avgörande faktor för detta. Region Stockholm ska under 2019 påskynda genomförandet av den regionala cykelplanen, följt av ett initiativ att, i samråd med kommunerna, genomföra en regional förhandling med kommunerna och statliga aktörer om att snabbt färdigställa det regionala cykelnätet. Att Region Stockholm ska vara en aktiv part i Stockholmsregionens cykelplanering inkluderar även att underlätta för samplanering av kollektivtrafikresor, cykelresor och lånecykelsystem.

Ansvar för länsplan förpliktigar

Region Stockholm tar från den 1 januari 2019 över ansvaret för länsplanen för regional transportinfrastruktur i Stockholms län. Att bli länsplaneupprättare är ett av de viktigaste och mest ansvarsfyllda uppdragen som följer av regionbildningen. Det är särskilt utmanande eftersom länsplanens ekonomiska ram är liten, givet Stockholmsregionens stora behov, vilket innebär att hårda prioriteringar kommer att vara nödvändiga. God samverkan, i former som ska utvecklas i dialog med Trafikverket och länets kommuner, är en avgörande faktor. Effektiva insatser för ökad framkomlighet, behovet av ökad samplanering mellan

bostadsbyggande och infrastruktur, minskad klimatpåverkan och målen i den i samverkan med kommunerna framtagna regionala utvecklingsplanen är några av utgångspunkterna för arbetet. För arbetets legitimitet är det viktigt att säkerställa att länsplanen upprättas på ett sätt som är neutralt mellan olika trafikslag och därför inrättas ett särskilt utskott under regionstyrelsen med uppdrag att bereda länsplanen inför beslut i regionstyrelsen och fullmäktige. Regionstyrelsens trafikplanerings- och samhällsbyggnadskompetens stärks därför.

En attraktiv arbetsgivare

Region Stockholm ska bli en mer attraktiv arbetsgivare, för alla anställda oavsett verksamhetsområde. Medarbetarna är regionens viktigaste resurs. Region Stockholm måste kunna rekrytera, behålla och utveckla medarbetare.

En av mandatperiodens stora utmaningar är kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården. Region Stockholm ska fortsätta satsningen på AT- och ST-utbildningar och erbjuda såväl undersköterskor som sjuksköterskor specialistutbildning med bibehållen lön. Fler sjuksköterskor ska ges möjlighet och incitament till specialisering. Regionen ska bidra till att underlätta för fler undersköterskor att vidareutbilda sig till sjuksköterskor.

Inför förändringar och utvärderingsarbete ska vårdpersonalens expertis inom området tas till vara. Genom att ersätta för utbildning i vårdavtalen säkerställer Region Stockholm tillgången till specialistläkare. Antalet specialisttjänstgöringstjänster inom framförallt allmänmedicin, psykiatri och akutmedicin ska utökas fram till 2020. Antalet allmäntjänstgöringsplatser för läkare ska utökas.

Region Stockholm ska bli en föregångare i Sverige när det gäller att attrahera vårdens professioner. Flera lärdomar kan och bör dras från privata verksamheter. Det krävs en tydligare koppling mellan ansvar och befogenheter samt en platt beslutsstruktur där så mycket som möjligt bestäms i verksamheterna för att kunskapen från medarbetarna ska kunna tas till vara. Fler beslut om hur vården ska organiseras ska fattas av vårdens professioner, utifrån de mål som satts av fullmäktige. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, t.ex. när det gäller schema och bemanning. Arbetsmiljön ska fortsatt förbättras med stor delaktighet. Såväl sjukfrånvaro som personalomsättning behöver bli lägre och medarbetare ges konkreta möjligheter att påverka hur arbetet bedrivs. Beroendet av hyrpersonal måste minska, främst därför att kontinuitet är en kvalitetsfråga, men det är också en ekonomisk fråga.

Region Stockholm är positivt inställd till sjukhusens möjligheter att erbjuda tillfälliga personalbostäder för nyanställda och gästforskare.

På alla nivåer i organisationen behöver ledarskapet utvecklas. Alla Region Stockholms medarbetare har rätt till såväl löne- som utvecklingssamtal. Dessutom ska lön sättas individuellt och lönespridningen måste bli större. Det ska löna sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Det medför behov av en organisation där varje chef har ett rimligt antal medarbetare för att kunna axla ett närvarande ledarskap.

Otryggheten ökar bland vårdens medarbetare på grund av växande problem med hot och våld. Inga anställda ska behöva tolerera hot och våld på sina arbetsplatser och här krävs ytterligare insatser utifrån Region Stockholms ansvar som arbetsgivare. Därför görs under året en särskild satsning på trygghetsutbildning för vårdens medarbetare. Den ska bidra till att nå mandatperiodens målsättning att halvera andelen medarbetare som uppger att de blivit utsatta för hot och våld. En trygghetskommission ska inrättas för att möjliggöra ett bredare grepp om trygghetsfrågorna i Region Stockholm.

Som stor arbetsgivare och samhällsaktör är det angeläget att regionen bidrar till social hållbarhet, till exempel genom att ta tillvara den kunskap och erfarenhet som finns hos personer med ursprung i andra länder. Rekrytering ska ske utifrån kompetens och erfarenhet för arbetet. Diskriminering får inte förekomma i Region Stockholms verksamheter, vare sig mot anställda eller invånare.

Ansvarsfull ekonomi avgörande

Ordning och reda i Region Stockholms finanser är av fortsatt överordnad vikt, detta för att kunna klara kraven på ett växande utbud av såväl sjukvård som kollektivtrafik när länets invånare blir allt fler och antalet äldre och mer vårdkrävande invånare ökar.

Varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt. Den administrativa överbyggnaden måste minska påtagligt, liksom antalet konsulter. Kraven på olika inrapporteringar effektiviseras både genom att fokusera på rätt saker och genom att använda digitala lösningar smart, så att resurser kan frigöras för regionens kärnverksamheter.

Genom att fastighets- och servicenämnden bildas samlas operativa verksamheter under en egen nämnd vilket bidrar till renodling av regionstyrelsens verksamhet till ledning och styrning. Samtidigt möjliggörs en effektivisering inom de operativa verksamheterna under den nya

nämnden. Under året ska Region Stockholms alla nämnder och bolag kunna möta högt ställda krav på ökad effektivitet och därmed minskad administration

Under året ska arbetet med att nå målsättningarna om att bli Sveriges bästa offentliga upphandlare och att vara drivande i Europa inom hållbar upphandling intensifieras. Arbetet ska leda till såväl lägre kostnader som en mer hållbar Stockholmsregion.

En tillgänglig hälso- och sjukvård av hög kvalitet
Hälso- och sjukvården ska vara trygg, modern och organiseras utifrån patientens behov. Den ska präglas av hög kvalitet, god tillgänglighet, delaktighet och valfrihet för den enskilde. All vård ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Region Stockholm ska ha en långsiktig och hållbar planering för länets framtida behov av hälso- och sjukvård. Den demografiska och hälsorelaterade utvecklingen och medicinska framsteg innebär förändrade behov som påverkar vårdens organisation och resursfördelning. Därför ska en bred parlamentarisk utredning genomföras under mandatperioden med sikte på vården år 2040.

Vården och hälsan i Stockholms län ska vara jämlik. Jämställdhet är en patientsäkerhetsfråga. Det är viktigt att kvinnor och män får en sjukvård som är anpassad efter deras biologiska olikheter. Det behövs mer forskning för att utveckla rekommendationer om rätt behandling för kvinnor respektive män. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv.

Vårdens kvalitet ska ständigt utvecklas. En modell för att driva på kvalitetsutvecklingen genom kontinuerlig kvalitetsuppföljning och återkoppling till vårdgivarna ska tas fram. Patientinformation kring t.ex. vårdkvalitet ska utvecklas och vara tillgänglig via nätet så att det blir enklare att göra jämförelser mellan vårdgivare och landsting. Syftet är att driva utvecklingen framåt och underlätta patienters val av vårdgivare.

En stärkt primärvård
Genom en omfattande satsning på primärvården ska den ges förutsättningar att arbeta mer förebyggande och mer effektivt. En stärkt primärvård är angeläget inte minst för att förbättra vården för kroniskt sjuka patienter och för att den ska kunna ta ett helhetsansvar för patientens hälsa. Primärvårdssatsningen ska leda till att husläkarmottagningarna blir navet i sjukvården. Patienternas behov av en tillgänglig, nära – såväl fysiskt som digitalt – husläkare, barnavårdscentral och mödravårdscentral står i

centrum. Primärvården ska finnas nära och vara tillgänglig för alla länets invånare.

Målsättningen är att under mandatperioden göra det möjligt för alla som vill att få lista sig hos en namngiven, fast husläkare. Husläkaren ska ha helhetsansvaret för sin patient, ha en koordinerande funktion och ha ett team med viktiga professioner, så som exempelvis distriktssjuksköterska, psykolog och fysioterapeut, knutet till sig. Läkare ska kunna begära ett tak för antalet listade patienter för att möjliggöra förutsättningar att utföra uppdraget utifrån de listade patienternas behov och med en hållbar arbetssituation. Målsättningen ska vara att patienter i så stor utsträckning som möjligt ska få kontinuitet i sina vårdkontakter med primärvården och att de ska kunna få större delen av sina vårdbehov tillgodosedda där. Möjligheten för andra läkare än specialister i allmänmedicin att etablera en lista i primärvården ska utredas under mandatperioden.

En översyn av vad som ingår i primärvård behöver genomföras och gränsdragningar mellan olika vårdval ses över. Bland annat behöver uppdraget för psykisk hälsa och förebyggande vård stärkas.

Primärvården ska finnas nära och vara tillgänglig för länets alla invånare. Under våren ska en övergripande primärvårdsstrategi presenteras, med mål för en stärkt primärvård. Strategin ska tas fram i dialog med vårdens aktörer och ta tillvara patientens perspektiv och behov av sammanhållning.

Stärkt arbete mot psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan är ett ökande problem som måste mötas med aktiva åtgärder. För att erbjuda tidig vård för psykisk ohälsa, ska ett regiontäckande nät av mottagningar för första linjens psykiatri utvecklas. Mottagningarna ska vara knutna till husläkarverksamheterna och kunna tillgodose hela befolkningens behov av vård för lätt till måttlig psykisk ohälsa. Målet är att så många som möjligt ska kunna slutbehandlas inom primärvården. I uppdraget ska ingå en god samverkan med skolhälsovården och andra aktörer inom vården för psykisk ohälsa. Parallellt med detta arbete förstärker Region Stockholm det förebyggande arbetet för psykisk hälsa, bland annat genom en utökad satsning på Youth aware of mental health, YAM, som på sikt ska kunna erbjudas till alla skolor i regionen.

Digitala tjänster och nätbaserad behandling ska byggas ut för att målgruppsanpassa vårdutbudet och sänka tröskeln till vård och behandling. Det är också viktigt att utveckla arbetet med att uppmärksamma närstående till dem med allvarliga somatiska och psykiatriska sjukdomar.

Under året utreds hur en regionalt förstärkt vårdgaranti för barn- och ungdomspsykiatrin ska förverkligas. Väntetider ska hållas korta och de barn som har behov av specialistpsykiatrin ska erbjudas en trygg vård, med en fast vårdkontakt och en tydlig vårdplan.

Under mandatperioden ska tillgången till psykiatrisk specialistvård utvecklas, liksom vårdplatserna och vårdmiljöerna inom psykiatrin. Under året ska det ses över hur psykiatrins lokaler, i väntan på nya, kan förbättras och behovet av ersättningsinvesteringar för lokalerna ska utredas.

Vårdens kunskapsstyrning
För att säkerställa att patienten får likvärdig och evidensbaserad vård över hela länet krävs en ökad nationell kunskapsstyrning där nationella riktlinjer gemensamt tas fram. Kunskapsstyrningen säkrar att Region Stockholms begränsade resurser används på ett sådant sätt att de gör störst nytta. Regionen ska utveckla arbetet med vårdens prioriteringar.

Metodutvecklingen för att minska förekomsten av undvikbara vårdrelaterade infektioner ska fortsätta. Under året inleds arbetet med en plan för hur patientsäkerhetsarbetet i hälso- och sjukvården kan förbättras. Planen ska utformas och genomföras under mandatperioden. Arbetet med att minska antibiotikaanvändningen ska prioriteras och mål ska tas fram för när en hållbar användning av antibiotika kan uppnås.

Ge vård i tid och öka mångfalden
Alla vårdgivare ska ge vård i tid. Ingen ska behöva vänta onödigt länge på behandling eller få sin sjukdom förvärrad av alltför långa väntetider. Region Stockholm har redan idag en skarpare vårdgaranti än den nationella, såväl inom primärvården som när det gäller förstabesök hos specialist. Under mandatperioden behöver särskilt fokus riktas på att minska väntan på behandling och operation, särskilt i den högspecialiserade vården på länets akutsjukhus. En mer ambitiös vårdgaranti avseende operation och behandling än den som gäller på nationell nivå ska införas. Ett arbete för att kunna mäta och jämföra kvalitet och synliggöra väntetiderna i vårdprogrammen för kroniskt sjuka ska också genomföras.

Vårdval ger fler patienter vård i tid genom ökat vårdutbud, möjlighet för patienter att välja läkare och renodlad verksamhet för Region Stockholms akutsjukhus. En målsättning är att uppmuntra nya vårdgivare att etablera sig i Stockholmsregionen, gärna mindre vårdgivare såväl inom primärvård som specialistvård. Utöver att ett ökat utbud av vård ger fler patienter vård i tid, ger det också vårdens medarbetare fler möjliga arbetsgivare och driver på kvalitetsutveckling inom vården. Idé- och utvecklingskraften hos entreprenörer och idéburna organisationer ska tillvaratas för att öka

vårdutbudet, tillgängligheten och valfriheten för patienterna. Region Stockholm ser positivt på en mer modern lagstiftning som bättre tillvaratar idéburna organisationers möjlighet att bedriva hälso- och sjukvård. En fördjupning av möjligheter att stärka den idéburna välfärdens konkurrenskraft inom välfärden ska göras.

För att möta patienternas vårdbehov behöver Region Stockholms vårdvalsmodell utvecklas. Struktur och uppdrag ska utvärderas, för att möta behoven av såväl vård och effektiva och sammanhållna vårdkedjor som ekonomisk effektivitet. En god tillgänglighet i hela länet ska främjas av ersättningssystemen och kostnadskontrollen ska vara noggrann.

Stor vikt läggs vid att stärka inköps- och avtalskompetensen för att kunna beställa så mycket vård som möjligt för pengarna. Tydliga ekonomiska incitament för vårdgivarna ska ge patienterna vård i tid. I de nya sjukhusavtal som ska tecknas med Region Stockholms egna akutsjukhus inför 2020 kommer ökad produktivitet och effektivitet därför att vara en viktig del.

Ytterligare en närakut upphandlas och startar sin verksamhet under 2019. Närakuternas uppdrag ska följas upp och utvärderas i syfte att vässa uppdraget. Därefter ska två närakuter till upphandlas under mandatperioden. Vidare välkomnas privata initiativ att bygga och driva närsjukhus.

Trygg förlossningsvård och en bra start i livet

Region Stockholm ska erbjuda blivande föräldrar en väl utbyggd och trygg förlossningsvård. Inför förlossningen kan den gravida kvinnan välja förlossningsklinik, vilket är en viktig jämställdhetsfråga. Under mandatperioden ska kapaciteten i förlossningsvården byggas ut ytterligare, exempelvis med en förlossningsenhet på S:t Görans sjukhus. Vårdkedjan mellan mödravården, förlossningen och barnhälsovården ska stärkas. För att utöka grundbemanningen i förlossningsvården har ersättningen till vårdval förlossning höjts kraftigt 2017 och 2018.

Barnhälsovården ska förstärkas ytterligare för att möta en snabbt växande befolkning. Genom barnhälsovården får föräldrar råd och stöd och erbjuds vaccinationer för sina barn mot smittsamma sjukdomar. De senaste åren har ett hembesöksprogram i Rinkeby genomförts och utökats med goda resultat. Fler samarbeten mellan Region Stockholm och länets kommuner, t.ex. kring hembesöksprogram och uppsökande verksamhet, ska utvecklas i fler delar av Stockholmsregionen. Även samarbeten mellan BVC och MVC, med exempelvis öppen förskola, föräldrarådgivning och socialtjänst i Familjecentraler, ska stimuleras. Samverkan med civilsamhället bör också

uppmuntras för att i större omfattning arbeta hälsofrämjande gentemot barn och unga.

Garantera äldre en värdig sammanhållen vård och omsorg
För en äldre patient med många vårdkontakter måste samordningen mellan Region Stockholm, kommunerna och vårdgivarna stärkas. Husläkare, hemtjänst, hemsjukvård, äldreboende och geriatrik ska erbjudas i en sammanhållen vårdmodell med fokus på ett sömlöst helhetsomhändertagande av den äldre oberoende av huvudman. Behov av äldrepsykiatri ska också kunna tillgodoses. Den äldre patienten ska inte behöva besöka akutsjukhusens akutmottagning om detta kan undvikas. Genom utökade möjligheter till konsultation i hemmet, användning av digital teknik och en närmare samverkan mellan äldreomsorg och geriatrik/primärvård samt direktintag till geriatrik kan vården runt den äldre göras tryggare. Fokus ska ligga på ett tryggt och värdigt helhetsomhändertagande.

Valfrihet och självständighet vid sjukdom är viktig för alla patienter, även för den äldre. Under året fortsätter arbetet med målet att införa vårdval med en sammanhållen seniorvård. Det första steget har tagits genom införandet av vårdval geriatrik.

För att äldre patienter ska få en vård med specialistkunskap om äldres sjukdomar behövs det fler geriatriska vårdplatser i Stockholmsregionen. Utökad geriatrik kan med fördel ske genom att privata vårdgivare erbjuder ökad kapacitet i nuvarande eller nya lokaler samt att privata entreprenörer etablerar verksamhet genom vårdval geriatrik. Geriatrisk verksamhet fortsätter att bedrivas vid Danderyds sjukhus.

På akutsjukhusen och i den palliativa vården ska en handlingsplan tas fram som syftar till att garantera mänsklig närvaro i livets allra sista skede, så att ingen ska behöva dö ensam.

Främja folkhälsan
Folkhälsan i Stockholmsregionen är generellt god, men ser olika ut i olika delar av länet och inom olika grupper. Att förbättra folkhälsan är en regional prioritering. Hälso- och sjukvårdens insatser måste utformas utifrån ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiv för att bidra till en jämlik sjukvård. Samverkan mellan kommuner, civilsamhället och andra aktörer ska stärkas.

Region Stockholm är positivt inställd till innovativa ersättningsmodeller för att möta ohälsan och för att arbeta förebyggande i prioriterade områden. Regionen ska välkomna dem som vill investera i så kallade hälsokontrakt,

där ersättningen för att förbättra hälsoläget i en viss patientgrupp villkoras mot specificerade utfallsmål. Förutsättningarna för att starta ett projekt tillsammans med fristående aktörer ska utredas, med målsättning att starta upphandling under 2019.

Folkhälsan påverkas också av hur Stockholmsregionen är planerad, till exempel hur de bebyggda miljöerna ser ut och vilken typ av transportmedel som uppmuntras. Ur ett regionplanerings- och stadsbyggnadsperspektiv så finns det stora möjligheter att stärka folkhälsoarbetet.

Primärvården är central för det förebyggande arbetet och för att främja en jämlik hälsa. Region Stockholm ska därför utöka primärvårdens hälsofrämjande uppdrag, med särskilt fokus på barn och unga i ekonomiskt svaga områden. Som en del av det folkhälsofrämjande arbetet behöver vården utöka användandet av fysisk aktivitet på recept.

Tandhälsan hos barn och unga är generellt god men behöver ständigt vidmakthållas och förbättras. Hälsofrämjande insatser ska utvecklas på området. Ett tätare samarbete mellan barntandvården och BVC skulle ytterligare minska kariesförekomsten hos små barn. De med sämst tandhälsa ska prioriteras. Erbjudandet om frisktandvård ska marknadsföras mer.

Modernisera vården

Genom moderna verktyg kan hälso- och sjukvården bli både bättre och mer effektiv. Vårdens anställda ska ges bättre digitala verktyg för att vårda, rädda liv och utveckla kvaliteten i vården och patienterna ska ha större möjligheter till delaktighet. Därför behövs ett grundläggande tekniskt skifte av hela vårdens it-miljö. Ett digitalt kompetenslyft kommer att genomföras i Region Stockholm för att minska teknikrelaterade vårdskador och modernisera vårdinformationsmiljön.

Hälso- och sjukvården i framtiden

Under mandatperioden införs en ny vårdinformationsmiljö och digital samverkansplattform mellan vården, patienterna och forskningen. I införandet av de nya tekniska verktygen ska medarbetarna involveras och de nya tekniska verktygen ska vara tillgängliga och användbara för alla människor oavsett teknikvana eller funktionsvariation.

Patientens guidning genom vården är viktig och en förutsättning för att vården ska upplevas som trygg. Patienten ska aktivt kunna följa sin vård, bland annat genom tillgång till sin journal via nätet. Kontakter med vården moderniseras med fler och enklare kontaktvägar för tidsbokning och vårdmöten.

Region Stockholm ska vara öppen och nyfiken inför privata aktörers innovationer samtidigt som regionen ska fortsätta sitt aktiva arbete med innovation.

Karolinska Universitetssjukhusets nya sjukhusbyggnad i Solna möjliggör högspecialiserad vård som kommer att göra i dag obotliga sjukdomar behandlings- eller botbara. Sjukhuset ska präglas av forskning och nya medicinska framsteg. Samtidigt hade projektet kunnat genomföras bättre. Det gäller finansieringen, som blev för dyr, och införandet av nya arbetsformer, som inte tillräckligt involverade medarbetarna. Visar utredning att det är gynnsamt för skattebetalarna om Region Stockholm förvärvar projektbolaget SHP så ska det ske. Vägen framåt för Karolinska Universitetssjukhuset handlar om att prestigelöst skapa förutsättningar för att hålla i målsättningen om att ha ett sjukhus av yttersta kvalitet som förenar högspecialiserad vård med forskning och utbildning.

Mot världens bästa kollektivtrafik

Varje dag gör över 800 000 resenärer 2,9 miljoner resor med kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. Människor måste stå i centrum för synen på såväl infrastruktur som kollektivtrafik. En hållbar utveckling ger rätt förutsättningar för en växande storstadsregion. Utgångspunkten är människors möjligheter att få vardagen att fungera genom att kunna ta sig mellan hem och arbete och kunna leva ett rikt liv, i kombination med kollektivtrafikens avgörande roll för att nå uppsatta klimatmål. Därför ska Stockholmsregionen ha världens bästa kollektivtrafik.

Genom en ansvarsfull politik ska resandet med kollektivtrafiken öka, punktligheten förbättras och trygghetsarbetet tillta. Beslutade framtidssatsningar ska hållas i och nya beredas plats. Region Stockholm tar nu ytterligare steg för att förbättra trafiken och öka tryggheten i samtliga trafikslag.

Stockholmsregionens kollektivtrafik står inför en spännande tid av utveckling och möjligheter. Stora investeringar och framtidssatsningar är under genomförande, däribland den största tunnelbaneutbyggnaden på över 40 år. Samtidigt ökar busstrafiken öka och en särskild satsning genomförs på tvärbusslinjer i rusningstrafik. Fler resenärer ska få tillgång till miljövänliga transportmedel med god kapacitet. Viktiga teknikskiften sker till nytta för miljön och klimatet, där kollektivtrafiken på land helt och fullt bedrivs av förnyelsebara drivmedel och en stegvis elektrifiering står för dörren. Därtill öppnas helt nya möjligheter för service, tjänster och utbud till följd av digitaliseringen samt framväxten av kombinerade mobilitetstjänster knutna till den traditionella kollektivtrafiken.

Samtidigt saknas inte utmaningar. Växande krav från resenärerna och det omgivande samhället ställer i krav på att utveckla kollektivtrafiken sett till både omfattning och innehåll. En växande Stockholmsregion med nya och växande stadsdelar behöver trafikförsörjas. Utmaningar finns i form av brister i infrastrukturen, på såväl väg- som järnvägssidan, som begränsar möjligheten att erbjuda en pålitlig, punktlig och robust trafik. Det är viktigt att kollektivtrafikens miljöer upplevs trygga och säkra.

En kollektivtrafik att lita på

Människor har rätt att förvänta sig att kollektivtrafiken fungerar, oavsett vem som bär ansvaret för olika delar av trafiken. Region Stockholm genomför därför en historisk satsning för bättre pendeltågstrafik med nya pendeltåg, nya och bättre tågdepåer, nya pendeltågsstationer och nödvändiga underhållsinsatser. Därtill ska läggas kostnaden och ansvaret för den nya Citybanans öppnande för bättre spårkapacitet och kraftigt ökad turtäthet för pendeltågen.

Trängseln är en av Stockholmsregionens växande utmaningar. Region Stockholm ska i samarbete med kommunerna via Framkomlighetskommissionen söka lösningar på dagens trängselproblem i busstrafiken och säkerställa ett samlat och kraftfullt genomförande av stomnätsplanen. Framkomlighetskommissionen ska utreda och föreslå ett paket av åtgärder som ska öka framkomligheten och korta restiderna med buss samt redovisa konsekvenser av och kostnader för dessa. Region Stockholm ska utreda påstigning genom bussens alla dörrar på stombusslinjerna för att korta hållplatstiderna och minska trängseln.

En trygg kollektivtrafik

Ett fortsatt trygghetsarbete är av yttersta vikt för en attraktiv kollektivtrafik. Över tid har den upplevda tryggheten i kollektivtrafiken ökat. Otryggheten påverkar dock människors resande och val av färdmedel. Statistiken visar att alltför många resenärer känner sig otrygga när de reser ensamma i kollektivtrafiken under kvällar och nätter. Särskilt utmärkande är att kvinnor känner sig mer otrygga än män. Otrygga miljöer utanför spärrlinjen eller kriminalitet som söker sig till kollektivtrafiken får inte vara en avgörande fråga kring valet av resa. Därför är fortsatta trygghetsinsatser särskilt viktiga under 2019.

Region Stockholm ska fortsätta arbetet med att utveckla trygghetscentralen, införa och bygga ut trygghetskameror i trafiken samt införa spårbeträdandelarm, fler trygghetsresurser och ordningsvakter samt utökade biljettkontroller. För att bättre motverka otrygghet och osäkerhet i kollektivtrafiken ska Region Stockholm höja ambitionerna avseende

kameraövervakning i och runt stationsmiljöerna, men även ombord på kollektivtrafikens fordon. För att motverka växande utmaningar med nedskräpning, klotter och skadegörelse behöver egendomsskydd för kollektivtrafikens fastigheter, fordon och anläggningar förstärkas. Region Stockholm ska samverka med fastighetsägare och kommuner för att utkräva tryggare miljöer i anslutning till stationer och perronger, exempelvis avseende belysning, god sikt och snöröjning. Ett försök med flexibla nattstopp i busstrafiken ska genomföras under 2019.

En hållbar kollektivtrafik för framtiden

Det räcker inte att kollektivtrafiken växer i omfattning; den måste också utvecklas i innehåll. Med moderna bussar, fartyg, tåg, hållplatser, bryggor och stationer läggs en viktig grund för en modern, tillgänglig och attraktiv resa. Till det vill Region Stockholm foga den moderna teknikens möjligheter i form av utvecklad digitalisering för smartare resenärstjänster samt nya samverkansformer för mobilitetslösningar som kan underlätta vardagen för Stockholmsregionens invånare. Region Stockholm vill främja mobilitet och blandpendling. Regionen ska ta en ledande roll i samordning av utvecklingen av mobilitetstjänster som tillgodoser behov av resande från dörr till dörr.

Framtidens kollektivtrafik ska vara hållbar. Region Stockholm vill att Stockholmsregionen ska behålla ledartröjan i den gröna omställningen. Redan i dag bedrivs all kollektivtrafik på land i Stockholmsregionen – som första huvudstadsregion i världen – helt och hållet av förnyelsebara bränslen. Den grunden vill regionen nu bygga vidare på med ny kraft och nya initiativ där miljöteknikens olika möjligheter utnyttjas redan i ett tidigt stadium, exempelvis för energieffektivisering och hållbar omställning. Som ett naturligt nästa steg ser Region Stockholm en breddad elektrifiering av busstrafiken. Även sjötrafiken ska, senast 2030, ställa om till en hållbar drift med 100 procent förnybara drivmedel, under förutsättning att det historiska tonnaget säkras. En särskild satsning ska genomföras för att bygga ut källsortering i tunnelbanan. Kollektivtrafik är ett grönt sätt att resa och det är viktigt att även färdtjänstens verksamhet långsiktigt når upp till Region Stockholms miljökrav om fossilfrihet.

En kollektivtrafik för alla resenärer

För personer med olika funktionsnedsättning som inte kan resa med den allmänna kollektivtrafiken är den särskilda kollektivtrafiken nödvändig. Färdtjänstresenärerna ska bemötas med god service och respekt. Region Stockholm vill att förarna ska ha kännedom om olika funktionsvariationer och därtill bra lokalkännedom då resenären inte alltid kan förväntas vara behjälplig med vägledning. Regionen vill fortsätta utveckla resegarantin och ha en lösningsorienterad dialog med såväl resenärer som utförare. Ett

arbete med att göra kollektivtrafiken allt mer tillgänglig och trygg ska pågå parallellt, där installation av plattformsbarriär testas under mandatperioden.

Stockholmregionen kännetecknas av en unik skärgård, närhet till vatten, sammanhängande grönområden, landsbygd, glesbygd, historiska stadsdelar och moderna urbana miljöer. De positiva värden som ger Stockholm dess särprägel ska tas i beaktande när Region Stockholm planerar för nya trafikstråk och kollektivtrafiklösningar. Kollektivtrafik med buss, båt, spårvagn, pendeltåg och tunnelbana ska vara ett attraktivt resealternativ för alla. Barn, äldre och personer med funktionsnedsättning ska uppleva att kollektivtrafiken präglas av trygghet och tillgänglighet.

För att bättre använda Stockholmsregionens goda förutsättningar för en smart och effektiv kollektivtrafik på vattnet ska under mandatperioden två nya pendelbåtsförsök genomföras, samtidigt som de befintliga pendelbåtlinjerna utvecklas och effektiviseras. En tillgänglig och pålitlig skärgårdstrafik är en förutsättning för en levande skärgård året om. Under mandatperioden påbörjas arbetet med att, tillsammans med boende och näringsidkare i skärgården, utreda framtidens skärgårdstrafik. Utredningen ska omfatta både trafikens upplägg, finansiering och framtidens tonnage.

Ett stärkt arbete för en hållbar region

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Stockholms arbete och verksamheter och beaktas i beslutsfattandet. Ett ambitiöst och effektivt hållbarhetsarbete rustar Region Stockholm och Stockholmsregionen inför framtiden. Genom arbetet med att ställa om uppnås minskad miljöpåverkan, ökad social hållbarhet samt risk- och kostnadssänkningar på lång sikt. För att stärka Region Stockholms hållbarhetsarbete ska ett antal åtgärder vidtas under det kommande året.

Hållbarhet ska göras till ett fullvärdigt funktionsområde i Region Stockholms verksamhet. För att tydliggöra Region Stockholms ambitioner ska en hållbarhetspolicy och ett hållbarhetsprogram tas fram, i vilket miljöprogrammet inarbetas. Samtliga nämnder och bolag ska följa upp genomförandet av hållbarhetsmålen för sina respektive verksamheter. Årligen ska resultat och uppnådda effekter redovisas i en hållbarhetsredovisning, som behandlas samtidigt som årsredovisningen.

Ekonomiska incitament för att gynna klimatvänligare alternativ ska införas för Region Stockholms verksamheter. Detta kan exempelvis handla om att se över förutsättningarna för att införa interna klimatväxlingsfonder. Detta kombineras med ytterligare ambitionshöjningar för utsläppsminskningar från Region Stockholms verksamheter. Andelen av Region Stockholms egna

fordon som är nollutsläppsfordon ska öka under 2019. Resepolicyn ska ses över och förtydligas så att den tydligt beaktar klimatpåverkan vid val av tjänsteresa. Region Stockholm ska fortsätta arbeta för att vara en ledande aktör i Europa på hållbarhetskrav vid offentlig upphandling. Arbetet med gröna obligationer ska stärkas och emissionerna öka i storlek och antal på ett sätt som gynnar regionen ekonomiskt.

För att undvika behov av plötsliga och dyra investeringar i och med ett förändrat klimat – eller att verksamheter inte kan utföras – ska en klimat- och sårbarhetsanalys dels utarbetas av varje nämnd och bolag, dels analyseras övergripande för Region Stockholm. Utifrån analysen ska en klimatanpassningsplan utarbetas. Planen ska innefatta klimatomställning, klimatanpassning och klimatberedskap. Särskild vikt ska läggas vid beredskap för extremväder såsom värmeböljor och skyfall.

En utredning om hur den yttre miljön kring Region Stockholms vårdfastigheter kan utvecklas ska genomföras. Därtill ska det genomföras en översyn av hur laddinfrastrukturen för elfordon kan byggas ut i snabbare takt i anslutning till regionens fastigheter. Under mandatperioden tas en långsiktig plan för mark- och fastighetsägande fram.

Region Stockholm ska i snabbare takt ersätta fordon till nollutsläppsfordon. En utredning ska genomföras om säkrad tillgång till läkemedel vid kriser och höjd beredskap för de diagnoser som riskerar att öka i samband med framtida klimatförändringar.

En översyn av samtliga Region Stockholms verksamheter ska göras för att säkerställa giftfria miljöer för brukare, patienter, resenärer och medarbetare, med ett särskilt fokus på barns behov. Arbetet med att se över kemikaliekrav samt upphandling av tjänster och produkter i alla verksamheter stärks.

Incitament för minskning av verksamheters avfall ska utvecklas. En nyckel i det arbetet är att användningen av engångsartiklar minskas och att plastartiklar i möjligaste mån fasas ut. Mål om att minska Region Stockholms miljöpåverkan från livsmedel ska höjas. Regionen ska säkerställa att det finns en aktuell plan för robust livsmedelsförsörjning vid kriser. Region Stockholm ska vara aktiv i arbetet med att minska utsläppen av läkemedelsrester.

Den strategiska styrningen i arbetet med folkhälsa, bemötande och hbtq-frågor ska utvecklas.

En region för innovation, forskning och utveckling
Region Stockholm arbetar för att Stockholmsregionen ska vara en ledande region för innovation, life-science och utveckling. Därmed kan Stockholmsregionens attraktionskraft stärkas och vården och hälsan för länets befolkning förbättras. En långsiktig life-science-strategi ska tas fram. Läkemedelsföretagens möjligheter till kliniska prövningar i Stockholmsregionen behöver förbättras. Samarbetet med medtech-industrin, exempelvis genom fler testmiljöer och innovationspartnerskap, ska utvecklas.

Forskning och utbildning ska ske i och genom samverkan i hela vårdkedjan, inte minst inom öppenvården. Starkare band mellan hälso- och sjukvården och forskningen ska främjas för att underlätta nya behandlingsmetoder. Den patientnära forskningen och vårdens förbättringsarbete ska stimuleras i samarbete med akademin, industrin, patienterna och professionen i syfte att utveckla Stockholmsregionens konkurrenskraft inom life science. Alla vårdgivare – såväl Region Stockholms egna som privata – ska delta i utbildning och forskning.

I syfte att stärka innovation, utveckling och forskning inom hälso- och sjukvården genomförs ett innovationslöfte och ett forskningslöfte under mandatperioden. Sveriges och Stockholmsregionens konkurrensfördelar i ett globalt perspektiv ska tas tillvara genom Region Stockholms tillgång till biobanker, kvalitetsregister och patient- och hälsodata. Avtalsformer, ersättningsmodeller och upphandlingsformer ska ses över. Vårdens ersättningssystem ska ses över för att exempelvis inkludera prevention, digitala vårdmöten och kontinuerligt stöd på distans för personer med kronisk sjukdom. Alla digitala tjänster och system ska konstrueras för att vara tillgängliga och användbara för alla människor oavsett teknikvana eller funktionsvariation. Skyddet för patienters integritet är avgörande i detta arbete.

Tidsödande processer ska inte få hämma viktiga satsningar i life-science-industrin. Därför ska en garanterad svarstid införas på intresseförfrågningar från life-science-bolag om att delta i kliniska studier.

Samarbetet mellan Region Stockholm, sjukvården, industrin och akademin ska fördjupas för att gemensamt identifiera och avskaffa hinder som står i vägen för en innovativ utveckling av vården och för life-science-sektorns tillväxt. Ett nära samarbete med Stockholmsregionens alla lärosäten är viktigt för att främja forskning inom hälso- och sjukvården och framtidens transportlösningar som kan komma dagens och framtidens invånare till del.

Den digitala utvecklingen ska alltid drivas med vårdpersonalens och patienternas behov i fokus och de ska ges goda förutsättningar att inkluderas och medverka i innovationsarbetet. För att digitaliseringen ska snabbas på och leda till en bättre arbetsmiljö och effektivare arbetssätt krävs ett tydligt förändringsledarskap på alla beslutsnivåer, samt att det inom alla verksamheter görs satsningar på ledarskap och digital kompetens.

Region Stockholm ska under mandatperioden ta nästa steg i innovationsarbetet och fortsätta satsningen på digital tillgänglighet. För att säkerställa att Region Stockholms mål om en digital vårdgaranti uppfylls ska regionen undersöka möjligheten att skapa en digital omställningsfond för att medfinansiera investeringar i digitala tjänster och it-infrastruktur.

Mot bakgrund av Region Stockholms nya ansvar för regional utveckling samt ett ökat söktryck från hälso- och sjukvårdens medarbetare ska innovationsfonden stärkas.

Under mandatperioden genomförs investeringen av digitaliseringsprogrammet Framtidens vårdinformationsmiljö, FVM. Målet med programmet är att förbättra hälso- och sjukvårdens informationsförsörjning med en sammanhållen informationsmiljö. Genom att etablera tekniska lösningar och gemensam informatik möjliggörs patientdelaktighet, verksamhetsutveckling och digitalisering av hälso- och sjukvården.

Investeringen i FVM är också en förutsättning för att stärka informationssäkerheten och skyddet för känslig patient- och hälsodata. Fortlöpande riskbedömningar kommer att ske i flera led för att garantera en hög nivå av kravställning gentemot såväl tänkbara leverantörer som Region Stockholms egen verksamhet och andra informationshanterande register och system.

En fri kultur i hela Stockholmsregionen

Region Stockholm ska främja ett fritt och inkluderande kulturliv med hög kvalitet. Stockholmsregionens invånare ska erbjudas en bredd av kultur och alla ska ha möjlighet att förkovra sig i både kulturupplevelser, folkbildning och kulturskapande. Kulturella och kreativa näringar stärker Stockholmsregionen. Ett kulturliv av hög kvalitet bidrar till utvecklingen av Stockholm som en av Europas mest moderna och attraktiva regioner. Kulturpolitiken ska således vara en del av Region Stockholms arbete med regional utveckling.

Region Stockholm ska stödja aktörer inom kultur- och föreningslivet i att erbjuda länets invånare ett rikt utbud av kvalitativ kultur- och

föreningsverksamhet. Noggranna granskningar ska göras för att säkerställa att skattemedel inte går till odemokratiskt eller olagligt arbete.

Region Stockholms arbete med länskulturfunktioner spelar en fortsatt viktig roll för att förmedla och hjälpa till att sprida kultur runt om i Stockholmsregionen. En prioriterad grupp är barn och unga som oavsett bakgrund ska få en likvärdig tillgång till de kulturella och konstnärliga upplevelser som erbjuds i län. Stödet till ungdomsorganisationerna ska prioriteras och Regionbiblioteket ska bidra till att stärka läs- och skrivfrämjandet för barn och unga i Stockholmsregionen.

Film Stockholm och Filmbasens gedigna arbete med film och rörlig bild är en viktig del av Region Stockholms kulturpolitik. Kultur i hälso- och sjukvården samt i kollektivtrafiken främjar ett ökat välbefinnande för Stockholmsregionens invånare. Konst och kultur är en naturlig del av vård och omsorg. Därför ska Region Stockholm fortsatt utveckla och bedriva verksamhet genom Kompetenscentrum för kultur och hälsa. Den konstnärliga gestaltningen bidrar till en god arbetsmiljö för vårdens medarbete och kan även utgöra ett stöd för patienter i olika delar av vårdprocessen. Konstnärlig gestaltning är en del i Region Stockholms fastighetsinvesteringar.

Region Stockholm ska fortsatt stödja Stiftelsen Konserthuset, som är en verksamhet i absolut världsklass. Ett nytt avtal mellan regionen och Kulturhusets ska tecknas under året som ska garantera att stiftelsen tillförsäkras en god och långsiktig finansiering för sin verksamhet, samt ställer krav på att stiftelsen bedriver sin verksamhet affärsmässigt.

Kulturen ska vara fri. Kulturen ska inte reduceras till ett sätt att uppnå andra politiska mål. För de verksamheter som får stöd av Region Stockholm ställs redan i dag krav på demokrati och jämställdhet, vilket ska fortsätta. På samma sätt måste, för att alla ska ha samma möjlighet att göra sina röster hörda, regionens kulturstöd omfatta en mångfald av kulturella och konstnärliga uttryck, röster och metoder. Kulturen ska aldrig avgränsas eller inskränkas. Yttrandefriheten är en viktig del i varje levande demokrati, och det perspektivet ska även prägla kulturpolitiken. Det är individers skapande och deras upplevelser som ska avgöra innehållet för kulturen.

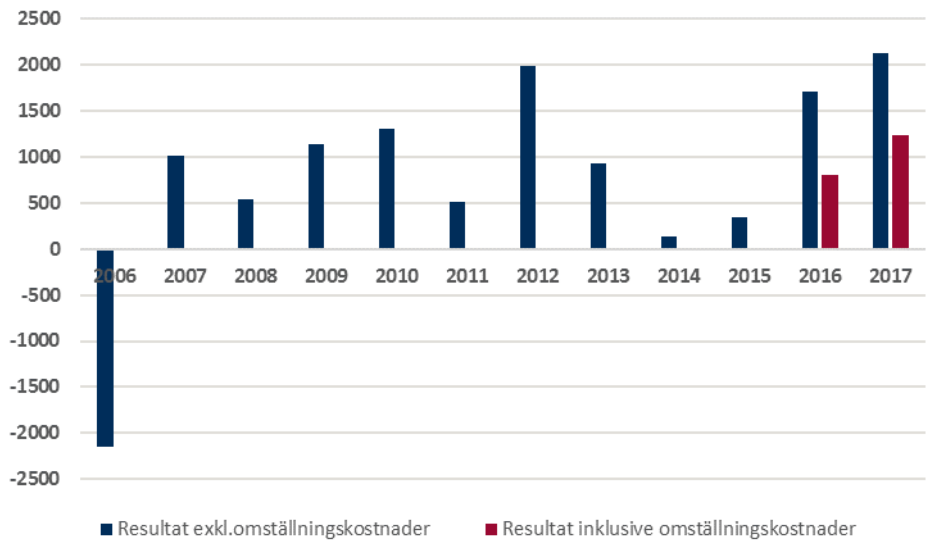
2. Förutsättningar

2.1 Samhällsekonomiska förutsättningar samt ekonomiskt utgångsläge

Ekonomiskt utgångsläge

Region Stockholm kommer – med nuvarande prognoser beaktade – vid utgången av 2018 ha visat ett positivt resultat under en sammanlagd period av tolv år. Det gör Region Stockholm unik i Sverige. En ekonomi i balans, och som dessutom uppvisar överskott, är en nödvändighet för att finansiera de stora investeringar i hälso- och sjukvård och kollektivtrafik som är beslutade och som krävs i Sveriges tillväxtmotor, Stockholmsregionen. För att fortsatt nå positiva resultat är det av största vikt att samtliga nämnder och bolag bedriver sin verksamhet inom beslutad budget och säkerställer en ekonomi i balans.

Figur 1 Resultat Region Stockholm (mkr)



Makroekonomisk utblick

Hur den globala och den svenska ekonomin utvecklas har en avgörande betydelse för Region Stockholms förutsättningar att bedriva en verksamhet med god tillgänglighet och kvalitet och samtidigt ha en ekonomi i balans. Såväl den svenska som den internationella ekonomin har de senaste åren befunnit sig i en högkonjunktur, vilket har gynnat Region Stockholm i form av ökade skatteintäkter. Den statliga inkomstutjämningen mellan landstingen innebär att regionen får behålla 20 kronor av varje ny skatteintäkt om 100 kronor. Den starka konjunkturen och den omfattande byggverksamheten i hela Stockholmsregionen har dock även bidragit till att

driva upp byggkostnaderna, vilket har påverkat kostnaderna även för Region Stockholms egna investeringar.

Även om den globala ekonomin för närvarande är stark finns flera osäkerhetsfaktorer som kan leda till en global inbromsning. Tillgångspriserna ligger generellt sett på höga nivåer och det finns en risk för att uppgången har varit omotiverat stor och att det sker en korrigering framöver, vilket i så fall riskerar att dämpa konsumtion och investeringar via minskad förmögenhet och tillförsikt inför framtiden. Oroande är även risken för ett globalt handelskrig, vilket skulle kunna vara mycket skadlig för den internationella konjunkturen och drabba den exportberoende svenska ekonomin hårt.

Den starka internationella konjunkturen tillsammans med en expansiv finans- och penningpolitik väntas leda till att svensk BNP fortsätter att växa. Enligt Konjunkturinstitutets senaste prognos kommer svensk BNP att växa med 2,5 procent 2018. Framöver dämpas dock tillväxten av bland annat bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens. Utvecklingen på bostadsmarknaden är en betydande osäkerhetsfaktor som kan påverka Stockholmsregionen, där bostadssektorns andel av ekonomin är relativt sett stor jämfört med riket. Löneökningstakten bedöms gradvis stiga och normaliseras genom tilltagande matchningsproblem när produktionsgapet i svensk ekonomi sluts. Den allmänna prisutvecklingen kommer också att normaliseras, men förblir ändå relativt låg de närmaste åren jämfört med tidigare liknande konjunkturfaser.

Sammantaget är de makroekonomiska förutsättningarna i nuläget förhållandevis gynnsamma för Region Stockholm. De kommande åren förväntas den allmänna ekonomiska utvecklingen bli mer normal, vilket innebär att regionens skatteintäkter kommer att utvecklas svagare än de senaste åren. Det finns dock risker som kan leda till en svagare utveckling, varför Region Stockholm behöver budgetera med en säkerhetsmarginal för att klara verksamheten om skatteintäkterna sjunker mer än bedömt.

En långsiktigt hållbar ekonomi är avgörande för att Region Stockholm fortsatt ska kunna leverera hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regionplanering av hög kvalitet till invånarna i länet. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har föreslagit att ett resultat som speglar en långsiktigt hållbar ekonomi bör vara två procent i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag.

De mycket stora investeringar som Region Stockholm genomför innebär gradvis ökade finansiella kostnader och driftkostnader. Sammantaget innebär de ekonomiska förutsättningarna för regionen den närmaste

tioårsperioden att tydliga prioriteringar och effektiviseringar behöver göras. I detta sammanhang är det centralt att säkerställa att resultatkraven på Region Stockholms bolag innebär avkastning i reala termer samt att regionens åtagande i form av pensioner och lån kan mötas.

Fullmäktige beslutar om finansiella mål för att säkerställa att den ekonomiska utvecklingen går i en hållbar riktning. De finansiella målen tillsammans med de verksamhetsmässiga målen utgör grunden i det lagstadgade kravet på god ekonomisk hushållning.

För att kunna möta kraftiga inbromsningar av skatteunderlagstillväxten i till exempel en lågkonjunktur bör Region Stockholm långsiktig planera för ett resultat som närmar sig två procent av skatter och generella statsbidrag. Det är även viktigt med ett planerat överskott för att möta kommande kostnader för de stora investeringar som regionen står inför.

Tabell 1 Jämförelse mellan olika prognosmakare

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP	Konjunkturinstitutet (okt)	2,3	2,5	1,9	1,7	1,8	1,8
	Regeringen (aug)	2,3	2,9	2,1	2,1	1,7	
	SKL (maj)	2,,3	3,0	2,1	1,3	1,5	
Arbetslöshet (procent av arbetskraften)	Konjunkturinstitutet (okt)	6,7	6,3	6,2	6,2	6,4	6,7
	Regeringen (aug)	6,7	6,2	6,2	6,1	6,1	
	SKL (aug)	6,7	6,1	6,2	6,7	7,0	
Sysselsättning	Konjunkturinstitutet (okt)	2,3	1,7	0,9	0,5	0,4	0,4
	Regeringen (aug)	2,3	1,6	0,8	0,6	0,6	
Konsumentprisindex, KPI	Konjunkturinstitutet (okt)	1,8	2,0	2,5	2,5	2,7	2,7
	Regeringen (aug)	1,8	2,0	1,8	2,6	3,4	
	SKL (aug)	1,8	2,0	2,4	2,7	2,8	

Utveckling av skatteintäkter, utjämningssystem, generella statsbidrag och specialdestinerade statsbidrag

Utveckling av de samlade skatteintäkterna
I tabell 2 jämförs de olika skatteunderlagsprognoserna från SKL, regeringen, Ekonomistyrningsverket samt Region Stockholm. Skatteunderlaget utgörs bland annat av individernas beskattningsbara inkomster och löner samt sociala ersättningar och pensioner. Som framgår av tabellen visar samtliga prognoser en lägre skatteunderlagstillväxt 2019 jämfört med 2018.

Skillnaderna mellan de olika prognosmakarna förklaras av olika syn på sysselsättningsutvecklingen. Regeringen har en mer positiv syn, medan

SKL, Ekonomistyrningsverket samt Region Stockholm gör en mer försiktig bedömning.

Tabell 2 Olika skatteunderlagsprognoser för riket

Olika skatteunderlagsprognoser för riket, procentuell förändring från föregående år						
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2017-2021**
Regeringen, april 2018	4,5	3,6	3,9	3,7	3,5	20,8
Ekonomistyrningsverket, april 2018	4,5	3,4	3,5	3,2	2,9	18,8
Sveriges Kommuner och Landsting, april 2018	4,5	3,8	3,2	3,1	3,7	19,6
Sveriges Kommuner och Landsting, augusti 2018	4,5	3,7	3,3	3,3	3,9	20,1
Stockholms läns landsting, augusti 2018	4,5	3,7	3,1	3,3	3,7	19,7

Källor SKL, regeringen och ESV

Region Stockholms skatteintäkter beror till största delen på hur skatteunderlaget i riket och Stockholmsregionen utvecklas. De samlade skatteintäkterna består av tre delar: skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, se tabell 3.

Tabell 3 Region Stockholms samlade skatteintäkter (mkr)

Region Stockholms samlade skatteintäkter, Mkr	**Prognos 2018**	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**	**Plan 2022**
Skatteintäkter	72 942	75 600	78 384	81 725	85 217
Generella statsbidrag	6 268	6 456	6 587	6 694	6 895
Kommunalekonomisk utjämning	-1 202	-862	-530	-600	-780
Samlade skatteintäkter	**78 008**	**81 194**	**84 442**	**87 819**	**91 332**
Förändring från föregående år, mkr	3 059	3 185	3 248	3 378	3 513
Förändring från föregående år, procent	4,1%	4,1%	4,0%	4,0%	4,0%

Källa: SKL och Region Stockholm.

Region Stockholms samlade skatteintäkter beräknas öka med i genomsnitt 4,0 procent per år från 2018 till 2022. Den genomsnittliga utvecklingen 2015–2017 har legat på drygt 5 procent. Prognosen förutsätter att skattesatsen är oförändrad under hela budgetperioden och uppgår till 12,08 öre per skattekrona. Fullmäktige beslutade den 20 november 2018 att fastställa landstingsskatten för år 2019 till 12,08 öre per skattekrona, LS 2018-0550.

Region Stockholm är den enda region som betalar in till utjämningssystemet. Det i dag gällande utjämningssystemet innebär att Region Stockholm enbart får behålla en mindre del av de nya skatteintäkterna i Stockholmsregionen. Växer skatteunderlaget i Stockholmsregionen med motsvarande en procent betalar Region Stockholm in ungefär 80 procent av de nya intäkterna till utjämningssystemet. Regeringen tillsatte under föregående mandatperiod en utredning med uppdrag att se över kostnadsutjämningen. Det förslag som utredningen lade fram hösten 2018 skulle innebära att Region

Stockholm förlorar ytterligare 1,6 miljarder kronor i den kommunalekonomiska utjämningen.

Specialdestinerade statsbidrag
Kommuner och regioner erhåller specialdestinerade statsbidrag för vissa uppgifter. Trenden är att de specialdestinerade statsbidragen har ökat i antal och omfattning. Till skillnad från generella statsbidrag, som fördelas inom ramen för det kommunalekonomiska utjämningssystemet, medför de specialdestinerade statsbidragen ökad administration eftersom bidragen förutsätter ett aktivt ansökningsförfarande och återrapportering till staten och SKL. Statsbidragen är i regel också tidsbegränsade, vilket skapar osäkerhet för Region Stockholms ekonomi eftersom den verksamhet som byggs upp eller förstärkts med stöd av statsbidragen ofta är permanent. De flesta specialdestinerade statsbidrag upphör efter 2021.

Det är viktigt att de åtgärder som de specialdestinerade statsbidragen finansierar inte bidrar till en kostnadsökningstakt som överskrider vad som är långsiktigt hållbart för Region Stockholm. Det är även viktigt att de är förenliga med regionens strategiska inriktning. För att säkerställa en hållbar kostnadsutveckling har tillkommande verksamhet med anledning av specialdestinerade statsbidrag beaktats i regionens budget.

2.2 Budgeterade ekonomiska förutsättningar för 2019 och för planeringsåren 2020–2022

För perioden 2018–2022 bedöms de samlade skatteintäkterna öka med 4,0 procent per år, vilket är betydligt lägre än genomsnittet för de senaste åren. Det gynnsamma ränteläget och senareläggning av driftsättning av ett antal investeringar dämpar tillfälligt utvecklingen av Region Stockholms kapitalkostnader.

För att fortsatt ha en ekonomi i balans och skapa förutsättningar för kommande investeringar är det av största vikt att nämnder och bolag håller sig inom beslutad budget samt att effektiviseringar och prioriteringar genomförs. Byråkratin i Region Stockholm måste bantas och detaljstyrningen av nämnder och bolag måste minska.

Resultatbudget för 2019 med plan för åren 2020–2022

För 2019 beräknas skatteintäkterna öka med 3 901 miljoner kronor jämfört med 2018. Därutöver beräknas intäkterna från de specialdestinerade intäkterna ligga kvar på 2018 års nivåer.

Tabell 4 Resultatbudget 2019

Resultaträkning Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring B19/B18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter	**22 177**	**22 544**	**23 429**	3,9 %	**23 629**	**24 055**	**24 470**
Bemanningskostnader	-30 556	-30 537	-32 718	7,1 %	-33 549	-34 542	-35 937
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-20 407	-21 428	-22 374	4,4 %	-22 816	-23 931	-24 768
Köpt trafik	-13 447	-14 131	-14 635	3,6 %	-14 772	-15 290	-15 674
Övriga kostnader	-23 459	-24 455	-24 853	1,6 %	-26 522	-26 770	-27 292
Verksamhetens kostnader	**-87 869**	**-90 550**	**-94 581**	**4,5 %**	**-97 659**	**-100 532**	**-103 672**
Avskrivningar	**-5 162**	**-6 198**	**-6 653**	**7,3 %**	**-7 068**	**-7 484**	**-7 785**
Verksamhetens nettokostnader	**-70 853**	**-74 205**	**-77 805**	**4,9 %**	**-81 099**	**-83 962**	**-86 987**
Samlade skatteintäkter	**74 949**	**77 293**	**81 194**	**5,0 %**	**84 442**	**87 819**	**91 332**
Finansnetto	**-1 966**	**-2 826**	**-2 939**	**4,0 %**	**-2 843**	**-3 307**	**-3 706**
Resultat före omställningskostnader	**2 130**	**262**	**450**		**500**	**550**	**639**
Omställningskostnader	-888	-845	-358		-150	0	0
Resultat efter omställningskostnader	**1 242**	**-583**	**92**		**350**	**550**	**639**

Verksamhetens intäkter, bland annat biljettintäkter inom kollektivtrafiken, budgeteras till 23 429 miljoner kronor 2019, vilket är en ökning med 3,9 procent jämfört med budget 2018. Ökningen förklaras till viss del av justering av biljettpriserna inom kollektivtrafik på land men även av att försäljningen av utomlänsvård ökar. Biljettpriserna för kollektivtrafiken på land justeras med motsvarande 3,3 procent under 2019.

Verksamhetens kostnader budgeteras öka med 4 030 miljoner kronor, eller 4,5 procent i förhållande till budget 2018.

Avskrivningskostnaderna ökar med 455 miljoner kronor 2019 i jämförelse med budget 2018. Ökningen beror på driftsättning av Region Stockholms investeringsprogram. Finansnettot försämras något i budget 2019 jämfört med budget 2018 med anledning av högre räntekostnader till följd av Region Stockholms stora investeringsvolymer och därmed nettoökningen av regionens långfristiga skulder.

Kassaflödesanalys och finansieringsbudget 2019 med plan för åren 2020–2022

Tabell 5 Kassaflödesanalys 2019

Kassaflödesanalys Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Kassaflöde från den löpande verksamheten	9 762	9 217	10 551	11 445	13 086	11 386
Investeringar	-13 603	-13 716	-15 726	-14 558	-13 877	-17 220
Försäljningar, övrigt	257	318	0	0	0	0
Kassaflöde efter investeringar	**-3 584**	**-4 181**	**-5 175**	**-3 113**	**-791**	**-5 835**
Nettoökning av långfristiga skulder	2 689	8 232	5 175	3 113	791	5 835
Summa förändring av likvida medel	**-895**	**4 051**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kassaflödet före extern finansiering, det vill säga kassaflödet efter investeringar, budgeteras till -5 175 miljoner kronor för 2019. Den höga investeringsvolymen gör att kassaflödet är negativt under alla år. Nettoökningen av de långfristiga skulderna i kassaflödesanalysen avser lån för att finansiera den del av investeringsvolymen som inte finansieras med egna likvida medel samt medfinansiering från staten och berörda kommuner. Låneskulden beräknas uppgå till 66 miljarder kronor vid utgången av 2022.

Region Stockholm budgeterar för åren 2019 till 2022 för en självfinansieringsgrad på i genomsnitt 91 procent, vilket är högre än tidigare år. Det beror på att kassaflödet ökar och förstärker den egna likviditeten samt att medfinansieringen från staten och berörda kommuner ökar. Lånebehovet minskar även till följd av att investeringsbehovet minskar jämfört med budget 2018.

Tabell 6 Finansieringsbudget 2019

Finansieringsbudget Mkr	**Utfall 2017**	**Prognos 2018**	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**	**Plan 2022**
Investeringar	13 603	13 716	15 726	14 558	13 877	17 220
Finansiering egen likviditet	-9 762	-7 253	-10 551	-11 069	-9 646	-11 386
Medfinansiering	-1 691	-2 316	-2 456	-3 489	-4 231	-3 375
Lån- och leasingfinansiering	-2 150	-6 726	-2 719	0	0	-2 460
Resultat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Självfinansieringsgrad	*84%*	*59%*	*83%*	*100%*	*100%*	*86%*

Tabell 6 anger Region Stockholms finansieringsbudget. Respektive nämnd och bolag som investerar och har behov av likviditet lånar internt inom koncernen av koncernfinansiering, i enlighet med Region Stockholms finanspolicy. Region Stockholm som koncern ska inte låna till vare sig drift eller ersättningsinvesteringar, vilket innebär att regionen ska finansiera dessa inom sitt kassaflöde.

Anslag till nämnder för 2019 med plan för åren 2020–2022

De ekonomiska förutsättningarna 2019-2022, bland annat med skatteintäkter som utvecklas mer normalt, medför att utrymmet för ökade anslag minskar i förhållande till tidigare år. Region Stockholms kärnverksamheter ska prioriteras, vilket innebär att sådant som inte är inom regionens ansvarsområde och medför kostnader måste prioriteras ned.

Det är av yttersta vikt att alla nämnder och bolag arbetar målmedvetet med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet samt genomför beslutade effektiviseringar. Administration och byråkrati behöver minska väsentligt, både i centrala nämnder och i sjukvårdsproducerade nämnder och bolag. Interna regelverk behöver ses över och tydliggöras och processer effektiviseras. Utöver den direkta kostnaden för en allt för stor överbyggnad, så genererar den merarbete och kostnader i verksamhet.

Beslutshierarkin måste minska och det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Lokalanvändning måste effektiviseras och it-stödet förbättras för att minska administrationen så att skattebetalarnas pengar i första hand går till vård och kollektivtrafik.

Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare. Personalomsättningen i nämnder och bolag behöver minska, sjukfrånvaron sänkas och kompetenshöjande insatser genomföras.

I nämndramarna för budgetperioden har prioriteringar bland annat gjorts inom primärvården, första linjens psykiatri, busstrafik, trygghet för medarbetare och resenärer, nya pendelbåtsförsök samt digitalisering. Justeringar har gjorts med anledning av regionbildningen.

Tabell 7 Anslag 2019-2022

Anslag till nämnder, mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring B19/B18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Regionstyrelsen	2 905,6	2 307,1	2 455,2	6,4 %	2 406,6	2 358,0	2 405,2
Fastighets- och servicenämnden			0,0	0,0 %	0,0	0,0	0,0
Hälso- och sjukvårdsnämnden	56 815,9	60 396,9	62 215,0	3,0 %	64 123,2	66 068,1	68 041,7
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd			437,5	0,0 %	451,9	465,0	480,4
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje	1 476,1	1 502,1	1 584,4	5,5 %	1 635,4	1 688,0	1 743,7
Trafiknämnden	9 952,0	10 284,0	9 514,0	-7,5 %	9 866,0	10 233,0	10 570,6
varav trafikförvaltningen	*9 952,0*	*10 280,0*	*9 510,0*	*-7,5 %*	*9 862,0*	*10 229,0*	*10 566,6*
varav förvaltning för utbyggd tunnelbana	*0,0*	*4,0*	*4,0*	*0,0 %*	*4,0*	*4,0*	*4,0*
Färdtjänstnämnden			1 160,0	0,0 %	1 198,0	1 223,0	1 251,0
Kulturnämnden	459,1	470,6	524,0	11,3 %	531,0	534,8	545,5
Tillväxt- och regionplanenämnden	168,7	171,3	193,1	12,7 %	194,4	195,9	199,8
Patientnämnden	23,3	28,0	30,8	10,0 %	31,6	32,4	33,0
Revisorskollegiet	33,2	33,9					
Summa anslag*	**71 833,9**	**75 193,9**	**78 148,6**	**3,9 %**	**80 473,4**	**82 834,2**	**85 307,6**

** I summa anslag ingår av beräkningstekniska skäl anslag för revisorskollegiet för 2019-2022. Beloppen överensstämmer med vad landstingsfullmäktige tidigare beslutat om i budget 2018 för planeringsåren samt teknisk framskrivning för 2022. I enlighet med kommunallagen ska fullmäktiges presidium upprätta ett förslag till budget för revisorskollegiet före november månads utgång.*

Anslagen till nämnderna ökar med 3,9 procent mellan 2018 och 2019.

Förändringar av anslagen och beloppen beskrivs ytterligare under avsnitten om respektive nämnd.

Resultatkrav för nämnder och bolag

Utgångspunkten för Region Stockholms verksamhets- och ekonomistyrning är resultatstyrning, vilket innebär att nämnder och bolag ska utföra sina uppdrag och uppnå fastställda mål samtidigt som de uppfyller det ekonomiska resultatkrav som fullmäktige har beslutat.

Region Stockholm som koncern behöver säkerställa finansiering av finansiella åtaganden, bland annat för investeringar, upplåning och pensioner. Resultatkraven utgår därmed från de resultat som beräknas vara nödvändiga för att koncernen ska ha en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Nedan beskrivs de principer som är vägledande för när resultatkrav för nämnder och bolag beräknas. Dessa principer införs successivt och målsättningen är att de ska tillämpas fullt ut i budget 2020.

- I enlighet med Region Stockholms finanspolicy återinvesteras regionens pensionsmedel i verksamhetens investeringar. För att säkerställa att regionen får avkastning på dessa medel bör den förväntade avkastningen på den andel av driftsatta materiella och immateriella tillgångar som är finansierad med pensionsmedel motsvara den avkastning på pensionsavsättningar som kan förväntas inom region-/landstingssektorn.
- Bolag och berörda nämnder ska ge en avkastning på det egna kapitalet som motsvarar landstingsprisindex (LPIK) inklusive läkemedel som det redovisas av SKL.
- För att säkerställa konkurrensneutralitet ska de bolag och nämnder som är konkurrensutsatta ha ett resultatkrav som överensstämmer med vad en motsvarande privat verksamhet har på samma marknad. De bolag som enligt bolagsordningen ska ordna sin verksamhet på affärsmässig grund ska ha motsvarande konkurrensneutrala avkastningskrav som den specifika verksamheten som berörs.
- Hänsyn ska tas till specifika förutsättningar för respektive bolag och berörda nämnder.

Tabell 8 Resultatkrav 2019-2022

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Hälso- och sjukvård					
Hälso- och sjukvårdsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	105,0	199,0	205,0	205,0	205,0
Karolinska Universitetssjukhuset	30,2	30,2	30,2	30,2	30,2
Södersjukhuset AB	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Danderyds Sjukhus AB	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Södertälje Sjukhus AB	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	33,0	33,0	3,0	3,0	3,0
Folktandvården Stockholms Län AB	125,0	112,5	112,5	112,5	112,5
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	0,7	12,0	12,0	12,0	12,0
Stockholm Care AB	2,5	0,7	5,0	5,0	5,0
MediCarrier AB	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Hälso- och sjukvård totalt	**320,6**	**411,6**	**391,9**	**391,9**	**391,9**
Kollektivtrafik					
Trafiknämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- varav förvaltning för utbyggd tunnelbana	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
AB Storstockholms Lokaltrafik	250,0	400,0	400,0	400,0	400,0
Waxholms Ångfartygs AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Färdtjänstnämnden		0,0	0,0	0,0	0,0
Kollektivtrafik totalt	**250,0**	**400,0**	**400,0**	**400,0**	**400,0**

Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillväxt- och regionplanenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionstyrelsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastigheter och service					
Fastighets- och servicenämnden		359,9	359,9	359,9	359,9
- varav Landstingsfastigheter Stockholm	*334,9*	*359,9*	*359,9*	*359,9*	*359,9*
Locum AB	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Fastigheter och service totalt	**341,9**	**366,9**	**366,9**	**366,9**	**366,9**
Övriga					
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingshuset Stockholm AB	-31,3	-31,3	-31,3	-31,3	-31,3
AB SLL Internfinans	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Koncerngemensamma funktioner					
Skadekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	-1 467,1	-1 058,4	-780,5	-580,5	-491,5
Totalt	**-582,9**	**91,8**	**350,0**	**550,0**	**639,0**

Soliditetskrav och sanktionsregel

Mot bakgrund av den utvecklade resultat- och målstyrningen i Region Stockholm, som bland annat innebär att ekonomiska och verksamhetsmässiga risker omhändertas, finns inte längre anledning att ha särskilda regler för soliditetskrav och sanktionsregel. Fullmäktiges beslut LS 0901-0012 upphävs därför.

Ersättning för omställningskostnader

Region Stockholm har budgeterat 3,5 miljarder kronor för att hantera omställningskostnader till följd av genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård. För 2019 och framåt fördelas ersättning för omställningskostnader till Danderyds Sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde, hälso- och sjukvårdsnämnden, koncernfinansiering samt Landstingsfastigheter Stockholm i enlighet med tabell 9. Avvikelser under 2019 hanteras genom prognosavvikelser som rapporteras i samband med bokslutsrapporteringen. Nytt ställningstagande görs i samband med budget 2020.

Tabell 9 Ersättning för omställningskostnader

Omställningskostnader, mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och framåt	Totalt
Danderyds Sjukhus AB	29	36	50	31	29	0	**175**
Hälso- och sjukvårdsnämnden	36	91	36	36	0	0	**199**
Karolinska Universitetssjukhuset	155	537	569	389	122	56	**1 828**
Koncernfinansiering	0	1	2	81	53	54	**192**
Landstingsfastigheter Stockholm	84	151	125	115	26	0	**500**
Stockholms läns sjukvårdsområde	17	30	53	98	32	14	**243**
Södersjukhuset AB	22	35	35	71	95	25	**283**
Södertälje Sjukhus AB	16	19	19	24	1	0	**80**
Totalt	**359**	**899**	**889**	**845**	**358**	**150**	**3 500**

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa resultatbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 4 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa finansieringsbudget för Region Stockholm för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa anslag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 7 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa resultatkrav för nämnder och bolag för år 2019 och planeringsåren 2020–2022 i enlighet med tabell 8 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fullmäktiges beslut om soliditetskrav och sanktionsregel, LS 0901-0012, upphävs

att fastställa ersättning för omställningskostnader år 2019 och framåt i enlighet med tabell 9 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fastställa principer för beräkning av resultatkrav för nämnder och bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

2.3 Investeringar

Styrande principer för Region Stockholms investeringar
Investeringsprocessen i Region Stockholm fortsätter att utvecklas för att förtydliga ansvar mellan beslutsnivåer. Investeringsprocessen går över flera organisatoriska enheter. Det yttersta ansvaret och beslutet – utöver fullmäktige – åvilar den nämnd eller det bolag som har driftkostnadsansvaret när investeringen står klar. Det grundläggande ansvaret för investeringsprocessens olika delar följer respektive nämnds eller bolags ansvar i Region Stockholm. Det innebär att investeringarna och deras driftkostnadskonsekvenser måste rymmas inom budgeten för den nämnd eller det bolag som har det yttersta ansvaret. Investeringar som ska genomföras måste styras konsekvent och på effektivast möjliga sätt, med beaktande av att investeringsutgiften leder till mångåriga drifts- och kapitalkostnader som Region Stockholms verksamheter ska bära. När beslut fattas om att genomföra en investering ska samtliga totalkostnadskonsekvenser ha analyserats och beaktats.

Region Stockholms investeringar delas upp i två huvudtyper: nyinvesteringar och ersättningsinvesteringar. Nyinvesteringar ska skapa ökad nytta till exempel genom att ge förutsättningar för strukturella förändringar, för att väsentligt öka utbud gentemot länsinvånarna, eller genom att införa ny teknik/nya behandlingsmetoder inom regionen. Ersättningsinvesteringar bibehåller samma nytta som finns idag genom att livscykelinvesteringar genomförs i syfte att säkerställa fungerande verksamhet, för att säkerställa och bevara värdet på Region Stockholms tillgångar, genom att byta ut eller uppdatera tekniska lösningar, eller i syfte att uppfylla myndighetskrav.

För en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling i Region Stockholm måste det vara tydligt för nämnder och bolag vilka driftskostnadskonsekvenser olika alternativ har inför ett investeringsbeslut. Investeringsprojekt som inte håller given ekonomisk ram medför undanträngning av andra angelägna investeringar och driftkostnader. Planeras exempelvis nya sjukvårdsbyggnader med större volym än nödvändigt, innebär det hyreskostnader som kan tränga ut personalbehov. Planeras en ny kollektivtrafikinvestering med högre standard än nödvändigt, ger det driftkostnader som tränger ut annan angelägen kapacitet i kollektivtrafiken. Det ska vara tydligt hur respektive investering bidrar till Region Stockholms övergripande mål. Regionens investeringsverksamhet ska tydligt fokusera på sådana investeringar som andra aktörer inte kan genomföra; det vill säga investeringar som kan lämnas över till andra parter bör regionen själv undvika att genomföra. Samtidigt som det måste ske en hårdare prioritering av investeringar måste också frågan ställas om det finns andra

aktörer som kan genomföra investeringar istället för Region Stockholm. Detta gäller särskilt sjukvårdsfastigheter där många investerare har uttryckt sitt intresse för att genomföra investeringar.

Investerande nämnder och bolag har ett stort ansvar för Region Stockholms långsiktiga ekonomi och behöver prioritera så att endast nödvändiga investeringar genomförs och att dessa dessutom genomförs så effektivt som möjligt och med en rimlig standard. Vid överinvesteringar riskerar regionens långsiktiga ekonomi att urholkas. Investerande nämnder och bolag ska säkerställa att de investeringar som planeras är förenliga med fullmäktiges vision och mål, i paritet med de behov som finns och utgå från regionens långsiktiga ekonomiska ramar och förutsättningar. Om investerande nämnd eller bolag genomför investeringar för annan nämnd eller bolag inom regionen ska den som ska bära och finansiera driftkostnaderna (som är en följd av investeringen) godkänna investeringen och acceptera driftkostnaden innan det fattas slutligt beslut om att genomföra investeringen. Investerande nämnder och bolag ska ha ett stort fokus på att uppnå kostnadseffektivitet och god ekonomisk hushållning i samtliga investeringsprojekt. Det ställer höga krav på förmåga att beställa rätt kvalitet och förstå marknaden.

Regionstyrelsen samordnar investeringsplaneringen inför fullmäktiges beslut om budget. Regionstyrelsen föreslår prioritering av beslut i fullmäktige utifrån fullmäktiges mål, en balans i nyinvestering och att vårda det Region Stockholm redan äger samt en långsiktigt hållbar ekonomi. Regionstyrelsen ansvarar för den samlade investeringsplanen och att koncernperspektivet beaktas i investeringsprocessen.

Det är viktigt att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling i Region Stockholm, att ärenden är korrekt beredda och utformade i enlighet med lagstiftning, att regionen har en säkerställd finansiering när ärendet innehåller investeringsutgifter eller driftkostnader, en balanserad ambitionsnivå och en samordnad styrning.

I enlighet med kommunallagen och reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder gäller att fullmäktige beslutar i investeringsärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Region Stockholm. Samtliga investeringar över 300 miljoner kronor ska anses vara av denna karaktär. Även investeringar under 300 miljoner kronor kan undantagsvis anses vara av principiell beskaffenhet eller större vikt för Region Stockholm.

Investerande nämnd ska säkerställa en ändamålsenlig delegation av investeringsbeslut. Delegation sker endast till belopp som inte kan anses

vara väsentliga för nämnden i förhållande till nämndens uppdrag och budget. Beslut om investeringar, vars framtida drift- och kapitalkostnader förväntas ha en icke obetydlig påverkan på nämndens kostnader eller kräver en omprioritering av ekonomiska resurser inom nämnden, ska alltid fattas av nämnden.

Investerande bolag ska i sin instruktion till verkställande direktör säkerställa att investeringar som, med beaktande av bolagets storlek och i övrigt ekonomiska förhållanden, kan betraktas som väsentliga ankommer på styrelsen att fatta beslut om och således inte anses inrymmas i aktiebolagslagens regler om att verkställande direktör sköter den löpande förvaltningen.

Inför samtliga beslut ska den nämnd eller bolagsstyrelse som ska bära kostnaden för investeringen avge sitt yttrande. Ett ärende ska alltid innehålla en totalkostnadskalkyl, där investeringsutgift och samtliga effekter på framtida driftkostnader samt eventuella intäkter framgår. Vidare ska en investering vid beredning betraktas i sin helhet. Investeringar som hör ihop ska beredas i ett sammanhang i förhållande till bedömning av principiell beskaffenhet och om investeringsutgiftens storlek överskrider 300 miljoner kronor.

Investeringsplan 2019–2028

Investeringsutrymmet de kommande tio åren medger att Region Stockholm investerar totalt 122,7 miljarder kronor. Beaktat 29,1 miljarder kronor som medfinansieras av staten och de kommuner som Region Stockholm har överenskommelser med uppgår de investeringar som regionen bär finansieringsansvaret för till 93,0 miljarder kronor. Investeringsutrymmet för 2019 uppgår till 15,7 miljarder kronor.

Regionens investeringar sker främst inom områdena kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. Investeringarna inom vårdens it ingår dels i annan verksamhet, dels i fastigheter och service. Framtidens vårdinformationsmiljö inkluderas i annan verksamhet. Tabell 10 visar investeringsplanen för 2019–2028. Investeringsplanen i dess helhet redovisas i bilaga 6.

Tabell 10 Investeringsplan 2019-2028

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024-2028
Kollektivtrafik	8 109	8 189	8 146	9 801	9 852	12 839	12 081	27 787
Hälso- och sjukvård	797	765	1 039	1 058	1 110	1 340	1 344	9 716
Fastigheter och service	6 242	6 104	5 685	3 023	2 850	3 024	2 539	7 759
Annan verksamhet	67	1 988	855	676	65	17	12	59
TOTALT	**15 216**	**17 046**	**15 726**	**14 558**	**13 877**	**17 220**	**15 976**	**45 321**
varav medfinansiering	***1 597***	***2 101***	***2 456***	***3 489***	***4 231***	***3 848***	***3 618***	***11 433***

Region Stockholms investeringsplan för åren 2019–2022 uppgår till 61,4 miljarder kronor.

Under 2019 uppgår investeringarna till 15,7 miljarder kronor, varav merparten avser nyinvesteringar. För hälso- och sjukvården är dessa investeringar kopplade till Framtidsplan för hälso- och sjukvården. För investeringar inom kollektivtrafiken har den tidigare regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010, varit vägledande.

Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag får ett investeringsutrymme på 15,6 miljarder kronor för perioden 2019–2028, varav 1,0 miljarder kronor avser 2019. Investeringarna består av medicinteknisk utrustning, inventarier och informations- och kommunikationsteknik och avser främst ersättningsinvesteringar för att upprätthålla driften i den befintliga verksamheten.

Investeringsutrymmet för fastigheter och service uppgår till 24,9 miljarder kronor under perioden 2019-2028, varav fastighetsinvesteringarna inom Landstingsfastigheter Stockholm uppgår till 19,9 miljarder kronor under perioden 2019-2028. Under 2019 planeras investeringar motsvarande 3,5 miljarder kronor. Inom fastighets- och servicenämnden finns ospecificerade investeringar som uppgår till 12,2 miljarder kronor för perioden 2019–2028. Pågående investeringar i medicinteknisk utrustning ingår i investeringar inom fastigheter och service.

Kollektivtrafikinvesteringarna uppgår till 80,5 miljarder kronor för perioden 2019–2028. Med hänsyn tagen till medfinansiering, uppgår de investeringar som Region Stockholm har finansieringsansvar för till 51,4 miljarder kronor under perioden 2019–2028.

Investeringsutrymmet för annan verksamhet, inkluderat regionstyrelsen, uppgår till 1,7 miljarder kronor för perioden 2019-2028, varav 0,9 miljarder kronor för 2019. Investeringarna avser program för digitalisering samt

investeringar i samband med samlokalisering av Region Stockholms centrala förvaltningar.

Det är av största vikt att nämnder och bolag använder de tilldelade resurserna effektivt. Parallellt med att nyinvestera för kapacitet i hälso- och sjukvård och kollektivtrafik för en växande befolkning är det av största vikt att även vårda befintliga anläggningar i Region Stockholms regi. Det långsiktiga behovet av ersättningsinvesteringar i regionen behöver analyseras med tydliga prioriteringar för att prövas och anpassas till definierade behov.

Regionstyrelsens investeringar

Framtidens vårdinformationsmiljö
Regionstyrelsen ansvarar för investeringsobjektet Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM). Det åligger regionstyrelsen att tillse att investeringen sker på mest effektiva sätt för att skattebetalare och patienter ska få största möjliga nytta för skattekronorna. För detta ändamål har 1 600 miljoner kronor avsatts i investeringsplanen.

Resterande medel, 600 miljoner kronor, från beslutad investeringsbudget på totalt 2 200 miljoner kronor beräknas hanteras som driftkostnad och överförs till hälso- och sjukvårdsnämndens budget för öronmärkta satsningar på bland annat verksamhetsutveckling, utbildning och förberedelser för införande. Dessa medel är fördelade med 200 miljoner kronor årligen i tre år. Medelsförbrukningen ska även fortsatt redovisas samlat inom FVM.

Investeringen syftar till att förbättra arbetsmiljö, patientsäkerhet och effektivitet i vården genom moderna stöd för dokumentation och informationsutbyte. Det krävs ett omfattande omställnings- och utvecklingsarbete hos vårdgivare och nämnder/bolag för att realisera dessa verksamhetsvinster. Regionstyrelsen ska därför under 2019 utarbeta en modell för att kartlägga kostnaderna för dagens bristfälliga informationsförsörjning och beräkna effekthemtagning i vårdverksamheten genom ny teknik, förändrade arbetssätt och modernare dokumentationsrutiner. Effektiviseringar med hjälp av digital teknik måste genomföras, för att frigöra resurser till bland annat vårdens medarbetare.

Regionstyrelsen övrigt
I budget för 2019 avsätts 137 miljoner kronor under regionstyrelsen för investeringar i samband med samlokalisering av de centrala förvaltningarna. Det är av stor betydelse att regionstyrelsen i arbetet med samlokalisering i så stor utsträckning som möjligt nyttjar befintlig

utrustning för det tänkta nya arbetssättet. I de fall ett effektivt arbete eller en god arbetsmiljö kräver nyinvesteringar kan detta vara motiverat.

Fastighets- och servicenämnden investeringar
Fastighets- och servicenämnden ansvarar, genom Locum AB, för investeringar i vårdens fastigheter.

Under 2019 kommer ansvaret för avslut av pågående utrustningsinvesteringar där avtal redan är tecknade att överföras från regionstyrelsen till fastighets- och servicenämnden. Locum AB ska inom ramen för sitt samordningsansvar för utrustnings- och fastighetsinvesteringar avsluta pågående utrustningsinvesteringar. Ansvaret för nytillkomna projekt kommer att ligga på respektive vårdgivare.

Under budgetperioden genomförs större investeringar på S:t Görans sjukhus. Två nya byggnader uppförs för att innehålla framför allt förlossningsvård och vårdavdelningar. De nya lokalerna ska ha en kapacitet för cirka 4 000 förlossningar per år samt en utökning med minst 62 somatiska vårdplatser.

Ett antal större om- och tillbyggnader av akutsjukhusen förväntas färdigställas under 2019-2020, såsom om- och tillbyggnader på både Danderyds sjukhus och Södersjukhuset. Vid Södersjukhuset byggs vårdavdelningar och vid Danderyds sjukhus byggs en ny behandlingsbyggnad som även innehåller en ny akutmottagning. Vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge planeras fortsatt konvertering av kontoriserade vårdplatser till disponibla vårdplatser. Akutmottagningen på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge kommer att dimensioneras och förberedas för ett ökat inflöde av akuta besök.

På Nacka sjukhus genomförs ombyggnation för att säkerställa 96 psykiatriska vårdplatser.

Behov av ersättningsinvesteringar för psykiatrins lokaler och investeringsutgifter för dessa ska utredas under 2019.

Trafiknämndens investeringar
Trafiknämndens genomförande av beslutade investeringar har skett i en långsammare takt än vad som förutsågs i budget för 2018, vilket har inneburit att behovet av investeringsmedel förskjuts framåt i tiden. Det påverkar investeringsplanens ram för planperioden men projektens totala prognoser överskrids ej.

Under de kommande åren tillkommer ett antal större program och projekt som påverkar både trafik och infrastruktur inom tunnelbanan, bland annat vad gäller nya fordon och depåer samt upprustningen av Söderströmsbron. Fortsatta satsningar sker på ersättningsinvesteringar, som upprustning av hissar och rulltrappor, vilka har lång drifttid och är i starkt behov av att ersättas med nya moderna anläggningar för ökad säkerhet och tillgänglighet. 2018 påbörjades en systemanalys av tunnelbanan, vilken färdigställs under 2019. Systemanalysen kommer att leda till en uppdaterad utvecklingsplan för tunnelbanan och ska identifiera nödvändiga investeringar för att säkerställa tunnelbanans befintliga nytta samt de nya utbyggnadssträckornas potential.

Intrimning av Citybanans pendeltågsstationer fortsätter. Pendeltågsstationen Vega på Nynäsbanan färdigställs med planerad start för trafikering under 2019.

Fortsatt leverans sker av ny och förbättrad infrastruktur inom lokalbanor till trafiken. Satsning på utbyggnad av dubbelspår på Roslagsbanan bidrar till högre säkerhet och tillgänglighet. Med program Kistagrenen får tvärbanan en helt ny gren från den befintliga banan via Bromma flygplats, Sundbyberg och Kista till Helenelund. Under 2019 kommer detaljplanarbetet att successivt slutföras.

Nyinvesteringar i busstrafiken planeras framför allt i depåer för att skapa ytterligare kapacitet och anpassa depåerna till förnybara drivmedel samt för att ersätta befintliga innerstadsdepåer. Nya depåer blir Enlunda och Tomteboda, en ny bussterminal uppförs i Haninge. Inom program Slussen hanteras kravställningen på Stockholms stads skapande av den nya bussterminalen vid Slussen samt övriga åtgärder som berör kollektivtrafiken.

Övriga nämnders och bolags investeringar

Övriga nämnder och bolag tilldelas endast ramar för investeringar i inventarier och utrustning. De hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag ska framöver ansvara för sina egna utrustningsinvesteringar och tilldelas även investeringsmedel för detta. Detta framgår under avsnittet för respektive nämnd och bolag.

Beslut om investeringar

I samband med landstingsstyrelsens och fullmäktiges behandling av budget för 2019 fattas följande investeringsbeslut. Underlag för dessa beslut framgår av bilaga 5.

Förnyade genomförandebeslut

- Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus, LS 2018-1110

- Anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, LS 2018-1076
- Ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, LS 2018-1078

Inriktningsbeslut

- Ny- och ombyggnad av akutmottagning vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge, LS 1309-1067
- Förnyat inriktningsbeslut: Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset, LS 2016-0556
- Förnyat inriktningsbeslut: Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från byggnad 22 vid Danderyds sjukhus, LS 2016-1021

Utredningsbeslut

- Nybyggnation av Helix etapp 2,
- Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset, LS 2018-1093
- Förnyat utredningsbeslut: Upprustning av försörjningsbyggnad vid Karolinska Huddinge, LS 2018-1079

Landstingsstyrelsen föreslår *dels* landstingsfullmäktige besluta

att godkänna Styrande principer för Region Stockholms investeringar och att Investeringsstrategi för Stockholms läns landsting, LS 1308-1033, 1407-0854, därmed upphör att gälla

att uppdra åt regionstyrelsen att utifrån de styrande principer för Region Stockholms investeringar som anges i förslag till budget 2019 för Region Stockholm besluta om riktlinjer för investeringar att gälla för Region Stockholms nämnder och bolag

att fastställa investeringsbudget för år 2019 inklusive plan för år 2020–2028 i enlighet med bilaga 6 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 265 500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1076

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1076

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, om maximalt 422 500 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1078

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Universitetssjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2018-1078

att fatta förnyat genomförandebeslut avseende Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 400 000 000 kronor inom ram för budget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm med reviderad tidsplan och omfattning, LS 2018-1110

att i övrigt godkänna vad som anförs om Investeringar i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

dels, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, för egen del besluta

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från byggnad 22 vid Danderyds sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 95 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-1021

att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3 till en investeringsutgift om maximalt 10 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1080

att fatta förnyat utredningsbeslut för investeringsobjektet Upprustning av försörjningsbyggnad vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 30 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2018-1079

att fatta förnyat inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset genom att slå samman investeringsobjekten Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset etapp 1 och 2 till en investeringsutgift om maximalt 70 000 000 kronor inklusive index inom

ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556

att fatta inriktningsbeslut om framtagande av systemhandling för planeringsfasen avseende investeringsobjektet Ny- och ombyggnad av akutmottagning vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge till en investeringsutgift om maximalt 15 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 1309-1067

att fatta utredningsbeslut för investeringsobjektet Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset till en investeringsutgift om maximalt 11 000 000 kronor inklusive index inom ram för investeringsbudget 2019 och planår 2020-2028 för Landstingsfastigheter Stockholm, LS 2016-0556.

3. Nämnder

3.1 Regionstyrelsen, m.m.

Grundläggande uppgifter

Budgettiteln Regionstyrelsen m.m. omfattar regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar.

Regionstyrelsen styr, leder, samordnar och följer upp förvaltningen av Region Stockholms angelägenheter, har uppsiktsansvar och ska säkerställa att nämnder och bolag verkställer fullmäktiges beslut. Regionstyrelsen ska säkra att effekter ur ett koncernperspektiv beaktas vid beslutsfattande och att beslutade mål och uppdrag uppnås inom beslutad budget.

Ekonomiska förutsättningar

Tabell 11 Resultaträkning för Regionstyrelsen, m.m.

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	5 794	5 804	2 566	-55,8 %	2 544	2 508	2 558
- varav anslag	*3 039,5*	*2 307,1*	*2 455,2*	*6,4 %*	*2 406,6*	*2 358,0*	*2 405,2*
Kostnader	-5 705	-5 804	-2 566	-55,8 %	-2 544	-2 508	-2 558
Resultat	**90**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

För att fullmäktiges mål om tryggad kompetensförsörjning ska uppnås behöver regionstyrelsens arbete med kompetensförsörjning intensifieras. Regionstyrelsens anslag ökas därför med 200 miljoner kronor från och med 2019. Tillskottet ska möjliggöra strategiska och långsiktiga satsningar på till exempel utbildning och kompetensutveckling, bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor. Fokus ska vara på Region Stockholms medarbetare i hälso- och sjukvården.

Från och med den 1 januari 2019 övertar Region Stockholm ansvar för upprättandet av länsplanen för regional infrastruktur från länsstyrelsen. Regionbildningen ska ske till minsta möjliga kostnad för Region Stockholm.

Under 2019 kommer Region Stockholms centrala förvaltningar att samlokaliseras. I det korta perspektivet innebär samlokaliseringen ökade kostnader för till exempel projektorganisation, flyttkostnader och dubbla hyreskostnader. Anslaget till Regionstyrelsen, m.m. ökar därför med 42miljoner kronor 2019 och 5 miljoner kronor 2020. Samlokaliseringen ska därefter, från och med 2021, innebära lägre kostnader, och därmed justerade nämndramar, för de centrala nämnderna.

Med anledning av att ansvar för landstingsarkivet och landstingsbiblioteket under 2018 flyttades från regionstyrelsen till kulturnämnden minskas anslaget för Regionstyrelsen, m.m. med 53 miljoner kronor från och med 2019. Kulturnämndens anslag ökar i motsvarande omfattning.

En övervägande del av anslaget till Regionstyrelsen, m.m., cirka 67 procent 2018, vidareförmedlas för att finansiera Region Stockholms åtaganden inom forskning, utveckling och innovation eller för att finansiera olika organisationer som till exempel SKL och organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning. Anslaget finansierar även Region Stockholms politiska organisation inklusive mandatstöd.

Fullmäktige godkände den 20 november 2018 Partiöverenskommelse 2018–2022, LS 2018-1103. I överenskommelsen regleras bland annat partistöd och kanslianslag. Partistöd till partierna i fullmäktige uppgår till 95 procent av partistödet till partierna i riksdagen. Kanslianslaget kopplas till riksdagspartiernas kanslistöd i form av grundstöd och tilläggsstöd. Alla partier i fullmäktige får ett grundstöd som motsvarar tio procent av riksdagspartiernas grundstöd. Tilläggsstödet motsvarar riksdagspartiernas tilläggsstöd.

Tabell 12 Partistöd och kanslianslag

	2019
Partistöd	67 719 010 kronor
Kanslianslag	8 260 700 kronor

Investeringar

Under Regionstyrelsen, m.m. ligger investeringsobjektet Framtidens vårdinformationsmiljö, samt inventarier för den egna verksamheten. Totalt uppgår investeringsbudgeten för 2019 till 842,4 miljoner kronor.

Tabell 13 Investeringar Regionstyrelsen, m.m., mkr

	Budget 2019
Regionstyrelsen, m.m.	
Program för digitalisering	701,9
Samlokalisering	120,6
Ospecificerade objekt < 100 mkr - inventarier	19,9
Summa Regionstyrelsen, m.m.	**842,4**

Investeringsutrymme för Regionstyrelsen, m.m. framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för regionstyrelsen
Regionstyrelsen ansvarar för ledning, styrning och uppföljning av de beslut som fattas av fullmäktige. Inom ramen för sitt strategiska ansvar för Region Stockholm ska styrelsen lägga stor vikt vid uppföljning av att fullmäktiges och dess egna beslut genomförs, samt vid att utarbeta strategiska underlag för de beslut som fattas i fullmäktige och styrelsen. Styrelsen ska identifiera framtidsstrategier utifrån analyser av Region Stockholms utmaningar och möjligheter.

Regionstyrelsens uppföljning av såväl ekonomi som verksamhet i hela Region Stockholm ska stärkas och likaså styrningen av regionens hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag.

Utgångspunkten för genomförandet av regionstyrelsens uppdrag är att varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt i Region Stockholm. Det kräver en märkbar minskning av den administrativa överbyggnaden inom regionstyrelsen och de centrala nämnderna och en tydligare fokusering på regionens kärnuppgifter. Rätt bemanning och rätt kompetens för uppdragen samt en prioritering av uppgifter till det som har medborgarnytta måste stå i fokus. En översyn av Region Stockholms organisation ska genomföras under året för att möta krav om effektivisering.

Regionbildning
Region Stockholm ska agera som samlande kraft och föra Stockholmsregionens talan med en tydlig och välförankrad röst. Det förutsätter att länets aktörer känner förtroende för Region Stockholms förmåga att väga samman olika intressen och sektorsområden. Region Stockholm ska successivt växa in i sin nya roll som regionalt utvecklingsansvarig och under 2019 prioritera utveckling av väl fungerande former för samverkan med länets kommuner, länsstyrelsen och andra aktörer som verkar i Stockholmsregionen. Hur samverkansformerna ska utformas är inte bestämt. Arbetet behöver ske i samråd med framför allt kommunerna och den lösning som väljs måste ge goda förutsättningar för tillit, transparens, engagemang, fokus och effektivitet. Dialog måste kunna föras såväl på ledande politisk nivå som på tjänstemannanivå i gemensamt prioriterade tillväxt- och utvecklingsfrågor för att Stockholmsregionen ska nå visionen om att bli Europas mest attraktiva storstadsregion.

Bildandet av Region Stockholm ska ge nya möjligheter att stärka Stockholmsregionens konkurrenskraft, planera smartare och mer hållbart och öka investeringarna i den regionala infrastrukturen.

Regionstyrelsen ska stärka Region Stockholms samlade kompetens och styrning inom frågor som rör länsplaneupprättande, samhällsplanering och bostadsbyggande.

Regionstyrelsen ska upprätta förslag till länsplan och ansvara för beslut kopplade till denna. Regionstyrelsen ska också bereda ärenden, motioner och beslut kopplade till regional samhällsplanering och trafikplanering kopplat till regional utveckling.

Regionstyrelsen ska därtill, i samarbete med kommunerna, inventera och vid behov skapa samarbetsformer och nya verktyg för samhällsplanering och samhällsbyggande. Regionstyrelsen ska genomföra analyser av möjligheten till utvecklat samhällsbyggande rörande de trafiksamband som pekas ut i RUFS 2050. Regionstyrelsen ska också hitta synergier och nya finansieringsformer tillsammans med kommunerna, för att öka investeringsramen på regional nivå och maximera bostadsbyggandet samt ge underlag för Region Stockholms påverkansarbete för ökade statliga investeringar i Stockholms län.

Från och med den 1 januari 2019 övertar Region Stockholm det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelsen. Regionstyrelsen ansvarar för att fullgöra de uppgifter som följer av regionens utökade ansvar. För att regionen ska kunna fullgöra uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig behöver regionstyrelsen utveckla väl fungerande samverkansformer med länets kommuner, men också med andra aktörer i regionen, exempelvis näringsliv och akademi.

I enlighet med 4 § lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar får landstinget besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. De landsting som tidigare övertagit det regionala utvecklingsansvaret har även valt att ändra benämning till region. Från det att Stockholms läns landsting den 1 januari 2019 övertar ansvaret för regional utveckling ska namnet Region Stockholm användas. Den formella juridiska benämningen på Region Stockholm kommer även fortsättningsvis att vara Stockholms läns landsting. Den juridiska benämningen ska framöver endast användas i formella sammanhang för att inte giltigheten på beslut ska kunna ifrågasättas. Landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen och landstingsråd ska framöver benämnas regionfullmäktige, regionstyrelsen och regionråd. Benämningen landstingsfullmäktige ska alltjämt användas i samband med allmänna val.

Namnbytet påverkar landstingets nuvarande logotyp och visuella identitet. Med utgångspunkt i att Region Stockholms resurser ska hanteras

ansvarsfullt ska bytet planeras och genomföras på ett långsiktigt och strukturerat sätt. Landstingets logotyp består av symbolen, den så kallade ”stubben”, och namnet Stockholms läns landsting. Symbolen har funnits sedan storlandstinget bildades 1971 och är väl känd och etablerad hos länets invånare. För att ett nytt namn och ny logotyp ska kunna införas utan särskild budget ska ett byte genomföras successivt för att rymmas inom budgeterad ram. I ett första steg bör mallar för beslutsdokument prioriteras. Visuell utformning såsom fasadskyltar, fordon samt tryckt material och e-tjänstekort ska fasas ut över mycket lång tid som del av planerat underhåll.

Regionstyrelsen ska säkerställa implementering av det nya namnet och de nya benämningarna. Förändringen ska ske till så låg ekonomisk och administrativ kostnad som möjligt och finansieras inom regionstyrelsens ramar.

Samlokalisering
Den samlokalisering av de centrala förvaltningarna som kommer att ske under 2019 är ett steg mot att Region Stockholm ska bli en sammanhållen organisation. Att förvaltningarna kommer närmare varandra i modernare lokaler underlättar att kompetensen används bättre och samlat. Dubbelarbete kan undvikas. Samarbete både inom och mellan förvaltningarna ger bättre beslutsunderlag och analyser. Utgångspunkten är att nämnderna ska bära sina egna kostnader för samlokaliseringen. I syfte att säkerställa en effektiv samlokaliseringsprocess samt för att kunna beakta kommande organisationsförändringar bemyndigas regionstyrelsen att besluta om ändringar i lokaliseringen av de centrala förvaltningarna.

Ekonomi- och verksamhetsstyrning
Ekonomistyrningen utvecklas och regionstyrelsen ska besluta om riktlinjer som omfattar koncernens budgetprocess, ekonomiska beslutsunderlag, beräkning av resultatkrav, regionintern handel samt hur uppföljning ska stödja en positiv ekonomisk utveckling. I samband med att ekonomistyrningen utvecklas, måste även verksamhetsstyrning och verksamhetsuppföljning utvecklas. Regionstyrelsen ska inom ramen för sin uppsiktsplikt ha god kunskap om vad nämnder och bolag åstadkommer för sina ekonomiska resurser för att säkerställa en god styrning för att Region Stockholm ska ha sunda finanser, nå hög kvalitet i verksamheter och bidra till ökad hållbarhet och minskad klimatbelastning. Regionstyrelsen ska därför under 2019 fastställa riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning inom Region Stockholm.

Den koncernövergripande styrningen för intern kontroll utvecklas för att ytterligare förbättra regionstyrelsens förutsättningar för uppsikt och för att

stärka regelefterlevnad i koncernen. Arbetet innebär att utveckla och implementera en systemlösning för internkontrollplaner samt att ta fram nya koncernövergripande riktlinjer för att tydliggöra krav och ansvar. Region Stockholm ska arbeta systematiskt med att förutse svårigheter, proaktivt hantera och kommunicera dessa och identifiera möjligheter, åtgärder och kontrollmoment. Syftet är att säkerställa att verksamheten bedrivs säkert, effektivt, ändamålsenligt och inom fastställda ekonomiska förutsättningar, samt att rapporteringen är tillförlitlig och att lagar, förordningar och interna regler följs. Regionstyrelsen ska därför under 2019 fastställa riktlinjer för intern kontroll inom Region Stockholm.

Landstingsstyrelsen har under 2018 digitaliserat delar av koncernens styrning, ledning och uppföljning i ett gemensamt beslutsstödsystem, Stödet, LS 2017-1061. Stödet underlättar samordnad styrning och uppföljning av mål, uppdrag, ekonomi och intern kontroll samt kvalitativ analys och utveckling av verksamheten. Genom Stödet samlas information på ett strukturerat sätt vilket effektiviserar regionstyrelsens uppsikt av samtliga nämnder och bolag. Det finns dock fortfarande en blandning av arbetssätt och it-stöd inom nämnder och bolag och för att uppnå en stärkt, samordnad och effektiv styrning och administration inom koncernen behöver det fastställas för vilka delar av styrning, ledning och uppföljning som nämnder och bolag ska tillämpa en koncerngemensam systematik. Det behöver också fastställas vilka koncerngemensamma krav som ska gälla för lokala ledningssystem och it-stöd. Regionstyrelsen ska därför under 2019 fastställa koncerngemensamma krav för nämnders och bolags hantering av regionens styrmodell, samt vilka gemensamma krav som ska gälla för lokala ledningssystem och it-stöd

Intensifierat arbete för bättre strategisk styrning och ökad effektivitet
Regionstyrelsen ansvarar bland annat för:

- strategiska framtidsfrågor för Region Stockholm
- ekonomi- och verksamhetsstyrning
- resultatuppföljning
- it-utveckling och -strategi
- krisberedskaps- och säkerhetsarbete
- strategiskt miljö-, hållbarhets- och inköpssarbete
- kommunikationsstrategi
- arbetsgivar- och pensionsfrågor, personalstrategi och ledarförsörjning
- strategiska mark- och fastighetsfrågor av stor ekonomisk vikt för Region Stockholm
- analys av förslag till större investeringar
- säkerställa Region Stockholms finansieringsbehov
- service och sekretariatsuppgifter till regionfullmäktige

Regionstyrelsen ska effektiviseras och måste fokusera på kärnuppgiften. En omorganisation ska skyndsamt genomföras för att utveckla regionstyrelsen som strategisk ledningsfunktion för styrning, ledning och samordning av Region Stockholms ansvarsområden. I och med bildandet av fastighets- och servicenämnden renodlas regionstyrelsens verksamhet i huvudsak till strategisk styrning, uppföljning och uppsikt, då de operativa delarna förs över till den nya nämndens ansvarsområde.

Landstingsstyrelsens beslut den 31 januari 2017 om effektiv ledning, styrning och uppföljning inom Stockholms läns landsting, LS 2017-0180, ska skyndsamt verkställas.

I syfte att skapa en budgetprocess för Region Stockholm som bygger på bättre kännedom om omvärldsfaktorer och ekonomiska förutsättningar kommer fullmäktige från och med 2019 att fatta beslut om budget under november månad. Regionstyrelsen ansvarar i övrigt för att utforma budgetprocessen

Utöver vad som framgår ovan, ska arbetet med att bli Sveriges bästa offentliga upphandlare och att vara drivande i Europa inom hållbar upphandling intensifieras med utgångspunkt i regionstyrelsens strategiska ansvar för regionens inköp samt Region Stockholms policy för inköp. Arbetet ska leda till bättre affärer för Region Stockholm.

It och digitalisering
En omvärld i förändring sätter Region Stockholm i en ny kontext där it-teknik och it-tjänster kan och behöver stödja kärnverksamheten att utföra sitt uppdrag effektivt. För att detta ska vara möjligt behöver it-verksamheten inom Region Stockholm bedrivas samlat och kostnadseffektivt, stödja den innovativa och digitala utvecklingen och bidra till utveckling av nya vårdformer och tjänster inom kollektivtrafiken. För att uppnå detta krävs att arbetet med it integreras systematiskt i alla delar av Region Stockholms styrning, ledning och uppföljning och drivs aktivt genom förändringsledning.

Mark- och fastighetsägande
Regionstyrelsen ska ta fram en långsiktig plan för mark- och fastighetsägande.

Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare
Region Stockholm är en av Sveriges största arbetsgivare. Medarbetarna är regionens viktigaste resurs. Regionen måste kunna rekrytera, behålla och utveckla skickliga medarbetare och chefer i sina verksamheter. Kraft ska läggas på att göra Region Stockholm till en attraktiv arbetsgivare för alla anställda.

Alla Region Stockholms anställda har rätt till årliga löne- och utvecklingssamtal. Dessutom ska lön sättas individuellt och lönespridningen, framförallt inom hälso- och sjukvården, behöver öka. För att lyckas bli en attraktiv arbetsgivare behöver ledarskapet förstärkas och utvecklas på samtliga nivåer i regionen. Vid genomförande av kompetensstegarna är det nödvändigt att dessa ges en tydlig koppling till lön samt att lönesättning sker individuellt utifrån medarbetarens ansvar, erfarenhet, utbildning och prestation.

Ägarskapet för verksamhets- och kompetensutveckling ligger hos respektive bolag och nämnd i syfte att behålla personal. Regionstyrelsen har dock ett särskilt ansvar för att ur ett strategiskt perspektiv arbeta med utveckling av höga chefer samt regionövergripande ledarskapssatsningar.

Den strategiska kompetensförsörjningen inom sjukvården är ett område där Region Stockholm har haft svårigheter att nå tillräckliga resultat. För hög omsättning av sjuksköterskor, brist på nödvändiga personalgrupper och rekryteringssvårigheter har inom framförallt hälso- och sjukvården lett till en under stundom hårt belastad och pressad arbetsmiljö för regionens medarbetare. Utmaningen att bemanna Region Stockholms sjukvårdsverksamheter – främst inom akutsjukhusens dygnet-runt verksamheter – med rätt kompetens på rätt plats – delar regionen med övriga landet. För att säkra kompetensförsörjningen och därmed säkra tillgängligheten till vården för länets invånare ska Region Stockholm bli en föregångare i Sverige när det gäller att attrahera vårdens professioner.

Det krävs en tydligare koppling mellan ansvar och befogenheter samt en platt beslutsstruktur där så mycket som möjligt bestäms i verksamheterna för att kunskapen från medarbetarna kan tas till vara. Fler beslut om hur vården ska organiseras ska fattas av vårdens professioner, utifrån de mål som beslutas i fullmäktige. Att erbjuda tillfälliga personalbostäder för nyanställda och gästforskare kan vara en möjlighet för verksamheterna att underlätta rekrytering.

Kontinuitet i vården ger högre kvalitet och tryggare patienter. En blandning av juniora och mer erfarna medarbetare skapar en stabil personalgrupp vilket är positivt för både verksamheterna och patienterna. Stolta och motiverade medarbetare leder till såväl bättre kvalitet i Region Stockholms verksamheter som ett bättre bemötande av invånare, patienter och resenärer. Regionstyrelsen ska stötta bolag och nämnder i att vidta åtgärder för att öka andelen nöjda medarbetare. Fler nöjda medarbetare som kan rekommendera Region Stockholm som arbetsgivare kommer att underlätta rekryteringen av rätt kompetenser. För att lyckas måste regionen minska de

administrativa pålagorna, genomföra kompetensstegarna för respektive profession samt säkerställa en hälsosam schemaläggning inom hälso- och sjukvården i allmänhet och inom akut- och slutenvården i synnerhet. Beslut om arbetstider, schemaläggning och bemanning ska fattas av chef med verksamhets-, budget- och personalansvar. Vidare är det angeläget att verksamheternas bemanningsmix bidrar till att alla medarbetare får använda sin kompetens fullt ut.

Den signal som ges till Region Stockholm – bland annat genom de årliga medarbetaruppföljningarna och den höga personalomsättningen – är att det främst är medarbetarna inom akut- och slutenvården som anser att regionen inte är en tillräckligt attraktiv arbetsgivare. Denna signal måste tas på största allvar. Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag behöver bland annat tillse att det finns ett tydligt och sammanhållet ledarskap på alla nivåer för samtliga yrkeskategorier. Medarbetarna ska ges god introduktion och en ökad delaktighet i det dagliga arbetet och i förändringsarbetet. Goda idéer ska tas till vara.

Cheferna måste ges ett tydligt mandat samt ägarskap för styrning, ledning och utveckling av respektive verksamhet med budgetansvar. Beslut ska fattas i eller så nära verksamheten som möjligt. Ansvar och befogenheter måste hänga ihop. Alla bolag och nämnder måste aktivt arbeta för att stödja framförallt linjecheferna i deras chef- och ledarskap.

En hög personalomsättning och inhyrda medarbetare är dyrt både ekonomiskt och ur olika kvalitetsaspekter. Rekrytering och inhyrning av medarbetare kostar pengar som i stället kan läggas på att göra Region Stockholm mer attraktiv som arbetsgivare. Därför ska varje bolag och nämnd vidta nödvändiga åtgärder för att få ned personalomsättningen samt på sikt göra sig oberoende av inhyrd personal i den dagliga driften av verksamheterna. Likaså ska användningen av konsulter för annat än tillfälliga arbetsuppgifter minska avsevärt under kommande år.

För att Sveriges regioner långsiktigt ska kunna säkra kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården behöver staten, i samråd med regionerna, se till att hälso- och sjukvårdsutbildningarnas dimensionering, genomförande, inriktning och kvalitet bättre motsvarar regionernas behov av kompetens. Region Stockholm kommer därför att ta initiativ till ett samrådsforum med staten vad gäller kompetens- och utbildningsfrågorna inom hälso- och sjukvården. Som ett led i förbättrad kompetensförsörjning fortsätter Region Stockholm att utöka antalet allmäntjänstgörings- (AT) och specialiseringstjänstgöringstjänster (ST) med fokus på bibehållen kvalitet i utbildningens alla delar. Regionen kommer även att erbjuda ett antal sjuksköterskor och undersköterskor

betalda specialistutbildningar med bibehållen lön. Erbjudandet ska under 2019, i dialog med arbetstagarrepresentanter, ses över i syfte att utveckla en mer attraktiv modell för sjuksköterskors specialistutbildning i Region Stockholm.

Som arbetsgivare måste Region Stockholm göra allt som går för att medarbetarna ska vara trygga på arbetet. Regionens akutsjukhus genomför redan idag olika insatser för att öka tryggheten bland medarbetarna i vården. Av flera skäl är otryggheten stor, vilket framkommer i regionens medarbetarundersökning. Därför ska under året insatser genomföras, bland annat en utökad trygghetsutbildning som ska erbjudas alla medarbetare i vården.

Landstingsstyrelsen har givit landstingsdirektören i uppdrag att redovisa medarbetarnas förmåner och att återkomma med förslag på ett gemensamt förmånspaket för medarbetarna i landstinget samt förslag till finansiering, LS 2017-0254. Uppdraget ska redovisas till regionstyrelsen under första kvartalet 2019.

Region Stockholms egenregiproduktion av hälso- och sjukvård
Regionstyrelsen ansvarar för den strategiska samordningen samt den löpande uppsikten av Region Stockholms egenregiverksamhet inom hälso- och sjukvård. Egenregiverksamhet bedrivs både i nämnds- och i bolagsform. De bolag som driver hälso- och sjukvård ägs formellt av Landstingshuset i Stockholm AB. Åtaganden som Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag har enligt avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden följs upp av den nämnden.

Regionstyrelsen ska löpande följa hälso- och sjukvårdsproducerande nämnders och bolags ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Regionstyrelsen ska bevaka att egenregiverksamheten bedrivs effektivt och i de fall det finns konkurrerande verksamhet ska den drivas konkurrensneutralt. Vidare ska regionstyrelsen bevaka att Region Stockholms hälso- och sjukvårdproducerande nämnder och bolag har en ändamålsenlig organisation utan onödiga hierarkier där ansvar och befogenheter hänger ihop. En av styrelsens viktigaste uppgifter gällande produktionsstyrningen är att tillse att jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas samt att utveckla produktivitet och effektivitet och säkerställa samverkan mellan den egna sjukvårdsproduktionen med fokus på att ge stockholmarna vård av god kvalitet i tid.

Vidare ska styrelsen tillse att insynen i Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag är god och ändamålsenlig utifrån ett styrningsperspektiv.

Att rekrytera och behålla erfarna medarbetare är den enskilt viktigaste faktorn för vårdens kvalitet och tillgänglighet. Regionstyrelsen ska därför bevaka att Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag förbättrar medarbetarnas arbetsmiljö, minskar personalomsättningen och sänker sjukskrivningstalen. Detta sker i respektive nämnd och bolag genom konstruktiva lösningar anpassade utifrån olika verksamheters skiftande behov, inte genom detaljstyrning från regionstyrelsen.

Säkerhet och beredskap
Större delen av Region Stockholms verksamhet kan betecknas som samhällsviktig. Det ställer krav på att verksamheten kan fortsätta att fungera trots att en störning har uppstått, samt vid omfattande extraordinära händelser. Det är av avgörande betydelse för tryggheten och krisberedskapen i Stockholms län – och i Sverige – att regionens akutsjukhus kan upprätthålla sin verksamhet om eller när något inträffar liksom att kollektivtrafiken fungerar så störningsfritt som möjligt. Att upprätthålla kritiska verksamheter genom riskreducerande åtgärder och planering kräver kunskap om den egna nämndens eller bolagets risk- och hotbild liksom nära samverkan med entreprenörer som arbetar på nämndens/bolagets uppdrag.

Med anledning av det säkerhetspolitiska läget, risken för terrorattentat och andra extraordinära händelser är det särskilt angeläget att Region Stockholms säkerhetsskydd upprätthålls och utvecklas för att kunna försvåra angrepp, samt säkerställa att en fortsatt verksamhet kan bedrivas och att regionens skydd för människor, information, funktioner och kritiska anläggningar är starkt. Region Stockholms säkerhetsskydd och beredskap måste utvecklas för att möta hotbilden.

För att undvika behov av plötsliga och dyra investeringar i och med ett förändrat klimat – eller att verksamheter inte kan utföras – ska en klimat- och sårbarhetsanalys dels utarbetas av varje nämnd och bolag, dels analyseras regionövergripande. Utifrån analysen ska en klimatanpassningsplan utarbetas. Planen ska innefatta klimatomställning, klimatanpassning och klimatberedskap. Särskild vikt ska läggas vid beredskap för extremväder såsom värmeböljor och skyfall.

Varje nämnd och bolag ska genomföra årliga risk-, klimat- och sårbarhetsanalyser som underlag för sitt ständiga förbättringsarbete inom

området. Analyserna ska omfatta både verksamheter och fastigheter. Regionstyrelsen ansvarar för att genomföra en årlig samlad analys av nämndernas och bolagens analyser och förbättringsarbete för att säkerställa att regionens förmåga att hantera oförutsedda händelser är tillräcklig, samt för att erhålla ett regionövergripande perspektiv på utvecklingsbehov och förbereda nödvändiga övningar.

Det är nödvändigt att säkerhetsarbetet är väl integrerat i både det strategiska och operativa arbetet inom respektive nämnd och bolag. Nämnder och bolag ska fortsätta prioritera arbetet med att implementera och följa krisberedskapsplanen och riktlinjerna för säkerhet som har beslutats.

Digitaliseringen och det ökande behovet av informationsdelning innebär att Region Stockholms informationssäkerhetsarbete behöver hantera en ökad exponering mot omvärlden och en ständigt föränderlig hotbild. Därför behöver kontinuerliga insatser göras för att utveckla regionens informationssäkerhetsarbete och tydligt rikta in det mot prioriterade områden. En strategisk och långsiktig informationsförvaltning är en förutsättning för allmänhetens grundlagsskyddade rätt till insyn i Region Stockholms verksamhet och för patientsäkerheten. Regionen ska hantera och förvalta sin information med ett livscykelperspektiv och enligt gällande lagar och regionens riktlinjer. Under 2019 ska regionstyrelsen utarbeta ett regelverk för skydd av immateriella tillgångar och värden.

Trygghetskommission
Människors upplevda otrygghet är en utmaning för flera av Region Stockholms verksamheter och för hela Stockholmsregionen. Otrygga miljöer eller brottsliga gärningar ska inte förekomma, varken i Stockholmsregionen i stort eller i Region Stockholms verksamheter, och begränsa medarbetare, resenärer och patienter. Säkerhet och trygghet är således prioriterade frågor för regionen. Ett sammanhållet trygghetsarbete är av yttersta vikt. Därför ska Region Stockholm samla aktörer som tillsammans kan arbeta för en tryggare Stockholmsregion. För det arbetet ska regionstyrelsen tillskapa en trygghetskommission.

Innovation centralt för utveckling
Region Stockholm ska vara ledande inom innovation, life science och utveckling för att stärka regionens attraktionskraft och förbättra vården och hälsan för länets befolkning. Region Stockholm ska vara öppen för privata aktörers innovationer, samtidigt som regionen ska fortsätta sitt offensiva arbete med innovation inom egna verksamheter. Vårdens medarbetares och patienternas medverkan och behov ska stå i fokus.

Stöd för innovation och utveckling
Policy för innovation och digitalisering, LS 2015-0833, utgör grunden för Region Stockholms omfattande digitala omställningsarbete. I enlighet med Innovationsstrategin ska regionstyrelsen årligen mäta och följa upp Region Stockholms övergripande innovationsarbete i ett innovationsbokslut.

Regionstyrelsen har en viktig roll i arbetet med att systematiskt identifiera hinder och faktorer som försvårar en effektiv spridning och användning av innovationer. Dessa insatser är viktiga för att effektivisera Region Stockholms verksamheter.

Region Stockholm ska vara en innovativ organisation där alla medarbetare ges tid och mandat att bidra till utveckling. Ledarskap och kultur ska uppmuntra kreativa medarbetare. Innovationsfonden utgör en viktig byggsten i detta arbete för att medfinansiera medarbetardriven utveckling. Regionen ska 2019 ta nästa steg i innovationsarbetet med intentionen att samtliga nämnder och bolag ska utse en innovationsansvarig och avsätta egna medel för att aktivt stödja utveckling, innovation och förnyelse som bidrar till en högkvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet samt en god arbetsmiljö.

Under 2019 kvarstår fokus på att integrera innovationsfrågorna i linjeverksamheten och skapa bättre samspel mellan olika projekt och satsningar. Ett prioriterat område för innovationsverksamheten är att stödja och förenkla för både invånare och medarbetare som har innovativa idéer och säkerställa att innovativa lösningar sprids och implementeras. Patienter ska ges fler möjligheter att medverka i hälso- och sjukvårdens utveckling. När fel och förbättringsförslag anmäls till en vårdgivare eller patientnämnden ska dessa bättre kopplas till utvecklings- och innovationsarbetet för att ständigt göra vården bättre baserat på patienters kunskap och upplevelser. Under 2019 ska därför regionstyrelsen etablera nya former för samverkan med patientnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde för att gemensamt utveckla en metod för patientinitierad innovation.

Innovation för tillväxt och regional utveckling
Från och med den 1 januari 2019 övertar Region Stockholm det regionala utvecklingsansvaret och arbetet med bland annat *Innovationskraft Sthlm* från länsstyrelsen. De personella resurser som övergår från länsstyrelsen ska beredas hemvist under regionstyrelsen.

För att Stockholmsregionen ska befästa och fortsätta utveckla sin position som en världsledande aktör inom life science ska regionstyrelsen under 2019 ta fram en regional life-science-strategi i nära samarbete med

patienter, profession, akademi och näringsliv. För att bolag och entreprenörer ska stanna och växa i Stockholmsregionen krävs dels gynnsamma villkor i relation till konkurrerande länder och regioner, men också att Region Stockholm som aktör i en av världens mest innovativa regioner blir en bättre första kund för små och medelstora företag. Detta är särskilt viktigt inom life-science-sektorn för att bygga vidare på de framväxande klustren i och omkring exempelvis Hagastaden med Karolinska Universitetssjukhusets nya sjukhusbyggnad i Solna och Campus Flemingsberg.

I samband med regionbildningen ska regionstyrelsens ta en mer samordnande roll gentemot regionens olika innovationsmiljöer, science parks och inkubatorer, för att främja Stockholmsregionens företagande och tillväxt i enlighet med det nya ansvar som tillkommer i och med regionbildningen. Regionstyrelsen ska vidare under 2019 utreda hur särskild vikt kan läggas vid hur upphandlingsprocesser kan göras mer innovationsvänliga samt tydliggörande av IP-rättigheter och etablering av testmiljöer.

It och digitalisering
Samtliga verksamheter i Region Stockholm ska använda digitaliseringen för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten, erbjuda bättre samhällsservice, öka patienters och resenärers delaktighet samt bli en mer attraktiv arbetsgivare.

En modern digital informationsmiljö ska underlätta såväl för patienter, resenärer och invånare som för medarbetare och det interna samarbetet inom Region Stockholm. Detta kräver att regionen har it-miljöer som hänger samman. Väl fungerande styrmodeller, it-strategier och gemensamma digitala tjänster och infrastrukturer är centrala för Region Stockholms nämnder och bolag. Det är också nödvändigt att de är kostnadseffektiva. Regionstyrelsens ansvar är att säkerställa gemensamma styrmodeller för Region Stockholms arbete inom it och digitalisering. I uppdraget ingår att driva strategisk utveckling och att definiera och beställa en effektiv struktur för systemlösningar och leveranser av dessa.

I och med bildandet av fastighets- och servicenämnden ges möjlighet att renodla roller och ansvar när det gäller det strategiska respektive operativa ansvaret för Region Stockholms digitalisering, där regionstyrelsen kan fokusera på sin strategiska roll att definiera och beställa regionens gemensamma it-infrastruktur och tjänster. Utförande av tjänster kan sedan på regionstyrelsens uppdrag genomföras av såväl externa som interna leverantörer. För att renodla roller överförs SLL IT– dvs. den operativa enhet som utför interna it-leveranser i egenregi – från regionstyrelsen till

fastighets- och servicenämnden. Budget och ansvar för anslagsfinansierade delar av den samlade it-verksamheten återfinns även framgent inom regionstyrelsen. Ett avtal ska slutas mellan regionstyrelsen och fastighets- och servicenämnden om dess uppdrag, mål och leverans av it-tjänster till Region Stockholms nämnder och bolag. Inom regionstyrelsen finns därmed fortsatt regionens samlade strategiska funktion som leder och koordinerar Region Stockholms arbete med it, digitalisering och informationssäkerhet. Ansvar för upphandlingar och avtalsförvaltning gentemot leverantörer, samt uppföljning av kostnad- och kvalitet i fastighets- och servicenämndens it-leverans återfinns också inom regionstyrelsen.

Digital omställningsfond
Region Stockholm ska under mandatperioden ta nästa steg i innovationsarbetet och fortsätta satsningen på digital tillgänglighet. För att säkerställa att Region Stockholms mål om en digital vårdgaranti uppfylls ska regionstyrelsen under 2019 undersöka möjligheten att skapa en digital omställningsfond för att medfinansiera investeringar i digitala tjänster och it-infrastruktur.

Digital arbetsmiljö och digital tillgänglighet
Regionstyrelsen ska säkerställa att arbetet med att förbereda införandet av Framtidens vårdinformationsmiljö ska ges hög prioritet i varje vårdverksamhet under 2019. En lokal programstruktur för FVM ska etableras hos varje vårdgivare för att möjliggöra ett tryggt och säkert införande av den nya systemmiljön.

En förutsättning för att Framtidens vårdinformationsmiljö ska kunna realiseras är att dagens drygt 1 600 befintliga it-system och applikationer inom Region Stockholm konsolideras och reduceras kraftigt. Arbetet med konsolidering och avveckling pågår, men omställningstakten behöver öka avsevärt för att realisera stordriftsfördelar, minska driftkostnader samt skapa bättre möjligheter för samverkan mellan olika delar i vårdkedjan. Under 2019 ska regionstyrelsens arbete med konsolidering och avveckling av äldre it-system och applikationer ges ökad prioritet och redovisas i kommande digitaliseringsbokslut.

Regionstyrelsen ska medverka till att ett digitalt kompetenslyft för Region Stockholms medarbetare genomförs med start 2019. Kompetenslyftet syftar bland annat till att minska teknikrelaterade vårdskador och att främja modernisering av vårdinformationsmiljön.

Under 2019 höjer Region Stockholm ambitionen för den digitala tillgängligheten till hälso- och sjukvården. Bärande delar i denna ambition är införandet av en digital vårdgaranti, utvecklade digitala tjänster inom

såväl den somatiska som den psykiatriska vården och skärpta krav på vårdgivare att erbjuda digitala vårdmöten. Regionstyrelsen ska genom sin strategiska samordning av Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag säkerställa att utvecklingsarbetet genomförs enligt fastslagen tidplan.

Data för utveckling, forskning och kvalitetssäkring
Genom att tillgängliggöra data för till exempel tjänsteutvecklare kan Region Stockholm bidra till att ge en bättre och smartare service för Stockholmsregionens invånare när information kan användas och kombineras på nya sätt. Från näringslivet och universiteten finns det ett stort intresse av att samarbeta med Region Stockholm kring exempelvis utveckling av digitala tjänster som underlättar för invånarkontakter, navigeringen inom vården och kollektivtrafiken eller för att ge stöd till människor med kronisk sjukdom. Det är av yttersta vikt att den personliga integriteten respekteras och att tillgängliggörandet sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Världsledande life-science-region
Stockholmsregionen är Sveriges ledande region för forskning och innovation. För att ytterligare stärka förutsättningarna för akademi och näringsliv att bedriva forskning, utveckling och innovation inom life science ska regionen de kommande åren bedriva ett strategiskt arbete med målsättningen att 2023 vara en av världens fem främsta life-science-regioner.

Sveriges unika databaser med patient- och vårddata ger en fördel vad gäller klinisk forskning som är få länder förunnade. Genom att tillgängliggöra strukturerad anonymiserad hälsodata på ett integritets- och patientsäkert sätt kan Region Stockholm avsevärt stärka sin attraktivitet och konkurrenskraft inom life-science-området, både nationellt och internationellt.

En viktig del i arbetet är att underlätta framtagandet av nya behandlingar genom klinisk patientnära forskning som testar nya läkemedel och ny medicinteknik. Målsättningen är att antalet kliniska prövningar i Stockholmregionen ska öka med 50 procent fram till 2022. För att göra det möjligt ska Region Stockholm besvara intresseförfrågningar från life-science-bolag inom maximalt tio dagar.

Under 2019 ska därför ett centrum inrättas inom regionstyrelsen. Centrumet ska från 2020 vara till större delen självfinansierande genom avgifter från vårdgivare, akademi och forskande företag. Det ska vara regionens samlande funktion för kunskapsbyggnad, bearbetning och

utlämnande av krypterade och anonymiserade hälsodata till vårdgivare, forskare och andra externa parter.

Tillgängliggörandet av hälsodata förutsätter en hög nivå av informationssäkerhet, integritetsskydd och tillgång till rådata av god kvalitet. Regionstyrelsen ska därför under 2019 genomföra en bred analys av de juridiska, etiska och avtalsmässiga förutsättningarna för insamling och återanvändning av hälsodata.

Överföring av information till kvalitetsregistren ska vara automatiserade, och efter genomförandet av FVM-programmet ska registren vara integrerade i vårdinformationsmiljön för att öka datakvaliteten och inte utgöra en administrativ börda för medarbetarna.

En annan viktig del i arbetet är att på ett verkningsfullt sätt lösa de utmaningar som för närvarande kan utgöra hinder för forsknings- och utvecklingssamarbeten. Därför kommer Region Stockholm att skapa en mötesplats där akademin, industrin och sjukvården ges möjlighet att tillsammans lösa dagens och morgondagens utmaningar. Regionstyrelsen ska i samarbete med patienter, profession, akademi och näringsliv bjuda in till en årlig problemlösarkonferens.

Ett stärkt arbete för en hållbar region
Ett ambitiöst och effektivt hållbarhetsarbete rustar Region Stockholm och Stockholmsregionen inför framtiden. Genom arbetet med att ställa om uppnås minskad miljöpåverkan, ökad social hållbarhet samt risk- och kostnadssänkningar på lång sikt. För att stärka hållbarhetsarbetet ska ett regionstyrelsen vidta ett antal åtgärder under det kommande året.

Hållbarhetsperspektiv ska genomsyra Region Stockholms arbete och verksamheter och beaktas i beslutsfattandet. Regionstyrelsen ska genomföra en översyn av regionens hållbarhetsarbete med syfte att uppvärdera hållbarhetsarbetet. Nödvändiga lednings-, styrnings- och organisationsjusteringar ska genomföras. Hållbarhet görs till ett fullvärdigt funktionsområde i Region Stockholm och är en central del av regionstyrelsens verksamhet.

För att Region Stockholm ska fortsätta vara ledande inom hållbarhet ska regionstyrelsen utarbeta en hållbarhetspolicy och ett hållbarhetsprogram, i vilket miljöprogrammet inkorporeras. Det ska möjliggöra ett sammanhållet arbete med regionens ambitioner när det gäller ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Målen ska tydligt kopplas till aktuella regionala, nationella och globala mål som RUFS 2050, FN:s Agenda 2030 och Klimatavtalet från Paris. Regionstyrelsen ska årligen redovisa resultat och

uppnådda effekter i en hållbarhetsredovisning, som behandlas samtidigt som årsredovisningen.

Regionstyrelsens arbete med att ta fram en övergripande plan för hållbar energianvändning ska slutföras under 2019.

Regionstyrelsen ska aktivt följa utvecklingen av metoder för rening av läkemedelsrester och analysera hur Region Stockholm på ett kostnadseffektivt sätt kan utveckla punktrening i anslutning till vårdmiljöer.

Regionstyrelsen ska under året lägga särskild vikt vid plan för hållbara patientmåltider och plan för läkemedel och miljö i implementeringen av miljöprogram 2017-2021. Även arbetet med att effektivisera textilhanteringen och minskad miljöpåverkan från engångs- och flergångstextilier ska utvecklas. Regionstyrelsen ska utveckla och sprida incitament och verktyg för minskning av verksamheters avfall. En nyckel i det arbetet är att användningen av engångsartiklar minskas och plastartiklar i möjligaste mån fasas ut.

Regionstyrelsen ska påbörja en översyn av samtliga Region Stockholms verksamheter för att säkerställa giftfria miljöer för brukare, patienter, resenärer och medarbetare. Detta ska göras med ett särskilt fokus på barns behov. Regionstyrelsen ska stärka sitt arbete med att se över kemikaliekrav samt upphandling av tjänster och produkter.

Ekonomiska incitament för att gynna klimatvänligare alternativ ska införas för nämnder och bolag. Det kan till exempel handla om att regionstyrelsen ser över förutsättningarna för att införa interna klimatväxlingsfonder i kombination med höjda ambitioner att minska utsläpp. Regionstyrelsen ska se över och förtydliga resepolicyn så att den tydligt beaktar klimatpåverkan vid val av tjänsteresa. Arbetet med gröna obligationer ska stärkas och emissionerna öka i storlek och antal på ett sätt som gynnar Region Stockholm ekonomiskt.

Genom att aktivt arbeta med genomförande av den klimatfärdplan som fullmäktige väntas fatta beslut om tar Region Stockholm ansvar för att nå Parisavtalets mål om en temperaturhöjning väl under 2 grader med målbilden 1,5 grader. För att genomföra färdplanen krävs nära samarbete och dialog mellan regionstyrelsen och kommuner, näringsliv och andra aktörer i Stockholmsregionen.

För att uppmuntra innovationer som leder till minskad klimatpåverkan från Region Stockholms verksamheter ska regionstyrelsen utreda inrättandet av en särskild klimatinnovationsfond under 2019.

Alla verksamheter som arbetar på uppdrag av Region Stockholm ska bedrivas så att invånarna behandlas och bemöts likvärdigt, individuellt och utan diskriminering. Regionstyrelsens strategiska styrning av arbetet med social hållbarhet ska utvecklas och stärkas.

Fullmäktiges mål, indikatorer och uppdrag

Regionstyrelsen har huvudansvaret för att sammanställa uppföljningen av de koncerngemensamma övergripande målen. Det innebär att regionstyrelsen ska ha uppsikt över att nämnder och bolag styr mot de koncerngemensamma målen. Det innebär även att regionstyrelsen ska följa upp målen och vidta, föreslå eller ställa krav på nämnder och bolag att vidta åtgärder om det finns risk att målen inte uppnås. Indikatorernas målvärden gäller Region Stockholm som helhet.

Koncerngemensamma mål	**Målvärde 2018**	**Målvärde 2019**	**Målvärde 2020**
LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI			
Ett resultat i balans			
Ett positivt resultat enligt balanskravet		450 mkr	500 mkr
Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar			
Finansiering av regionens driftskostnader och ersättningsinvesteringar ska ske inom koncernens kassaflöde	100 %	100 %	Fastställs 2019
Hållbar investeringsutveckling			
Kapitalkostnadernas andel av regionens totala intäkter	≤ 9,5 %	≤ 9,5 %	Fastställs 2019
Räntebärande skulders andel av de totala intäkterna	<70 %	<70 %	Fastställs 2019
EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Andelen av Region Stockholms nämnder och styrelser som har infört metoder och verktyg för arbete med innovationer på ett systematiskt sätt	≥ 25 %	≥ 25 %	Fastställs 2019
Digitaliseringsgrad, antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	≥ 22,5	≥ 29	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter	≥-42 %	≥-48 %	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Indikator att utveckla: Säkra processer		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Krisberedskap		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Indikator att utveckla: Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
STOCKHOLMSREGIONEN SKA VARA EUROPAS MEST ATTRAKTIVA TILLVÄXTREGION			
Skapa goda förutsättningar för en väl fungerande samhällsplanering			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Bidra till ett transporteffektivt samhälle i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019

Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	Fastställs 2019
Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande övergripande mål gäller för regionstyrelsen som nämnd.
Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

Koncerngemensamma mål	**Målvärde 2018**	**Målvärde 2019**	**Målvärde 2020**
EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Indikator att utveckla: Säkra processer		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Krisberedskap		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Indikator att utveckla: Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning		Fastställs 2019	Fastställs 2019

STOCKHOLMSREGIONEN SKA VARA EUROPAS MEST ATTRAKTIVA TILLVÄXTREGION			
Skapa goda förutsättningar för en väl fungerande samhällsplanering			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Bidra till ett transporteffektivt samhälle i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för regionstyrelsen.

Regionstyrelsen kan bryta ned regionfullmäktiges mål i egna mer detaljerade mål och aktiviteter som bedöms behöva genomföras för att uppnå regionfullmäktiges mål.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för Regionstyrelsen, m.m. i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Stockholms län landsting, landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen och landstingsråd från den 1 januari 2019 ska benämnas Region Stockholm, regionfullmäktige, regionstyrelsen och regionråd, samt att uppdra åt regionstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder med anledning av beslutet

att regionstyrelsen medges rätt att göra justeringar i budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att utforma 2020 års budgetprocess utifrån att fullmäktiges beslut om budget från och med 2019 senast ska fattas under november månad

att uppdra åt landstingsstyrelsen att betala ut partistöd till i fullmäktige representerade partier enligt reglemente för partistöd för tiden den 15 oktober 2018 till och med den 31 december 2018

att uppdra åt regionstyrelsen att betala ut partistöd om totalt 67 719 010 kronor till i fullmäktige representerade partier för år 2019.

3.2 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Övergripande uppgifter

Hälso- och sjukvårdsnämnden utövar ledning av hälso- och sjukvårdsverksamheten i Region Stockholm i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar för att tillhandahålla en hälso- och sjukvård i Stockholms län som svarar mot den växande befolkningens behov. Nämnden ska ha ett helhetsperspektiv för att säkerställa att hälso- och sjukvården styrs, samordnas och utvecklas så att de begränsade resurserna anpassas till befolkningens behov samt för den strategiska och långsiktiga utvecklingen av hälso- och sjukvården för att den ska förbättras och för att regionens övergripande mål för hälso- och sjukvården uppnås.

Ekonomiska förutsättningar

Hälso- och sjukvårdsnämndens anslag ökar från 2018 till 2019 med 3,2 procent. I ökningen ingår en primärvårdsreform om 360 miljoner kronor, medel för mödravård i särskilt utsatta områden, medel för verksamhetsutveckling inom ramen för Framtidens vårdinformationsmiljö samt tillfällig förstärkning för omställning för förbättrat vårdflöde. Dessutom sker en teknisk justering där 437,5 miljoner kronor överförs från hälso- och sjukvårdsnämnden till vårdens kunskapsstyrningsnämnd.

Tabell 14 Resultaträkning för hälso- och sjukvårdsnämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Region Stockholm-externa intäkter	2 181	1 918	1 965	2,5 %	1 951	1 983	1 982
Region Stockholm-interna intäkter	57 918	61 187	63 524	3,8 %	65 432	67 377	69 351
- varav anslag	*56 815,9*	*60 396,9*	*62 215,0*	3,0 %	*64 123,2*	*66 068,1*	*68 041,7*
Summa intäkter	**60 099**	**63 104**	**65 489**	**3,8 %**	**67 383**	**69 360**	**71 333**
Köpt vård	-49 839	-52 502	-56 507	7,6 %	-57 980	-59 675	-61 596
Läkemedelsförmånen	-5 593	-5 896	-6 016	2,0 %	-6 158	-6 303	-6 437
Övriga kostnader inkl. finansnetto	-4 310	-4 706	-2 967	-37,0 %	-3 245	-3 383	-3 300
Summa kostnader	**-59 743**	**-63 104**	**-65 489**	**3,8 %**	**-67 383**	**-69 360**	**-71 333**
Resultat	**357**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

Hälso- och sjukvårdsnämnden ersätts inte för omställningskostnader från och med 2019.

Tabell 15 Ersättning för omställningskostnader

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och framåt	Totalt
Omställningskostnader	36,0	91,0	36,0	36,0	0,0	0,0	199,0

Investeringar
Hälso- och sjukvårdsnämnden investeringsbudget för 2019 omfattar 7 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämndens investeringsutrymme framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för nämnden
Kapaciteten hos primärvården ska öka kraftigt under året och hela mandatperioden. Den öppna specialistvården, vården i hemmet samt tekniska lösningar för kontakt med vården fortsätter att byggas ut och fler möjligheter till egenvård tas tillvara.

För att bidra till målet om att frigöra skattepengar till kärnverksamhet och samtidigt skapa resurser för utvecklad hälso- och sjukvård ska hälso- och sjukvårdsnämnden ta fram en effektiviseringsplan som ska implementeras för den egna och administrativa verksamheten.

När vården ges på fler vårdnivåer och kunskapsmängden inom vården ökar kommer också kunskapsstyrningen bli allt viktigare och en fungerande struktur för kunskapsutveckling och kunskapsspridning är väsentlig. Medarbetarnas trygghet förutsätter möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och patienterna ska kunna lita på att de har tillgång till samma moderna och kvalificerade behandlingar oavsett var i länet de söker vård.

Resurserna i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården ska alltid utgå från patienternas behov, där den med störst behov ska ges företräde. En jämlik och jämställd vård innebär att möjligheterna till en god hälsa är likvärdiga. Hälsan i Stockholmsregionen har under flera år förbättrats, men bostadsort och socioekonomi speglas i invånarnas hälsa. Det förebyggande arbetet inom vårdens alla verksamheter behöver därför stärkas. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska styra mot förbättrad kvalitet, ökad tillgänglighet och kontinuitet och åtgärder som stärker prevention, kompetensutveckling, hälsoekonomi och som tar hänsyn till utfallet av vården för den enskilda patienten.

För en stärkt patientdelaktighet, ett utvecklat sjukdomspreventivt arbete och för en sjukvård som tar tillvara den tekniska utvecklingen behöver egenvården utvecklas i vårdens alla delar och för kroniker såväl för som dem som sällan har behov av sjukvård. Under 2019 ska därför hälso- och sjukvårdsnämnden ta fram en övergripande strategi för egenvården.

Under den kommande mandatperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden prioritera åtgärder för att korta operationsköerna, särskilt i den högspecialiserade vården som bedrivs på länets akutsjukhus.

Allt mer avancerad vård kan idag erbjudas utanför akutsjukhusen. Vid utflytt av vård från akutsjukhusen till primärvården eller den öppna specialistvården ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att en plan för patienternas trygga överlämnande, behov av kapacitetsförändringar hos vårdgivare och för kompetenshöjande insatser samt för utbildning och forskning finns. Under 2019 ska hälso- och sjukvårdsnämnden genomföra en översyn och läggas fram förslag till en långsiktig utveckling av hemsjukvården, med särskilt fokus på väl fungerande samverkan, god tillgång till även avancerad vård i hemmet samt husläkarverksamheternas uppsökande uppdrag. I översynen ska särskilt se över behoven hos barn och ungas möjligheter att vårdas i hemmet. Under våren 2019 ska nämnden presentera en utredning över länets barnsjukvård.

Nämndens beslut om Region Stockholms övergripande struktur för och inriktning för hälso- och sjukvården ska säkerställa en vård som präglas av kontinuitet och god hälsoekonomi. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska under året ha följande inriktning:

- Primärvården ska förstärkas med fler husläkare och utökade resurser.
- För den som är i behov av vård ska vårdköerna minimeras.
- Kvaliteten i vården ska förbättras med en stärkt kunskapsstyrning.
- Vårdkedjor ska utvecklas med fokus på sammanhållen vård, patientsäkerhet och patientens trygghet
- Vården ska utvecklas och blir mer personcentrerad
- Patientens ställning och valfrihet i vården ska utvecklas
- Arbetet med att säkra vård på rätt vårdnivå ska utvecklas
- Det sjukdomspreventiva arbetet ska utvecklas.
- Moderna it-stöd ska implementeras för att förbättra för medarbetarnas arbetsmiljö och stärka tillgängligheten till hälso- och sjukvård för invånarna

Primärvården utvecklas och husläkarverksamheten stärks
Primärvården ska vara det naturliga och mest attraktiva valet för de allra flesta sjukdomstillstånd och vårdbehov. Tillgängligheten till länets husläkarmottagningar ska vara mycket god, och där ska erbjudas vård och möjlighet till slutbehandling för större delen av invånarnas vårdbehov, inklusive psykisk ohälsa för barn och vuxna. För att kunna erbjuda en tillgänglig och sammanhållen vård och utveckla det sjukdomspreventiva arbetet krävs en hög kapacitet och kompetens inom primärvården.

Primärvården och framförallt husläkarverksamheten ska därför fortsätta att rustas. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska under 2019 prioritera följande:

- *Mer resurser till husläkarverksamheterna*. För att möjliggöra husläkarverksamheternas roll som ett nav i vården ökar resurserna till husläkarverksamheterna även 2019. Resurstillskottet syftar till att öka tillgängligheten till verksamheten, exempelvis genom att ersättningen för husläkarmottagningarnas listade patienter ökar, och framförallt för patienter med stora vårdbehov. Ersättningen till fler områden inom primärvården ses också över.
- *En övergripande primärvårdsstrategi*. Under våren presenteras en övergripande strategi med mål för en stärkt primärvård. Ett utökat fokus på kontinuitet, tillgänglighet, sjukdomsförebyggande arbete, närhet och ett helhetsansvar inte minst för patienter med omfattande vårdbehov kräver förändrade strukturer. En resursomfördelning i hela vårdstrukturen behöver ske där resurser och kompetens följer patienterna och finns på den vårdnivå där patienterna ska vårdas. Reformer för att varje patient ska vårdas på rätt vårdnivå ska genomföras. Kompetensförsörjning och kvalitetsutveckling behöver säkras i primärvården, också genom en närmare samverkan med akutsjukvården. Primärvården ska finnas nära och vara tillgänglig för alla länets invånare. I primärvårdsstrategin ska därför analyseras hur tillgängligheten till vårdcentral, BVC eller barn- och ungdomsmedicinsk mottagning ser ut. Det kan handla om såväl geografiskt avstånd och tillgängliga transportmöjligheter som hur enkelt det är att få en tid samt vilken tillgänglighet som bör erbjudas. Nya mottagningar ska tillkomma genom förenkling för mindre vårdgivare eller filialverksamheter, eller genom att regionen själv etablerar vårdverksamheter på platser där det idag saknas nära vård. I arbetet ska nämnden föra en nära dialog med vårdens aktörer och förslagen ska ta tillvara patientens perspektiv och behov av sammanhållning.
- *Fast husläkare för alla som vill*. För att utveckla kvaliteten och kontinuiteten och stärka förtroendet för vården bland medborgarna behöver fler erbjudas en fast, namngiven, husläkare. I det arbetet ska nämnden säkerställa hur de grupper som av olika skäl inte vill listas hos en fast läkare på ett tryggt sätt kan tas om hand i primärvården. Läkare ska kunna begära ett tak för antalet listade patienter för att möjliggöra förutsättningar att utföra uppdraget utifrån de listade patienternas behov och med en hållbar arbetssituation.
- *Stärkt samordning och samverkan*. Inom husläkarverksamheten ska nämnden säkerställa en kontinuitet i vården, framförallt för dem med mer omfattande vårdbehov. Det innebär också behov av en mer aktiv guidning till vård inom andra specialiteter, och uppföljning t.ex. av vård som sökts akut. Husläkarverksamheternas samverkan med annan

specialistvård ska därför förenklas och förbättras med smidiga former för remittering samt konsultationsmöjligheter. Patienter som kan vårdas hos husläkaren ska inte söka vård på närakuterna för barn och vuxna, akutmottagningarna eller inom specialistvården.

- *Hög tillgänglighet*. Nämnden ska förbättra tillgängligheten och fler ska leva upp till gällande vårdgaranti. Tidsbokning och kontaktvägar ska utvecklas och präglas av valfrihet, där tillgången till olika former av vårdmöten ska anpassas till invånarnas behov genom bl.a. olika e-tjänster. Tillgången till öppettider utanför kontorstider bör stimuleras på det sätt som ger mest nytta för patienten utifrån effektivt resursanvändande och utarbetas i dialog med vårdgivarna.
- *Stärkt första linjens psykiatri*. Tillgången till tidig vård för psykisk ohälsa ska byggas ut. Befolkningens hela behov av vård för lätt till måttlig psykisk ohälsa ska erbjudas inom primärvårdens husläkarverksamheter, där samverkan ska möjliggöra en vård med hög valfrihet och tillgänglighet samt hög kvalitet och kompetens. Vården ska finnas nära patienterna och kvalificerad hjälp att hitta rätt i vårdutbudet ska garanteras. Målgruppen ska i hög utsträckning kunna slutbehandlas inom primärvården. I uppdraget ingår samverkan med andra aktörer i täckningsområdet.
- *Säkrad kompetensförsörjning*. En stärkt primärvård förutsätter att fler läkare arbetar som allmänspecialister. För att möjliggöra bibehållen god kvalitet i den pågående utbyggnaden av utbildningen ska nämnden under 2019 säkerställa en god tillgång till utbildningens olika moment. Under 2020 ska antalet utbildningsplatser utökas ytterligare. För att öka takten i primärvårdens utveckling ska dessutom fler specialiteter kunna arbeta som husläkare.
- *Forskning, utbildning och utveckling*. En större del av arbetet med forskning, utbildning och utveckling behöver följa patienterna som i allt större omfattning vårdas i öppenvården och primärvården och en stärkt primärvård förutsätter ett högt deltagande däri. Därför ska Region Stockholms forskningsmedel möjliggöra för fler vårdaktörer inom primärvården att delta i och bedriva forskning.

Mödravård

Mödravården har ett viktigt uppdrag i vårdkedjan kring den gravida och ska även ingå i den primärvårdsstrategi som hälso- och sjukvårdsnämnden ska ta fram. Blivande föräldrar ska uppleva vården under och efter en graviditet som trygg, och de ska få stöd och kunskap för att ta ansvar för sin egen vård. Samverkan inom mödravårdens olika vårdområden behöver förstärkas. Verksamheter inom mödravården ska kunna ta emot besök av akut karaktär och blivande föräldrar ska inte behöva åka till förlossningskliniker annat än när omvårdnaden om barnet eller den gravida

så kräver. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska utöka resurserna till mödravården, som framförallt ges inom vårdval MVC/Barnmorskemottagning, och ersättningarna ska möjliggöra en lägre patienttäthet och stimulera en trygg och jämlik vård med kapacitet för patienter med ökade behov. Även eftervården ska fungera väl, och kunskapen hos vårdanställda som arbetar med amningsvård efter förlossningen behöver förstärkas. Kvinnor ska ha en god tillgänglighet till specialiserad amningsvård.

Barn och unga
Alla barn har rätt till en jämlik vård. Samverkan inom barnsjukvården, mellan olika vårdnivåer och med andra aktörer är viktig, liksom att vården har ett helhetsperspektiv som även innefattar de anhörigas roll.

Barnavårdscentralerna är en viktig del i vårdkedjan för Stockholmsregionens barn. Dessa har huvudansvaret för det preventiva och hälsofrämjande arbetet inom barnsjukvården, exempelvis genom att kunna identifiera och stödja familjer med barn som löper risk för övervikt, psykisk ohälsa och dålig tandhälsa**.** Hälso- och sjukvårdsnämnden ska utöka resurserna till barnavårdscentralerna se över ersättningsmodellerna för att i större omfattning utgå från individens socioekonomiska situation och andra individuella förutsättningar. Tillräcklig kapacitet för att möta familjer med ett ökat vård- och informationsbehov ska säkerställas. Fler samarbeten mellan Region Stockholm och länets kommuner, till exempel kring hembesöksprogram och uppsökande verksamhet, ska utvecklas. Även samarbeten med exempelvis öppen förskola, föräldrarådgivning eller socialtjänst i Familjecentraler ska stimuleras. Nämnden bör även uppmuntra samverkan med civilsamhället för att i större omfattning arbeta hälsofrämjande gentemot barn och unga.

Stora folksjukdomar
De flesta stora folksjukdomar bekämpas bäst genom tidig upptäckt och prevention. Huvudansvaret för vården av stora folksjukdomar ligger därför inom primärvården. Dit hör det förebyggande arbetet samt den kontinuerliga uppföljningen. Kunskapen behöver därför vara god kring riktlinjer för upptäckt, diagnosticering och uppföljning av de stora folksjukdomarna.

De nationella screeningprogram som erbjuds ska vara tillgängliga och hälso- och sjukvårdsnämndens mål ska vara ett högt deltagande i hela länet. För att nå de kvinnor som inte deltar i screeningprogrammet om livmoderhalscancer ska självtester användas. Individuell

lungcancerscreening ska testas för de kvinnor som röker och deltar i screeningen för bröstcancer.

Allt fler invånare drabbas av cancer och allt fler lever längre efter en cancerdiagnos. Cancervården ska erbjuda hög kvalitet med en tydlig patientcentrering och sammanhängande vårdkedjor från diagnos, genom behandling och till rehabilitering och habilitering.

Vården för individer med diabetes behöver förbättras för att säkerställa följsamhet till nationella riktlinjer. Det gäller även vården för andra endokrina sjukdomar. Egenvård och god tillgång till specialistvård samt kunskapsutveckling i primärvården ska prioriteras, och behov av resursförstärkningar ska utredas.

En akutsjukvård för olika behov
För den som är i behov av akutsjukvård ska ett snabbt och tryggt omhändertagande finnas tillgängligt så nära patienterna som möjligt. Därför ska det akuta omhändertagandet erbjudas på flera olika nivåer. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska fortsätta att renodla akutsjukhusens uppdrag och de planerade närakuterna öppnas. Karolinska Universitetssjukhuset i Solna ska bli ett högspecialiserat sjukhus i medicinsk framkant. För att patienter ska kunna vårdas på rätt nivå finns också behov av akuta vårdkontakter inom öppenvården, inte minst inom husläkarverksamheten men även till exempel öron- näsa halssjukvården, gynekologin, mödra- och barnsjukvården. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska utöka resurserna för att utveckla möjligheterna till akuta insatser inom framförallt primärvården, för bland annat husläkarmottagningar och husläkarjourer.

Akutsjukhusen
De patienter som behöver akutsjukhusens resurser ska erbjudas ett gott och högkvalificerat omhändertagande. Akutsjukvårdens karaktär gör att den är svår att planera, men organisationen ska fungera så att vänte- och vistelsetider hålls rimliga. Flödet från akuten till hemmet eller lämplig vårdplats behöver fungera med korta ledtider för att medarbetarna på akutmottagningarna ska kunna utföra sina uppgifter på ett patientsäkert sätt. Beredskapen inför långhelger och semestertider behöver förbättras och planering inledas i god tid.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att vårdvolymerna på akutsjukhusen fortsätter att minska genom att allt fler patienter erbjuds vård på rätt anpassad vårdnivå. När vårduppdrag flyttas från akutsjukhusen kommer andelen vårdkrävande patienter att öka på akutsjukhusen.

Verksamheten behöver kunna kombinera akuta prioriteringar med planerad vård på ett väl fungerande sätt som är tryggt för patienter och anställda. Antalet vårdtillfällen på akutsjukhusen ska inte minska på grund av bemanningssvårigheter. Färdigbehandlade patienter ska inte behöva vårdas på sjukhus eller på fel avdelningar på grund av bemanningsproblem eller en ohållbar hemsituation. Vården för dem med långvariga behov av akutsjukvårdens resurser, exempelvis barncancervården, ställer särskilda krav på omvårdnad och organisation. Behandling och vård i anslutning till behandlingarna ska kunna garanteras på avdelning med rätt kompetens, eller i hemmet. Trygghet, tillgänglighet, god information och kontinuitet ska eftersträvas också för den som vårdas inom akutsjukhusens verksamhet.

För att säkerställa en högkvalificerad vård ställs höga krav på ett utvecklat samarbete kring kompetensutveckling, forskning och utbildning. För denna utveckling är det också viktigt att patienterna har goda möjligheter att delta i klinisk forskning. Nätverksarbetet mellan akutsjukvården och andra vårdgivare och vårdnivåer ska stärkas, bl.a. genom det arbete som utvecklas inom primärvården och hemsjukvården och för att skapa goda förutsättningar för rehabilitering. Arbetet med standardiserade vårdförlopp är också en viktig del i arbetet med att bland annat korta ledtiderna inom cancervården. En god samverkan mellan länets olika akutsjukhus, och andra aktörer i dessa frågor, behöver säkerställas.

Förlossning
Förlossningsvården ska vara trygg och säker för den födande, för barnet och för personalen. Föräldrars frihet att få välja förlossningsklinik ska värnas, och endast i undantagsfall ska födande behöva hänvisas till andra län. En medföljande närstående ska i möjligaste mån erbjudas plats på eller i nära anslutning till sjukhuset så länge barnet eller den som fött behöver vård. Arbetet för att minska förlossningsskadorna har haft god effekt och ska fortsätta och barnmorskor ska ha god kunskap om nya evidensbaserade metoder som kan förebygga förlossningsskador, och kunna sprida och implementera sådan kunskap på sin arbetsplats.

Region Stockholm har tagit fram en långsiktig plan för förlossningsvårdens utveckling och ersättningarna till förlossningsvården har utökats för att bl.a. kunna säkerställa en trygg grundbemanning. Kompetensförsörjningen är avgörande för en fortsatt hög kvalitet i förlossningsvården och det projekt som inleddes 2017 med en tydligare och längre introduktion av nya barnmorskor har varit uppskattat och är tillsammans med andra åtgärder väsentliga för att förlossningsvården ska vara en bra arbetsplats. Att den

nya förlossningsenhet på S:t Görans sjukhus öppnar 2021 är en viktig del i arbetet med länets framtida kapacitet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att neonatalsjukvården byggs ut i takt med att förlossningarna i länet blir fler. Samverkan mellan de olika klinikerna ska fungera väl så att onödiga transporter undviks. Avdelningarna för neonatalvård ska vara familjeanpassade och föräldrar vars barn vårdas på en neonatologiavdelning ska alltid kunna bo med eller nära sina barn och NEO-hemma ska erbjudas när det är möjligt.

Avtal med akutsjukhusen
De nu gällande omställningsavtalen ska ersättas av nya avtal från och med den 1 januari 2020. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska i dialog med, regionstyrelsen, akutsjukhusens styrelser och berörda nämnder utveckla den nya avtalsmodellen. Det nya avtalet ska stimulera att akutsjukhusen fokuserar på sina kärnuppdrag, säkerställer en hög kvalitet och patientsäkerhet samt stödja samverkan med andra vårdgivare. De nya avtalen ska också stimulera till en god tillgänglighet, hög effektivitet och en fortsatt hållbar kostnadsutveckling samt möjliggöra att resurserna för forskning och utveckling tillgodoser hela Stockholmsregionens behov. Det ska finnas tydliga incitament till att strategiskt arbeta med att korta operationsköerna och förbättra produktivitet och effektivitet. Ersättningarna ska inte bara vara baserade på produktionsresultat, utan även på effektmål och kortare köer ska premieras.

I Stockholmsregionen drivs i dag ett akutsjukhus i privat regi, på uppdrag av Region Stockholm. S:t Görans sjukhus uppnår goda vårdresultat och har nöjda patienter och medarbetare. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska använda den möjlighet till förlängning av avtalet med Capio S:t Görans sjukhus som finns.

Prehospital vård
Akuta transporter med ambulans liksom effektiva sjuktransporter mellan sjukhus är viktigt för ett fungerande patientflöde. En tydlig och trygg dirigering ska styra ambulanserna till rätt vårdgivare från början. Jour- och akutläkarbilar har en viktig roll och nämnden ska säkerställa att de nyttjas så effektivt som möjligt, och husläkarverksamheternas uppsökande uppdrag kan utvecklas. Den psykiatriska mobila enheten, PAM, permanentades under 2018 och ett utökat uppdrag ska möjliggöras.

Närakuter
Stockholmsregionens närakuter tar emot många av de patienter som tidigare tvingades åka till akutmottagningar. Det är dock viktigt att patienter som kan vårdas hos husläkarna inte söker vård på närakuterna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska därför analysera närakuternas verksamhet under året, inför att upphandling av ytterligare närakuter förbereds.

Seniorvård
Under 2019 fortsätter arbetet med att införa vårdvalet Sammanhållen seniorvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska i detta arbete sträva efter att förbättra samverkan med kommunerna, med fokus på ett sömlöst helhetsomhändertagande av den äldre oberoende av huvudman.

Äldre ska vara trygga i att vården fungerar, där husläkare, hemsjukvård och geriatrik verkar i ett väl sammanhållet nätverk och där tillgången till äldrepsykiatrisk kompetens är god. Den fasta läkarkontakten inom husläkarverksamheten är en viktig åtgärd som ska säkerställa en god och kvalificerad vård präglad av kontinuitet anpassad för äldre. Inte minst för äldre med samsjuklighet behövs ett helhetstänkande kring och ansvar för patienten.

De geriatriska klinikernas roll i nätverkssjukvården är prioriterad. För de äldre som har svårt att själva ta sig till vården ska möjligheten till vård i hemmet finnas, bland annat för att minska risken för akuta vårdbehov. Vid behov av akut vård och där det bedöms lämpligt ska den prehospitala vården kunna hänvisa patienterna till direktinskrivning på geriatrisk klinik och för dem som besöker akutmottagningar ska remittering och transport till rätt vårdnivå fungera effektivt och tryggt. Den trygga hemgången är viktig och återinläggningsfrekvensen på akutsjukhusen ska vara låg.

Ofrivillig ensamhet är en hälsorisk som i stor omfattning drabbar äldre idag. Under året ska hälso- och sjukvårdsnämnden inleda ett arbete för att ta fram ett stöd för primärvården att identifiera och, i samverkan med civilsamhället och kommunerna, på ett tryggt sätt hänvisa dem som riskerar att drabbas av ofrivillig ensamhet vidare. På akutsjukhusen och i den palliativa vården ska en plan tas fram för att garantera mänsklig närvaro i livets slutskede så att ingen ska behöva dö ensam.

Folkhälsa
Hälsan i Stockholmsregionen blir allt bättre men ser olika ut i olika delar av länet och inom olika grupper. Därför måste hälso- och sjukvårdens insatser utformas utifrån olika behov och förutsättningar.

Olika människor har olika förutsättningar till hälsa. Ingen annan än den enskilda människan kan förändra sina levnadsvanor och skapa bättre möjligheter för ett friskt liv, men hälso- och sjukvården kan ge kunskap och

stöd för att bidra till att stärka människors vilja och förmåga till förebyggande hälsoinsatser. Folkhälsopolicyn är ett viktigt styrdokument som ligger till grund för nämndens arbete och det regionala vårdprogrammet för hälsosamma levnadsvanor ska utgöra ett stöd för vårdens aktiva arbete med att minska risken för ohälsa gällande framförallt rökning, riskbruk av alkohol, fysisk inaktivitet och ohälsosamma matvanor. En målsättning är att minska andelen rökare i länet till färre än 5 procent. Insatserna behöver fördelas utifrån de olika personernas behov och särskilt barn som löper risk för ohälsa ska erbjudas stöd. Ett helhetsgrepp för att minska förekomsten av övervikt och fetma hos barn och vuxna behövs.

Primärvården och husläkarmottagningarna har en viktig roll inom folkhälsoarbetet, tillsammans med skolhälsovården. En god samverkan mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunerna är därför av största vikt. Även för asylsjukvården är husläkarmottagningarna och barnavårdscentralerna väsentliga. Kunskapen hos vårdgivarna behöver vara hög på området, framförallt för att tidigt identifiera psykisk ohälsa och posttraumatiskt stressyndrom, med kunskap i att möta och stötta föräldrar och barn som tidigare upplevt trauman. Verksamheten med kostnadsfria hälsoundersökningar fungerar väl och väsentligt är att även anhöriginvandrare nås för att få kunskap om sjukvårdssystemet.

Hälso- och sjukvården är en viktig part i arbetet mot det hedersrelaterade förtryck som vissa kvinnor i Sverige idag fortfarande lever under, liksom i arbetet mot våld i nära relationer. För att stärka medarbetarnas trygghet i och kompetens kring detta område behöver tillgången till information till vårdgivarna vara god och utgå från den handlingsplan för regionens arbete mot hedersrelaterat våld som tagits fram. Utbildningsprojektet som har bedrivits vid den specialiserade AMEL-mottagningen förlängs.

Den ökade förekomsten av sexuellt överförda infektioner, bland annat syfilis, är en utveckling som behöver följas noga av nämnden.

Psykiatri
Den psykiska ohälsan är ett ökande problem som måste mötas med aktiva åtgärder och fler ska ges möjlighet till slutbehandling inom primärvården. Hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med att inrätta ett regionalt psykiatricentrum ska fortsätta. Centrumet ska säkerställa kvaliteten på den erbjudna vården genom en samlad hantering av kvalitetsregister, ledarskap i arbetet med att implementera resultat av forskning i vården samt att se över och förbättra vårdprocesserna inom både den första linjens och den mer specialiserade psykiatrin.

Första linjens psykiatri ska finnas tillgänglig och vården för psykisk ohälsa ska i hög grad tillgodoses inom ramen för husläkarverksamheterna. För barn behöver en tydligare nivåstrukturering göras där tillgängligheten till den specialiserade vården såväl som den första linjens psykiatri stärks. Barn- och ungdomspsykiatrin i länet ska förbättras, framförallt ska kontinuitet och trygghet utvecklas. De barn som har behov av specialistpsykiatrin inom BUP:s verksamhet ska erbjudas en trygg och tillgänglig vård, med en vårdkontakt och en tydlig vårdplan. Väntetider ska hållas korta och hälso- och sjukvårdsnämnden ska utreda en skärpt regional vårdgaranti. Det akuta omhändertagandet av barn och unga med psykisk ohälsa ska ses över. För unga vuxna behöver möjligheterna till en flexibel övergång från barn- och ungdomspsykiatrin säkras. Den stärkta psykiatrin för barn och unga kräver också en god samverkan med skolhälsovården och verksamheten inom Youth aware of mental health, YAM, ska utvecklas. Den psykiska hälsovårdens digitala tillgänglighet och utbudet inom e-hälsa ska öka. Det är också viktigt att nämnden utvecklar arbetet med att uppmärksamma närstående till dem med allvarliga somatiska och psykiatriska sjukdomar.

Den psykiatriska hälsovården ska präglas av ett gott bemötande, säker vård och valfrihet. De behandlingar som hälso- och sjukvårdsnämnden finansierar ska vara evidensbaserade och metoderna för att mäta behandlingsutfall ska vara effektiva och säkra. Det är viktigt att utvecklingen av nya metoder för behandling kommer patienterna till del. Möjligheten att införa en nollvision för bältesläggning av barn och unga ska utredas. Den somatiska hälsan för den som vårdas inom psykiatrin behöver uppmärksammas och samverkan mellan vårdgivare vara god.

Under 2018 har nämnden tagit fram en handlingsplan för att minska förekomsten av suicid tagits fram som ska implementeras under 2019.

Nämnden ska under 2019 ta fram en strategi för att bättre kunna förebygga psykisk ohälsa i Stockholmsregionen. Inom ramen för detta arbete ska samverkan med andra aktörer såsom elevhälsan och civilsamhället utvecklas. Tillgången till preventiva åtgärder för såväl fysisk som psykisk hälsa ska stärkas genom ett ökat utbud inom e-hälsa och FAR liksom integrationsfrämjande åtgärder.

Narkotikadödligheten ska minska. Därför är det viktigt med förebyggande arbetet. Nämnden ska arbeta för att öppna upp sprututbytesverksamheter i Stockholmsregionen.

Tandvård
De med sämst tandhälsa ska prioriteras. Tandhälsan bland Stockholmsregionens barn ser olika ut. Ett tätare samarbete mellan BVC och barntandvården kan behövas för att ytterligare minska kariesförekomsten hos små barn. Den kliniska forskningen och vårdprogrammen inom tandvården genom Akademiskt centrum för äldretandvård (ACT) och Akademiskt barntandvårdscentrum (ABC) ska fortsätta att utvecklas. Möjligheten att i samband med hälsoundersökningen som erbjuds asylsökande förstärka samverkan med tandhälsovården ska utredas av nämnden. Jämlikheten ska stärkas.

Kvalitet, tillgänglighet och vård efter behov
Region Stockholm fortsätter utveckla vården genom att fler olika aktörer deltar. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska genomföra sitt uppdrag genom att beställa vård. Det är väsentligt att nämndens avtal, överenskommelser och ersättningsmodeller styr mot målen med hälso- och sjukvården samt ger incitament till en kostnadseffektiv och tillgänglig vård. Avtalen ska stimulera en vård efter behov som är tillgänglig, ges på rätt nivå och som ger vårdens medarbetare utrymme att sätta patienten i centrum. Vården ska vara och upplevas som trygg och välfungerande och erbjudas utifrån patienternas behov och inom vårdgarantin. Vid val av avtalsform ska nämnden genomföra marknadsanalyser och säkerställa kostnadskontroll, patientsäkerhet och god tillgänglighet.

Resurserna i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården ska alltid utgå från patienternas behov, där den med störst behov ska ges företräde. För att säkerställa detta ska hälso- och sjukvårdsnämnden utveckla arbetet med avtalsuppföljning. Avtalens utformning och uppföljningen av vårdens kvalitet ska utvecklas och åtgärder ska vidtas för att säkerställa förbättringar i de verksamheter som inte klarar av sitt uppdrag att erbjuda god vård inom rimlig tid. Hälso- och sjukvårdsnämndens avtal ska utvärderas löpande och justeras för att bättre anpassas efter patienternas behov och vårdgivarnas långsiktiga förutsättningar. Större delen av genomförandet av vårdens utveckling behöver ske i det dagliga arbetet och den politiska styrningen ska göra detta möjligt.

Hälso- och sjukvårdsnämndens inköp ska utvecklas för att kännetecknas av ekonomiskt effektiva affärer, som ger rätt kvalitet till bästa möjliga pris. Vidare ska inköpsarbetet bedrivas med god framförhållning, för att säkerställa ett professionellt genomförande.

Region Stockholm ser positivt på ideella aktörers och civilsamhällets bidrag inom hälso- och sjukvården. Under 2018 träffade hälso- och

sjukvårdsnämnden ett första IOP-avtal. Nämnden ska under 2019 utreda möjligheterna att stärka den idéburna välfärdens konkurrenskraft.

Tillgängligheten inom vårdens alla delar behöver utvecklas. Det ska vara lätt att komma i kontakt med vården och att få hjälp att hitta rätt. Samverkan mellan vårdgivarna behöver vara god och informationsöverföringen mellan olika vårdgivare ska fungera väl. Fysiska besök och e-tjänster, telefon eller videobesök ska liksom digitala kallelser ses som komplementära och naturliga delar av vårdutbudet. Patienten ska aktivt kunna följa sin vård, bland annat genom tillgång till sin journal via nätet. Region Stockholm ska också utforma de digitala tjänsterna utifrån tillgänglighetskrav baserat på olika gruppers behov och på ett sätt som inte exkluderar olika patientgrupper.
Arbetet med utvecklingen av vårdens digitala tillgänglighet och införandet av en digital vårdgaranti fortsätter och möjliggörs bland annat genom vidareutveckling av 1177:s webb och app. Som ett led i detta arbete ska hälso- och sjukvårdsnämnden under 2019 göra en samlad översyn av ersättningssystem, vårdavtal och regelverk. Syftet är att de ska främja innovativa behandlingsmetoder, prevention, förebyggande insatser samt de möjligheter till distansvård som digitaliseringen erbjuder. I uppdraget ingår även att föreslå en definition av och beskriva innehållet i den digitala vårdgarantin. Likaså ska nämnden föreslå reviderade ersättningsprinciper som stimulerar uppfyllelsen av vårdgarantin.

Stockholmsregionens invånare ska ges ökade möjligheter att välja hur de vill kontakta vården i olika situationer. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska därför under 2019 fortsätta att utveckla och bredda utbudet av e-tjänster utifrån skarpa tillgänglighetskrav baserat på olika patienters behov. En riktad satsning görs under 2019 för att sänka tröskeln ytterligare för patienter som lider av psykisk ohälsa. Satsningen syftar till att stimulera en snabbare utveckling och införande av digitala vårdtjänster som bättre kan individanpassa vård och behandling efter patienters behov av tidig, effektiv och platsoberoende psykiatrisk öppenvård.

Det ska vara obligatoriskt för vårdgivare i Stockholmsregionen att erbjuda ett basutbud av e-tjänster för att en digital kontakt alltid ska kunna vara valbart för patienterna. Under 2019 är målet att majoriteten av Stockholmsregionens vårdcentraler ska erbjuda digitala vårdmöten och att införande även ska ha påbörjats vid Region Stockholms akutsjukhus. Vårdgivare som enbart erbjuder vård via digitala kanaler och inte på en fysisk plats ska under 2019 kunna etablera sig i Stockholmsregionen.

Utbudet av e-tjänster inom 1177 Vårdguiden ska under 2019 utökas och funktionaliteten ska utvecklas. Nämnden ska även utveckla den regionala applikationen för 1177 Vårdguiden med ny funktionalitet, såsom påminnelse inför besök, möjlighet till chatt samt en digital vårdnavigator.

Invånarnas kontakt med Region Stockholms verksamheter ska alltid kunna ske digitalt. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska under 2019 säkerställa att invånarna ges möjlighet att välja bort kallelser, provsvar och annan korrespondens via pappersbrev och i stället få dem till en säker elektronisk brevlåda.

Köerna till första besök i specialistvården i Stockholmsregionen är de kortaste i landet. Dock är måluppfyllelsen av vårdgarantin inom operation/behandling inte lika hög som i andra delar av vården. Under den kommande mandatperioden behöver hälso- och sjukvårdsnämnden rikta särskilt fokus på att minska väntan på behandling och operation, särskilt i den högspecialiserade vården som bedrivs på länets akutsjukhus. Rehabilitering är för många en viktig del i vården och tillgängligheten till rehabiliterande vård ska vara god.

I takt med att allt mer vård erbjuds i den öppna specialistvården krävs en tydligare struktur för var patienterna bäst tas om hand:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska som beställare göra regelbundna uppföljningar och förändringar för att säkerställa både patientnytta och resurseffektivitet, samt förbättringar av verksamheter som inte klarar av sitt uppdrag att erbjuda god vård inom rimlig tid.
- Vårdutbudet inom vårdvalen och den övriga öppna specialistvården ska ses över med fokus på behovsorientering, tillgänglighet och effektiv användning av skattebetalarnas pengar.
- Ersättningen ska, där det är möjligt, styra mot utfall och resultat för patienten och stimulera för patienten värdeskapande åtgärder och egenvård, liksom ge vårdgivarna incitament att lösa så många uppgifter som möjligt vid samma besök.
- Detaljstyrningen ska begränsas till förmån för att vårdgivarna, den medicinska professionen och patienterna ska kunna hitta egna kvalificerade lösningar för omhändertagande med hög kvalitet.
- De administrativa pålagorna för vårdgivarna ska minimeras och den digitala infrastrukturen förbättras för att medarbetarnas tid ska kunna användas på bästa sätt.

Målet att säkerställa en jämlik god tillgänglighet till vård kräver en god geografisk spridning av vårdutbudet. Skillnaderna i hälsa, vårdutbud och vårdkonsumtion mellan olika delar av Stockholmsregionen behöver

minskas, bland annat genom arbetet med primärvårdsstrategin och med översyn och utveckling av vårdvalen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska välkomna dem som vill investera i så kallade hälsokontrakt, där ersättningen för att förbättra hälsoläget i en viss patientgrupp villkoras mot specificerade utfallsmål. Inriktningen bör vara patientgrupper med hög risk att utveckla sjukdomar på grund av sitt hälsoläge, som barn med övervikt samt äldre och multisjuka där ansvaret vår vård och omsorg finns hos flera huvudmän. Förutsättningarna för att starta ett innovativt projekt tillsammans med fristående aktörer ska utredas, med målsättning att starta upphandling under 2019.

En översyn av vårdkoncept som fungerar i skärgården ska genomföras av nämnden, så att alla delar av skärgården har rimlig tillgång till trygg vård. Där behöver transporter, e-hälsolösningar, innovationer och samarbete med kommuners äldreomsorg beaktas.

En trygg vård håller hög kvalitet
Den vård som erbjuds i Region Stockholm ska vara evidensbaserad och hålla hög kvalitet och utvecklingen ska ske med långsiktig hållbarhet i fokus. Under 2019 ska hälso- och sjukvårdsnämnden genomföra en utvecklad kvalitetsuppföljning, när arbetet med den förbättrade kunskapsstyrningen genomförs. Det är även väsentligt att kvalitetsutvecklingen inkluderar tydlig återkoppling till verksamheter och medarbetare.

Patienterna ska kunna lita på att de har tillgång till samma moderna och kvalificerade behandlingar oavsett var i Stockholmsregionen de söker vård.

Patienterna ska ha stor frihet att själva välja vårdgivare inom så många områden som möjligt. Vårdgivare som erbjuder vård och som lever upp till Region Stockholms högt ställda krav ska kunna delta på långsiktiga och likvärdiga villkor.

Deltagande i forskning ska vara attraktivt och tryggt för patienterna och medarbetare ska ha möjlighet att kombinera kliniskt och patientnära arbete med forskning. Att säkerställa en fungerande samverkan mellan Stockholmsregionens olika vårdenheter och vårdgivare inom olika vårdformer ska prioriteras, och resurserna för forskning och utveckling behöver användas mer decentraliserat än idag. Vårdens organisation ska utformas för att möjliggöra kliniska prövningar.

Läkemedel tillhör de vanligaste och viktigaste behandlingsalternativen för hälso- och sjukvården och de måste vara säkra, effektiva och tillgängliga. För att förbättra vården för patienter med behov av läkemedelsgenomgångar finns skäl att öka tillgången till farmaceuter i primärvården.

Vården behöver erbjuda läkande miljöer, framför allt för dem som vårdas under längre perioder. Lokalerna ska vara utformade på ett för medarbetare, patienter och, framförallt inom barnsjukvården, medföljande ändamålsenligt och välkomnande sätt. Vårdmiljön inom framförallt psykiatrin behöver utvecklas. De ombyggnationer som pågår i flera delar Region Stockholms vårdmiljöer ökar möjligheterna för patienterna att vårdas och medarbetare att arbeta, i moderna och ändamålsenliga lokaler. De om- och nybyggnationer som görs ska säkerställa goda vårdmiljöer där kapaciteten är anpassad efter vårdbehovet. Tillgången till konst och kultur är en viktig del av vårdmiljön som kan bidra till en mer positiv upplevelse. Det ska finnas goda möjligheter att erbjuda aktiviteter anpassade för olika patientgrupper.

Måltiderna på sjukhusen ska hålla en hög kvalitet och måltidssituationen ska fortsätta att utvecklas. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att alla verksamheter med slutenvårdsuppdrag bedriver ett strategiskt och operativt nutritionsarbete. Patienterna ska i så stor omfattning som möjligt ha valfrihet kring vad och när de vill äta och medföljande närstående ska ha möjlighet att köpa mat. De erfarenheter som samlats i samband med nätverket kring Måltidspriset ska utvecklas av nämnden för att sprida erfarenhet och kunskap om maten och måltidens betydelse för vården.

En hållbar vård förutsätter en hållbar kompetensförsörjning
För att Region Stockholms sjukvårdsverksamheter ska klara av att bemanna hälso- och sjukvården med rätt kompetens på rätt plats ska hälso- och sjukvårdsnämnden ta fram en kompetensförsörjningsplan. Planen ska innehålla långsiktiga prognoser över behov och tillgång till samtliga legitimerade och icke-legitimerade yrkesgrupper i hälso- och sjukvården i Stockholmsregionen. Ett kompetensförsörjningsråd ska inrättas med representanter från akademin, branschrådet och Region Stockholm.

För att lyckas attrahera, behålla och utveckla medarbetarna inom såväl den regionfinansierade som den regiondrivna hälso- och sjukvården behöver medarbetarna involveras i både det lokala förbättrings- och utvecklingsarbetet. För att säkerställa forskning, utveckling och utbildning i nätverkssjukvården ska all hälso- och sjukvård som finansieras av hälso-

och sjukvården, oaktat huvudman, bidra till Region Stockholms FoUU-uppdrag.

I takt med den medicinska och tekniska utvecklingen samt ökat fokus på hälso- och sjukvårdens kvalitet och resultat är det viktigt att garantera en kontinuerlig kompetensutveckling av sjukvårdens yrkesgrupper. Därför ska hälso- och sjukvårdsnämnden utreda på vilket sätt en kontinuerlig kompetensutveckling kan regleras och säkerställas i nämndens avtal med vårdgivarna.

Region Stockholms medarbetare ska kontinuerligt fortbildas för att fullt ut kunna tillgodogöra sig digitaliseringens möjligheter och känna sig trygga med att använda modern teknik. Ett digitalt kompetenslyft ska därför genomföras med start 2019. Det digitala kompetenslyftet ska bygga vidare på den framgångsrika utbildningssatsningen E-hälsalyftet och syftar bland annat till att minska teknikrelaterade vårdskador och att förbereda medarbetarna på införandandet av framtidens vårdinformationsmiljö. Utbildningen ska inkludera både kunskap om de interna verksamhetsstöden, men också om digitala vårdmöten samt de e-tjänster som patienterna använder inom 1177 Vårdguiden i syfte att stödja fler patienter att använda dem.

Under 2019 ska hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med att erbjuda mobila arbetssätt inom vården fortsätta och utvecklas, där vårdpersonal inom både primärvård och sjukhus ska ges utökad möjlighet att dokumentera och kommunicera med hjälp av surfplattor.

Försöksverksamhet med att använda beslutsstöd med artificiell intelligens (AI) fortsätter under 2019 för att testa och utvärdera hur AI kan användas för att exempelvis ge bättre beslutsstöd och möjligheter till fortbildning för personalen.

Hälso- och sjukvården i framtiden
Regionplanering inom hälso- och sjukvården utgör en viktig strategisk uppgift för hälso- och sjukvårdsnämnden. Under mandatperioden ska planeringen för vårdens utveckling fram till 2040 genomföras inom ramen för en parlamentariskt tillsatt långtidsutredning. Långtidsutredningen ska bland annat innefatta analys av den medicinska och medicintekniska samt den demografiska utvecklingen, medborgarnas behov, klimatförändringars påverkan på hälso- och sjukvården samt sjukvårdens organisatoriska förutsättningar.

I arbetet med att kartlägga utmaningar och föreslå lösningar är en nära dialog med medarbetare prioriterad. Arbetet ska fokuseras på följande:

- Stärka patientens ställning i vården genom att främja kontinuitet, tillgänglighet, egenvård och reell möjlighet till valfrihet av vårdgivare.
- Möta framtidens hälsoutmaningar genom att belysa prevention och tidig upptäckt av sjukdomar, de större folksjukdomarna så väl som den ökande psykiska ohälsan samt framtida hälsohot i form av epidemier och pandemier, antibiotikaresistens, nya sjukdomar och effekter av ett förändrat klimat.
- Modernisera vården, vårdutbudet och medarbetarnas arbetsmiljö genom att tillgängliggöra digitala hjälpmedel och innovationer.
- Säkra kvalitet och kompetens genom att värna och attrahera de bästa medarbetare och att stimulera forskning och utbildning i hela vården.
- Styrningen säkrar en långsiktigt hållbar finansiering av den offentliga hälso- och sjukvården genom nödvändiga prioriteringar för att fördela resurserna utifrån patienternas behov.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar på systemnivå för uppföljningen av det övergripande målet Hälso- och sjukvården i Stockholmsregionen ska präglas av korta vårdköer, hög tillgänglighet, god kvalitet och invånarens möjlighet att själv välja vårdgivare. Nämnden ska styra mot målen, samt följa upp dem och vidta åtgärder om målen riskerar att inte uppnås. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska också bidra till att Region Stockholm uppnår de koncerngemensamma målen enligt bilaga 1.

Mål och indikatorer för hälso- och sjukvården

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**MÅLVÄRDE 2018**	**MÅLVÄRDE 2019**	**MÅLVÄRDE 2020**
Vård på rätt plats			
Andel specialistläkarbesök utanför akutsjukhus	≥ 55,0 %	≥ 57,0 %	Fastställs 2019
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	≥ 40,0 %	≥ 45,0 %	Fastställs 2019
Vård i rätt tid			
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel patienter som får kontakt med sin vårdcentral samma dag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel patienter som får svar inom den digitala vårdgarantin		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Andel patienter som får vård inom 3 dagar hos primärvård		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	≥ 22,5	≥ 29	Fastställs 2019
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
God folkhälsa			
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	≥ 70,0 %	≥ 75,0 %	Fastställs 2019
Andelen 19-åringar med kariesfria sidoytor	≥ 68,0 %	≥ 71,0 %	Fastställs 2019
Högt förtroende för vården			
Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården	≥ 65,0 %	≥ 65,0 %	Fastställs 2019
Andel som anger att de skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra	≥ 82,0 %	≥ 82,0 %	Fastställs 2019
Indikator på valfrihet		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för hälso- och sjukvårdsnämnden. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska också bidra till att Region Stockholm uppnår de koncerngemensamma målen enligt bilaga 1.

	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020
EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning, indikator för effektiva upphandlingar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska hälso- och sjukvårdsnämnden bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för hälso- och sjukvårdsnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.3 Trafiknämnden

Övergripande uppgifter

Trafiknämnden ansvarar för kollektivtrafik på land och till sjöss, med undantag för den särskilda kollektivtrafiken. Nämnden ansvarar för samordning i övergripande frågor av principiell karaktär mellan AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) och Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB). Att trafiknämnden har ett helhetsperspektiv över och tar helhetsansvar för kollektivtrafiksystemet är avgörande för att fullmäktiges mål ska uppnås.

Ekonomiska förutsättningar

Trafiknämndens anslag för 2019 räknas upp med 3,3 procent. Nämnden tillförs därutöver anslag för en satsning på bland annat tvärbusslinjer och ökad trygghet för resenärer och medarbetare. Därutöver sker en teknisk justering av belopp avseende färdtjänst, som överförs till färdtjänstnämnden.

Tabell 16 Resultaträkning för trafiknämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	23 922	22 745	21 763	-6,3 %	22 273	22 848	23 468
- varav anslag	*9 952,0*	*10 284,0*	*9 514,0*	*-7,5%*	*9 866,0*	*10 233,0*	*10 570,6*
Kostnader	-23 556	-22 495	-21 363	-7,1 %	-21 873	-22 448	-23 068
Resultat	**366**	**254**	**400**		**400**	**400**	**400**

Varav förvaltning för utbyggd tunnelbana

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	90	119	117	*-2,0 %*	111	109	109
- varav anslag	*0,0*	*4,0*	*4,0*		*4,0*	*4,0*	*4,0*
Kostnader	-90	-119	-117	*-2,0 %*	-111	-109	-109
Resultat	**0**	**4**	**0**		**0**	**0**	**0**

Investeringar

Trafiknämndens budgeterade investeringar 2019 uppgår till 8 146,4 miljoner kronor, varar cirka 25 procent avser utbyggd tunnelbana. Detaljer om trafiknämndens investeringsbudget framgår av bilaga 6.

Tabell 17 Investeringar Trafiknämnden

	Budget 2019
Trafiknämnden	
Trafikförvaltningen	
Pågående och beslutade objekt > 100 mkr	5 058,1
Pågående och beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr	872,5
Sverigeförhandlingen (Trafikförvaltningen)	0,0
Nya ej beslutade objekt samt objekt för beslut kommande perioder	219,3
Förvaltning av utbyggd tunnelbana	
Pågående och beslutade objekt	1 797,7
Sverigeförhandlingen (Förvaltning av utbyggd tunnelbana)	0,0
Nya ej beslutade objekt samt objekt för beslut kommande perioder	198,7
Summa Trafiknämnden	**8 146,4**

Trafiknämndens investeringsutrymme framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för nämnden

En uthållig ekonomi i balans
Grundförutsättningen för att klara kollektivtrafikens utveckling är att trafiknämnden har en ekonomi i balans. Ordning och reda i finanserna ger nämnden möjlighet att ta initiativ till en bättre kollektivtrafik. Med detta som grund skapas möjlighet att göra ansvarsfulla satsningar både för att ta hand om det Region Stockholm redan har, kraftsamla för att bygga nytt samt ta en ny, aktiv roll i samhällsbygget.

En viktig utgångspunkt för kommande års arbete är att trafiknämndens ekonomi är långsiktigt hållbar, att resurserna används effektivt och att resenärer och skattebetalare får bästa tänkbara valuta för sina pengar. För att kunna åstadkomma detta måste trafiknämnden vidmakthålla och utveckla såväl produktiviteten som effektiviteten i verksamheten. För att säkerställa att den underliggande utvecklingstakten för verksamhetens kostnader (det vill säga exklusive kostnader för tillkommande driftsatta investeringar) på lång sikt inte överstiger fullmäktiges krav på maximalt 3,3 procent ska nämnden bedriva ett kontinuerligt arbete med att effektivisera avtal och verksamhet så att kostnader hålls nere samtidigt som kollektivtrafiken kan vidmakthålla sin goda kvalitet.

Trafiknämnden ska ta fram mätetal för effektivitet, produktivitet och nytta vid satsningar så att rätt trafik på rätt plats vid rätt tillfälle prioriteras utifrån tillgängliga resurser. De olika kollektivtrafikslagen måste bidra till att utvecklingstakten för trafiknämndens kostnader hålls inom fullmäktiges

beslutade krav och att åtgärder vidtas om så inte är fallet. För att bidra till målet om att frigöra skattepengar till kärnverksamhet och samtidigt skapa resurser för utvecklad trafik ska trafiknämnden ta fram en effektiviseringsplan som ska implementeras för den egna och administrativa verksamheten.

En särskild utmaning för nämnden de närmaste åren är att klara av upphandlingar av flera omfattande trafikavtal. Resultatet kommer att påverka framtida trafikdriftkostnader under lång tid. Från 2018 till och med 2023 upphandlas trafikkontrakt motsvarande mer än halva trafikdriftkostnaden. Fyra busstrafikavtal och trafikavtalet för Roslagsbanan upphandlas under 2019–2020 med trafikstart 2021. Trafikaffären för tunnelbanan kommer att ligga i studiefas fram till omkring 2020. Kommande års upphandlingar innebär en möjlighet för trafiknämnden att utveckla verksamheten och dess innehåll. Samtidigt är det av vikt att dessa genomförs på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt.

Trafiknämnden genomför stora investeringar inom kollektivtrafiken bland annat med anledning av Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen. Det är av särskild vikt att nämnden fokuserar på att beslutade förändringar av verksamheten planeras, koordineras och genomförs på ett kostnadseffektivt sätt med fokus på en bra leverans till Stockholmsregionens invånare.

Utbyggnaden av kollektivtrafiken medför ett ökat lånebehov och därmed på sikt ökade kapitalkostnader för trafiknämnden. Utbyggnaden genererar även ökade driftkostnader. Att många stora investeringar planeras samtidigt i Stockholmsregionen, både av Region Stockholm och av andra aktörer, skapar konkurrens om nödvändig kompetens vilket kan driva kostnadsökningar. Kostnaden för samtliga investeringar och satsningar måste bäras om satsningarna ska kunna komma stockholmarna till del i form av utökad trafik. För att kunna fortsätta bygga ut kollektivtrafiken genom strategiskt viktiga infrastruktursatsningar och utveckla befintlig kollektivtrafik justeras biljettpriserna med 3,3 procent 2019 i enlighet med den överenskommelse som träffats kring kollektivtrafikens utveckling och finansiering till och med budgetåret 2019. Balansen mellan biljettintäkter och skattesubvention ska bibehållas under mandatperioden. Trafiknämnden ska under 2019 genomföra en utredning om indexering av SL-taxan.

Att ta hand om det vi har
En attraktiv kollektivtrafik är pålitlig, tillräckligt kapacitetsstark och väl integrerad med transportsystemets övriga delar. Resenärerna måste uppleva den som tidseffektiv och tillgänglig. Fordon, stationer och

hållplatser måste vara väl underhållna och ska vara trygga, trafikinformationen behöver vara tydlig och relevant, kundservice och bemötande professionellt och med god servicekänsla.

Att ta ansvar för den växande Stockholmsregionen är att ta ansvar för det befintliga. Det är av yttersta vikt att trafiknämnden aldrig tummar på drift och underhåll av befintlig infrastruktur. Tilldelade resurser ska används effektivt, med fokus på underhåll av befintliga anläggningar samt på att säkerställa en god nivå på ersättningsinvesteringar för att vårda och hålla Region Stockholms tillgångar i funktionsdugligt skick.

Det är angeläget att trafiknämnden analyserar det långsiktiga behovet av ersättningsinvesteringar med tydliga prioriteringar för att prövas och anpassas till definierade behov. Detta för att säkra driftssäkerhet, redundans, kapacitet och funktion i kollektivtrafiken. Under de kommande åren kommer detta ta sig i uttryck genom ett antal större program och projekt som påverkar både trafik och infrastruktur inom tunnelbanan, bland annat vad avser nya fordon och depåer samt upprustningen av Söderströmsbron. Särskilda satsningar sker också på ersättningsinvesteringar, som hissar och rulltrappor, vilka har lång drifttid och är i starkt behov av att ersättas med nya moderna anläggningar för ökad säkerhet och tillgänglighet.

För att utveckla såväl service som intäkter i kollektivtrafiken ska möjligheten till exempelvis butiker, kiosker, källsortering och reklam i anslutning till kollektivtrafiken utvecklas. Trafiknämnden ska under 2019 ta fram en utvecklingsstrategi för kollektivtrafikens kompletterande service och intäkter kopplat till detta.

Ett arbete har påbörjats med att ta fram nästa biljett- och betalsystem som ska ersätta nuvarande SL Access. Under 2019 införs möjligheten till kontaktlös betalning som ett led i detta arbete. Samtidigt vidareutvecklas mobilbiljettsystemet både i trafiknämndens egna kanaler och via externa parter för att ge ökad tillgänglighet. Digitaliseringsarbetet inom kollektivtrafiken ska se på möjligheter till artificiell intelligens (AI), robotisering och automatisering för att förbättra förutsättningarna för måluppfyllelse och effektivitet. Det måste kombineras med ett utvecklat säkerhetsarbete som fokuserar på informationssäkerhet.

Framtidsbygget fortsätter
Kommande år genomför Region Stockholm historiskt stora investeringar i Stockholmsregionens kollektivtrafik. Som ett resultat av 2013 års Stockholmsöverenskommelse mellan staten, Region Stockholm och länets kommuner byggs tunnelbanan ut mot Barkarby, Nacka och Arenastaden.

Detta leder också till avlastning av det befintliga tunnelbanenätet. Till det kommer följdinvesteringar som bytespunkter, nya bussterminaler och anpassning av trafikstyrningssystem. Även 2017 års Sverigeförhandling innebär nya investeringar i länets kollektivtrafik i form av en ny tunnelbanenesträckning mellan Fridhemsplan och Älvsjö, en ny tunnelbaneuppgång vid Södra Hagalund, nya Spårväg Syd mellan Älvsjö och Flemingsberg samt en förlängning av Roslagsbanan till T-centralen via Odenplan.

Som del av förhandlingarna har berörda kommuner åtagit sig att möjliggöra att cirka 200 000 nya bostäder byggs i Stockholmsregionen.

Det är särskilt viktigt att trafiknämnden genomför dessa investeringar i enlighet med beslutade tidsplaner och beslutad budget. Nämnden ska under 2019 pröva förutsättningar för att tidigarelägga investeringarna i 2017 års Sverigeförhandling genom samtal med berörda kommuner om möjlighet till förskottering.

Som en följd av utbyggnad av tunnelbanan tillkommer följdinvesteringar såsom bytespunkter med bussterminaler i Barkarby, Nacka och Gullmarsplan samt anpassningar av trafikstyrningssystem. Nyinvesteringar i busstrafiken planeras även i depåer för att skapa ytterligare kapacitet och anpassa depåerna till förnybara drivmedel samt för att ersätta befintliga innerstadsdepåer.

Flera stora stadsutvecklingsprojekt pågår i Stockholmsregionen, vilket på sikt påverkar efterfrågan på kollektivtrafikresor. Det gäller till exempel Barkarbystaden, Årstaberg och Norra Djurgårdsstaden, men även andra viktiga bostads- och stadsutvecklingsområden av olika storlek planeras runt om i Stockholms län. För att uppnå en ändamålsenlig kollektivtrafikförsörjning som följer utvecklingen av områdena behöver kollektivtrafiken planeras i samverkan mellan trafiknämnden och berörda kommuner i dialog med trafikutövare och andra aktörer.

Under 2018 tecknades en ny form av överenskommelse med Järfälla kommun om utvecklingen av kollektivtrafiken i den framväxande Barkarbystaden. Denna form av samarbeten bör tjäna som modell också för andra delar av länet. Även trafiknämndens arbete med att utveckla samarbeten i form av nybyggaravtal ska fortsätta. Under 2019 ska nämnden slutföra en utredning om kollektivtrafikförsörjningen av den framväxande Norra Djurgårdsstaden. Med denna som grund ska nämnden ta initiativ till att bjuda in Stockholm stad och Lidingö stad till dialog för att gemensamt kunna planera, finansiera och genomföra en kapacitetsstark kollektivtrafikförsörjning som återspeglar ambitionerna för

bostadsutbyggnaden i Norra Djurgårdsstaden. En förlängning av Spårväg City till Ropsten särskilt ska prövas. Om Lidingö stad eller Stockholm stad är beredda att förskottera eller bidra ekonomiskt till projektets förverkligande så ska detta bejakas.

I det längre perspektivet förutsätter attraktiva resor att kollektivtrafikens utveckling samplaneras med aktörer som ansvarar för bland annat bostadsplanering, övrig transportinfrastruktur och utbyggnad av service. Denna samplanering måste i ökad utsträckning inkludera Stockholmsregionens tekniska försörjningssystem. När kollektivtrafiken byggs ut behöver det bland annat säkerställas att mark avsätts för uppställnings- och underhållsplatser, infartsparkeringar och att elsystemets kapacitet är tillräcklig och pålitlig. Kollektivtrafikförbindelserna mellan de regionala stadskärnorna behöver stärkas. Trafiknämnden ska ta fram sociala konsekvensbeskrivningar som beslutsunderlag inför alla strategiska kollektivtrafikinvesteringar.

I glesbefolkade delar av Stockholmsregionen med mindre resenärsunderlag ska trafiknämnden under 2019 testa anropsstyrd kollektivtrafik. Fördelar med kollektivtrafiklösningen kan vara att ge högre service till resenärerna samtidigt som miljöpåverkan minskar och befintlig trafik effektiviseras.

Hållbara kollektivtrafikresor för alla
Kollektivtrafiken utgör en fundamental del av Stockholmsregionens transporter och därmed trafikens klimatpåverkan. Region Stockholm ska sträva mot att Stockholmsregionen blir en klimatneutral region. För trafiknämndens arbete innebär det att kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna måste öka i högre takt i syfte att nå både klimatmål och framkomlighetsmål. Region Stockholms utbyggnad av kollektivtrafiken som har beslutats och som under kommande år ska förverkligas är i linje med att möjliggöra fler fossilfria resor. Fler resenärer ska få tillgång till miljövänliga transportmedel med god kapacitet. Region Stockholm ska behålla ledartröjan i den gröna omställningen.

Redan i dag bedrivs all kollektivtrafik på land i Stockholmsregionen – som första huvudstadsregion i världen – helt och hållet av förnyelsebara bränslen. Den grunden ska nämnden bygga vidare på med ny kraft och nya initiativ där miljöteknikens olika möjligheter nyttjas redan i ett tidigt stadium, exempelvis för energieffektivisering och hållbar omställning. Under 2019 ska således elektrifieringen av busstrafiken breddas. Även sjötrafiken ska ställa om till en hållbar drift med förnybara drivmedel under förutsättning att det historiska tonnaget säkras. Senast år 2030 ska sjötrafiken drivas med fossilfria drivmedel. Regionen ska tydligt

kommunicera att kollektivtrafik är ett grönt sätt att resa, däribland ska miljömärkning av kollektivtrafiken utredas.

Världens bästa tunnelbana
Tunnelbanan är stommen i Stockholmsregionens kollektivtrafik. Varje dag görs mer än 1,3 miljoner resor i systemet, vars äldsta delar har varit i drift i över 60 år. Resenärerna är överlag mycket nöjda med servicen och kundnöjdheten ligger på över 80 procent. Men Stockholmregionen växer och för att huvudstadsregionen ska kunna växa hållbart krävs att kollektivtrafiken byggs ut ytterligare och att andelen som reser kollektivt ökar. Tunnelbanesystemet spelar här en avgörande roll. Det understryker vikten av den beslutade kraftfulla utbyggnaden av tunnelbanesystemet inom ramen för Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen. Stora investeringar görs också i nya tunnelbanefordon (C30).

Trafiknämnden ska säkerställa att den framtida tunnelbanan är robust, attraktiv och flexibel. Alla tåg bör kunna framföras på alla banor, underhållas i alla depåer, ledas av ett gemensamt trafikstyrningssystem och från en gemensam trafikledningscentral. Tunnelbanan måste lättare kunna återhämta sig efter störningar, ha hög komfort och hög pålitlighet. Trafiken ska enkelt kunna anpassas efter resandebehovet. På sikt ska trafikstyrningssystemet tillåta helautomatisk drift för att ytterligare öka robustheten och kunna fördela trafiken mellan de olika banorna på ett optimalt sätt.

För att säkerställa tunnelbanans nytta och effektivitet i Stockholmsregionen behövs, förutom nya investeringar, också underhåll av och ersättningsinvesteringar i det befintliga systemet. Detta kan avse både stationer, fordon, depåer, spåranläggningar, el- och signalsystem samt trafikstyrningssystem. Delar av de befintliga systemdelarna har nått, eller är på väg att nå, sin tekniska livslängd.

Samtliga ersättnings- och nyinvesteringar behöver nu identifieras och värderas utifrån ett systemperspektiv med beaktande av hela kollektivtrafiksystemet. Trafiknämnden ska därför under 2019 färdigställa den påbörjade systemanalysen av tunnelbanan. Nämnden ska utifrån systemanalysen ta fram en uppdaterad utvecklingsplan för tunnelbanan och som identifierar nödvändiga investeringar för att säkerställa tunnelbanans befintliga nytta samt de nya utbyggnadssträckornas potential.

Tunnelbanan är ett komplext system med ett stort antal omgivande och ingående beroenden. Trafiknämndens systemanalys ska genomföras utifrån denna komplexa systemförståelse där relationen till andra trafikslag i kollektivtrafiksystemet och relationen mellan tunnelbanesystemets

ingående delsystem med dess egenskaper, förutsättningar och beroenden beaktas.

För att nå potentialen i det integrerade systemet, samt uppnå ökad nyttoeffekt sett till hela tunnelbanan behöver valda delar av nuvarande system uppgraderas, om möjligt i samband med att åtgärder ändå måste vidtas för de aktuella delsystemen. Utvecklingen av tunnelbanans beståndsdelar såsom infrastruktur, fordon, depå och trafikstyrning behöver ske på ett sätt som innebär att värdet bibehålls, nyttan av utbyggnadssträckor tryggas och de modernare fordonens fördelar tillvaratas på alla linjer. Åtgärderna behöver även beakta ökad säkerhet och trygghet i tunnelbanesystemet.

Det pågående arbetet har identifierat det omedelbara behovet av investeringar för att vidmakthålla vitala delar och komponenter i infrastruktur, trafikstyrningssystem och depåer. Inledningsvis sak trafiknämnden planera för de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa trafikstyrningssystemet för utbyggd tunnelbana, omhänderta konsekvenserna av att arbetet med ett nytt signalsystem på röd linje har avbrutits samt livstidsförlänga gröna linjens trafikstyrningssystem. Parallellt med åtgärder för att vidmakthålla nuvarande trafik ska nämnden påbörja en utredning om framtidens trafikstyrningssystem.

Pendeltåg att lita på
Under mandatperioden ska trafiknämnden tillsammans med Trafikverket rusta upp vissa pendeltågsstationer och planeringsfasen kring pendeltågsstationerna Märsta, Sundbyberg, Årstaberg och Södertälje C fortsätta. Intrimning av Citybanans pendeltågsstationer fortsätter, pendeltågsstationen Vega på Nynäsbanan färdigställs med planerad start för trafikering under 2019 och projektering för ombyggnation av Älvsjödepån fortsätter. Mälarbanans utbyggnad Tomteboda–Kallhäll kommer att öka kapaciteten på lång sikt, men påverka pendeltågstrafiken under ombyggnadstiden.

Regeringen behöver ta ett större ansvar för järnvägens tillförlitlighet. Detta i allt från systemförbättringar i form av höjda kvalitetsavgifter, motverka spårspring, ge företräde för pendeltågstrafiken samt att överföra ansvaret för trafikinformation till Region Stockholm. Likväl har trafiknämnden stora kostnader för ersättningstrafik, tillfälliga personalinsatser, kundservicefunktioner och andra kostnader för vilka staten borde ha skadeståndsansvar. Region Stockholm vill pröva möjligheten att i ett pilotprojekt låta trafiknämnden överta ansvaret för drift och underhåll av Nynäsbanan från staten mot en skälig ersättning. Detta i ett försök att likt övriga delar av kollektivtrafikens infrastruktur upprätthålla god kvalitet på

drift och underhåll och på så sätt minska antalet störningar. Trafiknämnden ska under 2019 aktivt arbeta för förändrad lagstiftning i syfte att öka tillförlitligheten i pendeltågstrafiken.

En trygg kollektivtrafik
Ett fortsatt trygghetsarbete är av yttersta vikt för en attraktiv kollektivtrafik. Över tid har den upplevda tryggheten i kollektivtrafiken ökat. Otryggheten påverkar människors resande och val av färdmedel. Statistiken visar att alltför många resenärer känner sig otrygga när de reser ensamma i kollektivtrafiken under kvällar och nätter. Särskilt utmärkande är att kvinnor känner sig mer otrygga än män. Otrygga miljöer utanför spärrlinjen eller kriminalitet som söker sig till kollektivtrafiken får inte vara en avgörande fråga kring valet av resa. Därför är fortsatta trygghetsinsatser särskilt viktiga för trafiknämnden under 2019.

Rättssamhället, rättsvårdande myndigheter och polis har under senare tid minskat sin närvaro i kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. Från ett par hundra poliser avsatta att arbeta i tunnelbanan för tio år sedan, till dagens obefintliga antal särskilt utsedda tunnelbanepoliser. Trafiknämnden ska fortsatt verka för att få tillbaka polisen i kollektivtrafiken och tunnelbanan.

Trafiknämndens eget ansvar för att öka tryggheten är fortsatt stort och ambitionerna ska vara höga. Under 2019 ska nämnden fortsätta arbetet med att utveckla trygghetscentralen, införa och bygga ut trygghetskameror i trafiken samt införa spårbeträdandelarm, fler trygghetsresurser och ordningsvakter samt utökade biljettkontroller. För att bättre motverka otrygghet och osäkerhet i kollektivtrafiken ska nämnden höja ambitionerna avseende kameraövervakning i och runt stationsmiljöerna, men även ombord på kollektivtrafikens fordon. För att motverka växande utmaningar med nedskräpning, klotter och skadegörelse behöver egendomsskydd för kollektivtrafikens fastigheter, fordon och anläggningar förstärkas. Trafiknämnden ska samverka med fastighetsägare och kommuner för att utkräva tryggare miljöer i anslutning till stationer och perronger, exempelvis avseende belysning, god sikt och snöröjning. Ett försök med flexibla nattstopp i busstrafiken ska genomföras under 2019.

Det finns många goda exempel på när trafiknämnden tillsammans med sina operatörer bygger förståelse och förtroende för verksamheten gentemot skolor och unga människor. Det i sin tur skapar långsiktig grund för både bättre arbetsmiljö för kollektivtrafikens medarbetare samt minskar förekomsten av klotter och skadegörelse. En särskild satsning ska därför göras för att möjliggöra en utökad skolinformation via operatörerna. Nämnden ska under 2019 fortsätta arbetet med att tillgängliggöra

kollektivtrafikens ytor för kulturaktörer i syfte att öka den upplevda tryggheten för både personal och resenärer.

En tillgänglig kollektivtrafik för alla
Resan ska vara enkel, smidig och bekväm oavsett transportmedel. Under 2019 ska trafiknämndnen därför ta krafttag med åtgärder som gör det smidigare att ta sig fram både i och med kollektivtrafiken.

Kollektivtrafiken behöver utvecklas i innehåll parallellt med att den växer i omfattning. Med moderna transportslag, hållplatser och stationer läggs en viktig grund för en attraktiv resa som är både tillgänglig och framkomlig. Det gäller såväl den fysiska utformningen som tillgången till information för alla resenärer, oavsett funktionsvariation. Under 2019 ska tillgången till ledsagning och förstärkningar av taktila ledstråk fortsätta.

Tillgänglighetsanpassningen av bryggor är viktigt för att tillgängliggöra skärgården och skärgårdstrafiken för fler. Trafiknämnden ska inom ramen för befintliga samarbetsorganisationer för skärgårdens utveckling verka för ett fortsatt tillgänglighetsarbete i skärgårdstrafiken.

Tillgängligheten till kollektivtrafiken ska utvecklas genom en kontinuerlig och lösningsfokuserad dialog med intresseorganisationer. Information till resenärer på SL:s webbplats, appar, hållplatser, stationer och skyltar om exempelvis störningar eller trafikomläggningar ska förbättras. Realtidsinformationen ska vara lättillgänglig och tydlig för alla resenärsgrupper. Det är av stor vikt att trafiknämnden ansvarar för trafikinformationen när det gäller Region Stockholms kollektivtrafik.

För att vid planerade eller oplanerade händelser snabbt och i större omfattning än idag kunna bistå resenärerna med god service och trafikinformation, ska nämnden under 2019 genomföra en satsning med ökad närvaro av personal i mobila kundservicefunktioner.

Framkomlighet och tillgänglighet går hand i hand i kollektivtrafiken. Höga krav ska ställas på både städning och klottersanering samt på fungerande hissar och rulltrappor. Hinder som utestänger exempelvis äldre och personer med funktionsnedsättning från kollektivt resande ska undanröjas. Som en del i detta arbete ska trafiknämnden under 2019 upphandla och på prov installera plattformsbarriärer på två tunnelbanestationer. På så sätt skapas ett mer säkert, inkluderande och jämlikt samhälle.

Som en del av arbetet med smidiga och framkomliga resor ska blandpendling främjas. Det ska vara enkelt att betala för, och byta mellan, trafikslag, till exempel från tunnelbana till lånecykel. När fler väljer cykeln

skapas smidigare arbetspendling, bättre hälsa, minskad trängsel och bättre luft. Trafiknämnden ska därför under 2019 utreda förbättrad möjlighet att integrera cykeln i kollektivtrafiken och främjad möjlighet till cykelförvaring i kollektivtrafiken. Även cykelparkering i anslutning till kollektivtrafiken ska främjas i samarbete med Stockholmsregionens kommuner. Trafiknämnden ska vara en aktiv part i Stockholmsregionens cykelplanering. Detta inkluderar att underlätta för samplanering av kollektivtrafikresor, cykelresor och lånecykelsystem.

En prioriterad del i arbetet med att öka tillgängligheten är att minska trängseln i kollektivtrafiken, både på stationer och på fordon. Som ett led i detta arbete ska trafiknämnden under 2019 utreda påstigning genom bussens alla dörrar på stombusslinjerna.

Minskad trängsel och bättre framkomlighet
Trängseln är en av Stockholmsregionens växande utmaningar. Medelhastigheten för busstrafiken i innerstaden är låg och framkomligheten i hela länet ofta påtagligt begränsad. Orsakerna är flera, däribland stora bygg- och infrastrukturprojekt. Trafiknämnden och Stockholms stad har inrättat en Framkomlighetskommission i syfte att hantera dagens trängselproblem i busstrafiken samt säkerställa ett samlat och kraftfullt genomförande av stomnätsplanen. Det stombussbokslut som tagit fram visar att endast 44 procent av stombussnätet har god standard avseende framkomlighet. Trafiknämnden ska ha som mål att öka denna procentsats i samverkan med Stockholmsregionens kommuner.

Framkomlighetskommissionens arbete ska trappas upp under 2019. Kommissionen ska utreda och föreslå ett paket av åtgärder som ökar framkomligheten och kortar restiderna med buss samt redovisa konsekvenser av och kostnader för dessa. Stomnätsplanen består av en del för Stockholms innerstad och en för Stockholmsregionen i övrigt, vilket kommissionen ska beakta. Samarbetet ska identifiera knutar som måste lösas och lyfta dessa i arbetet. En årlig handlingsplan som inkluderar såväl kortsiktiga som långsiktiga mål bör upprättas. Förslagen bör kunna omfatta kommunala, statliga och regionalt initierade åtgärder.

Åtgärderna som Framkomlighetskommissionen ska utreda och föreslå ska omfatta, men inte begränsas till, fler busskörfält, ökad signalljusprioritering, koordinerad planering vid vägarbeten och prioritering av kollektivtrafiken i vägrummet. Bättre strukturer och system ska skapas för att kommunicera och koordinera planeringen kring vägarbeten när det gäller allt från snöskottning till byggarbeten och ersättningstrafik. Trafiknämnden ska vara pådrivande gentemot staten för att skapa rättsliga möjligheter att sätta upp kameror på bussar i syfte att

bistå polis och väghållare i att bötfälla bilar som stannar eller kör i busskörfält och cykelbanor. Viktiga underliggande mål med Framkomlighetskommissionens arbete ska vara att möjliggöra Bus Rapid Transit-lösningar och ökad busstrafik på tvären samt snabbare innerstadstrafik.

Framkomlighetskommissionen ska återrapportera uppdraget till trafiknämnden. Trafiknämnden ska under 2019 inom ramen för statliga stadsmiljöavtal söka delfinansiering. Åtgärderna ska leda till energieffektiva lösningar med låga utsläpp av växthusgaser. Stödet bör särskilt främja innovativa, kapacitetsstarka och resurseffektiva lösningar för kollektivtrafik. Detta bör således vara ett vägledande mål för Framkomlighetskommissionen.

Digitalisering och kombinerad mobilitet
Stockholmsregionens kollektivtrafik är i världsklass och arbetet för att göra den ännu bättre pågår varje dag. När den internationella kollektivtrafikorganisationen UITP rankar världens främsta städer att resa i kommer Stockholm på andra plats och 2019 arrangeras UITP:s egen världskongress i Stockholm.

En omvärld i förändring sätter kollektivtrafiken i en ny kontext. Genom delningsekonomi, innovationer och digitalisering öppnas därtill nya möjligheter för Stockholmsregionens kollektivtrafik. Resandet förändras och inom kollektivtrafikbranschen syns ett allt större fokus på kombinerad mobilitet. Det innebär att den traditionella kollektivtrafiken ges möjlighet att utvecklas med nya lösningar och nya gränssnitt mot andra aktörer.

Det ökade intresset kring mobilitet grundas i trender kopplat till digitalisering, förändrade värderingar och livsstilar där delningsekonomin är på framfart. Förändringarna bidrar till behovet av ett helhetsperspektiv kring resenärens behov och ett hela resan-perspektiv. Parallellt med denna utveckling står Stockholms län inför stora utmaningar (och möjligheter) med en ökad befolkningstillväxt och urbanisering. Utvecklingen av nya och smarta mobilitetslösningar är en viktig bidragande faktor för att nå högt uppställda klimatmål.

Under 2018-2019 genomför trafiknämnden ett antal pilotförsök inom området kombinerad mobilitet tillsammans med trafikoperatörer, innovatörer och entreprenörer. Syftet är att lära och utveckla såväl förhållningssätt som modeller för fördjupad och breddad verksamhet inom området kommande år. Det kan handla om allt ifrån kombinerade biljetter som innehåller resor med samtliga trafikslag liksom smarta applösningar eller möjligheten att paketera tjänster och erbjudanden i vilka SL-resan blir

en viktig utgångspunkt. Åtgärder för att öka kollektivtrafikens attraktivitet och andelar av de motoriserade resorna ska utredas.

Trafiknämnden ska under 2019 lämna förslag på hur Region Stockholm kan ta en ledande roll i samordning av utvecklingen av smarta mobilitetslösningar i Stockholmsregionen som tillgodoser behov av resande från dörr till dörr. Detta kan bestå i att samla in uppgifter eller samordna regelverk eller data mellan olika kommuner för att uppmuntra smarta tjänster, eller för att motverka problem med till exempel framkomlighet. Trafiknämnden under 2019 ska låta genomföra försök med digitala försäljningsombud.

Skärgårds- och pendelbåtstrafik
Stockholms skärgård ska vara en levande och företagsam del av Stockholmsregionen. En skärgård där företag blomstrar, där människor kan leva och verka året om och en plats som är tillgänglig oavsett årstid. Särskilt viktigt är att skapa förutsättningar för en fastboende befolkning i alla åldrar i skärgården. Trafiknämnden bedriver kollektiv sjötrafik i hela Stockholms skärgård. En tillgänglig och pålitlig skärgårdstrafik är en förutsättsättning för att skärgården ska vara en levande plats året om oavsett om man är fastboende, deltidsboende eller besökare.

Tillsammans med det regionala skärgårdsrådet utvecklas samverkansarbetet mellan kommuner, resenärsorganisationer, näringslivet och intresseorganisationer för att förankra och kontinuerligt förbättra kollektivtrafiken i skärgården. Trafiknämnden deltar aktivt i arbetet med att utveckla replipunkterna. Nämnden ska under 2019 kontinuerligt se över och förbättra samordningen mellan landtrafikens och sjötrafikens tidtabeller.

Under mandatperioden ska trafiknämnden påbörja arbete med att forma framtidens skärgårdstrafik. Ett första steg är att grundligt och strategiskt utreda hur framtidens skärgårdstrafik ska se ut. Utredningen ska omfatta både trafikens upplägg, finansiering och framtidens tonnage. Framtidens tonnage omfattar även frågor kring pendelbåtstrafiken. Utredningsarbetet ska ske i nära dialog och tillsammans med boende och näringsidkare i skärgården.

Arbetet med att integrera privat linjetrafik i Waxholms Ångfartygs AB:s reseplanerare fortsätter efter försöket 2018. Ett arbete inleds med att förtydliga och förenkla Waxholms Ångfartygs AB:s tidtabeller, särskilt för turister och sällanresenärer i skärgårdstrafiken. Godstrafiken ska fortsätta att utvecklas. Waxholms Ångfartygs AB fortsätter att succesivt byta ut de

fossila bränslena mot förnybara alternativ för att, senast år 2030, bli helt fossilfri under förutsättning att det historiska tonnaget säkras.

Under 2018 pågick ett försök med att låta SL:s periodkort gälla ombord på Waxholms Ångfartygs AB:s fartyg under höst-, vinter- och vårtidtabell. Under den första försöksperioden reste drygt 45000 fler resenärer med Waxholms Ångfartygs AB jämfört med samma period året innan. Trafiknämnden ska utvärdera försöket under första kvartalet 2019. Utfallet i utvärderingen ligger till grund för huruvida försöket ska permanentas efter sommaren 2019. SL:s periodkort fortsätter att gälla på morgonavgångarna och eftermiddagsavgångarna på Vaxholmspendeln mellan Vaxholm och Stockholm under lågsäsong, såsom under försöksperioden 2018. Trafik bedrivs därför på denna sträcka under vintertidtabell.

Stockholmsregionen är strategiskt belägen mellan Mälaren och Saltsjön. Det skapar unika möjligheter till effektiv kollektivtrafik på länets vattenvägar. Genom att satsa på utbyggd kollektivtrafik till sjöss skapas smarta resvägar som kortar restiderna och avstånden i Stockholmsregionen samtidigt som landvägarna avlastas och framkomligheten ökar. Region Stockholm har under de senaste mandatperioderna påbörjat arbetet med att göra Stockholmsregionen till en pendelbåtsregion i framkant. Ett stabilt och systematiskt arbete med försökslinjer som sedan utvärderas och antingen övergår i permanenta linjer eller avslutas har lett till att pendelbåtstrafiken utvecklats med stor framgång. Linje 80 och 89 är tydliga exempel där pendelbåtar kortar restiderna i Stockholmsregionen. Trafiknämnden ska under 2019 utreda nya pendelbåtslinjer för att pendelbåtstrafiken i Stockholmsregionen ska utvecklas ytterligare. Två nya försökslinjer ska genomföras med trafikstart 2020 respektive 2021. Nämnden ska se över om pendelbåtstrafik kan samfinansieras tillsammans med kommuner och/eller externa finansiärer.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Trafiknämnden ansvarar på systemnivå för uppföljningen av det övergripande målet Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem. Nämnden ska styra mot målen, samt följa upp dem och vidta åtgärder om målen riskerar att inte uppnås.

ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK I ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Attraktiva resor			
Nöjda resenärer - allmän kollektivtrafik	≥ 75 %	≥ 75 %	Fastställs 2019
Nöjda resenärer - allmän skärgårdstrafik	≥ 91 %	≥ 91 %	Fastställs 2019
Trygga resor			

Andel resenärer som känner sig trygga i allmän kollektivtrafik på land och med pendelbåtar	≥ 77 %	≥ 78 %	Fastställs 2019
Effektiva resor			
Andel förnybar energi i kollektivtrafiken	≥ 90 %	≥ 92 %	Fastställs 2019
Kostnad per personkilometer, SL-trafiken	≤ 3,40 kr	≤ 3,32 kr	Fastställs 2019
Tusental påstigande en vanlig vardag	≥ 2 803	≥ 2 936	Fastställs 2019
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna[1]	≥ 50,5 %	≥ 51,0 %	Fastställs 2019
Tillgänglig och sammanhållen region			
Busstrafik, fungerande automatiskt inre utrop	87 %	87 %	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för trafiknämnden. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet. Nämnden ska dock även bidra till att Region Stockholm uppnår samtliga koncerngemensamma mål enligt bilaga 1.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning, indikator för effektiva upphandlingar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för trafiknämnden.

Trafiknämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska trafiknämnden bidra till att uppnå fullmäktiges koncerngemensamma mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för trafiknämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.4 Tillväxt- och regionplanenämnden

Övergripande uppgifter

Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för regionplanering, regional tillväxt, trafikplanering kopplad till regionutvecklingsuppdraget (ej kollektivtrafik), regionalt utvecklingsansvar för samhällsbyggnad, infrastruktur och transporter (ej länsplanen), samt näringslivsutveckling, strategisk kompetensförsörjning och arbetsmarknadsutveckling samt landsbygd och skärgård. Det innefattar ansvaret för regionplan och regional utvecklingsstrategi, regionalt tillväxtarbete, EU:s strukturfondsprogram, regionala serviceprogram, regional bredbandskoordinator och regional kompetensplattform. Samordning av arbetet med implementering och uppföljning av RUFS 2050.

Ekonomiska förutsättningar

Tillväxt- och regionplanenämndens anslag ökar med 12,7 procent mellan budget 2018 och 2019. I ökningen ingår ökade ambitioner för samhällsplaneringen.

Tabell 18 Resultaträkning för tillväxt- och regionplanenämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	171	172	194	12,6 %	195	197	200
- varav anslag	*169*	*171,3*	*193,1*	12,7 %	*194,4*	*195,9*	*199,8*
Kostnader	-170	-172	-194	12,6 %	-195	-197	-200
Resultat	**1**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Stärkt regionalt arbete

2019 utgör det första året för Region Stockholm som fullvärdig region. Från och med den 1 januari 2019 övertar Region Stockholm ansvaret för att utarbeta och genomföra en strategi för länets utveckling, att ansvara för det regionala tillväxtarbetet, utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram, ansvara för de regionala utvecklingsuppdragen inom samhällsbyggnad/infrastruktur och transporter, näringslivsutveckling, kompetens och arbetsmarknad samt landsbygd och skärgård från länsstyrelsen. Övriga uppdrag som förs över från länsstyrelsen till nämnden rör regionala serviceprogram, regionala bredbandskoordinatorer, regional digitaliseringskoordinator samt regional kompetensplattform. Tillväxt- och regionplanenämnden ska ansvara för dessa nya områden för Region Stockholm.

Den verksamhet som tas över från länsstyrelsen ska åtföljas av motsvarande ekonomiska och personella resurser från länsstyrelsen. Tillväxt- och regionplanenämndens anslag ökas därför med 13 miljoner kronor från och med 2019 vilket motsvarar överföring av medel från staten avseende ovanstående uppdrag och kompetenser. Nämnden har även ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget av samtliga trafikslag förutom kollektivtrafik, med åtföljande resurser.

Genomförande av RUFS 2050
Fullmäktige har i den regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) beslutat om nio prioriteringar för den regionala utvecklingsplaneringen. Nämnden ansvarar för att koordinera, medverka och följa upp prioriteringarna. Det rumsliga förhållningssättet till Stockholmsregionens långsiktiga utveckling är en bas för nämndens arbete med dialog och påverkansarbete inom fysisk planering, både i samarbetet med kommunerna men också i relation till regionala och nationella aktörer.

Nämnden ska under 2019 fortsätta arbetet med att utveckla metoder och processer för att stärka aktörssamverkan och genomförande av RUFS 2050 både gentemot andra aktörer och för Region Stockholms egna ansvarsområden och verksamheter.

Regional utvecklingsstrategi
Nämnden ska under 2019 påbörja arbetet med att utforma en regional utvecklingsstrategi. Den ska ta sin utgångspunkt i RUFS 2050, med särskilt fokus på kompetensförsörjning och förbättrad integration på arbetsmarknaden.

Regional tillväxt, näringsliv och kompetensförsörjning
Under 2019 ska tillväxt- och regionplanenämnden påbörja arbetet med en heltäckande näringslivs- och tillväxtstrategi. Syftet är att uppmuntra fler stora internationella företag att etablera huvudkontor i Stockholmsregionen, förstärka arbetet med regelförenklingar och ett bättre företagsklimat samt stärka attraktionskraften generellt. Nämnden ska arbeta för att identifiera, undersöka, kommunicera med lämpliga instanser, och därtill motverka regleringar, lagar och förordningar som hindrar, dämpar eller försvårar tillväxt, bostadsbyggande, innovation, infrastrukturutveckling och företagande i Stockholmsregionen.

En viktig förutsättning för att stärka Stockholmsregionens tillväxt är att olika parter – dvs. Region Stockholm, kommuner och regionala och nationella aktörer – samverkar med utgångspunkt i gemensamma mål och prioriteringar. Nämnden ska ta ansvar för arbetet med regional tillväxt, regional kompetensförsörjningsplattform, EU:s strukturfonder och ALMI.

Nämnden ska under 2019, genom sin beredning för regional attraktionskraft, utarbeta en regional näringslivs- och tillväxtstrategin.

Levande landsbygd och skärgård
Stockholms skärgård är en viktig del av Stockholmsregionens attraktionskraft och har stora värden både för bofasta, sommarboende och besökare. Region Stockholms landsbygds- och skärgårdsstrategi har som syfte att stärka möjligheterna att bo och verka i Stockholmsregionens landsbygd och skärgård, oavsett ålder. Nämnden ska under 2019 ta fram ett genomförandedokument där relevanta aktörer involveras i arbetet med prioriteringar av de viktigaste insatsområdena.

Skärgårdsstiftelsen är en viktig aktör för att bidra till skärgårdens utveckling. Nämnden ska under 2019 följa upp att stiftelsens resurser används effektivt för att utveckla verksamheterna och öka de egna intäkterna samt säkerställa att Region Stockholms bidrag till stiftelsen inte leder till att konkurrensen snedvrids mot andra aktörer.

Nämnden ska inom ramen för arbetet med skärgårdsfrågor under 2019, tillsammans med kommunerna och lokala aktörer, utforma utvecklingsplaner för kärnöarna samt leda arbeta med Replipunktslyftet. Utvecklingsplanerna ska syfta till en långsiktig och hållbar tillväxt för kärnöarna, minska hindren för bostadsbyggande, underlätta företagande och bidra till levande samhällen året runt. Replipunkterna fyller en viktig funktion för boende och deltidsboende i skärgården samt för möjligheterna att utveckla den kommersiella och den offentliga skärgårdstrafiken. Det är av vikt att i utvecklingsarbetet beakta behovet av arbetspendling med så korta transporter som möjligt till sjöss och goda omstigningsmöjligheter till kollektivtrafik på land.

Tillväxt- och regionplanenämnden ska under 2019, tillsammans med kommuner och skärgårdens intressenter, kartlägga och ringa in de största hindren och svårigheterna för företagande i skärgården med avsikt att kunna förenkla och förbättra för dem som lever och bedriver verksamheter där. Exempel på sådana hinder skulle kunna vara påverkan från vilt som skarv eller vildsvin, liksom den byråkrati som försvårar för ett miljövänligt och småskaligt kustnära yrkesfiske.

Stärkt miljö-, energi- och klimatarbete
När en klimatfärdplan, med tillhörande kunskapsunderlag, beslutats kommer den utgöra ett strategiskt ramverk för Region Stockholm och för nämndens arbete med klimat- och energifrågor. Ramverket ligger till grund för genomförandet av de i RUFS 2050 fastslagna regionala prioriteringarna inom klimatområdet, för att aktivt bidra i Region Stockholms arbete

rörande klimatpåverkan samt för nämndens aktiva påverkan på nationell och europeisk nivå i dessa frågor. Nämndens klimatberedning ska driva genomförandet av klimatfärdplanen.

Genom att arbeta med genomförandet av klimatfärdplanen ska nämnden ta ansvar för att nå Parisavtalets mål om en temperaturhöjning väl under 2 grader med målbilden 1,5 grader. För att genomföra färdplanen krävs nära samarbete och dialog med kommuner, näringsliv och andra aktörer i regionen. Organisatoriska förutsättningar för detta ska skapas genom att nämnden under 2019 ska inrätta ett klimatkansli.

Genomförande av den regionala cykelplanen
Under 2019 ska nämnden påskynda genomförandet av den regionala cykelplanen. Det ska ske genom en uppdatering av den regionala cykelplanen följt av en regional förhandling med kommunerna och andra aktörer om ett snabbt genomförande av kvarvarande stråkstudier samt finansiering och ett samordnat byggande av kvarvarande regionala cykelstråk. En av delarna i det regionala cykelarbetet kommer vara att hitta en samlad regional syn på hanteringen av cyklar och eldrivna fordon inom delningsekonomin. För att genomföra arbetet permanentas det regionala cykelkansliet under tillväxt- och regionplanenämnden.

Ökat bostadsbyggande
Att främja ett ökat och långsiktigt hållbart bostadsbyggande är en viktig regional prioritering. Bostadspolitiken är i första hand kommunal och nationell, men i en storstadsregion är bostadsmarknaden gemensam. Nämnden ska därför, i samarbete med Stockholms stad och Storsthlm, under 2019 ta initiativ till regionala bostadssamtal om hur de regionala problemen på bostadsmarknaden bäst kan mötas.

Nämnden har en viktig roll i att bistå kommunerna och andra aktörer i regionen med analys av bland annat lokala bostadsmarknader, kopplingen mellan bostadsbyggande, markanvändning och tillgänglighet, klimatsmart och hållbar stadsutveckling, samt om olika åldersgruppers bostadsbehov.

Nämnden ska under 2019 fortsätta arbetet med att identifiera och analysera hinder för förtätning, tillväxt och nybyggande. Nämndens arbete med att kartlägga hur en ökad rörlighet i det befintliga beståndet kan uppnås ska också fortsätta, då en mer dynamisk bostadsmarknad är viktigt för att underlätta nyrekrytering och kompetensförsörjning för Stockholmsregionens företag.

Effektiv regional bidragsgivning
En av nämndens uppgifter är arbetet med att besluta om de regionala hållbarhets- och skärgårdsbidragen. Nämnden ska under 2019 löpande följa upp att bidragen ger bästa regionala och miljömässiga nytta.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar på systemnivå för uppföljningen av det övergripande målet Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt. Nämnden ska styra mot målen, samt följa upp dem och vidta åtgärder om målen riskerar att inte uppnås.

REGIONAL UTVECKLINGSPLANERING FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
En regionplanering i framkant			
Kommunala planers överensstämmelse med plankartan i RUFS	≥ 80 %	≥ 80 %	Fastställs 2019
Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft			
Antal nystartade företag per 1000 invånare	≥ 16	≥ 16	Fastställs 2019
Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Bidra till att nå RUFS mål om ökat bostadsbyggande och skapande av attraktiva livsmiljöer i Stockholmsregionen			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för tillväxt- och regionplanenämnden. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet. Nämnden ska dock även bidra till att Region Stockholm uppnår samtliga koncerngemensamma mål enligt bilaga 1.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EUROPAS MEST ATTRAKTIVA TILLVÄXTREGION			
Skapa goda förutsättningar för en väl fungerande samhällsplanering			
Bidra till ett transporteffektivt samhälle i Stockholmsregionen			
Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer i Stockholmsregionen			
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för tillväxt- och regionplanenämnden.

Tillväxt- och regionplanenämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska tillväxt- och regionplanenämnden bidra till att uppnå fullmäktiges koncerngemensamma mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för tillväxt- och regionplanenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.5 Fastighets- och servicenämnden

Övergripande uppgifter

Nämnden ansvarar, genom Locum AB, för Region Stockholms fastighetsbestånd, med undantag för kollektivtrafikens fastigheter. Nämnden ska långsiktigt utveckla sitt fastighetsbestånd genom Avtal om förvaltning mellan Locum AB och Region Stockholm (1993) samt Tilläggsavtal (2001) gemensamt benämnda Fastighetsavtalet. Nämnden ska vidare ansvara för Projektavtalet mellan Stockholms läns landsting och Swedish Hospital Partners AB avseende Nya Karolinska Solna samt för dispositionsrätten och ersättning för denna gentemot Karolinska Universitetssjukhuset. Därmed övertar fastighets- och servicenämnden från och med 2019 det tidigare ansvar som åvilat landstingsstyrelsen i ovanstående frågor.

Nämnden ska även tillhandahålla it- och servicetjänster i enlighet med nämnders och bolags beställning och mot ersättning.

Ekonomiska förutsättningar

Tabell 19 Resultaträkning och resultatkrav för fastighets- och servicenämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter			6 926		7 025	6 947	6 959
- varav anslag			*0,0*		*0,0*	*0,0*	*0,0*
Kostnader			-6 559		-6 658	-6 581	-6 593
Resultat			**367**		**367**	**367**	**367**

Tabell 20 Resultatkrav för Landstingsfastigheter Stockholm

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Landstingsfastigheter Stockholm	334,9	359,9	359,9	359,9	359,9

Resultatkravet för fastighets- och servicenämndens resultatenhet Landstingsfastigheter Stockholm höjs med 25 miljoner kronor med anledning av förändrade beräkningsprinciper. Resultatkravet avser i nuläget nämndens fastighetsverksamhet. Serviceverksamheten finansieras enligt självkostnadsprincipen.

Investeringar

Fastighets- och servicenämnden ansvarar, genom Locum AB, för investeringar i vårdens fastigheter. Inom ramen för Landstingsfastigheter Stockholm finns 1 195 miljoner kronor i ej specificerad investeringsbudget för 2019 för ny- och ersättningsinvesteringar. För dessa gäller beloppsregler

för beslut enligt reglemente och kommunallagens regler om beslut av principiell beskaffenhet.

Pågående investeringar i utrustning hos Region Stockholms hälso- och sjukvårdsproducerande nämnder och bolag överförs från regionstyrelsen till fastighets- och servicenämnden. Ansvaret för framtida utrustningsinvesteringar ska åvila respektive hälso- och sjukvårdsproducerande nämnd och bolag.

Fastighets- och servicenämnden ska under 2019 utreda behov av ersättningsinvesteringar för psykiatrins lokaler och investeringsutgifter för dessa.

Tabell 21 Investeringar fastighets- och servicenämnden

Fastighets- och servicenämnden	**2019**
Pågående och beslutade objekt > 100 mkr	1 979,1
Nya ej beslutade objekt samt objekt för beslut kommande perioder	1 553,0
Nya Karolinska Solna (NKS) Bygg	120,2
Nya Karolinska Solna (NKS) Bygg utrustning	233,6
Utrustning till Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), K Huddinge	466,8
Utrustning till Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus	33,1
Utrustning till DS Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus	476,0
Utrustning till SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad	356,7
Pågående ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning	202,6
Nya ej beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning	0,0
IT-investeringar	255,0
Berga - ospecificerade objekt < 100 mkr - inventarier	4,2
Summa fastighets- och servicenämnden	**5 680,3**

Fastighets- och servicenämndens investeringsutrymme framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Fastighets- och servicenämnden ska säkerställa att Region Stockholm har effektivitet i lokalanvändningen, professionalitet i lokalförvaltningen, samt skicklighet i planering och genomförande av projekt för att bygga kostnadseffektiva, användarvänliga och miljömässigt hållbara vårdlokaler.

Nämnden ska säkerställa att Region Stockholms hälso- och sjukvårdproducerande nämnder och bolag har ändamålsenliga lokaler som ger rätt förutsättningar för att ge Stockholmsregionens invånare en tillgänglig vård av hög kvalitet.

Fastighets- och servicenämnden ansvarar på beställning av nämnder och bolag för Region Stockholms löne-, personal-, ekonomi- och

redovisningsadministration, inköps- och upphandlingsstöd, it-service m.fl. administrativa stödverksamheter. Genom att samla dessa verksamhetsområden i en nämnd kan processer effektiviseras ytterligare och specialistkompetens säkras i en större organisation. Region Stockholms övriga nämnder och bolag kan därmed fokusera på sina kärnverksamheter. Effektiva administrativa stödfunktioner blir en kärnverksamhet för nämnden. Fastighets- och servicenämnden kommer initialt att bedriva en omfattande verksamhet i egenregi, men ska snarast genomföra en översyn av vilken verksamhet som bäst bedrivs i egen regi respektive upphandlas. Nämnden ska utveckla och följa upp dessa tjänster på ett kvalitetsmedvetet och kostnadseffektivt sätt. Nämnden kan även i dialog med övriga nämnder och bolag erbjuda andra samordnade tjänster mot ersättning, när så efterfrågas och bedöms ge positiva effekter.

Nämnden ansvarar för Berga naturbruksgymnasium och fullgör även Region Stockholms uppgifter som huvudman för regionens offentliga skolväsende enligt skollagen (2010:800).

Effektiv fastighetsförvaltning och administration
Nämnden ska inom sitt ansvarsområde ta ett helhetsgrepp och ansvar kring frågor som rör effektivisering av Region Stockholms administration. Nämnden ska utföra tjänster genom avtal med nämnder och bolag samt upphandla, tillhandahålla och fakturera för de servicetjänster som nämnderna använder, bland annat stabsfunktioner som HR, upphandling, it-service, samt lön- och servicefunktioner som bland annat reception och posthantering.

Fastighets- och servicenämnden ansvarar för att tillse att Region Stockholms nämnder och bolag har den service som behövs för att de ska kunna utföra sina uppdrag på ett adekvat sätt. Det är av stor vikt att den service nämnden erbjuder bedrivs kostnadseffektivt och med största möjliga nytta för de som använder den. Servicetjänsterna ska tillhandahållas med hög kvalitet, kostnadsmedvetenhet och effektivitet. Där de erbjuds i egenregi och inte via upphandlade leverantörer, är det nödvändigt att verksamheten erbjuds på marknadsmässiga villkor, dvs. med beaktande av konkurrensneutralitet.

En bärande princip i detta system är att det inte får förekomma några fria nyttigheter. Fastighets- och servicenämnden ska därför ansvara för att fakturering av de servicetjänster som tillhandahålls genomförs på ett korrekt sätt i enlighet med fastslagna principer.

Fastighets- och servicenämnden ska också, via Locum AB, arbeta målmedvetet med att stödja övriga nämnder och bolag i att effektivisera

lokalanvändningen i Region Stockholm. Nämnden ska vidare säkerställa en effektiv lokalförvaltning och att såväl ny- som ersättningsinvesteringar bedrivs med hög effektivitet som beaktar såväl investeringsnivåer som framtida driftskostnader i fastigheterna.

I väntan på att nya lokaler tas i bruk för psykiatrin ska dialog med vårdgivarna initieras för att undersöka möjligheten att vidta kostnadseffektiva åtgärder som i närtid förbättrar vårdmiljöerna.

Omställning av Region Stockholms fastigheter
Fastighets- och servicenämnden ska arbeta med optimering och effektivisering av energianvändningen samt med klimatomställning, klimatanpassning och klimatberedskap i sina vårdfastigheter.

Under 2019 ska nämnden arbeta aktivt med Region Stockholms mål för att begränsa klimatpåverkan i bygg- och anläggningsprojekt. Nämnden ska ha lokala mål om avfallsförebyggande och materialåtervinning i bygg- och anläggningsprojekt och följa upp efterlevnaden. I energieffektiviseringsarbetet ska nämnden arbeta med optimering av drifts- och verksamhetsenergin. Fastighets- och servicenämnden ska fortsätta bygga energieffektiva fastigheter och anläggningar. Nämnden ska även arbeta med att bedöma och minska innehåll av miljö- och hälsofarliga kemikalier i bygg- och anläggningsprojekt.

Nämnden ska under 2019 genomföra en översyn av hur laddinfrastrukturen för elfordon kan byggas ut i snabbare takt i anslutning till sina fastigheter.

Fastighets- och servicenämnden ska satsa på fortsatt utbyggnad av egenproducerad förnybar el för att nå uppsatta mål. En utredning om hur närmiljön i anslutning till de fastigheter nämnden förvaltar kan utvecklas ska genomföras under året. Arbetet med att installera solceller på sjukvårdens fastigheter ska fortlöpa enligt plan. Nämnden ska utreda hur en högre ambition för installation av solceller kan genomföras.

Fullmäktiges mål och indikatorer
Fastighets- och servicenämnden ansvarar särskilt för indikatorerna nedan vad gäller hälso- och sjukvårdens lokaler. Målvärdena för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel			Fastställs 2019
Kultur och konstnärliga uttryck som integrerad del av regionens verksamheter för välbefinnande och trygghet			
Andel av fastighetsinvesteringar i hälso- och sjukvården som används för konstnärlig gestaltning		1-2 %	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för fastighets- och servicenämnden. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning, indikator för effektiva upphandlingar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Fastighets- och servicenämnden.

Fastighets- och servicenämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska fastighets- och servicenämnden bidra till att uppnå fullmäktiges koncerngemensamma mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för fastighets- och servicenämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.6 Färdtjänstnämnden

Övergripande uppgifter

Färdtjänstnämnden ansvarar för särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder enligt lagen om färdtjänst, gällande avtal mellan Region Stockholm och länets kommuner samt lagen om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor.

Ekonomiska förutsättningar

Färdtjänstnämnden är nyinrättad från och med 2019. Anslag om 1 160 miljoner kronor överförs från trafiknämnden till färdtjänstnämnden i budget för 2019.

Tabell 22 Resultaträkning för färdtjänstnämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter			1 613		1 666	1 697	1 730
- varav anslag			*1 160,0*		*1 198,0*	*1 223,0*	*1 251,0*
Kostnader			-1 613		-1 666	-1 697	-1 730
Resultat			**0**		**0**	**0**	**0**

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Färdtjänsten (särskild kollektivtrafik) är helt avgörande för att många av Stockholmsregionens invånare ska kunna ta sig till jobb och utbildning likväl som fritidsaktiviteter eller förtroendeuppdrag.

För att ge frågorna en större tyngd och ett tydligare fokus inrättas från den 1 januari 2019 en specifik färdtjänstnämnd. Färdtjänsten i Region Stockholm ska kännetecknas av hög kvalitet och god tillgänglighet. För att åstadkomma det är en kontinuerlig dialog med såväl resenärer som utförare och intresseorganisationer av stor vikt. Nämnden ska utveckla dialogen under 2019.

Under 2019 träder ett nytt avtal för färdtjänsttaxi i kraft, där det ställs krav på kollektivavtalsliknande villkor. Avtalet kommer därtill att medföra att antalet taxibolag som utför färdtjänst blir fler. Dessutom ges förarna bättre incitament att ta resor med resegaranti samt resor med bilbarnstol eller ledarhund. Omfattande krav på utbildning av förare liksom förståelse för mjuka värden i resan med den särskilda kollektivtrafiken är också en del av det nya avtalet liksom tydliga miljökrav. Det är viktigt att färdtjänstens verksamhet långsiktigt når upp till Region Stockholms miljökrav om fossilfrihet. Nämnden ska aktivt följa upp det nya avtalet.

Under 2019 utökas tilldelningen för fritidsresor med färdtjänst till minst 216 resor per år. Tilldelningen av årliga fritidsresor för de som beviljas rullstolstaxi blir 500, samtidigt som kundvalet behålls. Information om hur resenärer vid behov söker extra resetilldelning ska vara lättillgänglig och tydlig. En viktig förbättring är att färdtjänstresenärer från och med 2019 får större flexibilitet att välja när under året som de kan nyttja sina resor. Färdtjänstnämnden ska under 2019 utvärdera samtliga dessa förändringar.

Det är av stor vikt att resenärerna känner sig trygga och får ett bra bemötande under hela resan, från beställning till ankomst till destination. För att åstadkomma det finns från och med 2019 incitament för andra taxiförare att hjälpa till, om en taxibil missat en körning. Vidare ställs tydligare krav på utbildning om olika funktionsvariationer. Utdrag ur belastningsregistret ska begäras vid nyanställning av taxiförare som utför färdtjänstresor. Färdtjänstnämnden ska under 2019 utreda hur resegarantin kan utvecklas.

Vid ansökan om färdtjänsttillstånd sker en första bedömning av berörd kommun, medan beslut om slutlig tilldelning fattas av Region Stockholm. Det gör att det i vissa fall blir dubbelarbete, och att det dessutom skiljer i bedömningen, beroende på vilken kommun man bor i. För att skapa en mer enhetlig och mera rättssäker bedömning ska färdtjänstnämnden under 2019 utreda förutsättningarna för att Region Stockholm ska överta hela ansökningsprocessen för färdtjänsttillstånd.

Nämnden ska under 2019 utveckla en app för att bland annat ge resenärer uppdaterad information om färdtjänsttaxins ankomsttid och möjlighet att på ett smidigt och enkelt sätt lämna omdömen om sin resa.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för kollektivtrafiken gäller för färdtjänstnämnden.

ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK I ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Attraktiva resor			
Nöjda resenärer - särskild kollektivtrafik	≥ 90 %	≥ 86%	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för färdtjänstnämnden. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att ta fram indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa tagits fram och beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för färdtjänstnämnden.

Färdtjänstnämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska färdtjänstnämnden bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för färdtjänstnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.7 Kulturnämnden

Övergripande uppgifter

Kulturnämnden leder Region Stockholms verksamhet inom kulturområdet. Nämnden ska främja kultur i Stockholmsregionen, ekonomiskt stödja organisationer i sitt kulturskapande och verka för kvalitet och mångfald inom kulturområdet. Arbetet bedrivs i samverkan med bland annat kommunerna. Nämnden driver arbetet med konstnärlig gestaltning och kulturell verksamhet i hälso- och sjukvården och ger Region Stockholms övriga nämnder anvisningar om åtgärder för vård och underhåll av regionens konstbestånd. Kulturnämnden är även regionens arkivmyndighet. Region Stockholm är huvudfinansiär av Stockholms Konserthusstiftelse och kulturnämnden ansvarar för regionens åtaganden gentemot stiftelsen och för att stiftelsens verksamhet följs upp.

Ekonomiska förutsättningar

Kulturnämndens anslag ökar med 11,3 procent mellan budget 2018 och 2019. I det ingår en teknisk justering med anledning att ansvaret för landstingsarkivet och landstingsbiblioteket har flyttat från regionstyrelsen till kulturnämnden. Därför ökas anslaget till kulturnämnden med 52,9 miljoner kronor från och med 2019. Regionstyrelsens anslag minskas i motsvarande omfattning.

Tabell 23 Resultaträkning för kulturnämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	547	525	562	7,0 %	569	572	583
- varav anslag	*459,1*	*470,6*	*524,0*	*11,3 %*	*531,0*	*534,8*	*545,5*
Kostnader	-547	-525	-562	7,0 %	-569	-572	-583
Resultat	**0**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

Investeringar

Kulturnämndens investeringsbudget för 2019 uppgår till 7,9 miljoner kronor.

Tabell 24 Investeringar, kulturnämnden

Kulturnämnden	**2019**
Ospecificerade objekt - inventarier	7,9
Summa Kulturnämnden	**7,9**

Kulturnämndens investeringsutrymme framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Region Stockholm som samlande aktör
Kulturnämnden ska stärka sin roll som samordnare av kulturaktiviteter som sker i Stockholmsregionen. Ett gott samarbete med länets kommuner och aktörer är av stor vikt för att etablera en närvaro i kulturlivet. För att kulturen som ska komma hela Stockholmsregionen till gagn ska nämnden vara drivande och skapa dialog mellan kommuner, kulturutövare och organisationer. De regionala länskulturuppdragen har en viktig roll i att bejaka och uppmuntra den regionala spridningen.

Ett regionalt angeläget kultur- och föreningsliv
Kulturnämnden ska lämna ekonomiskt stöd till Stockholmsregionen kulturliv, inklusive folkbildningsaktörer och föreningsliv på distriktsnivå. Bidragsgivningen ska vara regionalt angelägen samt erbjuda Stockholmsregionens invånare ett rikt utbud av kvalitativ kultur- och föreningsverksamhet. Stödgivningen ska utgå ifrån jämställda och demokratiska värderingar och en prioritering av barn och unga, mångfald och tillgänglighet. Noggranna granskningar ska göras för att säkerställa att skattemedel inte går till odemokratiskt eller olagligt arbete.

Kulturens betydelse i hälso- och sjukvården
Kulturella upplevelser under läkningsprocesser bidrar till snabbare rehabilitering. Därför ska kultur och konstnärlig gestaltning vara en integrerad del av Region Stockholm hälso- och sjukvård. Konstnärliga uttryck berikar vårdmiljöerna och utgör en viktig resurs inom vård och omsorg. Vid byggnation avsätts två procent av produktionskostnaderna till konstnärlig gestaltning. Vid särskilt omfattande byggnadsobjekt (över 100 miljoner) tillämpas en friare beräkningsgrund.

Kulturnämnden ska prioritera att nå människor som annars har svårt att nå kulturen, till exempel patientgrupper med längre vistelsetider inom hälso- och sjukvården. Nämnden ska under 2019 genomföra särskilda satsningar på patientgrupperna inom psykiatrin, främst genom projektstöd kultur i vården. Den kultur inom vården som erbjuds för patienter ska ha stöd i forskningen och vara evidensbaserad. Kompetenscentrum för kultur och hälsa bidrar till värdefulla möten och är ett stöd för patienten genom olika delar av vårdprocessen.

Nämnden ska stödja konst som kan tillgängliggöras med hjälp av ny teknik, till exempel digitala konstverk.

Regionens filmverksamhet
Kulturnämndens verksamheter Film Stockholms och Filmbasens gedigna arbete med film och rörlig bild är en viktig del av Region Stockholms kulturpolitik. Den filmverksamhet som bedrivs i Stockholmsregionen är mycket framgångsrik och bidrar till länets attraktivitet för ytterligare kreativa näringar. Det är angeläget att kulturnämnden förankrar sin roll som stödgivare till filmskapare med Stockholmsregionens kommuner.

Stockholms Konserthusstiftelse
Kulturnämnden ska fortsatt stödja Stockholms Konserthusstiftelse, som tillsammans med Kungliga Filharmonikerna bedriver musikalisk verksamhet i absolut världsklass och som är en viktig del av Stockholmsregionens kulturella utbud. Under 2019 ska nämnden teckna ett nytt flerårigt avtal med stiftelsen. Avtalet ska garantera att stiftelsen tillförsäkras en god och långsiktig finansiering för sin verksamhet, samt ställa krav på att stiftelsen bedriver sin verksamhet affärsmässigt.

Kulturutövarnas Stockholmsregion
Ett rikt kulturutbud förutsätter att konstnärer får möjlighet att utvecklas. För att Stockholmsregionen fortsatt ska anses vara ett av Europas mest kreativa centrum, ska den verka som magnet för konstnärer av alla kategorier. Kulturnämnden ska arbeta strategiskt med att skapa kontaktytor mellan kulturen och näringslivet. Vidare ska nämnden uppmuntra och stärka konstnärernas möjlighet att bedriva sin verksamhet i Stockholmsregionen.

Landstingsarkivet
Kulturnämnden ansvarar för landstingsarkivet. Arkivet långtidslagrar, vårdar och tillhandahåller den information som ska bevaras inom Region Stockholm. Kulturnämnden ansvarar genom landstingsarkivet för tillsynen över nämndernas arkivdokumenthantering. Landstingsarkivet ska erbjuda relevant service och tjänster till vårdverksamheter, forskare, allmänhet och verksamheter inom och utanför Stockholmsregionen.

Länskulturfunktionerna
Genom kulturnämndens länskulturfunktioner kan kulturarbetare få information om och stöd av Regionen Stockholm. Det arbetet ska fortskrida och bidra till Stockholmsregionens kulturliv och särskilt främja den regionala spridningen. Regionbiblioteket har en roll i att stärka läs- och skrivfrämjandet för barn och unga i Stockholmsregionen.

Effektivisering
För att bidra till målet om att frigöra skattepengar till kärnverksamhet och samtidigt skapa resurser för utvecklad kultur ska kulturnämnden ta fram en effektiviseringsplan som ska implementeras för den egna och administrativa verksamheten.

Fullmäktiges mål och indikatorer
Kulturnämnden ansvarar på systemnivå för uppföljningen av det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet. Nämnden ska styra mot målen, samt följa upp dem och vidta åtgärder om målen riskerar att inte uppnås.

FRI KULTUR FÖR UPPLEVELSER, MÖTEN, BILDNING OCH DELAKTIGHET	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv			
Andel kommuner samt företrädare för kultur- och föreningslivet som anser att regionen på ett tydligt sätt strategiskt samordnar länets kultur- och föreningsliv	≥75%	≥75%	Fastställs 2019
Kultur och konstnärliga uttryck som integrerad del av regionens verksamheter för välbefinnande och trygghet			
Indikator att utveckla: Kulturupplevelsens bidrag till ökat välbefinnande hos patienter och medarbetare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Kulturupplevelser, möten och bildning bidrar till en god livsmiljö i en tillgänglig Stockholmsregion			
Indikator att utveckla		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för kulturnämnden. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet. Nämnden ska dock även bidra till att Region Stockholm uppnår samtliga koncerngemensamma mål enligt bilaga 1.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019

Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för kulturnämnden.

Kulturnämnden ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska kulturnämnden bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för kulturnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.8 Vårdens kunskapsstyrningsnämnd

Övergripande uppgifter

Nämnden ska utöva ledning av kunskapsstyrningsorganisationen inom Region Stockholms hälso- och sjukvård.

Ekonomiska förutsättningar

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd är ny för 2019. 437,5 miljoner kronor i anslag överförs från hälso- och sjukvårdsnämnden i budget 2019.

Tabell 25 Resultaträkning för vårdens kunskapsstyrningsnämnd

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter			470		484	497	512
- varav anslag			*437,5*		*451,9*	*465,0*	*480,4*
Kostnader			-470		-484	-497	-512
Resultat			**0**		**0**	**0**	**0**

Fullmäktiges inriktning för nämnden

När vården i Region Stockholm ges på fler vårdnivåer och kunskapsmängden ökar kommer kunskapsstyrning inom vården att bli allt viktigare. Resurserna i den av Region Stockholm finansierade hälso- och sjukvården ska alltid utgå från patienternas behov, där den med störst behov ska ges företräde. Regionen ska under mandatperioden utveckla arbetet med kunskapsstyrning och prioriteringsfrågor, bland annat genom inrättandet av vårdens kunskapsstyrningsnämnd. Nämnden ska leda arbetet med kunskapsstyrning och ansvara för den regionala cancerplanen, för Region Stockholms arbete med den nationella nivåstruktureringen, samt för kunskapsstyrning för katastrofmedicinsk beredskap.

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska under 2019 utarbeta förslag till plan för hur patientsäkerhetsarbetet i hälso- och sjukvården kan förbättras under mandatperioden. Kvalificerad informationsinsamling och analys av vårdskador och nuvarande säkerhetsarbete ska ingå i arbetet. Framtagande av planen ska ske i samverkan med hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden.

Vården i Region Stockholm ska vara individuell och vilken vård som är den bästa kan därför skilja sig mellan män och kvinnor och mellan unga och gamla. Den vård som erbjuds ska dock vara likvärdig. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett genusperspektiv och pågående analyser av förskrivningsmönster kring behandlingskostnader behöver återföras till vårdgivarna för att möjliggöra deras utvecklingsarbete.

Läkemedel tillhör de vanligaste och viktigaste behandlingsalternativen för hälso- och sjukvården och de måste vara säkra, effektiva och tillgängliga. Kostnader för behandling med läkemedel måste alltid ställas i relation till nyttan och god kunskap kring prioriteringsfrågor behöver därför finnas i vårdens alla delar. Nämnden ska utveckla arbetet med vårdens prioriteringar och introduktion av nya läkemedel och behandlingar. Kostnadsansvaret för läkemedel ska stimulera hälsoekonomin, följsamheten till att använda upphandlade läkemedel ska vara god och prisjämförelser mellan jämförbara läkemedel ska vara tillgängliga. Möjligheten till läkemedelshistorik i journalen ska utvecklas. Nämnden ska prioritera det strategiska arbetet för att nå en minskad användning av antibiotika och ta fram mål för när en hållbar antibiotikaanvändning kan anses ha uppnåtts.

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska bidra med underlag till hälso- och sjukvårdsnämndens strategiska beslut och utvecklande av avtal med vårdgivarna. Vård- och kunskapsstyrningen stärks också av den nya digitala infrastrukturen, Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) som ska vara i kraft till 2022.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd ansvarar särskilt för indikatorn antibiotikaförskrivning. Indikatorns målvärden gäller för hela regionkoncernen.

Säker vård	**Målvärde 2018**	**Målvärde 2019**	**Målvärde 2020**
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma övergripande mål gäller för Vårdens kunskapsstyrningsnämnd. Årsmålen gäller för hela regionkoncernen.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	**Målvärde 2018**	**Målvärde 2019**	**Målvärde 2020**
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			

Vidare ska vårdens kunskapsstyrningsnämnd bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för vårdens kunskapsstyrningsnämnd i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.9 Patientnämnden

Övergripande uppgifter

Patientnämnden är vårdens fristående och opartiska instans dit patienter, anhöriga och anställda inom vården kan vända sig när det har uppstått problem i kontakterna med vården eller när det finns klagomål på bemötande, attityder och kvalitet i vårdens utförande. Nämnden ansvarar även för att analysera inkomna klagomål och synpunkter för att användas i hälso- och sjukvårdsnämndens och vårdgivarnas systematiska förbättringsarbete.

Ekonomiska förutsättningar

Tabell 26 Resultaträkning för patientnämnden

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	25	30	32	9,5 %	33	34	35
- varav anslag	*23,3*	*28,0*	*30,8*	*10,0 %*	*31,6*	*32,4*	*33,0*
Kostnader	-22	-30	-32	9,5 %	-33	-34	-35
Resultat	**3**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Patientnämnden ska vara en välkänd första instans dit patienter och anhöriga kan vända sig när det har uppstått problem i mötet med den offentligt finansierade hälso- och sjukvården. Den är en del av Region Stockholm, men opartisk och fristående från vårdgivare.

Patientnämnden är en lagstadgad verksamhet som hanterar ärenden kring all offentligfinansierad vård. Där ingår Region Stockholms hälso- och sjukvård, kommunernas hälso- och sjukvård i särskilda boenden, externa vårdgivare som har avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden eller en kommun, handikapp- och habiliteringsverksamhet, samt ärenden som rör Folktandvården och tandvårdsföretag som har avtal med patientnämnden. En annan central uppgift för nämnden är att rekrytera, utbilda och utse stödpersoner för patienter som tvångsvårdas inom psykiatrin eller isoleras enligt smittskyddslagen.

Nämnden är en viktig del i Region Stockholms arbete med att säkra patienternas valfrihet, tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården. Det är en opartisk organisation dit patienter och anhöriga kan anmäla klagomål och synpunkter eller be om vägledning vart dessa bör anmälas. Patientnämndens utlåtanden ska publiceras på öppna jämförelser. Nämnden ska även arbeta förebyggande genom att göra uttalanden när det gäller problem inom vården.

Nämnden ska spela en viktig roll genom att initiera och följa upp arbete som rör patientsäkerhet och kvalitetsutveckling i vården, eftersom den information som nämnden får ta del av innehåller viktig insyn i hur vården fungerar utifrån ett patientperspektiv. Patientnämnden ska också uppmärksamma kommuner och Region Stockholm övriga nämnder och bolag på riskområden i vården, utifrån sammanställningar och analyser av inkomna klagomål och synpunkter.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Patientnämnden ska bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och resultatkrav.

Patientnämnden ska även styra mot målet Högt förtroende för vårdensamt målet om attraktiv arbetsgivare.

Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

Högt förtroende för vården	**2018**	**2019**	**2020**
Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården	≥ 65,0 %	≥ 65,0 %	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för patientnämnden i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.10 Stockholms läns sjukvårdsområde

Övergripande uppgifter

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) ansvarar för Region Stockholms verksamhet inom primärvård, psykiatrisk vård, barn- och ungdomspsykiatrisk vård, beroendevård, geriatrisk vård, avancerad sjukvård i hemmet, handikapp- och habiliteringsverksamhet inklusive tolkcentral, hjälpmedelsverksamhet och kostverksamhet samt somatisk specialistvård genom särskilda avtal. SLSO ska ansvara för FoUU-verksamhet inom sina verksamhetsområden, inklusive utveckling inom folkhälsoområdet samt utföra andra uppdrag enligt särskilda beslut. Verksamheten ska omfatta den vård och de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Stockholms läns sjukvårdsområdes resultatkrav höjs från och med 2019. Det beror främst på att SLSO ska ha konkurrensneutrala villkor i förhållande till andra aktörer. Resultatkravet höjs i två etapper. I budget 2019 tas hänsyn till att SLSO under året ska byta ut sin fordonspark till fossilfria fordon i högre takt än tidigare planerat.

Tabell 27 Resultatkrav SLSO

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Stockholms läns sjukvårdsområde	105	199,0	205,0	205,0	205,0

Ersättning för omställningskostnader

Under 2019 minskar utrymmet för omställningskostnader för framtidens hälso- och sjukvård för att från och med 2021 helt upphöra. Då ska omställningen till framtidens hälso- och sjukvård vara helt genomförd.

Tabell 28 Omställningskostnader SLSO

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och framåt	Totalt
Omställningskostnader	17	30	53	98	32	14	243

Investeringar

SLSO är beställare av hyresgästinitierade investeringar. Investeringarna utförs av Locum AB. Innan en fastighetsinvestering beslutas ska SLSO ha givit sitt samtycke gällande den totalkostnad som uppkommer och framgent ska bäras av nämnden. SLSO ska också bekräfta att nämnden kan finansiera hyror och övriga kostnader som följer av investeringen.

Följande investeringar pågår eller planeras för SLSO. Nämnden ansvarar för investeringarnas framtida driftkostnader som till exempel hyror och avskrivningar.

Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm	*Status*
Allmänpsykiatri enkelrum, HS	Pågående
Sollentuna - vårdavdelningar, entré inkl tekn uppr	Pågående
Nacka - vårdavdelningar	Pågående, förnyat genomförandebeslut
Helix etapp 2	Utredningsbeslut
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 2 inkl tekn upprustning	Planeras
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 3 inkl tekn uppr	Utreds
Löwenströmska sjh, By 02 ombyggnad rättspsyk	Utreds

SLSO:s investeringsbudget för 2019 uppgår till 238,6 miljoner kronor.

Tabell 29 Investeringar, SLSO

Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO	**2019**
Investeringar i externt förhyrda lokaler	15,0
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	223,6
Summa Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO	**238,6**

Investeringsutrymmet för SLSO framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Behov av ersättningsinvesteringar för psykiatrins lokaler och investeringsutgifter för dessa ska utredas under 2019.

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Från och med 2019 upphör Stockholms läns sjukvårdsområdes ägardirektiv att gälla. Nämndens reglemente görs i stället tydligare. Följande gäller dock för Stockholms läns sjukvårdsområde, utöver beslutat reglemente.

Stockholms läns sjukvårdsområde ansvarar för

- vid egenregianbud ska samråd ske med regionstyrelsen
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

Stockholms läns sjukvårdsområde ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning. Nämnden ska hålla sig väl förtrogen med utbildningsdirektivet.

Nämnden ska ge utvecklings- och utbildningsstöd på konkurrensneutrala villkor till all vård som finansieras av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Stockholms läns sjukvårdsområde ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med fullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

Nämnden ska delta i planering av byggnationer i anslutning till Stockholms läns sjukvårdsområde verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Stockholms läns sjukvårdsområde ska i samverkan med regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, den regionfinansierade privata vården samt kommunerna aktivt utveckla närsjukvården inom sitt område.

Nämnden ska bedriva klinisk utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med.

Stockholms läns sjukvårdsområde ska ha huvudansvar för Region Stockholms forskning och för utbildningen av studenter i allmänmedicin, psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri, beroendevård, handikapp- och habiliteringsverksamhet. Detta ska ske i samverkan med Karolinska Institutet andra berörda lärosäten och övriga regionfinansierade vårdgivare.

Omställning till framtidens hälso- och sjukvård
Inom Region Stockholm pågår omställningen till framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga att vården ska ges på rätt nivå i hälso- och sjukvårdssystemet. Det är av största vikt att detta arbete fortgår och att Stockholms läns sjukvårdsområde fullföljer den polikliniserings som är nödvändig.

Medarbetarna
En av de största utmaningarna för Region Stockholm är att kompentensförsörja regionens akutverksamheter. Därmed är det av största vikt att Stockholms läns sjukvårdsområde aktivt arbetar med åtgärder för att attrahera vårdens professioner. Det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, till exempel när det gäller schema och bemanning. Medarbetare ska ges förbättrade möjligheter att påverka hur arbetet bedrivs och administrationen för medarbetarna i vården måste minska.

Varje chef ska ha ett rimligt antal medarbetare. Den implementerade kompetensstegen ska tillämpas av nämnden. Lönen till vårdens

medarbetare ska sättas individuellt och lönespridningen ska spegla att det lönar sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Nämndens samtliga medarbetare ska ha rätt till såväl individuellt löne- samt utvecklingssamtal.

Den upplevda tryggheten hos medarbetarna i hälso- och sjukvården behöver öka och beroendet av inhyrd personal ska minska.

Omställning till fossilfria drivmedel
SLSO ska under 2019 öka takten i att byta ut sina fordon mot fordon som drivs med fossilfritt bränsle. För att täcka merkostnader för detta under 2019 sänks nämndens avkastningskrav med 6 miljoner kronor, jämfört med det som planerats.

Framtidens vårdinformationsmiljö
Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från SLSO genom att bistå med resurser till programmet. SLSO ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. SLSO behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Stockholms läns sjukvårdsområde. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**MÅLVÄRDE 2018**	**MÅLVÄRDE 2019**	**MÅLVÄRDE 2020**
Vård på rätt plats			
Andel specialistläkarbesök utanför akutsjukhus	≥ 55,0 %	≥ 57,0 %	Fastställs 2019
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	≥ 40,0 %	≥ 45,0 %	Fastställs 2019
Vård i rätt tid			
Andel patienter som får kontakt med sin vårdcentral samma dag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel patienter som får svar inom den digitala vårdgarantin		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel patienter som får vård inom 3 dagar hos primärvård		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	≥ 22,5	≥ 29	Fastställs 2019
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
God folkhälsa			

Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	≥ 70,0 %	≥ 75,0 %	Fastställs 2019
Högt förtroende för vården			
Andel som anger att de skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra	≥ 82,0 %	≥ 82,0 %	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för Stockholms läns sjukvårdsområde. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	MÅLVÄRDE 2018	MÅLVÄRDE 2019	MÅLVÄRDE 2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Indikator att utveckla: Säkra processer		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Krisberedskap		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Stockholms Läns Sjukvårdsområde.

Stockholms läns sjukvårdsområde ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Stockholms läns sjukvårdsområde bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente, resultatkrav och överenskommelser med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.11 Karolinska Universitetssjukhuset

Övergripande uppgifter

Nämnden är Region Stockholms universitetssjukhus med ansvar för nationell högspecialiserad vård och regionsjukvård, förutom ögonsjukvård, rehabiliteringsmedicin och handkirurgi. Nämnden är vidare regionens specialiserade traumacentrum med ansvar för omhändertagande av svårt skadade patienter. Nämnden ska bedriva sin verksamhet i enlighet med överenskommelser som ingås med hälso- och sjukvårdsnämnden eller andra uppdragsgivare. Sjukvårdsuppdraget ska omfatta specialiserad och högspecialiserad vård och vara relaterat till sjukhusets forsknings- och utbildningsuppdrag.

Fullmäktiges resultatkrav

Resultatkravet för Karolinska Universitetssjukhuset är fortsatt 30,2 miljoner kronor.

Tabell 30 Resultatkrav Karolinska Universitetssjukhuset

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Karolinska Universitetssjukhuset	30,2	30,2	30,2	30,2	30,2

Ersättning för omställningskostnader

Under 2019 minskar utrymmet för omställningskostnader för framtidens hälso- och sjukvård för att från och med 2021 helt upphöra. Då ska omställningen till framtidens hälso- och sjukvård vara helt genomförd.

Tabell 31 Omställningskostnader Karolinska Universitetssjukhuset

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och framåt	Totalt
Omställningskostnader	155	537	569	389	122	56	1 828

Investeringar

Karolinska Universitetssjukhuset är beställare av hyresgästinitierade investeringar. Innan en fastighetsinvestering beslutas ska Karolinska Universitetssjukhuset ha givit sitt samtycke gällande den totalkostnad som uppkommer och framgent ska bäras av nämnden. Karolinska Universitetssjukhuset ska också bekräfta att nämnden kan finansiera hyror och övriga kostnader som följer av investeringen.

Följande investeringar pågår eller planeras för Karolinska Universitetssjukhuset. Nämnden ansvarar för investeringarnas framtida driftkostnader som till exempel hyror och avskrivningar.

Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm	*Status*
HS Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN)	Pågående
Ny- och ombyggnation av N-kvarteret (tidigare Thorax)	Pågående
HS-utbyggnad av brandlarm	Pågående
HS - Anpassning 2 avd/år	Pågående
HS-ombyggnad mottagning, 2 per år	Pågående
HS - Anpassning 2 avd/år etapp 2	pågående, förnyat genomförandebeslut
HS-ombyggnad mottagning, 2 per år etapp 2	pågående, förnyat genomförandebeslut
HS Uppförande av ny försörjningsbyggnad	Ersätts
HS Upprustning av försörjningsbyggnad	Utreds
KS Anpassning Radiumhemmet	Utreds
HS Ny- och ombyggnad av akutmottagning	Inriktningsbeslut
Ospecificerade investeringar Karolinska Solna	Pågående/ej beslutade
Ospecificerade hyresgästinvesteringar fastighet	Pågående/ej beslutade

Strategisk utrustning vård, Regionstyrelsen	*Status*
Utrustning till Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), K Huddinge	Pågående

Karolinska Universitetssjukhusets investeringsbudget för 2019 uppgår till 351 miljoner kronor.

Tabell 32 Investeringar Karolinska Universitetssjukhuset

Karolinska Universitetssjukhuset	**2019**
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	331,0
HS - Anpassning avdelningar, etapp 2	15,0
HS-ombyggnad mottagningar, etapp 2	5,0
Summa Karolinska Universitetssjukhuset	**351,0**

Investeringsutrymmet för Karolinska Universitetssjukhuset framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för nämnden

Från och med 2019 upphör Karolinska Universitetssjukhusens ägardirektiv att gälla. Nämndens reglemente görs i stället tydligare. Följande gäller dock för Karolinska Universitetssjukhuset, utöver beslutat reglemente.

Karolinska Universitetssjukhuset ansvarar för att

- vid egenregianbud ska samråd ske med regionstyrelsen
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

Karolinska Universitetssjukhuset ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning samt hålla sig väl förtrogna med utbildningsdirektivet.

Nämnden ska på konkurrensneutrala villkor ge utvecklings- och utbildningsstöd ska till all regionfinansierad vård.

Karolinska Universitetssjukhuset ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med regionfullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

Nämnden ska delta i planering av byggnationer i anslutning till Karolinska Universitetssjukhusets verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Organisation
Det är av stor vikt att nämnden under 2019 säkerställer en strukturorganisation inom Karolinska Universitetssjukhuset som är effektiv, minimerar antalet beslutsnivåer och som innebär en tydlighet i var ansvar och befogenheter för beslutsfattande finns. Förändringsarbete förutsätts i huvudsak drivas med kompetens inom nämndens verksamheter.

Medarbetarna på akutsjukhusen
En av de största utmaningarna för Region Stockholm är att kompentensförsörja regionens akutverksamheter. Därmed är det av största vikt att Karolinska Universitetssjukhuset aktivt arbetar med åtgärder för att attrahera vårdens professioner. Det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, till exempel när det gäller schema och bemanning. Medarbetare ska ges förbättrade möjligheter att påverka hur arbetet bedrivs och administrationen för medarbetarna i vården måste minska.

Varje chef ska ha ett rimligt antal medarbetare. Den implementerade kompetensstegen ska tillämpas av nämnden. Lönen till vårdens medarbetare ska sättas individuellt och lönespridningen ska spegla att det lönar sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Nämndens samtliga medarbetare ska ha rätt till såväl individuellt löne- samt utvecklingssamtal.

Den upplevda tryggheten hos medarbetarnas på akutsjukhusen behöver öka och beroendet av inhyrd personal ska minska.

Omställning till framtidens hälso- och sjukvård
Inom Region Stockholm pågår omställningen till framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga att vården ska ges på rätt nivå i hälso- och

sjukvårdssystemet. Det är av största vikt att detta arbete fortgår. Karolinska Universitetssjukhuset ska skyndsamt fullfölja den poliklinisering som är nödvändig.

Framtidens vårdinformationsmiljö
Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Karolinska Universitetssjukhuset genom att bistå med resurser till programmet. Karolinska Universitetssjukhuset ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. Karolinska Universitetssjukhuset behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Karolinska Universitetssjukhuset. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**MÅLVÄRDE 2018**	**MÅLVÄRDE 2019**	**MÅLVÄRDE 2020**
Vård i rätt tid			
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för Karolinska Universitetssjukhuset. Indikatorernas målvärden gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indiaktor att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar			
Indikator att utveckla: Säkra processer		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Krisberedskap		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid			
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Karolinska Universitetssjukhuset.

Karolinska Universitetssjukhuset ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnden kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Karolinska Universitetssjukhuset bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente, resultatkrav och överenskommelser med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna budget för Karolinska Universitetssjukhuset i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

3.12 Revisorskollegiet

Fullmäktiges presidium bereder revisorskollegiets budget.

4. Bolag

4.1 Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag

Mål och ekonomiska krav
Mål och ekonomiska krav för verksamheten fastställs årligen av regionfullmäktige. Styrelsen och ledningen ansvarar för att de fastställda målen uppnås inom ramen för de ekonomiska kraven.

Styrelse och ledning ansvarar också för att genomföra övriga uppdrag från regionfullmäktige till verksamheten.

Uppföljning och rapportering
Styrelse och ledning ansvarar för att verksamheten följs upp avseende ekonomi, kvalitets-, och produktivitetsutveckling samt de övriga mål och uppdrag som ges av regionfullmäktige.

Uppföljningen av verksamheten enligt ovan ska omfatta såväl verkligt utfall som prognoser. Vid större avvikelser mot mål ska orsaker analyseras och handlingsplaner för att korrigera avvikelserna upprättas och följas upp. Rapportering ska ske till ägaren enligt de krav som ägaren specificerar.

Styrelse och ledning ansvarar för att inom de områden där Region Stockholm lämnat rapporteringsinstruktioner ska dessa följas.

Efterlevnad av lagar och styrande dokument
Styrelse och ledning ansvarar för

- att verksamheten följer tillämpliga lagar och regler
- att verksamheten följer av ägaren beslutade styrande dokument
- att tillse att motsvarande interna riktlinjer och föreskrifter upprättas för bolaget där så är tillämpligt samt arbeta för att de efterlevs
- att efterlevnaden av styrande dokument följs upp och misstänkta eller konstaterade överträdelser rapporteras till regionstyrelsen
- att årligen i årsrapporten, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen angivna syftet och ramarna för densamma. Årsrapporten ska vara så utformad att den kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för regionstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 §§ kommunallagen.

Principiellt viktiga beslut
Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska hänskjutas till regionfullmäktige. Besluten ska därefter alltid

fattas av bolagsstämman. Exempel på beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt är köp och försäljning av aktier, bildande av dotterbolag, förändring av aktiekapital, ingående av principiellt viktiga avtal samt principiellt viktiga investeringar och finansieringsfrågor samt beslut som kan antas riskera att strida mot intentioner i styrdokument och direktiv.

Vid tveksamhet om en fråga är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ansvarar styrelse och ledning för att rådgöra med regionstyrelsen.

Samverkan med andra delar av Region Stockholm
För att på ett effektivt sätt fylla de uppgifter Region Stockholm har gentemot länets invånare, eller i förekommande fall gentemot en gemensam beställare i hälso- och sjukvårdsnämnden, krävs att alla enheter samverkar på ett ändamålsenligt sätt och ser till koncernnyttan. Bolagen ska söka bästa möjliga samverkan och är ansvariga för att följa ägarens riktlinjer för samverkan och samarbete.

Rätt till insyn
Regionstyrelsen respektive Landstingshuset i Stockholm AB äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Fastighets- och servicenämnden äger samma rätt för Locum AB.

Insyn från allmänheten
Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Region Stockholms styrprinciper
I Region Stockholms organisation inom hälso- och sjukvården, med en uppdelning på en beställarfunktion (hälso- och sjukvårdsnämnden) och en ägarfunktion, finns ett formellt fastlagt regelsystem som klargör ansvar och roller avseende såväl de förtroendevalda som på tjänstemannanivån. Härigenom tydliggörs spelreglerna mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdgivare. Ägaren bestämmer det principiella uppdraget för sina bolag. Utifrån uppdraget kan hälso- och sjukvårdsnämnden sluta avtal med bolagen om vårdinnehåll, volymer och priser, utifrån befolkningens behov inom de ekonomiska ramar som hälso- och sjukvårdsnämnden tilldelats.

I Region Stockholms ansvar som ägare ligger dels att svara för direktiv till de regionägda vårdgivarna och därigenom skapa ramar för deras uppgifter, dels att ha löpande insyn i och påverkan på hur vårdgivarna fullgör sina uppdrag enligt åtaganden i avtalen med hälso- och sjukvårdsnämnden. I ägaruppdraget finns därmed också ansvaret för att samordna de egna

bolagens arbete/produktion när behov föreligger samt att vara pådrivande i arbetet med att uppnå en god kvalitet, produktivitet och effektivitet i de egenägda bolagen.

Till bolagens styrelser ska regiondirektören eller av regiondirektören utsedd representant adjungeras.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av generella ägardirektiv i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra till bolagsstämmoombud att rösta för antagande av ägardirektiv för Region Stockholms bolag i enlighet med vad som anförs för respektive bolag i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.2 Koncernmässiga förändringar

Trafiknämnden ansvarar för kollektivtrafik på land och till sjöss. Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB) är idag ett dotterbolag till Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) men förvaltas via avtal idag av trafiknämnden som även förvaltar AB Storstockholms lokaltrafik (SL). Att WÅAB är ett dotterbolag inom LISAB-koncernen innebär att bolaget står till svars gentemot och styrs av LISAB:s styrelse som agerar moderbolagsstyrelse samtidigt som trafiknämnden förvaltar bolaget och därmed löpande fattar beslut för WÅAB:s räkning. I och med att trafiknämnden inte svarar till LISAB utan till fullmäktige bör trafiknämndens ansvar tydliggöras. För att renodla trafiknämndens ansvar för kollektivtrafiken har sedan tidigare en överföring av personal från WÅAB till trafiknämnden genomförts. Som ett nästa steg i att renodla trafiknämndens ansvar för kollektivtrafiken ska WÅAB överföras från LISAB till att bli ett dotterbolag under AB SL. LISAB äger samtliga 80 000 aktier i WÅAB. Det bokförda värdet vid utgången av augusti 2018 uppgår till 40 381 000 kronor, vilket motsvarar WÅAB:s egna kapital vid samma tidpunkt.

Överlåtelsen ska genomföras till ett belopp som motsvarar det bokförda värdet per den 31 december 2018. Detta belopp kommer att beräknas i samband med årsbokslutsprocessen under första kvartalet 2019 och fastställas i samband med fullmäktiges beslut om fastställande av årsredovisningen för 2018. Av detta följer att tidpunkten för överlåtelsen tidigast bör vara den 1 juni 2019.

WÅAB ska även fortsatt verka under eget varumärke, dvs. Waxholmsbolaget.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt regionstyrelsen att skyndsamt återkomma med förslag om att tidigast från och med den 1 juni 2019 överlåta 80 000 aktier i Waxholms Ångfartyg AB från Landstingshuset i Stockholm AB till AB Storstockholms Lokaltrafik till en köpeskilling som motsvarar det bokförda värdet i Landstingshuset i Stockholm AB per 31 december 2018.

4.3 Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB)

Bolagets syfte

Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) är helägt av Region Stockholm och är moderbolag i en koncern som består av flera dotterbolag samt dotterdotterbolag. Bolaget ska äga och förvalta aktier i aktiebolag som Region Stockholm använder för sin verksamhet.

Fullmäktiges resultatkrav

Moderbolaget Landstingshuset i Stockholm AB bedriver ingen egen verksamhet utan äger aktier i dotterbolag. Resultatet i moderbolaget består därmed till stor del av räntekostnader för lån för förvärv av aktier i dotterbolag. Moderbolagets underskott täcks i förekommande fall genom koncernbidrag från dotterbolag.

Tabell 33 Resultatkrav LISAB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Landstingshuset i Stockholm AB*	**-31,3**	**-31,3**	**-31,3**	**-31,3**	**-31,3**
Södersjukhuset AB	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Danderyds Sjukhus AB	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Södertälje Sjukhus AB	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	33,0	33,0	3,0	3,0	3,0
Folktandvården Stockholms Län AB	125,0	112,5	112,5	112,5	112,5
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	0,7	12,0	12,0	12,0	12,0
Stockholm Care AB	2,5	0,7	5,0	5,0	5,0
MediCarrier AB	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Waxholms Ångfartygs AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Locum AB	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
AB SLL Internfinans	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

*Avser resultatkravet för moderbolaget

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Bolaget ansvarar för ägarstyrning, strategisk samordning och uppföljning av bolagens verksamhet utifrån regionfullmäktiges direktiv och fastställda ramar.

Bolagsstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att regionfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens och dotterdotterbolagens styrelser och ledningar har det operativa ansvaret.

Bolaget ansvarar för att följa upp dotterbolagens och dotterdotterbolagens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat samt att dessa fullgör sina

uppdrag i enlighet med åtaganden fastställda i avtalen med exempelvis hälso- och sjukvårdsnämnden och andra uppdragsgivare. Bolaget ska samordna dotterbolagens arbete visavi hälso- och sjukvårdsnämnden när så behövs för måluppfyllelse samt ska säkerställa att dotterbolagen utför sina uppdrag från hälso- och sjukvårdsnämnden i enlighet med överenskommelser/avtal. En samordning behövs för att upprätthålla produktion och tillgänglighet i sjukvården under 52 veckor per år samt fokusera på förbättrad produktivitet och effektivitet.

Bolaget ansvarar för uppföljning av att dotterbolagens och dotterdotterbolagens bolagsordningar och specifika ägardirektiv efterlevs.

Bolaget är skyldigt att löpande förse regionstyrelsen med information i den utsträckning det är nödvändigt för regionstyrelsens uppsikt.

Bolaget ska, inom ramen för av fullmäktige fastlagda riktlinjer, fatta för dotterbolagen och helägda dotterdotterbolag bindande kompletterande beslut rörande koncernbidrag och aktieägartillskott.

Bolaget ska, inom ramen för fullmäktiges beslut, fatta beslut om kapitaltäckningsgarantier för dotterbolag och dotterdotterbolag.

Bolaget ska tillse att regionkoncernens gemensamma ekonomihandbok följs av dotter- och dotterdotterbolagen.

Bolaget ska biträda dotterbolagen och dotterdotterbolagen i deklarationsfrågor, andra mellanhavanden med skattemyndigheten samt i bolagsrättsliga frågor.

Bolaget ansvarar för att dotterbolags och dotterdotterbolags bolagsordningar och ägardirektiv hålls aktuella genom att till fullmäktige framlägga förslag till förändringar.

Bolaget beslutar vid vilket senaste datum bolagsstämmor i dotterbolagen ska hållas.

Bolaget ska nominera ledamöter i styrelserna för dotter- och dotterdotterbolagen.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Landstingshuset i Stockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.1 Södersjukhuset AB

Bolagets syfte

Södersjukhuset AB är ett av Region Stockholms akutsjukhus med ansvar för specialiserad akut och planerad somatisk specialistvård samt högspecialiserad kärl- och handkirurgisk vård. Verksamheten ska omfatta den vård och de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Bolagets resultatkrav är oförändrat 9,4 miljoner kronor.

Tabell 34 Resultatkrav Södersjukhuset AB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Södersjukhuset AB	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4

Ersättning för omställningskostnader

Under 2019 ökar utrymmet för omställningskostnader för framtidens hälso- och sjukvård. Från och med 2021 ska de helt upphöra. Då ska omställningen till framtidens hälso- och sjukvård vara helt genomförd.

Tabell 35 Omställningskostnader Södersjukhuset AB

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och Framåt	Totalt
Omställningskostnader	22	35	35	71	95	25	283

Investeringar

Södersjukhuset AB är beställare av investeringar. Investeringarna utförs av Locum.. Innan en fastighetsinvestering beslutas ska nämnden ha givit sitt samtycke gällande den totalkostnad som uppkommer och framgent ska bäras av Södersjukhuset AB. Södersjukhuset AB ska också bekräfta att de kan finansiera hyror och övriga kostnader som följer av investeringen

Följande investeringar pågår eller planeras för Södersjukhuset AB. Södersjukhuset AB ansvarar för investeringarnas framtida driftskostnads-påverkan.

Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm	*Status*
SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad inkl tekn upprustning	Pågående
SÖS Ny byggnad västläge - vårdbyggnad	Pågående
SÖS-By 74- Nytt försörjningskvarter	Pågående
SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 3	Utredningsbeslut
SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 1 och 2	Planeras, förnyat inriktningsbeslut

SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 2	Ersätts

Strategisk utrustning vård, Fastighets- och servicenämnden	***Status***
Utrustning till SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad	Pågående

Södersjukhusets investeringsbudget 2019 uppgår till 192 miljoner kronor.

Tabell 36 Investeringar Södersjukhuset AB

	Budget 2019
Södersjukhuset AB	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	190,3
Nya ej beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning	2,0
Summa Södersjukhuset AB	**192,3**

Investeringsutrymmet för Södersjukhuset AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för bolaget

Medarbetarna på akutsjukhusen
En av de största utmaningarna för Region Stockholm är att kompentensförsörja regionens akutverksamheter. Därmed är det av största vikt att Södersjukhuset AB aktivt arbetar med åtgärder för att attrahera vårdens professioner. Det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, t ex när det gäller schema och bemanning. Administrationen för medarbetarna i vården måste minska.

Varje chef ska ha ett rimligt antal medarbetare. Den implementerade kompetensstegen ska tillämpas av sjukhuset. Lönen till vårdens medarbetare ska sättas individuellt och lönespridningen ska spegla att det lönar sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Samtliga medarbetare ska ha rätt till såväl individuellt löne- samt utvecklingssamtal.

Den upplevda tryggheten hos medarbetarnas på akutsjukhusen behöver öka och beroendet av inhyrd personal ska minska.

Omställning till framtidens hälso- och sjukvård
Inom Region Stockholm pågår omställningen till framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga att vården ska ges på rätt nivå i hälso- och

sjukvårdssystemet. Det är av största vikt att detta arbete fortgår och att Södersjukhuset AB fullföljer den poliklinisering som är nödvändig.

Framtidens vårdinformationsmiljö
Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Södersjukhuset AB genom att bistå med resurser till programmet. Södersjukhuset AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. Södersjukhuset AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Södersjukhuset AB ansvarar för att

- jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas
- överlåtelse av egendom och verksamhet godkänns av Landstingshuset i Stockholm AB
- godkännande vid egenregianbud inhämtas från Landstingshuset i Stockholm AB
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

Södersjukhuset AB ska samverka med och utarbeta samordnade vårdprocesser i samverkan med Stockholms läns sjukvårdsområde, övriga akutsjukhus och andra regionfinansierade vårdgivare i området samt med berörda kommuner.

Södersjukhuset AB ska samverka med andra vårdgivare och andra huvudmän för att säkerställa att patientens väg genom vården blir säker och enkel samt att omhändertagandet sker på mest effektiva vårdnivå.

Södersjukhuset AB ska bedriva och medverka i klinisk forskning och bidra till utveckling av en evidensbaserad hälso- och sjukvård inom Region Stockholm. Sjukhuset ska bedriva klinisk utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med.

Södersjukhuset AB ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning samt hålla sig väl förtrogna med utbildningsdirektivet.

Södersjukhuset AB ska registrera och spara de biobanksprover som ska bevaras i Stockholms medicinska biobank.

Utvecklings- och utbildningsstöd ska ges på konkurrensneutrala villkor till all regionfinansierad vård.

Södersjukhuset AB ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med regionfullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

Södersjukhuset AB ska delta i planering av byggnationer i anslutning till Södersjukhuset AB:s verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Södersjukhuset AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Vård i rätt tid			
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning			Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar			Fastställs 2019
Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019

Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus			Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården			Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården			Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för Södersjukhuset AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019

REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Södersjukhuset AB.

Södersjukhuset AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Södersjukhuset AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Södersjukhuset AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Södersjukhuset AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.2 Danderyds Sjukhus AB

Bolagets syfte

Danderyds Sjukhus AB är ett av Region Stockholms akutsjukhus med ansvar för specialiserad akut och planerad somatisk specialistvård samt högspecialiserad rehabiliteringsmedicin. Verksamheten ska omfatta den vård och de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Resultatkravet för Danderyds Sjukhus AB är oförändrat 6,5 miljoner kronor.

Tabell 37 Resultatkrav Danderyds Sjukhus AB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Danderyds Sjukhus AB	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5

Ersättning för omställningskostnader

Omställningskostnader för framtidens hälso- och sjukvård är oförändrade 2019, men upphör helt 2020. Från och med 2021 ska omställningen till framtidens hälso- och sjukvård vara helt genomförd.

Tabell 38 Omställningskostnader Danderyds Sjukhus AB

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och Framåt	Totalt
Omställningskostnader	29	36	50	31	29	0	175

Investeringar

Danderyds Sjukhus AB är beställare av investeringar. Investeringarna utförs av Locum. Innan en fastighetsinvestering beslutas ska nämnden ha givit sitt samtycke gällande den totalkostnad som uppkommer och framgent ska bäras av Danderyds Sjukhus AB. Danderyds Sjukhus AB ska också bekräfta att de kan finansiera hyror och övriga kostnader som följer av investeringen.

Följande investeringar pågår eller planeras för Danderyds Sjukhus AB. Danderyds Sjukhus AB ansvarar för investeringarnas framtida driftkostnadspåverkan.

Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm	*Status*
DS Ny behandlingsbyggnad 52	Pågående
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1 inkl teknisk upprustning	Pågående
DS - hyresgästanpassning by 22	Ersätts

DS Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22	Planeras, förnyat inriktningsbeslut
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 4 inkl tekn upprustning	Ej beslutat
DS- Strategisk planering av parkering	Ej beslutat
Ospecificerade hyresgästinvesteringar fastighet	Pågående/ej beslutade

Maskiner, inventarier och IT, Danderyds sjukhus AB	***Status***
Ospecificerade objekt maskiner och inventarier < 100 mkr	Pågående

Strategisk utrustning vård, Fastighets- och servicenämnden	***Status***
Utrustning till DS Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus	Pågående

Strategisk utrustning vård, Danderyds sjukhus AB	***Status***
DS Ny vårdbyggnad, Danderyd sjukhus	Utredningsbeslut

Danderyds Sjukhus AB:s investeringsbudget 2019 uppgår till 70 miljoner kronor.

Tabell 39 Investeringar Danderyds Sjukhus AB

	Budget 2019
Danderyds Sjukhus AB	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	70,0
Summa Danderyds Sjukhus AB	**70,0**

Investeringsutrymmet för Danderyds Sjukhus AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för bolaget

Medarbetarna på akutsjukhusen
En av de största utmaningarna för regionen är att kompentensförsörja Region Stockholms akutverksamheter. Därmed är det av största vikt att Danderyds sjukhus aktivt arbetar med åtgärder för att attrahera vårdens professioner. Det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, t ex när det gäller schema och bemanning. Administrationen för medarbetarna i vården måste minska.

Varje chef ska ha ett rimligt antal medarbetare. Den implementerade kompetensstegen ska tillämpas av sjukhuset. Lönen till vårdens medarbetare ska sättas individuellt och lönespridningen ska spegla att det lönar sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Samtliga medarbetare ska ha rätt till såväl individuellt löne- samt utvecklingssamtal.

Den upplevda tryggheten hos medarbetarnas på akutsjukhusen behöver öka och beroendet av inhyrd personal ska minska.

Omställning till framtidens hälso- och sjukvård
Inom Region Stockholm pågår omställningen till framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga att vården ska ges på rätt nivå i hälso- och sjukvårdssystemet. Det är av största vikt att detta arbete fortgår och att Danderyds Sjukhus AB fullföljer den polikliniserings som är nödvändig.

Framtidens vårdinformationsmiljö
Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Danderyds Sjukhus AB genom att bistå med resurser till programmet. Danderyds Sjukhus AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. Danderyds Sjukhus AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Danderyds Sjukhus AB ansvarar för att

- jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas
- överlåtelse av egendom och verksamhet godkänns av Landstingshuset i Stockholm AB
- godkännande vid egenregianbud inhämtas från Landstingshuset i Stockholm AB
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

Danderyds Sjukhus AB ska samverka med och utarbeta samordnade vårdprocesser i samverkan med Stockholms läns sjukvårdsområde, övriga akutsjukhus och andra regionfinansierade vårdgivare i området samt med berörda kommuner.

Danderyds Sjukhus AB ska samverka med andra vårdgivare och andra huvudmän för att säkerställa att patientens väg genom vården blir säker och enkel samt att omhändertagandet sker på mest effektiva vårdnivå.

Danderyds Sjukhus AB ska bedriva och medverka i klinisk forskning och bidra till utveckling av en evidensbaserad hälso- och sjukvård inom Region Stockholm. Sjukhuset ska bedriva klinisk utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med.
Danderyds Sjukhus AB ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning samt hålla sig väl förtrogna med utbildningsdirektivet.

Danderyds Sjukhus AB ska registrera och spara de biobanksprover som ska bevaras i Stockholms medicinska biobank.

Utvecklings- och utbildningsstöd ska ges på konkurrensneutrala villkor till all regionfinansierad vård.

Danderyds Sjukhus AB ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med regionfullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

Danderyds Sjukhus AB ska delta i planering av byggnationer i anslutning till Danderyds Sjukhus AB:s verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Danderyds Sjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Vård i rätt tid			
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande övergripande mål gäller för Danderyds Sjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			

Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna			
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Kompetenssteget för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Danderyds Sjukhus AB.

Danderyds Sjukhus AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Danderyds Sjukhus AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Danderyds Sjukhus AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Danderyds Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.3 Södertälje Sjukhus AB

Bolagets syfte

Södertälje Sjukhus AB är ett av Region Stockholms akutsjukhus med ansvar för specialiserad akut och planerad somatisk specialistvård.
Verksamheten ska omfatta den vård och de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Resultatkravet för Södertälje Sjukhus AB är oförändrat 3,3 miljoner kronor.

Tabell 40 Resultatkrav Södertälje Sjukhus

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Södertälje Sjukhus AB	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3

Ersättning för omställningskostnader

Omställningskostnader för framtidens hälso- och sjukvård upphör i princip 2019. Från och med 2021 ska omställningen till framtidens hälso- och sjukvård vara helt genomförd.

Tabell 41 Omställningskostnader Södertälje sjukhus

Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och Framåt	Totalt
Omställningskostnader	16	19	19	24	1	0	80

Investeringar

Södertälje Sjukhus AB är beställare av investeringar. Investeringarna utförs av Locum AB. Innan en fastighetsinvestering beslutas ska nämnden ha givit sitt samtycke gällande den totalkostnad som uppkommer och framgent ska bäras av Södertälje Sjukhus AB. Södertälje Sjukhus AB ska också bekräfta att de kan finansiera hyror och övriga kostnader som följer av investeringen.

Följande investeringar pågår eller planeras för Södertälje Sjukhus AB. Södertälje Sjukhus AB ansvarar för investeringarnas framtida driftskostnader till exempel hyror och avskrivningar.

Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm	*Status*
Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus	Pågående

Strategisk utrustning vård, Fastighets- och servicenämnden	*Status*
Utrustning till Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus	Pågående

Södertälje Sjukhus AB:s investeringsbudget 2019 uppgår till 22,1 miljoner kronor.

Tabell 42 Investeringar Södertälje Sjukhus AB

Södertälje Sjukhus AB	**2019**
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	22,1
Summa Södertälje Sjukhus AB	**22,1**

Investeringsutrymmet för Södertälje Sjukhus AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges inriktning för bolaget

Medarbetarna på akutsjukhusen
En av de största utmaningarna för regionen är att kompentensförsörja Region Stockholms akutverksamheter. Därmed är det av största vikt att Södertälje Sjukhus AB aktivt arbetar med åtgärder för att attrahera vårdens professioner. Det måste finnas en tydlig koppling mellan befogenheter och ekonomiskt ansvar i alla delar av organisationen. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, t ex när det gäller schema och bemanning. Administrationen för medarbetarna i vården måste minska.

Varje chef ska ha ett rimligt antal medarbetare. Den implementerade kompetensstegen ska tillämpas av sjukhuset. Lönen till vårdens medarbetare ska sättas individuellt och lönespridningen ska spegla att det lönar sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Samtliga medarbetare ska ha rätt till såväl individuellt löne- samt utvecklingssamtal.

Den upplevda tryggheten hos medarbetarnas på akutsjukhusen behöver öka och beroendet av inhyrd personal ska minska.

Omställning till framtidens hälso- och sjukvård
Inom Region Stockholm pågår omställningen till framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga att vården ska ges på rätt nivå i hälso- och sjukvårdssystemet. Det är av största vikt att detta arbete fortgår och att Södertälje sjukhus fullföljer den polikliniserings som är nödvändig

Framtidens vårdinformationsmiljö
Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt.

Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Södertälje Sjukhus AB genom att bistå med resurser till programmet. Södertälje Sjukhus AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. Södertälje Sjukhus AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Södertälje Sjukhus AB ansvarar för att

- jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas
- överlåtelse av egendom och verksamhet godkänns av Landstingshuset i Stockholm AB
- godkännande vid egenregianbud inhämtas från Landstingshuset i Stockholm AB
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

Södertälje Sjukhus AB ska vara ett av Region Stockholms akutsjukhus med ansvar för akut och planerad somatisk specialistvård. Förlossningsverksamhet ska finnas vid sjukhuset. Verksamheten ska omfatta den vård och de tjänster som i avtal överenskommits med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Högspecialiserad vård ska ej bedrivas av bolaget.

Södertälje Sjukhus AB ska samverka med och utarbeta samordnade vårdprocesser i samverkan med Stockholms läns sjukvårdsområde, övriga akutsjukhus och andra regionfinansierade vårdgivare i området samt med berörda kommuner.

Södertälje Sjukhus AB ska samverka med andra vårdgivare och andra huvudmän för att säkerställa att patientens väg genom vården blir säker och enkel samt att omhändertagandet sker på mest effektiva vårdnivå.

Södertälje Sjukhus AB ska bedriva och medverka i klinisk forskning och bidra till utveckling av en evidensbaserad hälso- och sjukvård inom Region Stockholm. Sjukhuset ska bedriva klinisk utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med.

Södertälje Sjukhus AB ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning samt hålla sig väl förtrogna med utbildningsdirektivet.

Södertälje Sjukhus AB ska registrera och spara de biobanksprover som ska bevaras i Stockholms medicinska biobank.

Utvecklings- och utbildningsstöd ska ges på konkurrensneutrala villkor till all regionfinansierad vård.

Södertälje Sjukhus AB ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med regionfullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

Södertälje Sjukhus AB ska delta i planering av byggnationer i anslutning till Södertälje Sjukhus AB:s verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Södertälje Sjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Vård i rätt tid			
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande övergripande mål gäller för Södertälje Sjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter, värden 2019-21?		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019

REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning			
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Södertälje Sjukhus AB.

Södertälje Sjukhus AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Södertälje Sjukhus AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Södertälje Sjukhus AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Södertälje Sjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.4 S:t Eriks Ögonsjukhus AB

Bolagets syfte

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska bedriva specialiserad och högspecialiserad akut och planerad ögonsjukvård. Verksamheten ska omfatta de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Regionfullmäktiges resultatkrav är oförändrat mellan 2018 och 2019. Resultatkravet för dessa år har höjts tillfälligt för att ge bolaget förutsättningar att anpassa sin verksamhet till de nya förutsättningarna som flytten till nya lokaler innebär. Från och med 2020 kommer resultatkravet att återgå till 3 miljoner kronor per år.

Tabell 43 Resultatkrav S:t Eriks Ögonsjukhus AB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	33,0	33,0	3,0	3,0	3,0

S:t Eriks Ögonsjukhus AB har en investeringsbudget om 30 miljoner kronor 2019.

Tabell 44 Investeringar S:t Eriks Ögonsjukhus AB

	Budget 2019
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	30,0
Summa S:t Eriks Ögonsjukhus AB	**30,0**

Investeringsutrymmet för S:t Eriks Ögonsjukhus AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Framtidens vårdinformationsmiljö

Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från S:t Eriks Ögonsjukhus AB genom att bistå med resurser till programmet. S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. S:t Eriks Ögonsjukhus AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ansvarar för att
- jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas
- överlåtelse av egendom och verksamhet godkänns av Landstingshuset i Stockholm AB
- godkännande vid egenregianbud inhämtas från Landstingshuset i Stockholm AB
- arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska bedriva specialiserad och högspecialiserad akut och planerad ögonsjukvård. Verksamheten ska omfatta de tjänster som i avtal överenskommits med hälso- och sjukvårdsnämnden, ägaren eller andra uppdragsgivare.

Akut och planerad primärvård ska endast bedrivas i begränsad omfattning och i samverkan med Stockholms läns sjukvårdsområde som stöd för FOU-uppdraget enligt avtal.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska samverka med och utarbeta samordnade vårdprocesser i samverkan med Stockholms läns sjukvårdsområde, övriga akutsjukhus och andra regionfinansierade vårdgivare i området samt med berörda kommuner.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska samverka med andra vårdgivare och andra huvudmän för att säkerställa att patientens väg genom vården blir säker och enkel samt att omhändertagandet sker på mest effektiva vårdnivå.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska bedriva och medverka i klinisk forskning inom ögonsjukvård och bidra till utveckling av en evidensbaserad hälso- och sjukvård inom Region Stockholm. Sjukhuset ska bedriva klinisk

utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med. Samverkan ska ske med Karolinska Institutet och Karolinska Universitetssjukhuset.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska i samråd med ägaren och Karolinska Institutet utvecklas till ett nationellt och internationellt konkurrenskraftigt centrum inom forskning och inom ögonsjukvården.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska generera och sprida ny kunskap inom ögonsjukvård till övrig sjukvård inom regionen och landet enligt regionfullmäktiges fastställda mål.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska ta ansvar för sin andel av AT- och ST-utbildning samt hålla sig väl förtrogna med utbildningsdirektivet.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska registrera och spara de biobanksprover som ska bevaras i Stockholms medicinska biobank.

Utvecklings- och utbildningsstöd ska ges på konkurrensneutrala villkor till all regionfinansierad vård.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska delta i och ansvara för Framtidsplanens genomförande i enlighet med regionfullmäktiges beslut samt medverka i utvecklingen av en nätverkssjukvård.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska delta i planering av byggnationer i anslutning till S:t Eriks Ögonsjukhus AB:s verksamhet och till byggnationerna kopplade upphandlingar, installationer avseende it-infrastruktur, medicinteknisk utrustning och övrig byggnadspåverkande utrustning.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för S:t Eriks Ögonsjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Vård i rätt tid			
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Säker vård			
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Effektiv vård			
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Följande övergripande mål gäller för S:t Eriks Ögonsjukhus AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet kliniska prövningar ska öka		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för S:t Eriks Ögonsjukhus AB.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. S:t Eriks Ögonsjukhus AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska S:t Eriks Ögonsjukhus AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för S:t Eriks Ögonsjukhus AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.5 Folktandvården Stockholms län AB

Bolagets syfte

Folktandvården Stockholms län AB ska bedriva folktandvård inom Region Stockholm och inom ramen för regionens ansvar enligt tandvårdslagen. Inom regionen utför Folktandvården Stockholms län AB uppdrag för hälso- och sjukvårdsnämnden, som enligt beställningen i huvudsak ska omfatta barntandvård. Folktandvården Stockholms län AB ska vara ett konkurrenskraftigt tandvårdsföretag med ett samhällsansvar som grund.

Fullmäktiges resultatkrav

Regionfullmäktiges resultatkrav på Folktandvården Stockholms län AB sänks inför 2019 till 112,5 miljoner kronor utifrån konkurrensneutrala förutsättningar.

Tabell 45 Resultatkrav Folktandvården Stockholms län AB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Folktandvården Stockholms län AB	125,0	112,5	112,5	112,5	112,5

Folktandvården AB har en investeringsbudget 2019 om 100 miljoner kronor.

Tabell 46 Investeringar Folktandvården Stockholms län AB

Folktandvården Stockholms län AB	2019
Investeringar i externt förhyrda lokaler	20,0
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	80,0
Summa Folktandvården Stockholms län AB	**100,0**

Investeringsutrymmet för Folktandvården Stockholms Län AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Folktandvården Stockholms län AB ska bedriva folktandvård inom Region Stockholm och inom ramen för regionens ansvar enligt tandvårdslagen.

Inom regionen utför Folktandvården Stockholms län AB uppdrag för hälso- och sjukvårdsnämnden, i enlighet med beställning avseende huvudsakligen barntandvård.

Folktandvården Stockholms län AB ska vara ett konkurrenskraftigt tandvårdsföretag med samhällsansvar som grund.

Folktandvården Stockholms län AB ska följa de riktlinjer för hur vårdavgifterna inom vuxentandvården ska tas fram som finns i ”Ägardirektiv om priser för vuxentandvård”, LS 0411-2126.

Bolaget ska erbjuda ett brett utbud av tjänster med hög service och god kvalitet utförd av kompetent personal till ett ur befolkningsperspektivet samt olika regionintressen avvägt pris.

Bolagets verksamhet ska kontinuerligt utvecklas och omfatta barntandvård, vuxentandvård, specialisttandvård, medicinsk tandvård, tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling samt nödvändig tandvård.

Bolaget ska med samhällsansvar bli den mest attraktiva arbetsplatsen inom tandvårdssektorn. Arbetsorganisationen ska utvecklas till teamtandvård.

Bolaget ska effektivisera genom att ständigt se över personalresurser, lokalutrymmen, IT-lösningar och investeringsbehov, och genom konsolideringar och samlokaliseringar.

Kvalitets- och miljöarbetet ska vara en naturlig och ständigt pågående del av verksamheten.

Bolaget ska på tandvårdens område utföra kliniskt forskningsarbete och utbildning i samarbete med Styrgruppen KI/SLL för Odontologisk forskning (SOF).

Bolaget ska i samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden sträva efter att förbättra tandhälsan/folkhälsan inom länet.

Bolaget ska samverka med andra nämnder och bolag inom koncernen rörande tandvårdsfrågor och då primärt med Karolinska Universitetssjukhuset och Södersjukhuset AB i enlighet med LS 0411-2126.

Bolaget ska aktivt arbeta för att skapa ett stort förtroende hos kunder, leverantörer och samarbetspartners.

Bolaget ska ha fastlagda mål för produktivitet, personal- och patient/kundnöjdhet. Dessa mål skall följas upp årligen och resultatet skall redovisas i helårsbokslutet.

Folktandvården Stockholms län AB ska, med beaktande av regionens beslut om ´Ökad mångfald av vårdgivare och konkurrens inom tandvården´ och ´Hantering av avknoppningar´, medverka till genomförande av de beslut om avknoppningar av verksamheter, inom bolagets ansvarsområde, som fattas av regionen.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Folktandvården Stockholms län AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Effektiv vård			
Indikator att utveckla: Hög produktivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Hög effektivitet i vården		Fastställs 2019	Fastställs 2019
God folkhälsa			
Andelen 19-åringar med kariesfria sidoytor	≥ 68,0 %	≥ 71,0 %	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för Folktandvården Stockholms län AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019

REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Folktandvården Stockholms län AB.

Folktandvården AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Folktandvården Stockholms län AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Folktandvården Stockholms län AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Folktandvården Stockholms län AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att Folktandvården Stockholms län AB ska genomföra en höjning av prislistan för vuxentandvård med 2,5 procent från och med den 1 januari 2019.

4.3.6 Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB)

Bolagets syfte

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) ska utföra ambulanssjukvård åt Region Stockholm. AISAB kan utföra interhospitala transporter och transport av avlidna åt Region Stockholm. Verksamheten ska omfatta de tjänster som har avtalats med hälso- och sjukvårdsnämnden eller andra uppdragsgivare.

Fullmäktiges resultatkrav

Tabell 47 Resultatkrav AISAB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	0,7	12	12	12	12

AISAB får höjt resultatkrav motsvarande det som råder på marknaden i syfte att säkerställa konkurrensneutralitet. Under 2018 har ett aktieägartillskott utbetalats på 26 miljoner kronor som ska återbetalas under nästkommande fyraårsperiod. Av resultatkravet ska under första året, 2019, 10,7 miljoner kronor återgå till moderbolaget LISAB.

AISAB har en investeringsbudget 2019 om 28 miljoner kronor.

Tabell 48 Investeringar AISAB

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	2019
Investeringar i externt förhyrda lokaler	3,0
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	25,0
Summa AISAB	**28,0**

Investeringsutrymmet för AISAB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Framtidens vårdinformationsmiljö

Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Ambulanssjukvården i Storstockholm AB genom att bistå med resurser till programmet. Ambulanssjukvården i Storstockholm AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera

vårdinformationsmiljön Ambulanssjukvården i Storstockholm AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

AISAB ska utföra ambulanssjukvård åt Region Stockholm. AISAB kan utföra interhospitala transporter och transport av avlidna åt Region Stockholm. Verksamheten ska omfatta de tjänster som i avtal överenskommits med hälso- och sjukvårdsnämnden eller andra uppdragsgivare

AISAB ska samverka med huvudmannen/hälso- och sjukvårdsnämnden, regionens övriga prehospitala vård, närsjukvård, akutsjukvård, sjukvårdsrådgivning samt prioriterings- och dirigeringstjänsten för att säkerställa snabbt omhändertagande, god vård och säker transport av sjuka och skadade till rätt vårdnivå.

AISAB ska ansvara för ett kliniskt träningscentrum för den regionfinansierade ambulanssjukvården och samverkande aktörer.

AISAB ska bedriva och medverka i forskning och utveckling och bidra till en evidensbaserad prehospital vård i Region Stockholm.

AISAB ska bedriva utbildning och ta emot studenter från de lärosäten som Region Stockholm har tecknat avtal med.

AISAB ansvarar för:

- att verksamheten bedrivs så att de mål, ekonomiska krav samt medicinska-, kvalitets- och säkerhetskrav som satts av regionfullmäktige uppnås
- att måluppfyllelse följs upp och rapporteras avseende ekonomi, produktivitet, medicinsk kvalitet och säkerhet samt avseende personal och patientindex. Vid större avvikelser ska handlingsplaner tas fram och åtgärder genomföras och följas upp för att säkerställa måluppfyllelse. Utfall och handlingsplaner ska rapporteras till ägaren enligt regionens instruktioner

- att inom de områden där regionen lämnat rapporteringsinstruktioner ska dessa följas
- att jämförelser med annan likvärdig verksamhet inom regionen och nationellt regelbundet genomförs och redovisas att åtgärder vidtas för att säkra verksamhetens konkurrenskraft
- att regionens fastställda policyer efterlevs och att de följs upp och rapporteras till ägaren
- att ett kostnadseffektivt resursutnyttjande uppnås genom samverkan med andra offentliga och privata entreprenörer. Planer för denna samverkan ska upprättas och följas upp. Utfallet ska avrapporteras till ägaren
- att överlåtelse av egendom och verksamhet ska godkännas av Landstingshuset i Stockholm AB
- att inhämta Landstingshuset i Stockholm AB:s godkännande av egenregianbud
- att arbete som främjar hälsa och jämställdhet bedrivs enligt regionfullmäktiges beslut
- att hälsofrämjande och förebyggande arbete tydligt lyfts fram i verksamheten
- att utvecklings- och utbildningsstöd ges på konkurrensneutrala villkor till all regionfinansierad vård.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande mål för hälso- och sjukvården gäller för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE	**2018**	**2019**	**2020**
Vård på rätt plats			
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	≥ 40,0 %	≥ 45,0 %	Fastställs 2019

Följande övergripande mål gäller för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM			
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef		100 %	100 %
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet		Minska	Minska
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB.

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Ambulanssjukvården i Stockholm AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Ambulanssjukvården i Storstockholm AB bidra till att uppnå fullmäktiges koncerngemensamma mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, resultatkrav och avtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta
att fastställa budget för Ambulanssjukvården i Storstockholm AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.7 Stockholm Care AB

Bolagets syfte

Stockholm Care AB ska förmedla utländska patienter till främst de högspecialiserade vårdverksamheterna inom Region Stockholm som kan förbättra sina utvecklingsmöjligheter genom att vidga patientunderlaget. Bolaget ska därvid bistå vårdverksamheterna med stöd och service av administrativ och praktisk karaktär. Stockholm Care AB förvaltar även Tobiasregistret.

Fullmäktiges resultatkrav

Tabell 49 Resultatkrav Stockholm Care

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Stockholm Care AB	2,5	0,7	5,0	5,0	5,0

Med anledning av de förändringar som sker vid Karolinska Universitetssjukhuset som påverkar sjukhusets möjligheter att prioritera utlandspatienter, sänks Stockholm Care AB:s avkastningskrav tillfälligt under 2019 för att sedan återgå till 5 miljoner kronor 2020.

Framtidens vårdinformationsmiljö

Framtidens vårdinformationsmiljö SLL, FVM SLL, syftar till att realisera framtidsplanens intentioner om nätverkssjukvård och nya arbetssätt. Investeringen i den digitala plattformen som den nya vårdinformationsmiljön utgör är förutsättningen för att vårdens aktörer ska kunna arbeta effektivt tillsammans i ett nätverk med patientens behov i centrum. För att möjliggöra FVM SLL krävs delaktighet från Stockholm Care AB genom att bistå med resurser till programmet. Stockholm Care AB ska också genomföra verksamhetsutveckling och arbete lokalt i syfte att realisera vårdinformationsmiljön. Stockholm Care AB behöver därför inom ordinarie verksamhetsutveckling prioritera

- att säkerställa nödvändig anpassning tillika avveckling av system för att möjliggöra framtidens vårdinformationsmiljö,
- att driva utveckling av vårdprocesser,
- att införa nya arbetssätt och processer,
- att ansvara för organisationsutveckling, ledning och styrning, samt
- att etablera mottagande förvaltning samt säkerställa att förväntade nytta och effekter uppstår.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Bolaget ska förmedla utländska patienter till främst de högspecialiserade vårdverksamheterna inom Region Stockholms område som kan förbättra sina utvecklingsmöjligheter genom att vidga patientunderlaget. Bolaget ska därvid bistå vårdverksamheterna med stöd och service av administrativ och praktisk karaktär.

Bolaget ska särskilt vidareutveckla samspelet med Karolinska Universitetssjukhuset och då bland annat finna former för samlokalisering och även pröva möjligheterna till nytt namn och/eller varumärke för bolaget.

Bolaget ska driva och utveckla Tobiasregistret i en sådan organisatorisk och ekonomisk form att en eventuell senare förflyttning av verksamheten underlättas.

Bolaget ska leverera den avkastning som regionen årligen fastställer.

Bolaget ska i övrigt fullgöra de uppdrag som ägaren bestämmer.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande koncerngemensamma mål gäller för Stockholm Care AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	2018	2019	2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att ta fram indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa tagits fram och beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Stockholm Care AB.

Stockholm Care AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att

bidra till måluppfyllelsen. Stockholm Care AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Stockholm Care AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv och resultatkrav.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Stockholm Care AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.8 MediCarrier AB

Bolagets syfte

MediCarrier AB ska på affärsmässiga grunder avropa, lagerhålla, förpacka samt distribuera sjukvårds- och förbrukningsartiklar till verksamheter inom Region Stockholm.

Regionfullmäktiges resultatkrav

MediCarrier AB:s resultatkrav är oförändrat 5 miljoner kronor jämfört med 2018.

Tabell 50 Resultatkrav MediCarrier AB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
MediCarrier AB	5	5	5	5	5

MediCarrier AB har en investeringsbudget om 5 miljoner kronor 2019.

Tabell 51 Investeringar MediCarrier AB

	Budget 2019
MediCarrier AB	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier	5,0

Investeringsutrymmet för MediCarrier AB framgår av investeringsplanen som redovisas i bilaga 6.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

MediCarrier AB skall på affärsmässiga grunder avropa/ lagerhålla/förpacka samt distribuera sjukvårds- och förbrukningsartiklar till regionens nämnder och bolag.

Regionstyrelsen står för upphandling och MediCarrier AB:s avrop görs inom ramen för de upphandlade avtalen.

Bolaget ska skapa mervärde för kunderna genom effektivt och kundanpassade logistik- och distributionstjänster, t.ex. ”just-in-time delivery” samt genom kundanpassade leveranser.

Bolaget ska aktivt följa utvecklingen inom logistik, varuhantering och distribution i syfte att förbättra och effektivisera verksamheten, samt bidra till ökad lönsamhet och miljöeffektiva lösningar.

Bolaget ska utveckla verksamheten i samverkan med kunder, leverantörer samt ägaren.

Bolaget ska samverka med regionstyrelsen i upphandlingsfrågor.

Bolaget ska aktivt arbeta för att skapa ett stort förtroende hos kunder, leverantörer och samarbetspartners.

Bolaget ska ha fastlagda mål för produktivitet, personal- och kundnöjdhet, leveranstider samt leveranssäkerhet (servicegrad). Dessa mål skall följas upp årligen och resultatet skall redovisas i helårsbokslutet.

Bolaget ska genomföra jämförande studier (benchmarking) med andra motsvarande verksamheter, i länet såväl som i övriga Sverige, avseende såväl leveranstid, leveranssäkerhet och kostnadseffektivitet.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande koncerngemensamma mål gäller för MediCarrier AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	2018	2019	2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för MediCarrier AB.

MediCarrier AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. MediCarrier AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska MediCarrier AB bidra till att uppnå fullmäktiges övergripande mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv och resultatkrav.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för MediCarrier AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.9 AB Stockholms Läns Landstings Internfinans

Bolagets syfte

AB SLL Internfinans är Region Stockholms internbank med huvuduppdrag att säkerställa regionens likviditet. Bolaget bistår, på affärsmässiga grunder, regionens nämnder, bolag och stiftelser med att förvalta central likviditet, låna upp medel på kapitalmarknaden och bedriva utlåning för investeringar till regionens nämnder och bolag. I uppdraget ingår att hantera finansiella risker för regionkoncernen samt att hantera koncernövergripande finansiella redovisningsfrågor som är kopplade till skuldportföljen.

AB SLL Internfinans agerar externt i finansiella frågor för Region Stockholm. Internfinans förvaltar även Region Stockholms donationsfonder och stiftelser.

Fullmäktiges resultatkrav

Tabell 52 Resultatkrav AB SLL Internfinans

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
AB SLL Internfinans	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans uppgift är att vara internbank för Region Stockholm.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans ska på affärsmässiga grunder bistå Region Stockholm, dess nämnder, bolag och stiftelser med att förvalta central likviditet, låna upp medel på kapitalmarknaden och bedriva utlåning för investeringar till regionens nämnder och bolag.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans ska hantera finansiella risker för Region Stockholm samt hantera koncernövergripande finansiella redovisningsfrågor kopplade till regionens skuldportfölj.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans har i uppdrag att agera externt i finansiella frågor för Region Stockholm.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans arbetsuppgifter samt formerna för ersättning till bolaget regleras i särskilt samverkansavtal med Region Stockholm.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans ska förvalta Region Stockholms donationsfonder och stiftelser. För dessa arbetsuppgifter tecknas separat avtal med Region Stockholm.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans styrelse ska anta riktlinjer för lån och räntehantering, vilken ska anmälas till regionstyrelsen. Ändringar i dessa riktlinjer ska anmälas till regionstyrelsen.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans ska med hjälp av extern kompetens göra en genomgång av den interna kontrollen i syfte att säkerställa riskhanteringen. Denna genomgång ska uppdateras årligen och dess resultat ska rapporteras till regionstyrelsen i delårsbokslutet.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande koncerngemensamma mål gäller för AB Stockholms Läns Landstings Internfinans. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	2018	2019	2020
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019

Regelverket för finansförvaltningen framgår av gällande Finanspolicy, LS 2017-0949, samt Finansiella riktlinjer, LS 2017-0950.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för AB Stockholms Läns Landstings Internfinans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.10 Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB)

Bolagets syfte

Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB) sköter kollektivtrafiken på vatten i Stockholms skärgård. Via WÅAB förvaltar Region Stockholm vissa avtal och tillgångar.

WÅAB ska kontinuerligt genomföra de åtgärder som beslutats av trafiknämnden när det gäller utveckling av passagerar- och godstrafiken i skärgården för fastboende, fritids-boende och andra besökare.

Regionfullmäktiges resultatkrav

Tabell 53 Resultatkrav WÅAB

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Waxholms Ångfartygs AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Resultatkravet för WÅAB är oförändrat.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Bolaget ska kontinuerligt genomföra de åtgärder som beslutats av trafiknämnden vad avser utveckling av passagerar- och godstrafiken i skärgården för fastboende, fritidsboende och andra besökare.

Bolaget ska även kontinuerligt genomföra de åtgärder som beslutats av trafiknämnden vad avser utveckling av arbetsresor och resor för besökare i hamntrafiken.

Bolaget ska verka aktivt för att utveckla eget och entreprenörers tonnage vad beträffar tillgänglighet, kvalitet, miljö, säkerhet och komfort. Ett gott underhåll skall syfta till hög drifttillgänglighet samt bibehållna värden och standard.

Det särskilda ansvar Region Stockholm tagit för det kulturhistoriska tonnaget (Storskär, Norrskär och Västan) skall förvaltas väl.

Bolaget ska aktivt verka för att vidareutveckla de affärsmässiga relationerna med anlitade entreprenörer för person- och godstransporter. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt uppföljning av ingångna avtal med entreprenörer.

Bolaget ska sträva efter att finna lämpliga incitamentssystem för anlitade entreprenörer.

Bolaget ska bedriva en aktiv dialog med faktiska och potentiella resenärer för att få dessa att besöka skärgården och resa med Waxholmsbolaget och som ett led i detta regelbundet bl a genomföra olika typer av resenärs-, kund- och marknadsanalyser i syfte att öka effektivitet och säkerhet inom kollektivtrafiksystemet.

Bolaget ska i enlighet med trafiknämndens beslut samverka med externa intressenter såsom skärgårdskommunerna, Trafikverket, SJ, Rikstrafiken, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Skärgårdsstiftelsen.

Bolaget ska i sin verksamhet eftersträva hög kostnadseffektivitet samt bedriva sin verksamhet med beaktande av samhällsekonomiska bedömningar.

Bolaget ska överta och förvalta sådana avtal för kollektivtrafiken på vatten som trafiknämnden överlåter till bolaget. Bolaget ska uppdra åt trafiknämnden att förvalta bolagets avtal och tillgångar.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande övergripande mål gäller för WÅAB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	2018	2019	2020
Social hållbarhet			
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Waxholms Ångfartygs AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.11 Locum AB

Bolagets syfte

Locum AB har i uppgift att svara för ägarfrågor av fastighetsförvaltande karaktär och ekonomisk administration avseende fastighets- och servicenämndens resultatenhet Landstingfastigheter Stockholm. Bolaget ska i övrigt bistå fastighets- och servicenämnden i fastighetsstrategiska frågor. Locum AB administrerar och har resultatansvar för Landstingsfastigheter Stockholm inom fastighets- och servicenämnden. I fastighets- och servicenämnden redovisas ägande av regionens fastigheter.

Locum AB:s dotterbolag Terreno AB bistår i förvaltningen av den elproduktion från solcellanläggningar som finns inom fastighets- och servicenämndens fastigheter.

Fullmäktiges resultatkrav

Tabell 54 Resultatkrav Locum AB inkl. Landstingsfastigheter Stockholm

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Locum AB	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Landstingsfastigheter Stockholm	334,9	359,9	359,9	359,9	359,9

Resultatkravet för Landstingsfastigheter Stockholm höjs med 25 miljoner kronor med anledning av att driftsatta investeringar har finansierats med koncernens pensionsavsättningar.

Locum AB har en investeringsbudget 2019 om 4,5 miljoner kronor. Locum AB ansvarar även för investeringar i regionens vårdfastigheter.

Tabell 55 Investeringar Locum AB

	Budget 2019
Locum AB	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - inventarier	4,5
Summa Locum AB	**4,5**

Investeringsbudget för regionens vårdfastigheter 2019 uppgår till 5 067 miljoner kronor.

Investeringsutrymmet för Locum AB och Landstingsfastigheter Stockholm framgår av investeringsplanen som återfinns i bilaga 6.

Behov av ersättningsinvesteringar för psykiatrins lokaler och investeringsutgifter för dessa ska utredas under 2019.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Locum AB:s förvaltningsuppgifter samt vilken ersättning bolaget uppbär från Region Stockholm för dessa framgår av ”Avtal om förvaltning mellan Locum AB och Stockholms läns landsting” (1993) samt ”Tilläggsavtal” (2001) (gemensamt benämnda ”Förvaltningsavtalet”). Regionen har i särskild fullmaktshandling och i enlighet med vad som framgår av det förstnämnda avtalet gett bolaget fullmakt att svara för vissa uppgifter som åligger en fastighetsägare.

Fastigheter som är verksamhetsmässigt nödvändiga för att regionkoncernen ska kunna fullgöra sina uppgifter och där lokalförsörjning via den externa hyresmarknaden inte är en effektiv lösning ska Region Stockholm ha en långtgående förfoganderätt över. Dessa fastigheter benämns ”strategiska fastigheter” och vilka de är ska beslutas av regionen. De strategiska fastigheterna ska i första hand ägas av Region Stockholm men i undantagsfall kan det handla om långsiktiga hyresavtal. I båda fallen ska Region Stockholm besluta.

Fullmäktige beslutar om Region Stockholms övergripande strategiska mark-, exploaterings-, fastighets- och lokalfrågor. Fastighets- och servicenämnden, genom Locum AB, ansvarar för Region Stockholms fastighetsbestånd med undantag för kollektivtrafikens fastigheter.

Fullmäktige beslutade år 2000 att hyressättning av lokaler som hyres av enheter inom regionkoncernen ska ske på marknadsanpassade villkor om inte regionen beslutar annat. För akutsjukhuslokaler ska de marknadsanpassade hyrorna ligga på en försiktig nivå. I övriga fall gäller marknadsmässig hyressättning.

Bolaget svarar, enligt förvaltningsavtalet för såväl ekonomisk som teknisk förvaltning av fastigheter inom Landstingsfastigheter Stockholm samt för investeringar i enlighet med av Region Stockholm fastställd investeringsprocess. I tillämpliga delar gäller detta även fastigheter tillhöriga stiftelsen Löwenströmska Lasarettet samt vissa andra regionanknutna organ.

Bolaget ska för Region Stockholms räkning tillhandahålla ändamålsenliga lokaler i första hand till regionens verksamheter enligt de principer för uthyrning som regionen beslutar.

Bolaget ska bistå hyresgästerna med att utnyttja lokalerna på ett kostnadseffektivt sätt.

Bolaget ska, i samråd med berörda enheter inom regionkoncernen, upprätta underhållsplaner, förvaltningsplaner och dylikt samt upprätta fastighetsutvecklingsplaner för strategiska fastigheter inom Landstingsfastigheter Stockholm.

Bolaget ansvarar efter uppdrag från fastighets- och servicenämnden för inhyrning av strategiska lokaler på den externa hyresmarknaden.

Bolaget har rätt att erbjuda interna och externa hyresgäster fastighetsanknutna tjänster (Facility Management). Prissättningen av sådana tjänster ska ske på marknadsmässiga villkor.

Bolaget ska, inom ramen för sitt uppdrag, aktivt arbeta för att skapa hälsofrämjande miljöer i fastigheter som nyttjas av regionkoncernens verksamheter.

Bolaget ska prioritera arbetet med att bygga resurssnålt och hållbarhetsanpassat, minska mediaanvändningen och minimera miljöstörningar samt sträva efter hög återanvändningsgrad såväl vid nybyggnation som vid ombyggnad/renoveringar. Hyresgäster som medverkar till besparingar ska kunna få del av det ekonomiska resultatet.

För att möjliggöra effektiv planering och effektivt genomförande ska bolaget samordna fastighetsinvesteringar med de investeringar som görs avseende medicinteknisk utrustning, inventarier samt informations- och kommunikationsteknik.

Bolaget ska administrera och ha resultatansvar för Landstingsfastigheter Stockholm.

Bolaget ska utöver förvaltningsuppdraget utföra de uppdrag som Bolaget tilldelas av sin ägare samt fastighets- och servicenämnden. Bolaget ska bistå ägaren samt hälso- och sjukvårdsnämnden i fastighetsstrategiska frågor bland annat i samband med investeringsplaneringen.

Bolaget ska inom ramen för Förvaltningsavtalet genomföra de investeringar som beslutas, i enlighet med av fullmäktige fastställd investeringsprocess.

Bolaget har, enligt god redovisningssed, rätt att för sitt förvaltningsuppdrag debitera fastighets- och servicenämnden för sådana kostnader som uppstår

vid förädling och utveckling samt vid genomförande av investeringar och andra byggentreprenader i det förvaltade fastighetsbeståndet.

Bolaget ska årligen genomföra kund- och personalnöjdhetsmätningar och redovisa resultaten härav i årsbokslutet.

Bolaget ska genomföra jämförande studier (benchmarking) med andra ägare/förvaltare av ändamålsfastigheter.

Fullmäktiges mål, indikatorer och uppdrag

Locum AB ska ansvara särskilt för indikatorerna nedan. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska	**2018**	**2019**	**2020**
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Kultur och konstnärliga uttryck som integrerad del av regionens verksamheter för välbefinnande och trygghet			
Andel av fastighetsinvesteringar i hälso- och sjukvården som används för konstnärlig gestaltning		1-2 %	Fastställs 2019

Följande koncerngemensamma mål gäller för Locum AB. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	**2018**	**2019**	**2020**
Social hållbarhet			
Indikator för social hållbarhet		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet			
Administrationens andel av de totala kostnaderna		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning, indikator för effektiva upphandlingar		Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE			
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare			
Personalomsättning		10 %	Fastställs 2019
Medarbetarindex	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid		Fastställs 2019	Fastställs 2019

Regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att föreslå indikatorer och målvärden för de nya mål som beslutas. När dessa beslutats av regionfullmäktige blir även dessa gällande för Locum AB.

Locum AB ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Locum AB kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Vidare ska Locum AB bidra till att uppnå fullmäktiges koncerngemensamma mål, enligt bilaga 1, inom ramen för sitt uppdrag enligt reglemente och inom sin budget.

Uppdrag som ska bidra till att fullmäktiges mål uppnås
Locum AB ska under 2019 arbeta aktivt med att minska utsläppen av läkemedelsrester

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Locum AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.3.12 Terreno AB

Bolagets syfte
Syftet med bolaget är att bistå Locum AB och Region Stockholm i fullgörandet av förvaltningen av regionens fastigheter i den del som avser elproduktion genom solcellanläggningar belägna inom regionens fastigheter.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

Aktiebolaget Terreno (”Bolaget”) är ett helägt dotterbolag till Locum AB som ägs av Landstingshuset i Stockholm AB.

Inom ramen för Bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar Bolagets styrelse och ledning för att följa den av Region Stockholm fastlagda ägarpolicyn och de generella ägardirektiven samt att Bolaget, i tillämpliga delar, följer de policys och andra styrdokument som vid var tid är gällande för Locum AB.

Beslut avseende Bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman. Vidare ska Bolaget bereda Regions Stockholms fullmäktigemöjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för Terreno AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.4 AB Storstockholms Lokaltrafik (AB SL)

Bolagets syfte

AB Storstockholms Lokaltrafik (AB SL) är samlingsnamnet och varumärket för den upphandlade allmänna kollektivtrafiken på land i Stockholmsregionen. Via SL förvaltar Region Stockholm vissa avtal och tillgångar.

AB SL har två helägda dotterbolag AB SL Finans och SL Älvsjö AB. AB SL Finans tillhandahåller mot ersättning fordon, vagnar, maskiner samt andra inventarier och anläggningar för lokaltrafikutövare. SL Älvsjö AB äger, förvaltar och utvecklar fastigheter och förenlig verksamhet.

Fullmäktiges resultatkrav

Tabell 56 Resultatkrav AB SL

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
AB Storstockholms Lokaltrafik*	250	400	400	400	400

Resultatkravet för AB SL höjs med 150 miljoner kronor med anledning av att driftsatta investeringar har finansierats med koncernens pensionsavsättningar.

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget

För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

AB Storstockholms Lokaltrafik (”SL”) ägs av Region Stockholm. Syftet med bolagsformen är att skapa förutsättningar för en tydligare ansvarsfördelning och uppföljning.

Inom ramen för bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar styrelse och ledning för att följa den av regionen fastlagda ägarpolicyn och de generella ägardirektiven samt för att

- verksamheten bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt så att kundernas krav tillgodoses samtidigt som ägarens mål med verksamheten, uttryckta i av regionfullmäktige fastställd budget och andra styrande dokument uppfylls;
- trafiknämnden bereds möjlighet att godkänna strategiska och övergripande frågor hänförliga till SL:s verksamhet;
- överta och förvalta sådana avtal för kollektivtrafiken på land som trafiknämnden överlåter till SL. SL ska uppdra åt trafiknämnden att förvalta SL:s avtal och tillgångar.

Regionen åtager sig att
- fortlöpande under verksamhetsåret tillskjuta för driften erforderliga rörelsemedel samt
- såsom lån tillhandahålla SL de investeringsmedel som regionen finner böra ställas till SL:s förfogande.

Region Stockholm har den formella nyttjanderätten till kollektivtrafikanläggningar samt äganderätten till vissa trafikfastigheter. Ansvaret i förhållande till SL förtydligas nedan.

Regionen upplåter, utan ersättning, till SL, med den rätt regionen har, dels till regionen upplåtna tunnelbane-, spårvägs- och övriga trafikanläggningar, dels de anläggningar regionen utfört, förvärvat eller innehar för den kollektiva trafiken dels den rätt till mark i övrigt som erfordras för SL:s verksamhet som regionen anskaffat.

Regionens skyldigheter och rättigheter som regionen genom avtal åtagit sig eller förvärvat i förhållande till kommun eller annan markägare ska äga giltighet gentemot SL. Regionen behåller dock ansvaret för genom nämnda avtal gjorda inskränkningar i skyldigheter som enligt lag åvilar kommun eller annan.

Om, och i den omfattning, tredje parts tillstånd, samtycke eller annan åtgärd (gemensamt benämnt ”tillstånd”) behövs för att genomföra upplåtelse samt överföring av rättigheter och skyldigheter enligt ovan ska parterna så snart det är möjligt gemensamt söka erhålla sådana tillstånd. För det fall tillstånd inte erhålls, samt för tiden fram till sådant(a) tillstånd erhållits ska SL, i den omfattning som de underliggande rättigheterna och skyldigheterna tillåter, agera på uppdrag av regionen avseende samtliga regionens åtaganden.

Regionens ansvar för rättigheter och skyldigheter avseende mark anskaffad genom expropriation bestäms med hänsyn till expropriationsdomen.

SL ska under förutsättning av trafiknämndens och i förekommande fall regionfullmäktiges godkännande
- genomföra inköp och försäljning av mark samt förändringar av trafikanläggningar.
- aktivt verka för förvaltning och utveckling av kollektivtrafikanläggningarna för att tillförsäkra hög trafiksäkerhet, trygghet, tillgänglighet och service för alla resenärer.
- aktivt arbeta för att regionens rättigheter tillvaratas vid drift och utbyggnad av kollektivtrafik samt störningsfri trafik i samband med olika förmer av ut- och ombyggnadsarbeten.

- vid utbyggnad av tunnelbana och andra fasta anläggningar ombesörja anskaffande av mark i enlighet med trafiknämndens instruktioner.
- projektera och bygga tunnelbana och andra fasta trafikanläggningar.
- förvalta och bekosta planläggning, projektering, och utförande av samt anskaffa mark för driftanläggningar såsom verkstäder, vagnhallar, och förråd även som SL:s verksamhet i övrigt erforderliga byggnader och lokaler med till dessa anläggningar hörande inredning och utrustning.

SL ska i enlighet med Landstingsfullmäktiges beslut den 9 december 2008 (LS 0712–1398) företräda regionen i frågor som gäller förvaltarskap och ägandefrågor avseende kollektivtrafikanläggningar och fastigheter. Fullmakt i enlighet med nämnda beslut av regionfullmäktiges ska finnas.

En samverkansgrupp bestående av tjänstemän i SL och regionledningskontoret ska finnas för att planera, informera och bereda beslut som gäller fastighetsfrågor av strategisk betydelse. Samverkansgruppen ska ha minst fyra och högst sex ledamöter att fördelas lika mellan parterna. Regiondirektören respektive verkställande direktören i SL utser ledamöterna. Samverkansgruppen ska sammanträda minst två gånger om året.

SL ska äga rätt att träffa avtal om taxor och leverans av elektrisk energi för driften.

SL svarar för skada på anläggning som upplåtits till eller bekostats av SL.

SL svarar för skada i form av skakningar, buller och dylikt från trafiken på tunnelbanan. SL ska i övrigt svara för skada på person eller egendom till följd av den av SL bedrivna verksamheten.

Regionen ska verka för att SL tillförsäkras ensamrätt att upplåta utrymme dels för reklam och för försäljningskiosker, butiker, montrar, skyltskåp och servicemaskiner inom tunnelbaneanläggningen, dels för reklam på fasta anläggningar för buss- och spårvägstrafik jämte därtill hörande vänthallar m.m.

Intäkter av upplåtelserna enligt föregående stycke tillfaller SL.

Fullmäktiges mål och indikatorer

Följande koncerngemensamma mål gäller för AB SL. Årsmålen för indikatorerna gäller regionkoncernen som helhet.

EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM	2018	2019	2020
Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska			

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för AB Storstockholms Lokaltrafik i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.4.1 AB SL Finans

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

AB SL Finans (”Bolaget”) är ett helägt dotterbolag till AB Storstockholms Lokaltrafik (”SL”) som ägs av Region Stockholm.

Inom ramen för Bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar Bolagets styrelse och ledning för att följa den av Region Stockholms ägarpolicy och de generella ägardirektiven samt att Bolaget, i tillämpliga delar, följer de policys och andra styrdokument som vid var tid är gällande för trafiknämnden inom Region Stockholm.

Bolagets verkställande direktörs beloppsmässiga begränsning vid beslutsfattande ska anges i instruktionen för verkställande direktören. Beslut ovanför verkställande direktörens beloppsnivå, men understigande 50 miljoner kronor ska fattas av Bolagets verkställande direktör och styrelseordförande i förening.

Beslut avseende belopp överstigande 50 miljoner kronor ska fattas av Bolagets styrelse och godkännas av trafiknämnden inom Region Stockholm. Denna beloppsbegränsning ska dock inte gälla för beslut avseende koncerninterna transaktioner om överlåtelse av anläggningstillgångar till en köpeskilling motsvarande anläggningstillgångarnas bokförda värden per överlåtelsedagen och som har en neutral resultateffekt för de enskilda bolagen och för SL-koncernen i sin helhet. I dessa fall räcker det med beslut av Bolagets styrelse.

Beslut avseende Bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman. Vidare ska Bolaget bereda regionfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för AB SL Finans i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

4.4.2 SL Älvsjö AB

Fullmäktiges ägardirektiv för bolaget
För bolaget gäller generella ägardirektiv, under kapitel 5.1.

SL Älvsjö AB (”Bolaget”) är ett helägt dotterbolag till AB Storstockholms Lokaltrafik (”SL”) som ägs av Region Stockholm.

Inom ramen för Bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar Bolagets styrelse och ledning för att följa den av Region Stockholm fastlagda ägarpolicy och de generella ägardirektiven samt att Bolaget, i tillämpliga delar, följer de policys och andra styrdokument som vid var tid är gällande för trafiknämnden inom Region Stockholm.

Beslut avseende belopp överstigande 50 miljoner kronor ska fattas av Bolagets styrelse och godkännas av trafiknämnden inom Region Stockholm. Denna beloppsbegränsning ska dock inte gälla för beslut avseende koncerninterna transaktioner om överlåtelse av anläggningstillgångar till en köpeskilling motsvarande anläggningstillgångarnas bokförda värden per överlåtelsedagen och som har en neutral resultateffekt för de enskilda bolagen och för SL-koncernen i sin helhet. I dessa fall räcker det med beslut av Bolagets styrelse.

Beslut avseende Bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman. Vidare ska Bolaget bereda regionfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för SL Älvsjö AB i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

5. Koncerngemensamma funktioner och kommunalförbund

5.1 Koncernfinansiering

Koncernfinansiering är Region Stockholms centrala redovisningsenhet där poster av regionövergripande karaktär redovisas. Dit hör exempelvis skatteintäkter och utbetalningar av anslag, samt arbetsgivaravgifter och pensioner som avser personalen inom regionens förvaltningar. Enheten har inga anställda och bedriver ingen verksamhet. Regionstyrelsen ansvarar för koncernfinansiering.

Tabell 57 Resultaträkning för koncernfinansiering

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	82 496	85 395	89 920	5,3 %	93 190	96 594	100 120
Kostnader	-82 552	-86 862	-90 978	4,7 %	-93 970	-97 175	-100 612
Resultat	**-56**	**-1 467**	**-1 058**		**-780**	**-581**	**-492**

5.2 Skadekontot

Skadekontot är Region Stockholms försäkringssystem för egendoms och följdskadeförsäkring. Verksamheten finansieras genom att nämnder och bolag betalar årliga premier till skadekontot. Regionstyrelsen ansvarar för skadekontot.

Tabell 58 Resultaträkning för skadekontot

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 19/18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Intäkter	15	16	17	5,0 %	18	18	18
Kostnader	-16	-16	-17	5,0 %	-18	-18	-18
Resultat	**-1**	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa budget för koncernfinansiering och skadekontot i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

5.3 Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

Övergripande uppgifter
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje planerar och beställer hälso- och sjukvård samt omsorg för invånarna i Norrtälje kommun. Kommunalförbundet äger TioHundra AB som bland annat bedriver vården vid Norrtälje sjukhus, ett antal vårdcentraler och omsorgsverksamheter.

Fullmäktiges inriktning för kommunalförbundet
Kommunalförbundet styrs framför allt av sin förbundsordning som har beslutats av fullmäktige och kommunfullmäktige i Norrtälje. Förbundsordningen anger att målet är att åstadkomma sammanhållen vård och omsorg med god kvalitet och tillgänglighet för individen och att ge förutsättningar för innovativa samarbeten som ger upphov till samordnings- och effektivitetsvinster. I detta ingår att kommunalförbundet ska styra mot och följa upp regionens mål för tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården.

Kommunalförbundets budget ska på samma sätt som regioners och kommuners budget innehålla mål och riktlinjer för verksamheterna samt finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunallagen anger också att kommunalförbund ska ha en ekonomi i balans och att eventuella underskott ska återställas de närmaste tre åren.

Region Stockholm understryker vikten av att regionens medlemsbidrag till förbundet i så stor utsträckning som möjligt används till köp av hälso- och sjukvård för invånarna i Norrtälje kommun. Den administrativa överbyggnaden ska hållas minimal.

Tabell 59 Medlemsbidrag Kommunalförbundet sjukvård och omsorg Norrtälje

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring 18/17	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Medlemsbidrag	*1 472,3*	*1 502,1*	*1 584,4*	5,5 %	*1 635,4*	*1 688,0*	*1 743,7*

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa medlemsbidrag till kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje i enlighet med vad som anförs i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

6. Räkenskaper

Tabell 60 Resultatbudget regionkoncernen

Resultaträkning Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring B19/B18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter	**22 177**	**22 544**	**23 429**	**3,9 %**	**23 629**	**24 055**	**24 470**
Bemanningskostnader	-30 556	-30 537	-32 718	7,1 %	-33 549	-34 542	-35 937
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-20 407	-21 428	-22 374	4,4 %	-22 816	-23 931	-24 768
Köpt trafik	-13 447	-14 131	-14 635	3,6 %	-14 772	-15 290	-15 674
Övriga kostnader	-23 459	-24 455	-24 853	1,6 %	-26 522	-26 770	-27 292
Verksamhetens kostnader	**-87 869**	**-90 550**	**-94 581**	**4,5 %**	**-97 659**	**-100 532**	**-103 672**
Avskrivningar	-5 162	-6 198	-6 653	7,3 %	-7 068	-7 484	-7 785
Verksamhetens nettokostnader	**-70 853**	**-74 205**	**-77 805**	**4,9 %**	**-81 099**	**-83 962**	**-86 987**
Skatteintäkter	70 611	73 349	75 600	3,1 %	78 384	81 725	85 217
Generellt statsbidrag	5 847	5 803	6 456	11,3 %	6 587	6 694	6 895
Utjämningssystemet	-1 510	-1 859	-862	-53,6 %	-530	-600	-780
Summa samlade skatteintäkter	**74 949**	**77 293**	**81 194**	**5,0 %**	**84 442**	**87 819**	**91 332**
Finansiella intäkter	134	92	98	5,8 %	98	95	95
Finansiella kostnader	-2 100	-2 918	-3 036	4,0 %	-2 941	-3 402	-3 801
Finansnetto	**-1 966**	**-2 826**	**-2 939**	**4,0 %**	**-2 843**	**-3 307**	**-3 706**
Resultat f. omställningskost	**2 130**	**262**	**450**		**500**	**550**	**639**
Omställningskostnader	-888	-845	-358		-150	0	0
Resultat efter omställningskostnader	**1 242**	**-583**	**92**		**350**	**550**	**639**

Tabell 61 Balansräkning

Balansräkning Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Anläggningstillgångar	112 373	119 894	128 967	136 456	142 849	152 284
Omsättningstillgångar	9 993	9 010	9 055	9 130	9 455	9 780
Summa tillgångar	**122 366**	**128 904**	**138 021**	**145 586**	**152 303**	**162 064**
Eget kapital	9 477	9 455	9 547	9 897	10 447	11 086
Avsättningar	28 121	29 923	32 082	34 310	37 902	41 394
Skulder	84 768	89 526	96 393	101 379	103 955	109 585
Summa skulder och eget kapital	**122 366**	**128 904**	**138 021**	**145 586**	**152 303**	**162 064**
Soliditet	7,7 %	7,3 %	6,9 %	6,8 %	6,9 %	6,8 %

Tabell 62 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Kassaflöde från den löpande verksamheten	9 762	9 217	10 551	11 444	13 086	11 386
Investeringar	-13 603	-13 716	-15 726	-14 558	-13 877	-17 220
Försäljningar, övrigt	257	318	0	0	0	0
Kassaflöde efter investeringar	**-3 584**	**-4 181**	**-5 175**	**-3 114**	**-791**	**-5 835**
Nettoökning av långfristiga skulder	2 689	8 232	5 175	3 114	791	5 835
Summa förändring av likvida medel	**-895**	**4 051**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabell 63 Finansieringsbudget

Finansieringsbudget Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Investeringar	13 603	13 716	15 726	14 558	13 877	17 220
Finansiering egen likviditet	-9 762	-7 253	-10 551	-11 069	-9 646	-11 386
Medfinansiering	-1 691	-2 316	-2 456	-3 489	-4 231	-3 375
Lån- och leasingfinansiering	-2 150	-6 726	-2 719	0	0	-2 460
Resultat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Självfinansieringsgrad	*84%*	*59%*	*83%*	*100%*	*100%*	*86%*

Tabell 64 Anslag till nämnder och medlemsbidrag till kommunalförbund

Anslag till nämnder och medlemsbidrag till kommunalförbund, mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Ändring B19/B18	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Regionstyrelsen	2 905,6	2 307,1	2 455,2	6,4 %	2 406,6	2 358,0	2 405,2
Fastighets- och servicenämnden			0,0	0,0 %	0,0	0,0	0,0
Hälso- och sjukvårdsnämnden	56 815,9	60 396,9	62 215,0	3,0 %	64 123,2	66 068,1	68 041,7
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd			437,5	0,0 %	451,9	465,0	480,4
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje	1 476,1	1 502,1	1 584,4	5,5 %	1 635,4	1 688,0	1 743,7
Trafiknämnden	9 952,0	10 284,0	9 514,0	-7,5 %	9 866,0	10 233,0	10 570,6
varav trafikförvaltningen	*9 952,0*	*10 280,0*	*9 510,0*	*-7,5 %*	*9 862,0*	*10 229,0*	*10 566,6*
varav förvaltning för utbyggd tunnelbana	*0,0*	*4,0*	*4,0*	*0,0 %*	*4,0*	*4,0*	*4,0*
Färdtjänstnämnden			1 160,0	0,0 %	1 198,0	1 223,0	1 251,0
Kulturnämnden	459,1	470,6	524,0	11,3 %	531,0	534,8	545,5
Tillväxt- och regionplanenämnden	168,7	171,3	193,1	12,7 %	194,4	195,9	199,8
Patientnämnden	23,3	28,0	30,8	10,0 %	31,6	32,4	33,0
Revisorskollegiet	33,2	33,9					
Summa anslag*	**71 833,9**	**75 193,9**	**78 148,6**	**3,9 %**	**80 473,4**	**82 834,2**	**85 307,6**

** I summa anslag ingår av beräkningstekniska skäl anslag för revisorskollegiet för 2019-2022. Beloppen överensstämmer med vad fullmäktige tidigare beslutat om i budget 2018 för planeringsåren samt teknisk framskrivning för 2022. I enlighet med kommunallagen ska fullmäktiges presidium upprätta ett förslag till budget för revisorskollegiet före november månads utgång.*

Tabell 65 Ersättning för omställningskostnader

Omställningskostnader, mkr	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	2020 och framåt	Totalt
Danderyds Sjukhus AB	29	36	50	31	29	0	**175**
Hälso- och sjukvårdsnämnden	36	91	36	36	0	0	**199**
Karolinska Universitetssjukhuset	155	537	569	389	122	56	**1 828**
Koncernfinansiering	0	1	2	81	53	54	**192**
Landstingsfastigheter Stockholm	84	151	125	115	26	0	**500**
Stockholms läns sjukvårdsområde	17	30	53	98	32	14	**243**
Södersjukhuset AB	22	35	35	71	95	25	**283**
Södertälje Sjukhus AB	16	19	19	24	1	0	**80**
Totalt	**359**	**899**	**889**	**845**	**358**	**150**	**3 500**

Tabell 66 Resultatkrav

Resultatkrav Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Hälso- och sjukvård					
Hälso- och sjukvårdsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	105,0	199,0	205,0	205,0	205,0
Karolinska Universitetssjukhuset	30,2	30,2	30,2	30,2	30,2
Södersjukhuset AB	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Danderyds Sjukhus AB	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Södertälje Sjukhus AB	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	33,0	33,0	3,0	3,0	3,0
Folktandvården Stockholms Län AB	125,0	112,5	112,5	112,5	112,5
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	0,7	12,0	12,0	12,0	12,0
Stockholm Care AB	2,5	0,7	5,0	5,0	5,0
MediCarrier AB	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Hälso- och sjukvård totalt	**320,6**	**411,6**	**391,9**	**391,9**	**391,9**
Kollektivtrafik					
Trafiknämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- varav trafikförvaltningen	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
- varav förvaltning för utbyggd tunnelbana	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
AB Storstockholms Lokaltrafik	250,0	400,0	400,0	400,0	400,0
Waxholms Ångfartygs AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Färdtjänstnämnden		0,0	0,0	0,0	0,0
Kollektivtrafik totalt	**250,0**	**400,0**	**400,0**	**400,0**	**400,0**
Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillväxt- och regionplanenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionstyrelsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastigheter och service					
Fastighets- och servicenämnden		359,9	359,9	359,9	359,9
- varav Landstingsfastigheter Stockholm	*334,9*	*359,9*	*359,9*	*359,9*	*359,9*
Locum AB	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Fastigheter och service totalt	**341,9**	**366,9**	**366,9**	**366,9**	**366,9**
Övriga					

Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingshuset Stockholm AB	-31,3	-31,3	-31,3	-31,3	-31,3
AB SLL Internfinans	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Koncerngemensamma funktioner					
Skadekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	-1 467,1	-1 058,4	-780,5	-580,5	-491,5
Totalt	**-582,9**	**91,8**	**350,0**	**550,0**	**639,0**

Bilaga 1: Mål och indikatorer

En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut.

Region Stockholms koncerngemensamma mål gäller i tillämpliga delar för flera av Region Stockholms nämnder och bolag. Koncerngemensamma mål gäller regionkoncernen som helhet. Vilka som berörs av respektive mål framgår av avsnitt för respektive nämnd och bolag. Varje nämnd och bolag ska, utifrån fullmäktiges satta mål, i sin verksamhetsplan definiera egna målvärden utifrån sin verksamhet för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnder och bolag kan bryta ner i egna mål och aktiviteter som behöver genomföras för att uppnå målen.

Koncerngemensamma mål	Utfall 2017	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020
LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI				
Ett resultat i balans				
Ett positivt resultat enligt balanskravet	1 474 mkr		450 mkr	500 mkr
Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar				
Finansiering av regionens driftskostnader och ersättningsinvesteringar ska ske inom koncernens kassaflöde	100 %	100 %	100 %	Fastställs 2019
Hållbar investeringsutveckling				
Kapitalkostnadernas andel av regionens totala intäkter	6,7 %	≤ 9,5 %	≤ 9,5 %	Fastställs 2019
Räntebärande skulders andel av de totala intäkterna	57,5 %	<70 %	<70 %	Fastställs 2019
EN HÅLLBAR REGION STOCKHOLM				
Social hållbarhet				
Indikator för social hållbarhet			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stockholmsregionen ska inom fem år vara en av Europas fem ledande forskningsregioner inom forskning som syftar till bättre hälsa				
Andelen av Region Stockholms nämnder och styrelser som har infört metoder och verktyg för arbete med innovationer på på ett systematiskt sätt		≥ 25 %	≥ 25 %	Fastställs 2019
Digitaliseringsgrad, antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad		≥ 22,5	≥ 29	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel svar inom tio dagar på intresseförfrågningar från life science-bolag om att delta i kliniska studier			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Antalet kliniska prövningar ska öka			Fastställs 2019	Fastställs 2019

Region Stockholms påverkan på klimatet ska minska				
Verksamhets- och fastighetsenergi i fastigheter ägda av Region Stockholm, kWh/kvm (A-temp)	-14		≥-16	Fastställs 2019
Andelen ägda och leasade fordon som drivs på förnybara drivmedel inom Region Stockholms nämnder och bolag			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter	-45 %	≥-42 %	≥-48 %	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från patientmåltider, ton koldioxidekvivalenter			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Miljöpåverkan från användning av läkemedel			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Klimatpåverkan från Region Stockholms tjänsteresor, ton koldioxidekvivalenter			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen ekologiska livsmedel i regionens egna verksamheter, i procent			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andelen lokalproducerade livsmedel, i procent			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Region Stockholm ska upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och klimatförändringar				
Indikator att utveckla: Säkra processer			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Krisberedskap			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Skattepengar ska frigöras till kärnverksamhet				
Indikator att utveckla: Administrationens andel av de totala kostnaderna			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Region Stockholms inköp och upphandlingar är effektiva och utvecklar regionen i hållbar riktning			Fastställs 2019	Fastställs 2019
STOCKHOLMSREGIONEN SKA VARA EUROPAS MEST ATTRAKTIVA TILLVÄXTREGION				
Skapa goda förutsättningar för en väl fungerande samhällsplanering				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Bidra till ett transporteffektivt samhälle i Stockholmsregionen				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer i Stockholmsregionen				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019
REGION STOCKHOLM SKA VARA EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE				
Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare				
Personalomsättning	12 %		≤ 10 %	Fastställs 2019
Andel av medarbetarna som uppger att de under året haft ett individuellt medarbetarsamtal med sin närmaste chef	80 %		100 %	Fastställs 2019

Kompetensstegen för sjuksköterskor implementerad			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Medarbetarindex	76	≥ 76	≥ 76	Fastställs 2019
Chefsindex			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel av medarbetare som utsätts för hot och våld på arbetet			Minska	
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid	6,3 %		Fastställs 2019	Fastställs 2019
Systematisk kompetensförsörjning				
Antalet sjuksköterskor som utbildat sig till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen lön			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda AT-läkare			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Antalet anställda ST-läkare			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Mål för kärnverksamheterna	**Utfall 2017**	**Målvärde 2018**	**Målvärde 2019**	**Målvärde 2020**
Övergripande mål för hälso- och sjukvården				
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I STOCKHOLM SKA PRÄGLAS AV KORTA VÅRDKÖER, HÖG TILLGÄNGLIGHET, GOD KVALITET OCH INVÅNARENS MÖJLIGHET ATT SJÄLV VÄLJA VÅRDGIVARE				
Vård på rätt plats				
Andel specialistläkarbesök utanför akutsjukhus	53 %	≥ 55,0 %	≥ 57,0 %	Fastställs 2019
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	38,1 %	≥ 40,0 %	≥ 45,0 %	Fastställs 2019
Vård i rätt tid				
Andel patienter som vistas längre än 4 timmar på akutmottagning			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: Andel patienter som får kontakt med sin vårdcentral samma dag			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Indikator att utveckla; Andel patienter som får svar inom den digitala vårdgarantin			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får vård inom 3 dagar hos primärvård[2]			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	72 %	≥ 73,0 %	≥ 73,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	84 %	≥ 90,0 %	≥ 90,0 %	Fastställs 2019
Andel patienter som får tid för behandling inom 60 dagar			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Säker vård				
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	8,2 %	≤ 8,1 %	≤ 7,9 %	Fastställs 2019
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården (för personer 80+)	8,3 %	≤ 7,5 %	≤ 7,5 %	Fastställs 2019
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare)	331	≤ 325	≤ 314	Fastställs 2019
Effektiv vård				
Antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	24,1	≥ 22,5	≥ 29	Fastställs 2019
Antal dagar medicinskt färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Hög produktivitet i vården			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Hög effektivitet i vården			Fastställs 2019	Fastställs 2019

God folkhälsa				
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	67,4 %	≥ 70,0 %	≥ 75,0 %	Fastställs 2019
Andelen 19-åringar med kariesfria sidoytor	71 %	≥ 68,0 %	≥ 71,0 %	Fastställs 2019
Högt förtroende för vården				
Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården	60 %	≥ 65,0 %	≥ 65,0 %	Fastställs 2019
Andel som anger att de skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra	78 %	≥ 82,0 %	≥ 82,0 %	Fastställs 2019
Indikator för valfrihet			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Övergripande mål för kollektivtrafiken				
ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK I ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM				
Attraktiva resor				
Nöjda resenärer - allmän kollektivtrafik	82 %	≥ 75 %	≥ 75 %	Fastställs 2019
Nöjda resenärer - särskild kollektivtrafik	84 %	≥ 90 %	≥ 86%	Fastställs 2019
Nöjda resenärer - allmän skärgårdstrafik	97 %	≥ 91 %	≥ 91 %	Fastställs 2019
Trygga resor				
Andel resenärer som känner sig trygga i allmän kollektivtrafik på land och med pendelbåtar	70 %	≥ 77 %	≥ 78 %	Fastställs 2019
Effektiva resor				
Andel förnybar energi i kollektivtrafiken	91 %	≥ 90 %	≥ 92 %	Fastställs 2019
Kostnad per personkilometer, SL-trafiken	3,24 kr	≤ 3,40 kr	≤ 3,32 kr	Fastställs 2019
Tusental påstigande en vanlig vardag	2 743	≥ 2 803	≥ 2 936	Fastställs 2019
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna	49 %	≥ 50,5 %	≥ 51,0 %	Fastställs 2019
Tillgänglig och sammanhållen region				
Busstrafik, fungerande automatiskt inre utrop	85 %	87 %	87 %	Fastställs 2019
Övergripande mål för kulturen				
FRI KULTUR FÖR UPPLEVELSER, MÖTEN, BILDNING OCH DELAKTIGHET				
Strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv				
Andel kommuner samt företrädare för kultur- och föreningslivet som anser att regionen på ett tydligt sätt strategiskt samordnar länets kultur- och föreningsliv	100 %	≥75%	≥75%	Fastställs 2019
Kultur och konstnärliga uttryck som integrerad del av regionens verksamheter för välbefinnande och trygghet				
Andel av fastighetsinvesteringar i hälso- och sjukvården som används för konstnärlig gestaltning			1-2 %	Fastställs 2019
Indikator att utveckla: kulturupplevelsens bidrag till ökat välbefinnande hos patienter och medarbetare			Fastställs 2019	Fastställs 2019

Kulturupplevelser, möten och bildning bidrar till en god livsmiljö i en tillgänglig Stockholmsregion				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Övergripande mål för regionplanering				
REGIONAL UTVECKLINGSPLANERING FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT				
En regionplanering i framkant				
Kommunala planers överensstämmelse med plankartan i RUFS		≥ 80 %	≥ 80 %	Fastställs 2019
Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft				
Antal nystartade företag per 1000 invånare	14,7	≥ 16	≥ 16	Fastställs 2019
Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019
Bidra till att nå RUFS mål om ökat bostadsbyggande och skapande av attraktiva livsmiljöer i Stockholmsregionen				
Indikator att utveckla			Fastställs 2019	Fastställs 2019

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa vision, övergripande mål, mål, indikatorer och målvärden för Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 1 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att ta fram målvärden för samtliga indikatorer för budget 2019 för Region Stockholm

att uppdra åt regionstyrelsen att vidareutveckla arbetet med mål, indikatorer, målvärden och styrning, ledning och uppföljning för planåren samt att ta fram målvärden för dessa till budget 2020 för Region Stockholm.

Bilaga 2: Taxor och avgifter

Hälso- och sjukvård

Nedan redovisas en sammanställning av taxor och avgifter för hälso- och sjukvård i regionen. Ett fullständigt regelverk finns i Avgiftshandboken – Regelverk för patientavgifter och Sjukresehandboken på Vårdgivarguiden. Dessa regler grundar sig på tidigare beslut i fullmäktige.

Öppenvård

Barn och ungdom under 18 år

	Avgift
Besök inom primärvård och öppen specialistvård	0 kr
Telefonrecept	0 kr
Besök på sjukhusens akutmottagningar	120 kr
Besök på röntgen samt fysiologi- och neurofysiologilaboratorium på sjukhusens akutmottagningar	0 kr

Personer 85 år eller äldre

Personer 85 år och äldre betalar ingen avgift för öppen vård som ingår i högkostnadsskyddet för öppen hälso- och sjukvård.

Personer 18–84 år – läkarvårdsbesök

	Avgift
Besök hos läkare på vårdcentral/husläkarmottagning	200 kr
Besök hos läkare på geriatrisk mottagning	200 kr
Besök hos läkare på specialistmottagning (inkl. psykiatrisk mottagning)	350 kr
Första besök på specialistmottagning med remiss från husläkarmottagning eller privat specialist i allmänmedicin som arbetar enligt lagen 1993:1651 om läkarvårdsersättning	150 kr
Första besök på geriatrisk mottagning med remiss från husläkarmottagning eller privat specialist i allmänmedicin som arbetar enligt lagen 1993:1651 om läkarvårdsersättning.	0 kr

Personer 18–84 år – besök på akutmottagning

	Avgift
Besök vid akutmottagning utanför akutsjukhusen/specialistakut (exempelvis närakut eller jourmottagning)	200 kr
Besök på akutsjukhusens akutmottagningar/specialistakut	400 kr
Planerat återbesök hos läkare på akutsjukhusens akutmottagningar/specialistakut i samma ärende	350 kr
Planerat återbesök för sjukvårdande behandling på akutsjukhusens akutmottagningar/specialistakut i samma ärende	100 kr

Personer 18–84 år– sjukvårdande behandling

	Avgift
Besök hos fysioterapeut, arbetsterapeut, dietist, kiropraktor eller naprapat	200 kr
Besök hos t.ex. sjuksköterska, distriktssköterska, kurator, logoped psykolog, på syncentral eller vid medicinsk fotsjukvård	100 kr
KBT-behandling via internet	100 kr

Personer 18–84 år – övriga avgifter

	Avgift
Besök på röntgen, fys- och neurofyslab samt viss endoskopi (gastroskopi och koloskopi)	200 kr
Besök i dagsjukvård/dagkirurgi	350 kr
Besök i dagsjukvård/dagmedicin och övrig dagsjukvård	200 kr
Hembesök av läkare, extra avgift utöver gällande taxa	100 kr
Besök hos hjälpmedelskonsulent eller tekniker (utan medverkan av förskrivare) på hjälpmedelscentralen KomSyn Stockholm vid inträning och utbildning av hjälpmedel eller egenansvarsprodukter	100 kr
Förskrivning av inkontinenshjälpmedel (per 12-månaders period)	200 kr
Telefonkontakt (gäller alla typer av telefonkontakter)	0 kr

Avgiftsfria besök

Utöver nedanstående besök finns vissa patientgrupper som är avgiftsbefriade enligt lag, förordning eller särskilt beslut i fullmäktige.

	Avgift
Besök i hemmet av vårdgivare som utför insatser för patienter som omfattas av hemsjukvård	0 kr
Besök inom barnhälsovård/mödrahälsovård	0 kr
Besök vid mottagning för tortyrskadade	0 kr
Besök vid öppenvårdsmottagning för hemlösa	0 kr
Besök vid sprutbytesmottagning	0 kr
Besök på habiliteringsmottagning (patient med livslång funktionsnedsättning)	0 kr
Besök på MRSA-mottagning	0 kr
Besök på regionens rättspsykiatriska öppenvårdsmottagning i Huddinge	0 kr
Besök inom öppen psykiatrisk tvångsvård (person som vårdas enligt lag om psykiatrisk tvångsvård och lag om rättspsykiatrisk vård)	0 kr
Hembesök av distriktssköterska, husläkare eller geriatriker för patienter i särskilt boende	0 kr
Rådgivning om preventivmedel och abortfrågor (oavsett vårdgivare eller personalkategori)	0 kr
Samtliga hemrehabiliteringsinsatser (oavsett vilken hälso- och sjukvårdspersonal patienten träffar)	0 kr
Anhörigsamtal (de två första samtalen efter dödsfall av närstående)	0 kr
Mammografiscreening (riktad hälsokontroll)	0 kr
Bukaortascreening (riktad hälsokontroll)	0 kr
Gynekologisk screening (riktad hälsokontroll)	0 kr

Undersökning/provtagning, vård och behandling enligt Smittskyddslagen för vissa personkretsar

Rätt till kostnadsfrihet enligt smittskyddslagen (2004:168) 7 kap. 1 § (läkemedel) och 2 § (undersökning, vård och behandling) har:

- den som är bosatt i Sverige enligt 5 kap. socialförsäkringsbalken
- den som har rätt till förmåner utan att vara bosatt här enligt vad som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april om samordning av de sociala trygghetssystemen (personen ska kunna uppvisa giltigt EU-kort eller intyg som visar att personen har rätt till vård i Sverige)
- utländska sjömän när det gäller undersökning, vård, behandling och läkemedel vid gonorré, klamydia och syfilis enligt en internationell

överenskommelse om vissa lättnader för sjömän vid behandling för könssjukdom från den 1 december 1924
- asylsökande och den som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Personer som tillfälligt vistas i Sverige och som inte omfattas av ovanstående kostnadsfrihet är avgiftsbefriade för:

- läkemedel samt undersökning (inkl. provtagning, vård och behandling), som ges enligt 7:1 samt 7:2 smittskyddslagen gällande STI-sjukdomarna klamydia, gonorré, syfilis och tuberkulos.
- undersökning (inkl. provtagning) av hiv samt hepatit B och C.

Vård och behandling av hiv, hepatit B och C ska inte ges avgiftsfritt generellt efter positivt test. Behandlande läkare tar medicinsk ställning till avgiftsfri vård och behandling i det enskilda fallet.

Slutenvård

Avgiften för sluten vård för personer över 18 år följer den vid var tid högsta avgift som följer av 17 kap, 2§, hälso- och sjukvårdslagen.

	Avgift
Barn och ungdom under 18 år	0 kr
Personer över 18 år	100 kr
Personer under 40 år med hel aktivitetsersättning/sjukersättning. Gäller de 30 första vårddagarna i varje vårdtillfälle	50 kr
Person som vårdas enligt lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lag om rättspsykiatrisk vård (LRV)	0 kr

Administrativa avgifter

Påminnelse- och kravavgift tas ut i enlighet med förordning (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader med mera
Avgift för journalkopior tas ut enligt samma principer som när någon begär en kopia av en offentlig handling i Region Stockholm.

Avgift för uteblivet besök

Avgift för uteblivet besök får tas ut till följd av att patienten uteblir från ett planerat besök i öppen vård. Avgift tas ut motsvarnde den avgift som vantligtvis gäller för personer 18-84 år.

Avgift tas ut även om patientens besök är kostnadsfritt, till exempel för barn och ungdomar under 18 år, personer 85 år eller äldre eller patient med frikort.

Vid uteblivet besök inom mödrahälsovården debiteras avgift 200 kr.

Tidsgränsen för när en patient senast måste lämna återbud för att inte debiteras avgift för uteblivet besök är 24 timmar.

Sjukresor

Färdsätt	Egenavgift
Taxi, specialfordon (max avgift)	140 kr
Egen bil	50 kr
Tåg/flyg	140 kr
Egen båt	50 kr
Anslutningsresa	50 kr

Högkostnadsskydd

Högkostnadsskyddet för besök i öppen hälso- och sjukvård följer i Region Stockholm det vid var tid gällande maxbelopp som framgår av 17 kap, 6§, hälso- och sjukvårdslagen.

	Avgift
Högkostnadsskydd för sjukresor, per 12-mån period (färdtjänst ingår ej)	1 400 kr
Högkostnadsskydd för tekniska hjälpmedel	2 000 kr
Högkostnadsskydd för besök i öppen hälso- och sjukvård	1 150 kr

Avgift för subventionerade p-piller

För ungdomar under 21 år är preventivmedel som omfattas av läkemedelsförmånerna samt p-plåster och p-ring kostnadsfria. För ungdomar från 21 år till dagen innan de fyller 26 år är egenavgiften för preventivmedel som omfattas av läkemedelsförmånerna samt p-plåster och p-ring för 12-månaders förskrivning 100 kr och för 3 månaders förskrivning 30 kr.

Egenavgift för omskärelse av pojkar på icke-medicinska grunder

Omskärelse av pojkar på icke-medicinska grunder regleras i lag (2001:499) om omskärelse av pojkar och omfattas inte av bestämmelse om patientavgifter eller högkostnadsskydd. Region Stockholm subventionerar dock omskärelse på icke-medicinska grunder och för varje ingrepp betalar familjen 1 500 kr i egenavgift.

Kollektivtrafik

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet ingick inför budgeten 2017 en överenskommelse om kollektivtrafikens finansiering för framtidssatsningar på grön kollektivtrafik. Överenskommelsen reglerar också att taxan i kollektivtrafiken justeras med 3,3 procent år 2019. Datum för införande av prisjustering i SL-trafiken blir den 3 januari 2019.

AB Storstockholms Lokaltrafik, SL

	Vuxna	Pensionär, ungdom, student
30-dagarsbiljett	890 kr	590 kr
Enkelbiljett		
Reskassa	32 kr	22 kr
Köpt i app, spärr, automat, ombud	45 kr	31 kr
Köpt av konduktör	64 kr	42 kr
Avgift SL Accesskort (oförändrad)	20 kr	20 kr

Waxholms Ångfartygs AB

	Vuxna	Pensionär, ungdom, student
30-dagarsbiljett	790 kr	520 kr
Ö-kort (avgift per kort och år)	525 kr	525 kr

Färdtjänst

	Vuxna	Pensionär, ungdom, student
Färdtjänstresor med taxi och rullstolstaxi:		
Pris per resa (en resa = 30 km)	78 kr	78 kr
Minimiavgift -bil på gatan	57 kr	57 kr
Högkostnadsskydd per månad	890 kr	590 kr

Övrigt

Avgifter för kopia av allmän handling

Avgiftsreglerna ska tillämpas av regionens myndigheter samt aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där regionen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Beslut om avgiftsreglerna ska tas i bolagets, föreningens eller stiftelsens styrelse.

Avgifter för kopia på papper

Gäller även utskrifter av digitala handlingar och mikrofilmade handlingar samt kopior som översänds via fax. En sökande kan inte slippa betala avgift genom att dela upp sin beställning på två eller flera tillfällen. Dubbelsidig kopiering räknas som två sidor.

	Avgift
Sida 1–9	0 kr
Sida 10	50 kr
För varje sida från den 11: e kopian	2 kr per sida
Kopia av egen eller eget barns patientjournal	Maxavgift på 300 kr
Vidimering av papperskopia	0 kr

Avgifter för digital kopia

Myndigheten kan välja om kopian ska lämnas ut på papper eller digitalt. En digital handling behöver inte lämnas ut i annan form än utskrift. När det är lämpligt och praktiskt ska myndigheten lämna ut digitala handlingar i digital form.

	Avgift
Digitalisering av pappershandling	Samma avgift som kopia på papper
Digital kopia via e-post	0 kr
Digital kopia på databärare (t.ex. USB)	Avgift motsvarande myndighetens kostnad för databärare

Avgifter för kopia när extern part anlitas för kopiering

Myndigheten kan välja om handlingar i större format eller med krav på viss kvalité enbart ska lämnas ut på plats hos myndigheten eller om extern part ska anlitas för kopiering.

	Avgift
Kopia av kartor, ritningar i större format och bilder	Avgift motsvarande extern parts priser

Avgift för rekommenderad post och postförskott

När myndigheten skickar kopior av patientjournaler och andra allmänna handlingar som omfattas av sekretess ska avgift för rekommenderad post och i förekommande fall postförskott tas ut.

	Avgift
Rekommenderad post och postförskott	Avgift motsvarande myndighetens kostnad för rekommenderad post och postförskott

Avgiftsfria kopior

Enligt lag har myndigheter utanför Region Stockholm och i vissa fall privatpersoner rätt att begära ut kopior utan avgift. Myndigheter och privatpersoner ska i de fallen hänvisa till aktuell lagstiftning.

Kopia av allmän handling lämnas även ut utan avgift:

- mellan myndigheter inom Region Stockholm inklusive aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser, där regionen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande,
- till övriga vårdgivare i Sverige i direkt anslutning till pågående vård av en patient,
- till Region Stockholms ömsesidiga försäkringsbolag

Myndigheten har möjlighet att besluta om undantag från avgiftsreglerna om det finns särskilda skäl i enskilda utlämningsärenden.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa taxor och avgifter i enlighet med vad som anförs i bilaga 2 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

Bilaga 3: Styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm

Bilagan ”Styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm” beskriver hur regionens verksamhet styrs, leds och följs upp. Regionens systematiska styrning, ledning och uppföljning bygger bland annat på kommunallagen, aktiebolagslagen och annan lagstiftning och omfattar hela koncernen, dvs. Region Stockholms nämnder såväl som bolag. Styrningen ska säkra att det sker en strukturerad planering, att beslut som fattas på alla nivåer genomförs, att uppföljning sker av resultaten i samtliga verksamheter, att det finns en tillfredställande intern kontroll kopplat till verksamhetsansvar, att ansvariga agerar utifrån ansvar och mandat samt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning dels mellan förtroendevalda och tjänstemän, dels mellan olika nivåer i organisationen. Grunden i regionens styrmodell är målstyrning och ekonomistyrning. Ytterst syftar styrningen till att regionfullmäktiges vision och mål nås inom beslutad budget. Målstyrning av nämnder, bolag och externa aktörer ska öka och detaljstyrningen minska.

Målstyrning och ansvar

Regionfullmäktige
Regionfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Region Stockholm. Regionfullmäktige styr i första hand nämnder och bolag genom att i budget fastställa mål, dvs. vad verksamheterna ska uppnå inom sin tilldelade budget och inom sitt resultatkrav, och låta dem själva bedöma hur det ska gå till. Fullmäktige fastställer i reglementen regionstyrelsens och övriga nämnders grunduppdrag, ansvar och befogenheter. Bolagens grunduppdrag och ansvar regleras i bolagsordningar och i budgetens ägardirektiv. Samtliga verksamheter, oavsett styresform inom regionen, har ett uppdrag att säkerställa genomföradet av fullmäktiges beslut i olika delar.

Regionfullmäktige fastställer i budget en vision, dvs. Region Stockholms framtidsbild för hur organisationen och länet ska utvecklas. Fullmäktige fastställer i budget även övergripande mål för kärnverksamhet samt koncerngemensamma övergripande mål som på en övergripande nivå anger inriktningen för Region Stockholm under mandatperioden. De övergripande målen är uppdelade i mål som fokuserar på olika områden. Budgetens mål är överordnade andra mål. För att mål i andra styrande dokument ska bli styrande och inte vägledande krävs att de prioriteras, finansieras och tydliggörs i budgeten. Måluppfyllelse mäts genom indikatorer med tidsangivna målvärden. Ett mål ska anses vara uppnått om minst hälften av underliggande indikatorer uppfylls. Ett övergripande mål anses vara uppnått om minst hälften av målen uppfylls.

Målstyrningen förenas med en tydlig uppföljning av mål, indikatorer och målvärden för nämnder och bolag samt av drifts- och investeringsbudgetar.

Regionfullmäktige kan ge nämnder och bolag särskilda uppdrag för att åstadkomma konkreta förändringar inom definierade områden. Sådana uppdrag, som företrädesvis ska ges i samband med budget, ska vara kopplade till ett mål och vara väl avvägda i förhållande till nämndens/bolagets ansvarsområde, resurser och övriga uppdrag.

Av lag följer att Region Stockholms ska anta vissa typer av långsiktiga planer som innehåller mål och strategier. I egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet ska regionfullmäktige fastställa ett regionalt trafikförsörjningsprogram, som ansvarig för regional fysisk planering ska fullmäktige anta en regionplan, och som ansvarig för regional utveckling ska regionfullmäktige besluta om en strategi för regionens utveckling. Dessa dokument ska tas fram efter dialog med kommuner och andra aktörer och pekar ut de regionala aktörernas gemensamma målsättningar och prioriteringar. De ska vara vägledande för alla offentliga aktörer som verkar i Stockholmsregionen.

Regionstyrelsen
Regionstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av Region Stockholms angelägenheter och har uppsikt över nämnder, bolag, stiftelser, föreningar och kommunalförbund. Regionstyrelsen följer de frågor som kan inverka på Region Stockholms utveckling, måluppfyllelse och ekonomiska ställning. I de fall regionstyrelsen observerar avvikelser eller att något inte rör sig i rätt riktning har styrelsen skyldighet att påpeka detta för ansvarig nämnd/styrelse. Om dessa inte hörsammar regionstyrelsens uppmaning och genomför åtgärder som leder till förbättring, ska fråga lyftas till regionfullmäktige. Styrelsen bereder eller yttrar sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige och ansvarar för den ekonomiska förvaltningen. Regionstyrelsen upprättar förslag till budget. Styrelsens grunduppdrag, ansvar och befogenheter framgår av dess reglemente.

Regionstyrelsen ska utse en regiondirektör som är chef för regionledningskontoret och verkställande direktör i Region Stockholms moderbolag Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB). Regiondirektören, tillika vd för LISAB, ska ha en arbetsledande roll och därmed vara chef för regionens förvaltningschefer och verkställande direktörer.

Regionstyrelsen ska regelbundet stämma av mål och budget och granska hur nämnder och bolag i sina verksamhetsplaner, med utgångspunkt i fullmäktiges övergripande mål och mål, har fastställt och uppfyller mål,

indikatorer och uppdrag. Detta för att säkerställa att regionfullmäktiges beslut verkställs och att nämnder och bolag uppfattat styrningen på avsett sätt. I ett ärende om avstämning av Region Stockholms budget ska regionstyrelsen analysera och lämna synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämnders och bolags verksamhetsplaner och internkontrollplaner. Regionstyrelsen ska i delårs- och årsrapporter samt i uppsiktsrapporten göra en egen bedömning av nämndernas och bolagens efterlevnad av styrande dokument, fullmäktigebeslut samt om verksamheten bedrivs effektivt. Vid avvikelser som är väsentliga kan regionstyrelsen uppmana nämnder och bolag att vidta åtgärder, eller föreslå regionfullmäktige att ge berörda nämnder och bolag i uppdrag att vidta åtgärder.

Nämnder och bolag
Nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt sina reglementen ansvarar för. Nämnderna ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs inom ramen för den budget som fullmäktige fastställt. Nämnderna ska inom sina verksamhetsområden ansvara för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och policyer som fullmäktige har bestämt, de riktlinjer som gäller samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Varje nämnd och bolag ska ha en tydlig delegationsordning för beslutsfattande, ansvar och befogenheter samt säkerställa att ekonomiskt ansvar, personalansvar och beslutsmandat delegeras till lämplig nivå för att säkerställa att ekonomiskt ansvar och beslutsmandat följs åt. Varje nämnd ska ha en väl fungerande uppföljning samt analys av ekonomi och verksamhet för att säkerställa såväl måluppfyllelse som hög effektivitet. Uppföljningen syftar också till att varje nivå inom förvaltningen ska upptäcka eventuella avvikelser så tidigt som möjligt och vidta åtgärder snarast.

Nämnder och bolag ska bära sina egna kostnader för nyttjade varor och tjänster, vilket innebär att allt som utförs ska vara finansierat.

Nämnder och bolag ska i sina verksamhetsplaner besluta om egna mål som konkretiserar fullmäktiges mål och beskriver vilket resultat som ska uppnås under året. Målen ska vara tydliga och enkla och formuleras inom ramen för nämndens eller bolagets uppdrag, alltså det som nämnden eller bolaget har möjlighet att påverka och ansvar för att verkställa och planera för. De ska också omsättas i avtal med egna verksamheter och externa leverantörer. Regionstyrelsen ska ha en strukturerad dialog med nämnder och bolag om utformning och uppföljning av nämnders och bolags mål kopplade till fullmäktiges mål.

Nämnder och bolag ska i sina verksamhetsplaner fastställa egna målvärden för budgetåret för de indikatorer som regionfullmäktige har angett att nämnden eller bolaget ansvarar för. Nämnder och bolag kan i sina verksamhetsplaner även fastställa egna indikatorer för att mäta i vilken mån de uppfyller sina egna mål. För nämnder och bolag är det av vikt att inte de egna målen blir så omfattande till antal eller ambition att fullmäktiges mål riskerar att åsidosättas eller inte uppfyllas. Nämnder och bolag ska i sin planering fokusera på att målen är uppföljningsbara, mätbara och analysbara samt i uppföljningen förstärka resultatredovisning, analys och utvärdering av den egna verksamheten.

Målstyrningen ska skapa en röd tråd från regionfullmäktiges vision till aktiviteter på enhetsnivå. Förvaltningschefer och verkställande direktörer ansvarar för att varje verksamhet, till enhetsnivå, planerar, genomför och följer upp och analyserar aktiviteter i sin verksamhetsplan för att uppfylla mål och genomföra uppdrag inom beslutade ekonomiska ramar. Det är viktigt med en tydlig delegationsordning som reglerar vem som fattar vilka beslut och därmed har ett visst ansvar.

Nämnder och bolag ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt vilket innebär att verksamheten bedrivs säkert, effektivt, ändamålsenligt och inom fastställda ekonomiska ramar, att rapporteringen är tillförlitlig samt att lagar, förordningar och beslut efterlevs. I det ingår att arbeta systematiskt med att förutse, proaktivt hantera och kommunicera risker, möjligheter, åtgärder och kontrollpunkter innan en risk realiseras. Riskhantering och internkontroll ska utgå från ett enhetligt ramverk. Kraven på nämnders och bolags hantering av mål, ekonomi och intern kontroll förtydligas i regiondirektörens anvisningar inför det årliga budgetarbetet samt inför delårs- och årsrapportering, alternativt vid behov i kompletterande policyer eller riktlinjer.

LISAB är moderbolag för merparten av Region Stockholms bolag och ska verka för att bolagen uppnår fullmäktiges mål, för att följa upp bolagens resultat liksom att de fullgör sina åtaganden.

Uppföljning av nämnders och bolags ekonomi och verksamhet sker genom månads-, tertial-, delårs- och årsrapporter.

Ekonomistyrning

Ekonomistyrningen syftar till att varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt samt till att säkra en budget i balans. Den måste vara aktiv. Den förutsätter även att varje chef med budget- och personalansvar i hela organisationen ges underlag att följa upp sin budget och möjlighet att i god

tid vidta åtgärder när avvikelser befaras. Inför nämnd och bolagsstyrelse ansvarar förvaltningschef/VD för att resursanvändningen är effektiv och att budget hålls med uppnådd måluppfyllelse. Nämnd/styrelse har ansvaret inför fullmäktige.

För att stödja mål- och resultatstyrningen utvecklas parallellt också ekonomistyrningen så att ekonomiska konsekvenser på kort och lång sikt ska beaktas i samtliga beslut som fattas i Region Stockholm. Ekonomistyrningen ska säkerställa att det såväl på koncernövergripande nivå som på nämnd- och enhetsnivå tas fram relevant ekonomisk uppföljning och få en kunskap om var verksamhetsresultat skapas samt kostnaderna för detta. Det ska vara möjligt att förutse de ekonomiska konsekvenserna av beslut på alla nivåer, de ekonomiska konsekvenserna ska tydliggöras i samtliga beslut ur ett totalkostnadsperspektiv, samt det ska säkerställas att konsekvenserna av besluten håller sig inom givna budgetramar.

Styrande dokument

Utöver mål och budget finns ett antal andra styrande dokument i Region Stockholm. Föreligger särskilt behov kan fullmäktige i policyer välja att fastställa ambitioner, viljeriktning och övergripande styrande principer för hur nämnder och bolag ska bedriva sin verksamhet inom ett visst område. Policyerna kan i undantagsfall kompletteras av riktlinjer beslutade av regionstyrelsen som vägleder nämnder och bolag mer konkret i genomförandet. Under inledningen av mandatperioden kommer policyer, program och strategier att ses över och vid behov justeras mot vision, övergripande mål och mål. Inför varje budgetår kommer de styrande dokumenten att aktualitetsprövas om inte deras giltighetstid framgår av fattade beslut. Regionstyrelsen beslutar vilken instans inom Region Stockholm som ansvarar för beslut om olika kompletterande styrande dokument.

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa styrande principer för styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm i enlighet med vad som anförs i bilaga 3 i förslag till budget 2019 för Region Stockholm.

Bilaga 4: Förteckning över styrande dokument fastställda av fullmäktige och regionstyrelsen

Område	Dokument	Beslut av	Fastställt	LS-nummer
Styrning	Arbetsordning för fullmäktige i Stockholms läns landsting	RF	2018-06-05	LS 1410-1211, 2016-1193
	Styrande principer för styrning, ledning och uppföljning av Region Stockholm	RF	I budget 2019	LS 2017-1455
	Reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder	RF	2018-12-11-12	LS 2018-0731
	Reglemente för landstingsrevisorerna i Stockholms läns landsting	RF	2015-02-17	LS 1411-1392
	Budget 2019 för Region Stockholm	RF	2018-12-11-12	LS 2017-1455
	Policy för internkontroll	RF	2013-06-11	LS 1303-0431
	Ägarpolicy och bolagsstyrningsprinciper	RF	2010-12-14	LS 1011-0949
	Generella ägardirektiv för Region Stockholms bolag	RF	I budget 2019	LS 2017-1455
	Ägardirektiv för Region Stockholms bolag	RF	I budget 2019	LS 2017-1455
Anti-korruption	Anti-korruptionspolicy för Stockholms läns landsting	RF	2016-11-15	LS 2015-1342
	Stockholms läns landstings riktlinjer för anti-korruption och representation	RF	2016-11-15	LS 2015-1324
	Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	RF	2016-11-05	LS 2015-0329
Ekonomi	Finanspolicy	RF	2018-02-20	LS 2017-0949
	Finansiella riktlinjer	RF	2018-02-20	LS 2017-0950
	Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	RF	2016-06-16	LS 2015-0039
	Sponsringspolicy för marknadsföring i syfte att finna	RF	1994	LS 9205-0886

	utomstående finansiärer till landstingsprojekt			
Forskning och utbildning	Policy för innovation och digitalisering *(även under IT)*	RF	2016-11-15	LS 2015-0833
	Strategi för innovation	RF	2016-11-15	LS 2015-0833
Informations-hantering	Dokument- och arkivreglemente för Stockholms läns landsting	RF	2010-05-11	LS 2017-1140
Inköp	Policy för inköp	RF	2018-06-05	LS 2017-1197
	Policy: Riktlinjer för upphandling	RF	2010-03-16	LS 0912-1005
	Uppförandekod för leverantörer	RF	2013-05-14	LS 1303-0353
Investeringar och anläggningar	Styrande principer för Region Stockholms investeringar	RF	I budget 2019	LS 2017-1455
IT	Handlingsplan för satsningar inom eHälsa och informationsförsörjning	RS	2016-02-23	LS 2015-0081
	Policy för innovation och digitalisering *(även under forskning)*	RF	2016-11-15	LS 2015-0833
	Strategi för digitalisering	RF	2016-11-15	LS 2015-0833
	Regional digital agenda	RS	2015-11-03	LS 2015-0844
	Strategi för eSamhället	RS	2011-12-07	LS 1107-0998
Kommunikation	Kommunikationspolicy för Stockholms läns landsting	RF	2018-03-13	LS 2016-0567
	Grafisk profil	RF	2005-12-13	LS 0409-1809
	Riktlinjer för Stockholms läns landstings varumärkesarbete	RF	2005-12-13	LS 0409-1809
	Riktlinjer för pressarbetet inom Stockholms läns landsting	RF	2004-06-08	LS 0404-0775
	Riktlinjer för webbplatser inom Stockholms läns landsting	RF	2004-06-08	LS 0404-0775

	Riktlinjer för information till grupper med särskilda behov	RF	2006-04-18	LS 0509-1660
Miljö	Miljöprogram 2017-2021	RF	2016-11-15	LS 2015-0092
	Riktlinjer för miljöarbete	RF	2016-11-15	LS 2015-0092
	Utfasningslista för miljö- och hälsofarliga kemikalier	RS	2017-06-20	LS 2015-1281
Personal	Stockholms läns landstings personalpolicy	RF	2010-06-21	LS 0909-0750
	Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholms läns landsting	RF	2016-11-15	LS 2015-0998
	Riktlinjer för resor och möten i tjänsten	RF	2016-11-15	LS 2015-1341
Social hållbarhet	HBT-policy för Stockholms läns landsting	RF	2011-12-06	LS 1110-1297
	Jämställdhetspolicy för Stockholms läns landsting	RF	2006-06-13	LS 0501-0052
	Handlingsplan för arbetet med barnkonventionen inom SLL	RF	2005-04-08	LS 0503-0549
	Policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning	RF	2016-12-15	LS 2016-0469
	Uppförandekod för leverantörer	RF	2013-05-14	LS 1303-0353
	Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten till språk	RF	2010-09-03	LS 1003-0199
Säkerhet och krisbered-skap	Informationssäkerhetspolicy	RF	2013-03-19	LS 1112-1733
	Riktlinjer för informationssäkerhet	RF	2013-03-19	LS 2016-0646
	Policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting	RF	2016-03-15	LS 2015-0093
	Säkerhetsriktlinjer	RF	2016-02-23	LS 1407-0877
	Krisberedskap för Stockholms läns landsting, planeringsinriktning inför allvarlig händelse samt plan för krisledningsnämnden vid extraordinära händelser	RF	2015-05-19	LS 1406-0750

	Kriskommunikationsplan för Stockholms läns landsting	RF	2015-05-19	LS 1412-1457
Hälso- och sjukvård	Folkhälsopolicy	RF	2017-2021	LS 2016-0138
	Hjälpmedelspolicy	RF	2003-03-11	LS 0205-0220
	Framtidsplan för hälso- och sjukvården	RF	2011-06-14	LS 1104-0574
	Framtidsplan för hälso- och sjukvården – första steget i genomförandet	RF	2012-06-14	LS 1109-1229
	Framtidsplanen för hälso- och sjukvården – andra steget i genomförandet	RF	2013-06-12	LS 1304-0527
	Framtidsplanen för hälso- och sjukvården – tredje steget i genomförandet	RF	2014-12-17	LS 1409-1068
	Policy för att stärka patienters ställning – vård i dialog	RF	2000-02-08	LS 9912-0722
Kollektiv-trafik	Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län	RF	2017-10-07	LS 2017-0540
Region-planering	Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050 – RUFS 2050	RF	2018-06-12	LS 2015-0084
	Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen	RF	2018-16-12	LS 2017-1512
	Rapporten Samverkan i Östra Mellansverige – ÖMS	RF	2018-16-12	LS 2018-0279
Kultur	Kulturstrategi för Stockholmsregionen	RF	2018-16-12	LS 2017-1514

Bilaga 5: Beslutsbilaga specificerade investeringar

Investeringsobjekt	Ärendenummer	Total utgift, mkr	Budget 2019, mkr	Plan 2020–2028, mkr
Utredningsbeslut				
Hälso-och sjukvård				
Upprustning av försörjningsbyggnad vid Karolinska Huddinge, förnyat utredningsbeslut	LS 2018-1079	250,0	20,0	179,0
Nybyggnation av Helix etapp 2	LS 2018-1080	750,0	10,0	740,0
Modernisering av vårdplatser etapp 3 vid Södersjukhuset	LS 2018-1093	1 000,0	20,0	975,0
Inriktningsbeslut				
Hälso- och sjukvård				
Ny- och ombyggnad av akutmottagning vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge	LS 1309-1067	190,0	30,0	155,0
Modernisering av vårdplatser vid Södersjukhuset, förnyat inriktningsbeslut	LS 2016-0556	800,0	130,0	650,0
Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från byggnad 22 vid Danderyds sjukhus, förnyat inriktningsbeslut	LS 2016-1021	1 850,0	62,0	1 783,0
Genomförandebeslut				
Hälso- och sjukvård				
Anpassning avdelningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, förnyat genomförandebeslut	LS 2018-1076	422,5	39,0	384,0
Ombyggnad mottagningar, etapp 2 vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, förnyat genomförandebeslut	LS 2018-1078	265,5	26,0	240,0
Vårdavdelningar vid Nacka sjukhus, förnyat genomförandebeslut	LS 2018-1110	400,0	45,0	0,0

Bilaga 6: Investeringsplaner 2019–2028

Bilaga 7: Specifikation nämnder

Bilaga 6: Investeringsplan 2019–2028

Mkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kollektivtrafik												
Trafiknämnden	7 617,6	8 189,1	8 146,4	9 800,9	9 851,6	12 839,1	12 081,2	8 824,4	4 601,0	4 629,2	4 585,5	5 147,1
Trafikförvaltningen	*6 932,9*	*6 583,9*	*6 149,9*	*6 495,3*	*6 196,0*	*6 653,8*	*5 587,0*	*5 696,2*	*3 170,1*	*2 778,2*	*2 943,4*	*3 478,3*
varav medfinansiering	*-*	*753,0*	*826,8*	*1 122,2*	*492,1*	*650,9*	*606,3*	*556,0*	*404,4*	*799,5*	*1 057,0*	*1 055,0*
Förvaltning av utbyggd tunnelbana	*684,7*	*1 605,2*	*1 996,5*	*3 305,7*	*3 655,5*	*6 185,3*	*6 494,2*	*3 128,2*	*1 430,8*	*1 851,0*	*1 642,1*	*1 668,8*
varav medfinansiering	*-*	*1 347,6*	*1 629,5*	*2 367,3*	*3 738,7*	*3 197,0*	*3 012,1*	*2 401,5*	*1 312,0*	*1 228,2*	*1 296,8*	*1 322,8*
Färdtjänstnämnden			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Citybanan	491,4	0,0										
Kollektivtrafik totalt	**8 109,0**	**8 189,1**	**8 146,4**	**9 800,9**	**9 851,6**	**12 839,1**	**12 081,2**	**8 824,4**	**4 601,0**	**4 629,2**	**4 585,5**	**5 147,1**
varav medfinansiering totalt	*1 597,0*	*2 100,6*	*2 456,3*	*3 489,5*	*4 230,8*	*3 847,9*	*3 618,4*	*2 957,4*	*1 716,4*	*2 027,7*	*2 353,8*	*2 377,8*
Fastigheter och service												
Fastighets- och servicenämnden	6 241,3	6 099,5	5 680,3	3 018,0	2 845,4	3 019,7	2 534,8	1 890,5	1 546,7	1 490,1	1 529,5	1 280,0
varav Landstingsfastigheter Stockholm	*3 287,8*	*4 500,0*	*3 532,1*	*2 663,5*	*2 564,0*	*2 803,0*	*2 236,0*	*1 530,0*	*1 268,0*	*1 133,0*	*1 197,0*	*953,0*
Locum AB	1,1	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Fastigheter och service totalt	**6 242,4**	**6 104,0**	**5 684,8**	**3 022,5**	**2 849,9**	**3 024,2**	**2 539,3**	**1 895,0**	**1 551,2**	**1 494,6**	**1 534,0**	**1 284,5**
Hälso- och sjukvård												
Hälso- och sjukvårdsnämnden	19,9	5,0	7,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	96,6	212,6	238,6	268,6	287,6	312,4	315,4	221,4	221,4	221,4	221,4	221,4
Karolinska Universitetssjukhuset	196,6	198,0	351,0	374,7	382,3	460,4	494,9	932,4	1 097,1	1 112,6	1 194,2	864,1
Södertälje Sjukhus AB	165,2	26,0	22,1	27,0	38,0	55,0	37,0	43,0	75,0	30,0	147,0	33,0
Södersjukhuset AB	119,1	116,3	192,3	169,4	201,5	184,4	130,7	144,1	536,6	534,8	174,3	206,5
Danderyds Sjukhus AB	110,1	105,0	70,0	50,0	54,8	192,0	244,6	404,0	175,0	130,0	85,0	85,0
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	9,3	12,0	30,0	30,0	30,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Folktandvården Stockholms Län AB	62,5	75,0	100,0	105,0	85,0	85,0	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	17,4	15,0	28,0	28,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0
Stockholm Care AB	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hälso- och sjukvård totalt	**797,1**	**764,9**	**1 039,0**	**1 057,7**	**1 110,2**	**1 340,2**	**1 343,7**	**1 865,9**	**2 226,1**	**2 149,8**	**1 942,8**	**1 531,0**
Annan verksamhet												
Kulturnämnden	0,9	0,7	7,9	2,3	1,9	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Revisionskollegiet	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Patientnämnden	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Medicarrier AB	3,3	2,4	5,0	2,0	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
AB SLL Internfinans	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionstyrelsen	62,9	1 984,5	842,4	672,0	60,8	12,5	8,1	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Annan verksamhet totalt	**67,1**	**1 987,8**	**855,5**	**676,5**	**65,3**	**17,0**	**12,3**	**11,7**	**11,7**	**11,7**	**11,7**	**11,7**
INVESTERINGSUTRYMME	**15 215,7**	**17 045,8**	**15 725,7**	**14 557,7**	**13 876,9**	**17 220,5**	**15 976,5**	**12 597,1**	**8 390,0**	**8 285,3**	**8 074,0**	**7 974,3**
varav medfinansiering	***1 597,0***	***2 100,6***	***2 456,3***	***3 489,5***	***4 230,8***	***3 847,9***	***3 618,4***	***2 957,4***	***1 716,4***	***2 027,7***	***2 353,8***	***2 377,8***

Bilaga 6: Trafikinvesteringar 2019-2028

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift			Investeringsutgifter											
			Ny prognos total utgift 2019	Fastställd total utgift enligt budget 2018	Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Trafiknämnden																	
1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
1.1 Strategiska investeringar																	
Program Roslagsbanans kapacitetsförstärkn.	Pågående		9 651,1	9 651,0	4 946,7	1 058,0	1 190	1 365,1	547,1	235,6	544,9	466,3	346,8	4,5	4,5	0,0	0,0
Program Bussdepåer	Pågående		3 816,7	3 814,7	2 248,1	509,0	301,4	494,7	339,4	44,8	106,0	190,0	92,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Slussen	Pågående		369,5	2 149,8	277,9	172,9	59,9	22,8	7,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Saltsjöbanan	Pågående		1 670,5	0,0	1 095,9	0,0	170,9	45,4	38,1	93,2	109,3	57,6	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Tvärbana Norr Solnagrenen	Pågående		5 528,6	5 580,7	5 368,8	110,0	134,8	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Spårväg City	Pågående		2 949,2	2 923,9	2 626,6	168,7	210,1	65,8	45,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
Program Pendeltåg	Pågående		11 711,7	12 247,3	11 910,0	370,0	-207,4	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vega station	Pågående		112,3	0,0	43,6	0,0	43,2	25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Kistagrenen	Pågående		4 937,0	4 936,7	464,2	496,0	277,6	696,3	802,6	962,4	912,8	525,7	294,9	0,4	0,0	0,0	0,0
Bussterminal Slussen	Pågående		1 891,0	1 891,0	387,9	150,0	153,8	222,2	432,6	259,9	232,7	201,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program Röda linjens uppgradering	Pågående		13 261,0	13 261,4	5 209,0	1 222,0	195,8	1 087,9	1 877,6	1 863,6	1 328,3	653,2	1 045,6	0,0	0,0	0,0	0,0
SL LÅS (Program IT med säkerhetsaspekt)	Pågående		402,0	415,4	226,6	110,0	99,8	75,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Ersättningsinvesteringar			0,0	0,0													
Nya Spårvägsmuseet	Pågående		180,0	209,5	27,8	98,0	44,2	100,7	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C20 - uppgradering	Pågående		1 367,0	1 367,0	205,5	113,0	136,2	199,0	376,2	305,0	136,8	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Handen Bussterminal	Pågående		185,1	184,9	42,2	66,0	89,0	53,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fordon SpvC - nya A35 fordon	Pågående		191,7	191,7	43,3	129,4	4,0	144,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TB Kanalisation 750 Volt	Pågående		173,0	173,0	131,1	23,1	40,6	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lågfrekvent underhåll Pendeltåg X60	Pågående		535,2	561,9	331,6	114,0	82,4	16,5	104,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbyte av hissar och rulltrappor	Pågående		1 500,0	1 500,4	359,2	186,0	317,3	195,9	206,0	80,5	147,0	106,8	87,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Förstärkning innertak Fridhemsplan	Pågående		247,5	272,9	12,6	10,0	23,7	211,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3 Ospecificerade investeringsobjekt																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr						**1 292,8**	**1 536,8**	**872,5**	**915,0**	**650,6**	**1 207,6**	**1 421,8**	**1 374,5**	**1 563,4**	**1 596,7**	**1 850,0**	**1 850,0**

fortsättning trafikinvesteringar

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift 2019	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
2 Nya objekt Strategiska investeringar																	
Utredningsbeslut																	
Tonnage för Pendelbåt och Skärgårdstrafik	Utreds	2	293,0	292,6	1,6	0,0	0,0	0,0	3,0	4,0	75,0	154,0	55,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Bytespunkt Gullmarsplan	Utreds	1	301,2	300,6	7,4	8,0	10,6	7,5	7,5	7,5	16,2	16,0	46,3	52,5	46,4	56,3	27,1
Övergång till eldriven busstrafik	Utreds	2	57,0	15,1	4,1	8,0	6,5	9,0	9,0	9,0	13,9	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anpassning trafikstyrningssystem bef. Tunnelbana	Utreds	1	229,4	229,3	1,8	14,0	3,2	6,0	40,0	10,7	31,0	39,5	14,5	45,2	25,8	10,5	1,3
Övergripande utredningar till befintligt system	Utreds	1	160,0	160,3	0,7	8,0	0,0	3,0	10,0	10,0	25,0	35,0	40,0	36,3	0,0	0,0	0,0
Bussterminal Slussen brukarspecifik inredning	Utreds	1	180,2		0,0		10,2	20,0	23,0	33,0	50,0	44,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samkörbarhet	Utreds	1	447,0		0,0		0,0	7,5	39,5	72,0	86,0	106,0	106,0	30,0	0,0	0,0	0,0
													0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inriktningsbeslut																	
Saltsjöbanan upphöjning	Planeras	1	246,2	0,0	1,7	0,0	9,2	12,7	20,0	73,6	129,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bussterminal Barkarby	Planeras	1	121,0	121,1	2,2	5,0	6,5	4,1	2,0	7,5	7,5	20,0	37,5	15,0	18,7	0,0	0,0
Bussterminal Nacka Centrum	Planeras	1	520,0	520,0	5,1	5,0	10,7	3,1	5,0	15,5	144,5	181,8	108,2	34,5	8,9	2,7	0,0
2.1 Nya objekt Ersättningsinvesteringar																	
Utredningsbeslut																	
Hässelbygrenen	Utreds	1	1 784,0	1 784,0	23,0	15,0	6,0	10,0	79,8	196,5	166,3	191,3	714,8	305,7	90,8	0,0	0,0
Skarpnäcksgrenen	Utreds	1	204,0	204,0	0,0	20,0	5,0	10,3	40,0	50,0	50,0	30,0	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Rissne tunnelbanedepå	Utreds	1	648	0,0	0,0	0,0	12,4	39,6	146,1	205,3	8,6	43,5	192,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Bytespunkt Slussen upprustning	Utreds	1	500,0				20,8	15,0	39,2	130,0	120,0	85,0	70,0	20,0			
													0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inriktningsbeslut																	
Danviksbron	Planeras	1	100,0	100,2	3,3	22,5	6,7	6,0	10,0	37,0	37,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Upprustning södra Götgatan	Planeras	1	151,0	150,5	2,2	5,5	4,4	2,4	13,5	40,0	50,0	30,0	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbyggnad av Älvsjö depå	Planeras	1	865,0	150,0	2,0	35,0	15,6	26,5	50,9	256,8	247,6	173,9	91,7			0,0	0,0

fortsättning trafikinvesteringar

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift 2019	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Genomförandebeslut																	
2.2 Objekt för beslut kommande budgetperioder																	
Åkersberga bussdepå	Ej beslutat	2	410,0	410,0	0,0	2,0	2	4,0	60,0	200,0	144,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kompletterande depå Sundbyberg	Ej beslutat	2	2,4	2,0	0,0	0,0	1	1,1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plattformsbarriärer	Ej beslutat	2	20,0	20,0	0,0	5,0	4	7,7	7,3	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nockeybybanan ersättning till Akka 4	Ej beslutat	2	5,3	0,0	0,0	0,0	1	2,4	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pendeltåg depå ny	Ej beslutat	2	20,0	20,0	0,0	2,0	2,0	3,6	6,0	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Frihamnen bussdepå	Ej beslutat	2	5,0	1,0	0,0	1,0	0,6	2,4	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Haninge bussdepå	Ej beslutat	2	5,0	1,0	0,0	1,0	0,6	2,4	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bytespunkt Ropsten	Ej beslutat	2	6,0	11,0	0,0	10,0	0,6	3,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Program bussdepåer och bytespunkter (Bytespunkt Ropsten, Haninge Bussdepå, Frihamnen bussdepå, Märsta bussdepå, Råsta bussdepå, Kompl. depå Sundbyberg)	Ej beslutat	2	2 200,0	2 200,0	0,0	0,0	0	0,0	100,0	240,0	260,0	560,0	500,0	290,0	200,0	50,0	0,0
Program Spårdepåer II (Pendeltåg depå ny, Nockeby ersättning till AKKA 4)	Ej beslutat	2	1 200,0	1 200,0	0,0	0,0	0	0,0	50,0	0,0	140,0	200,0	250,0	290,0	200,0	70,0	0,0
Kollektivtrafik Norra Djurgårdsstaden	Ej beslutat	2	32,0	0,0	0,0	0,0	2,0	8,0	22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spårväg Syd (Sverigeförhandlingen)		1	5 242,1	4 948,7	42,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	107,0	216,0	221,0	562,0	900,0
Roslagsbanan till City (Sverigeförhandlingen)		1	9 014,3	9 001,1	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112,1	341,9	700,0
Märsta bussdepå	Ej beslutat	2	4,9	5,0	0,0	4,0	0,5	2,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Råsta bussdepå	Ej beslutat	2	4,1	4,0	0,0	4,0	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lågfrekvent underhåll X60, X60A, X60	Ej beslutat	2	809,3	809,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	89,5	126,9	39,9	33,3	266,6	253,3	0,0	0,0
Summa investeringsutgifter Trafiknämnden			**86 468,0**			**6 573,9**	**5 048,5**	**6 149,9**	**6 495,3**	**6 196,0**	**6 653,8**	**5 587,0**	**5 696,2**	**3 170,1**	**2 778,2**	**2 943,4**	**3 478,3**
varav medfinansiering Sverigeförhandlingen											***0,0***	***0,0***	***100,0***	***200,0***	***300,0***	***800,0***	**800,0**
varav medfinansieras av staten och kommuner								***826,8***	***1 122,2***	***492,1***	***650,9***	***606,3***	***456,0***	***204,4***	***499,5***	***257,0***	***255,0***
varav ersättningsinvesteringar [4]						***1 986,3***	***2 300,2***	***1 871,9***	***1 938,8***	***2 116,4***	***2 447,9***	***2 225,6***	***2 698,3***	***2 168,2***	***1 890,4***	***1 806,6***	***1 799,6***
Färdtjänstnämnden																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr								0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Färdtjänstnämnden								**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Bilaga 6: Investeringar i utbyggd tunnelbana 2019-2028

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift			Investeringsutgifter											
			Ny prognos total utgift	Fastställd total utgift enligt budget 2018	Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
Tunnelbana till Nacka och söderort	Pågående		13 653,7	13 640,0	954,5	785,7	572,9	1 119,1	1 275,8	1 292,6	1 839,3	2 932,7	2 342,1	750,7	568,0	6,0	0,0
Tunnelbana till Arenastaden	Pågående		4 214,1	4 236,7	528,0	234,7	194,5	298,7	659,1	594,5	771,7	923,9	210,6	33,3	0,0	0,0	0,0
Station Hagalund	Pågående		1 282,4	1 319,9	40,5	62,4	39,0	96,9	194,6	240,9	320,4	265,0	77,1	8,0	0,0	0,0	0,0
Tunnelbana till Barkarby	Pågående		3 248,9	3 358,5	366,6	250,9	176,2	283,1	397,1	479,6	608,1	851,0	82,2	4,9	0,0	0,0	0,0
Depå Högdalen	Planering		1 615,2	1 635,5	139,1	268,6	120,1	195,6	326,5	336,7	357,2	132,3	4,2	3,6	0,0	0,0	0,0
Depå tillkommande	Utredning		1 865,6	1 902,5	0,0	0,0	0,0	0,0	448,6	423,4	487,1	506,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fordon	Utredning		2 388,8	2 980,1	2,9	2,9	5,8	3,1	4,0	287,8	1 603,5	479,9	1,0	0,9	0,0	0,0	0,0
Tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan	Utredning		14 266,4	14 842,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	198,1	403,0	411,0	629,5	1 283,0	1 636,1	1 668,8
S:a investeringsutgifter Förvaltning för utbyggd tunnelbana			**42 535,0**	**43 915,9**	**2 031,5**	**1 605,2**	**1 108,4**	**1 996,5**	**3 305,7**	**3 655,5**	**6 185,3**	**6 494,2**	**3 128,2**	**1 430,8**	**1 851,0**	**1 642,1**	**1 668,8**
varav medfinansieras från staten och kommuner			**31 095,3**	**19 541,8**	**1 954,6**	***1 347,6***	***1 347,6***	***1 629,5***	***2 367,3***	***3 738,7***	***3 197,0***	***3 012,1***	***2 401,5***	***1 312,0***	***1 228,2***	***1 296,8***	***1 322,8***

Bilaga 6: Investeringar i fastigheter och service 2019-2028

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
1. Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm																	
1.1. Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
1.1.1 Strategiska fastighetsinvesteringar																	
1.1.1.1 Strategiska investeringar																	
DS Ny behandlingsbyggnad 52	pågående		1 829,0	2 186,0	1089,0	337,0	511,0	209,0	20,0								
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1 inkl teknisk upprustning	pågående		608,0	608,0	327,0	204,0	219,0	25,0	37,0								
HS Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN)	pågående		1 940,0	1 940,0	657,0	672,0	738,0	414,0	131,0								
Allmänpsykiatri enkelrum, HS	pågående		140,0	140,0	70,0	34,0	33,0	37,0									
St Göran vårdavdelningar och behandling inkl tekn uppr	pågående		2 337,0	1 560,0	386,0	400,0	377,0	541,0	389,0	300,0	344,0						
Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus	pågående		1 200,0	1 200,0	1 007,0	99,0	180,0	13,0									
SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad inkl tekn uppr	pågående		2 381,7	2 064,0	1 458,0	452,0	725,0	194,2	4,5								
SÖS Ny byggnad västläge - vårdbyggnad	pågående		763,0	750,0	446,0	230,0	252,8	61,1	3,0								
SÖS-By 74- Nytt försörjningskvarter	pågående		578,2	530,0	442,0	11,0	114,3	19,8	2,0								
Sollentuna - vårdavdelningar, entré inkl tekn uppr	pågående		1 207,0	1 204,0	510,0	509,0	591,0	106,0									
Nacka - vårdavdelningar	pågående, förnyat beslut		400,0	590,0	94,0	170,0	261,0	45,0									
Nacka - vårdavdelningar, etapp 2	pågående		190,0					10,0	70,0	70,0	40,0						
Ny- och ombyggnation av N-kvarteret (tidigare Thorax)	pågående		543,0	543,0	409,0	245,0		134,0									
1.1.2 Övriga fastighetsinvesteringar																	
1.1.2.1 Ersättningsinvesteringar																	
HS-utbyggnad av brandlarm	pågående		109,0	113,0	90,0	5,0	16,0	3,0									
HS - Anpassning 2 avd/år	pågående		272,0	272,0	151,0	35,0		70,0	51,0								
HS-ombyggnad mottagning, 2 per år	pågående		128,0	128,0	76,0	15,0		32,0	20,0								
HS - Anpassning avdelningar, etapp 2	pågående, förnyat beslut		422,5					39,0	126,0	89,0	78,0	68,0	23,0				
HS-ombyggnad mottagningar, etapp 2	pågående, förnyat beslut		265,5					26,0	84,0	51,0	52,0	45,0	8,0				
1.1.3 Ospecificerade objekt < 100 mkr																	
1.1.3.1 Strategiska fastighetsinvesteringar																	
1.1.3.2 Övriga fastighetsinvesteringar						51,0											
Summa beslutade objekt								**1 979,1**	**937,5**	**510,0**	**514,0**	**113,0**	**31,0**				
1.2 Nya objekt																	
1.2.1 Strategiska fastighetsinvesteringar																	
Utredningsbeslut																	
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 3 inkl tekn uppr	utreds	5	400,0	400,0	3,0					4,0	40,0	70,0	175,0	100,0	8,0		
HS Uppförande av ny försörjningsbyggnad				600,0		3,0											
HS Upprustning av försörjningsbyggnad	utreds, förnyat beslut	3	250,0				51,0	20,0	30,0	40,0	40,0	40,0	29,0				
HS Helix etapp 2	beslut	1	750,0					10,0	50,0	210,0	330,0	150,0					
St Göran-Ombyggn av vårdavdelning med anledning av myndighets- och hygienkrav	utreds	10	315,0	315,0	0,9											2,0	5,0
St Görans sjukhus - Logistik - Kulvert - Angöring lastkaj	utreds	10	540,0	540,0												4,0	8,0
SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 3	beslut	4	1 000,0	1 000,0			5,0	20,0	20,0	40,0	100,0	200,0	250,0	300,0	65,0		
KS Anpassning Radiumhemmet	utreds	1	100,0	100,0	0,6	50,0	50,0	50,0									
Inriktningsbeslut																	
DS - hyresgästanpassning by 22			1,0	173,0	1,0	5,0											
DS Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22	planeras, förnyat beslut	1	1 850,0				5,0	62,0	124,0	230,0	500,0	709,0	220,0				
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 2 inkl tekn uppr	planeras	2	404,0	404,0	3,0			11,0	44,0	100,0	200,0	46,0					
SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 1 och 2	planeras, förnyat beslut	1	800,0	400,0	4,0	28,0	16,0	130,0	250,0	300,0	100,0						
St Göran nybyggnation vårdbyggnad för psykiatrisk vård	planeras	9	775,0	775,0												7,0	5,0

fortsättning fastigheter och service

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
1.2.2 Objekt för utredningsbeslut kommande budgetperioder																	
DS Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 4 inkl tekn uppr	ej beslutat	8		105,0													
St Görans sjukhus - Trafik - Parkering	ej beslutat	10	250,0	250,0												7,0	5,0
DS- Strategisk planering av parkering	ej beslutat	9	140,0	140,0							2,0	50,0	50,0	38,0			
SÖS-Modernisering av vårdplatser etapp 2				400,0													
1.2.3 Övriga fastighetsinvesteringar																	
Utredningsbeslut																	
Löwenströmska sjh, By 02 ombyggnad rättspsyk	utreds	6	100,0	100,0								3,0	10,0	40,0	30,0	17,0	
Löwenströmska sjh, By 02 teknisk upprustning	utreds	6	200,0	200,0				5,0					15,0	70,0	80,0	30,0	
Inriktningsbeslut																	
HS Ny- och ombyggnad av akutmottagning	beslut	1	190,2	190,0	0,2	5,0	5,0	30,0	63,0	70,0	22,0						
1.2.4 Objekt för utredningsbeslut kommande budgetperioder																	
SÖS Ny reservkraft	ej beslutat	5	500,0	500,0				20,0	100,0	200,0	150,0	30,0					
Södertälje sjukhus - Teknisk upprustning - By18	ej beslutat	8	100,0	100,0							5,0	25,0	50,0	20,0			
1.2.5 Ospecifierade objekt < 100 mkr																	
Strategiska fastighetsinvesteringar						649,0		495,0	345,0	160,0	100,0	100,0			250,0	430,0	230,0
Övriga fastighetsinvesteringar						582,0		700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0
Summa LFS nya objekt								**1 553,0**	**1 726,0**	**2 054,0**	**2 289,0**	**2 123,0**	**1 499,0**	**1 268,0**	**1 133,0**	**1 197,0**	**953,0**
SUMMA BYGGNADSINVESTERINGAR LFS								**3 532,1**	**2 663,5**	**2 564,0**	**2 803,0**	**2 236,0**	**1 530,0**	**1 268,0**	**1 133,0**	**1 197,0**	**953,0**
varav strategiska fastighetsinvesteringar								*2 607,1*	*1 519,5*	*1 454,0*	*1 796,0*	*1 365,0*	*724,0*	*438,0*	*323,0*	*450,0*	*253,0*
varav övriga fastighetsinvesteringar								*925,0*	*1 144,0*	*1 110,0*	*1 007,0*	*871,0*	*806,0*	*830,0*	*810,0*	*747,0*	*700,0*
2. Locum AB																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr								4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Summa Locum AB								**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**	**4,5**
3. Nya Karolinska Solna Bygg																	
3.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr																	
Konst								0,2	0,7	0,3	0,9						
Hyresgästanpassningar NKS								100,0	50,0	50,0	50,0	50,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ospec K Solna								20,0	10,0								
SUMMA Nya Karolinska Solna Bygg								**120,2**	**60,7**	**50,3**	**50,9**	**50,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
4. Nya Karolinska Solna utrustning																	
4.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
Information Kommunikation Teknik			488,3	767,0	309,3	103,7	179,0										
Medicinteknisk utrustning			2 890,0	2 890,0	2 058,5	571,7	732,0	99,5									
Inredning			51,4	160,0	51,4	50,0											
Utrustning/inredning U2 plan 5-10, radiofarmlab			114,1	116,0	61,6	34,3	28,1	24,4									
Utrustning/inredning Behandlingshuset			80,5	85,5	2,3	47,7	66,5	11,7									
Ospecificerade objekt<100 mkr			17,8	172,2	17,8	50,0											
Ny- o ombyggnation av N-kvarteret (tidigare Thorax)			148,6	148,0	0,6	50,0	50,0	98,0									
Summa Nya Karolinska Solna utrustning			**3 790,7**	**4 338,7**	**2 501,5**	**907,4**	**1 055,6**	**233,6**									
5. Strategisk utrustning vård																	
5.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige																	
Utrustning till Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), K Huddinge			723,0	735	34,9	257,8	202,3	466,8	19,0								

fortsättning fastigheter och service

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Utrustning till Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus			300,0	300	211,4	45,3	55,5	33,1									
Utrustning till DS Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus			761,2	761,2	42,2	710,0	173,0	476,0	70,0								
Utrustning till SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad			713,3	713,3	17,4	285,3	293,3	356,7	45,9								
Summa tidigare beslutade objekt			**2 497,5**	**2 509,5**	**305,9**	**1 298,4**	**724,1**	**1 332,6**	**134,9**								
5.2 Ospecificerade objekt																	
Pågående ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning								202,6									
Nya ej beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning												1,4	40,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa ospecificerade objekt								**202,6**				**1,4**	**40,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**
6. SLL IT																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr - utrustning och inventarier						150,0	262,1	255,0	153,6	230,1	164,8	246,4	219,5	157,7	236,1	211,5	206,0
Summa SLL IT								**255,0**	**153,6**	**230,1**	**164,8**	**246,4**	**219,5**	**157,7**	**236,1**	**211,5**	**206,0**
7. Berga																	
Berga - ospecificerade objekt < 100 mkr - inventarier						1,5	4,1	4,2	5,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa Berga								**4,2**	**5,3**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**
TOTALT Fastigheter och service								**5 684,8**	**3 022,5**	**2 849,9**	**3 024,2**	**2 539,3**	**1 895,0**	**1 551,2**	**1 494,6**	**1 534,0**	**1 284,5**

Bilaga 6: Vårdens investeringar 2019-2028

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
1. Ombyggnader i externt hyrda lokaler																	
1.1 Folktandvården Stockholms Län AB																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr						20,0		20,0	20,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Summa Folktandvården Stockholms län AB								**20,0**	**20,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**
1.2 Stockholms läns sjukvårdsområde																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Summa Stockholms läns sjukvårdsområde								**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**
1.3 Ambulanssjukvården i Storstockholm AB																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr								3,0	3,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa Ambulanssjukvården i Storstockholm AB								**3,0**	**3,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**
SUMMA INVESTERINGAR I EXTERNT HYRDA LOKALER								**38,0**	**38,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**	**31,0**
2. Maskiner, inventarier och IT																	
2.1 Hälso- o sjukvårdsnämnden																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						5,0	5,0	7,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Summa hälso- och sjukvårdsnämnden								**7,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**
2.2 Vårdens kunskapsstyrningsnämnd																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr								0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa hälso- och sjukvårdsnämnden								**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
2.3 Stockholms läns sjukvårdsområde																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						212,6	92,6	223,6	253,6	216,6	240,4	243,4	206,4	206,4	206,4	206,4	206,4
Utrustning till HS Helix etapp 2	utredningsbeslut		170,0							56,0	57,0	57,0					
Summa Stockholms läns sjukvårdsområde								**223,6**	**253,6**	**272,6**	**297,4**	**300,4**	**206,4**	**206,4**	**206,4**	**206,4**	**206,4**
2.4 Karolinska universitetssjukhuset																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						198,0	198,0	331,0	340	347	440	495	932	1 097	1 113	1 194	864
HS - Anpassning avdelningar, etapp 2	pågående, förnyat beslut		84,0					15,0	27	27	15						
HS-ombyggnad mottagningar, etapp 2	pågående, förnyat beslut		26,0					5,0	8	8	5						
Summa Karolinska universitetssjukhuset								**351,0**	**374,7**	**382,3**	**460,4**	**494,9**	**932,4**	**1 097,1**	**1 112,6**	**1 194,2**	**864,1**
2.5 Södertälje sjukhus AB																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						26,0	26,0	22,1	27,0	38,0	55,0	37,0	43,0	75,0	30,0	147,0	33,0
Summa Södertälje sjukhus AB								**22,1**	**27,0**	**38,0**	**55,0**	**37,0**	**43,0**	**75,0**	**30,0**	**147,0**	**33,0**
2.6 Södersjukhuset AB																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						116,3	166,5	190,3	157,4	153,5	146,4	130,7	144,1	536,6	534,8	174,3	206,5
Nya ej beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning								2,0	12,0	48,0	38,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Södersjukhuset AB								**192,3**	**169,4**	**201,5**	**184,4**	**130,7**	**144,1**	**536,6**	**534,8**	**174,3**	**206,5**

fortsättning vårdinvesteringar

Mkr	Status	Prioritet nya objekt	Total utgift: Ny prognos total utgift	Total utgift: Fastställd total utgift enligt budget 2018	Total utgift: Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Investeringsutgifter: Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
2.7 Danderyds Sjukhus AB																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						105,0	105,0	70,0	50	50	60	115	320	175	130	85	85,0
Utrustning till DS Ny vårdbyggnad vårdinnehåll från by 22	utredningsbeslut		252,0								84,0	84,0	84,0				
Nya ej beslutade ospecificerade objekt < 100 mkr - strategisk utrustning								0,0	0,0	4,8	48,0	45,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Danderyds sjukhus AB								**70,0**	**50,0**	**54,8**	**192,0**	**244,6**	**404,0**	**175,0**	**130,0**	**85,0**	**85,0**
2.8 S:t Eriks ögonsjukhus AB																	
Ospecificerade objekt < 100 mkr						12,0	12,9	30,0	30,0	30,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa S:t Eriks ögonsjukhus AB								**30,0**	**30,0**	**30,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**	**20,0**
2.9 Folktandvården Stockholms Län AB																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr						55,0		80,0	85,0	70,0	70,0	55,0	55,0	55,0	55,0	55,0	55,0
Summa Folktandvården Stockholm Län AB								**80,0**	**85,0**	**70,0**	**70,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**	**55,0**
2.10 Ambulanssjukvården i Storstockholm AB																	
Ospecifierade objekt < 100 mkr						15,0	15,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Summa Ambulanssjukvården i Storstockholm AB								**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**
VÅRDEN TOTALT								**1 039,0**	**1 057,7**	**1 110,2**	**1 340,2**	**1 343,7**	**1 865,9**	**2 226,1**	**2 149,8**	**1 942,8**	**1 531,0**

Bilaga 6: Investeringar annan verksamhet 2019–2028

Annan verksamhet

Mkr	Total utgift			Investeringsutgifter											
	Ny prognos total utgift	Fastställd total utgift enligt budget 2018	Ackumulerad förbrukning tom 2017-12-31	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
1. Kulturnämnden															
Ospecifierade objekt < 100 mkr				0,7	0,7	7,9	2,3	1,9	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa Kulturnämnden						**7,9**	**2,3**	**1,9**	**1,9**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**
2. Revisionskollegiet															
Ospecifierade objekt < 100 mkr				0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa Revisionskollegiet				**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**
3. Patientnämnden															
Ospecifierade objekt < 100 mkr				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Patientnämnden				**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
4. Medicarrier AB															
Ospecificerade objekt < 100 mkr				2,4	2,4	5,0	2,0	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa Medicarrier				**2,4**	**2,4**	**5,0**	**2,0**	**2,4**	**2,4**	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**
5. AB SLL Internfinans AB															
Ospecificerade objekt < 100 mkr						0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Internfinans						**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
6. Regionstyrelsen															
Program för digitalisering	1 600,0	2 200,0		488,0	165,0	701,9	641,2	41,7							
Samlokalisering					9,0	120,6	16,6								
Ospecificerade objekt < 100 mkr - inventarier				16,1	2,3	19,9	14,2	19,1	12,5	8,1	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Summa Regionstyrelsen						**842,4**	**672,0**	**60,8**	**12,5**	**8,1**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**

Bilaga 7: Specifikation nämnder

Regionstyrelsen, m.m.	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Budget 2018	**-2 307**	**-2 307**	**-2 307**
Regionstyrelsens oförutsedda	-130	-130	-130
Kompetensförsörjning	-200	-200	-200
Tekniska justeringar	28	28	28
Trygghetsutbildning främst för sjukvårdens medarbetare	-5	-5	-5
Utökat hållbarhetsarbete, giftfria miljöer mm	-2	-2	-2
Förstärka insatserna inom kris-, säkerhets- och sårbarhetsarbete maa nytt säkerhetsläge och klimatpåverkan	-4	-4	-4
Inrätta en funktion att tillhandahålla hälsodata och underlätta arbetet med kliniska prövningar	-4	-4	-4
Ökade kostnader för samlokalisering, tillfälligt	-42	-5	0
Effektivisering och övrigt	210	222	266
Summa	**-2 456**	**-2 407**	**-2 358**

Fastighets- och servicenämnden	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Summa	**0**	**0**	**0**

Hälso- och sjukvårdsnämnden	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Budget 2018	**-60 397**	**-60 397**	**-60 397**
Avgår ettårig kösatsning 2018	340	340	340
Omställning för förbättrat vårdflöde 2019	-70	0	0
Tekniska justeringar	-65	-93	-93
Ökade kostnader, satsning primärvårdsreform inklusive väsentlig ambitionshöjning inom första linjens psykiatri	-360	-360	-360
Verksamhetsutveckling Framtidens Vårdinformationsmiljö	-200	-200	-200
Samverkan mellan kommun och landsting gällande bland annat familjecentraler	-10	-10	-10
Stärkt arbete med minskad antibiotikaförskrivning	-2	-2	-2
Stärkt stöd civilsamhällhet	-3	-3	-3
Digital kompetensutveckling i sjukvården	-7	-7	-7
Förstärkta insatser vid mödravårdscentraler i särskilt utsatta områden	-20	-20	-20
Minskade adminstrativa kostnader	40	40	40
Teknisk justering överföring medel till vårdens kunskapsstyrningsnämnd	438	452	465
Ökade kostnader beställning av sjukvård	-1 899	-3 863	-5 821
Summa	**-62 215**	**-64 123**	**-66 068**

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Budget 2018	**0**	**0**	**0**
Teknisk justering, överföring medel från HSN	-438	-452	-465

Summa	**-438**	**-452**	**-465**

Trafiknämnden	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**
Budget 2018	**-10 284**	**-10 284**	**-10 284**
Justering av kollektivtrafiktaxa 2019	174	174	174
Tre tvärbusslinjer i rusningstrafik	-15	-15	-15
Försök med ytterligare pendelbåtstrafik	0	-40	-70
SL-kort i skärgårdstrafik under lågsäsong, en linje	-1	-1	-1
Ökad trygghet för resenärer och medarbetare	-30	-30	-30
Mobil trafikinformation	-5	-5	-5
Teknisk justering överföring anslag till färdtjänstnämnden	1 160	1 198	1 223
Ökade kostnader för kollektivtrafik	-513	-864	-1 226
Summa	**-9 514**	**-9 866**	**-10 233**

Färdtjänstnämnden	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**
Budget 2018	**0**	**0**	**0**
Teknisk justering överföring anslag från trafiknämnden	-1 160	-1 198	-1 223
Summa	**-1 160**	**-1 198**	**-1 223**

Kulturnämnden	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**
Budget 2018	**-471**	**-471**	**-471**
Tekniska justeringar	-53	-53	-53
Effektivisering	3	3	3
Övrig uppräkning	-3	-10	-14
Summa	**-524**	**-531**	**-535**

Tillväxt- och regionplanenämnden	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**
Budget 2018	**-171**	**-171**	**-171**
Utökade ambitioner samhällsplanering	-5	-5	-5
Medel från länsstyrelsen vid regionbildning	-13	-13	-13
Ökade ambitioner regionala cykelstråk	-4	-5	-7
Summa	**-193**	**-195**	**-196**

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje	**Budget 2019**	**Plan 2020**	**Plan 2021**
Budget 2018	**-1 502**	**-1 502**	**-1 502**
Omfördelning av kostnader i förhållande till Norrtälje kommun	-22	-22	-22
Primärvårdsreform	-8	-8	-8
Övrig uppräkning	-52	-103	-156
Summa	**-1 584**	**-1 635**	**-1 688**

Patientnämnden	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Budget 2018	**-28**	**-28**	**-28**
Utökat uppdrag till PAN i och med ny lag (2017:372)	-2	-2	-2
Övrig uppräkning	-1	-2	-2
Summa	**-31**	**-32**	**-32**